

فیكتور هوگو

بني نه وایان شاکاری

فیكتور هوگو

محمدی شلماشی

کردو به تی به کوردی

منتدى اقرأ الثقافي

www.iqra.ahlamontada.com

بی نہ وایان شاکاری

فیکٹور ہو گو

مجدی شلماشی

له عہدہ بیہوہ کردوہ تی بہ کوردی

چانچانی. الحوادث۔

بمقد - ۱۹۸۸

« وتەيەك »

لە دوا وەرگىرانى بى سەرپەرستان چەند دۆستو برادەرىك داوايان
لى كىردىم كە « البۇسا » ش كە شاكارى قىكتۆر ھۆڭۈيە بىكەم بە كوردى .

لە وەلامدا ووتىم : ئەو كەرى نووسەرىكى كوردى زانى باشى
بەلىمەتە ، بەلام لەلەيەك وەك دەلىن : كەكەس ديار نەبوو رەجسەب
سەرپالەيەو لەلەيەكى تىشەو ئەوئەندە بەرپوان تەسكىم بىدلى وانم پىن
نەكراو دەستىم كىرد بە وەرگىرانى .

بەلام وەنەبى پىت بەپىتىم گۆرىيى ؟ بەلكو بوختەگەم وەرگرتوۋە .
تەنەت لەبەر ئەۋەى كە ناۋى «كوزىت» بە كوردى جوان نەبوو ، كىردىم
بە «كەزىە» . جا تگايە لەولايەنەۋە رەخنەم لى نەگىرنو تايەكى تر جوانترى
وەرەگىرى خوتانى پىتو بەخافلىنن :

مەمەدى شىلماشى

« پېشەنىڭى دانەر »

تازە مانىك لەسەر بناغەى رەسىم و ياسا تاوانىكى كۆمەلەيتى . وا
بەردەوام بى ، كەلەوپەرى پېشكەوتىدا چەند دۈزەختىكى دەستگرد
لەزەويدا پىك بېنى و سەر نوشتى فرىشتەيى مرۇف بگۇرئى .

تا كاتىك سىتى مەسئەلەى گەورەى رۇژ . . نزم بوونەوەى پلەى
پىاو بەھوۋى دەست كورتىەوە ، بىنرخى ئافرەت لەبەر برسەيتى ، بى
بەرگى و بەرھەلدايى مىنال بىچارەسەر وەمىن . . .

تا لە دورترىن ولاتى دىيادا دەنگى ھاوارى كۆمەلانى خەلك
خەفە بگرئى ، يان نەزانىن و زەلىلى لەسەر لاپەرەى زيان باقى بى .
كتىبىكى وەك ئەو كىتەبە بى بەھرە نابى .

كانونى دووى ۱۸۶۲ فيكتور ھۆكۆ

« پیاویکی پاست »

شارل فرانسو امیریل و اعیزو خهتییی شادی (دینی) عایدیسی
 پیر بوو لهو کاته دا که قهزاو قهدهر دهستی کرد بهچینی ئه و چیرۆکه
 له سالی ۱۸۱۵ دا ههر بهگهنجی باوکی ژنی بو هیناو زۆر بهخۆشی پای
 ده بوارد ، تا ئاگری شۆپشی فهره نسا هه لایسا ، له گهڵ ژنه که ی جوو
 بو « ئیطالیا » و له وی ژنه که ی تووشی نهخۆشی بوو مرد به وه جاخ
 کوژی . کاتی ئه و هه موو به لاونگ بهتیهی دی که به سه ر خه لکدا
 غاتن پرووی کرده گوشه گیری و عیادهت ، زۆری نه خایاند کرا به
 کاهینی « برینول » و خه ربکی نوژیرو پۆژو بوو ، ته مه نی وه ناو که وت و
 سه رو پشی سپی بوو . له سالی ۱۸۰۶ دا بوو به خهتییی شاری
 (دینی) و له گهڵ خوشک و کاره که ره که بان چوون بووی و دهستی کرد
 به ئامۆزگاری خه لک . پۆژیک جوو سه ری له نهخۆشخانه دا ژوره کانی
 زۆر بچووک بوون ، خانوه که ی خوی کرده نهخۆشخانه و خوی هاته
 ناو نه خۆشخانه که وه . عه ره بانیککی . تایه تی بوو ئه ویشی کرده وه قف .
 مه عاشی سالانه ی بازده هه زار فرانک بوو ، چواردی بو فقهیرو
 هه ژاران خه رج ده کرد . یاره ی له ده و له مه ندان ده ستاندو به یارمه تی

دهی دا به لئی قهوماوان • سه‌ری له‌نه‌خۆشان ده‌دا • دڵ خۆشی خه‌لکی
 ده‌دایه‌وه ، باسی پاپردوی بۆده‌گێڕانه‌وه • موژده‌ی ده‌دا به‌و که‌سانه
 که تۆبه‌یان له‌خه‌راپه‌ ده‌کردو نه‌وانه‌ی ده‌ترساند که خه‌راپه‌یان ده‌کرده
 چرای تاریکی بوو ، نه‌وه‌ی نه‌و ده‌یزانی و ده‌ی دی و ده‌ی بیست که‌س
 نه‌ی ده‌زانی ، ته‌ماعی نه‌بوو ، خه‌لکی شاری (دینی) به‌هۆی خواپه‌رستی
 نه‌وه‌وه زۆر گه‌پابوونه‌وه‌و کاری کرد بۆ سه‌ر دڵ و ده‌رونی خه‌لک و
 هه‌ستی خواپه‌رستی بوژاند بوونه‌وه • زۆریان خۆش ده‌ویست ، زۆر
 ده‌چوونه‌ خزمه‌تی • خۆزگه‌ به‌و که‌سه عه‌یبی خۆی ده‌بینی و نایان
 هه‌لتی و عه‌یبی خه‌لک داده‌بۆشی • ئا نه‌وه بوو شارل میریل و اعیسزو
 خه‌تیبی شاره‌ بچکۆله‌ که‌ی (دینی) ...

» شه‌ویکی درێژ «

پۆز خه‌ریکی ئاوا بوون بوو ، سه‌روه‌ی با شاری (دینی) فێنک دا
 دینا ، نه‌وه‌ی مانگی ته‌شرینی یه‌که‌می ساڵی (١٨١٥) بوو ، سه‌عاتیک
 به‌ر له‌ پۆز ئاوا بوون پیاویک به‌ پێ‌خواسی هه‌اته‌ شاره‌ بچکۆله‌ که‌ی
 (دینی) • ته‌مه‌نی له‌ ده‌ورو به‌ری چل و شه‌ش و چل و سه‌وتدا بوو ،
 کلاویکی چه‌رمی کۆنی له‌سه‌ر بوو ، نیوه‌ی ناو چاوانی که‌ به‌ گه‌رماو
 هه‌تاو سوتا بوو کلاوه‌ که‌ دای بۆشی بوو ، زۆر ماندو دیار بوو ، ئاره‌قی
 ده‌ر دا بوو ، سینگه‌ توکاویه‌ که‌ی له‌بن کراسه‌ کۆنه‌ زه‌رده‌ که‌یدا که‌ به‌
 دوگمه‌ی سپی یه‌خه‌ که‌ی داخرا بوو ده‌ بینرا • پیاویکی مام‌ناوندی بوو ،
 به‌لام به‌تاقه‌ت • گه‌راوایکی لوولی له‌ ملدا بوو ، شه‌لوارێکی په‌نک ئاوی
 درپای کۆنی سپی بۆوه‌ی له‌ پێدا بوو ، سه‌ر ته‌زنۆیه‌کی درپا بوو •
 کۆتیکێ په‌نک خۆله‌مبشی له‌ به‌ر دا بوو ، لایه‌کی به‌ پارچیکێ سه‌ه‌وز

بینه کرابوو ، کۆله پشتیکی به کۆله وه بوو ، عهصایه کی به دهسته وه بوو ،
 بئێ گۆره وی که وشه کۆنی له پێدا بوون ، مووی لهشی کورت و ، پێشی
 درێژ بوو ، کهرماو خۆل و تۆزی پێنگا بئێ ئه ندازه شه پر زه بیان کرد بوو
 سه ری تاشی بوو ، تازه دهاته وه . له و کاته دا چه ند که سیك له
 بهر په نچه ره و بهر ده رگا پا وه ستا بووو ، بئێ موبالاتانه و به گرژی به وه
 ته ماشایان ده کرد . تا ئه و کاته غه ری به یه ک به و حاله پوری نه کرد بۆ ئه و
 شاره . کهس نه ی ناسی ، به لām زانیان که پێ بواره . ده یانگوت : ده بئێ
 له کوێ وه هاتبی ؟ له با کوره وه . . . له واته یه له ده ریاه وه هاتبی ، چونکه
 له پێسگایه که وه هاته ناو شار که (نابلتون) ههوت مانگ له مه و بهر به ویدا
 چوو بوو بۆ پاريس .

به هه ر حال ، کاتێ گه یشته ناو شار به ولای ئه ولای خۆیدا پروانی و
 به کسه ره چۆ شاره وانی ، له پاش چه ند ده قیقه هاته ده ره وه ، بۆلیسی بهر
 ده رگا به چاویکی زۆر سه یر ته ماشای ده کرد ، بۆ سه لام و پێژ لێ گرتن له
 بۆلیسه که کلا وه که ی نه سه ر سه ر بهر ز کرده وه ، به لām نه و بئێ ئه وه ی
 وه لāmی سه لامه که ی به داته وه تا له بهر چاوانی ئاوابوو هه ر ته ماشای کرد .
 کابرای غه رب چوو بۆ میوانخانه و له ده رگای دا ، خاوه نه که ی زانی که
 موشته ری تازه ی بۆ هات بئێ ئه وه ی سه ری بهر ز بکاته وه گوتی : فه رموو :
 ده فه رموو چی ؟ ووتی : خواردن و زوړیکم ده وئێ ، خاوه ن ئوتله که
 سه ری بهر ز کرده وه ، که چاوی به قیافه ی کابرا کهوت ووتی : به لām
 به پاره ، کابرا کیسه باخه ئیکی چه رمی له باخه ل ده ره ئناو گوتی : ئه وه
 پاره ، کیسه باخه له که ی ده باخه ل نایه وه و کۆله یشته که ی دانا ، به لām
 عه صاکه ی هه ر به ده سه وه بوو چوو له سه ر کورسی به ک له لای ئاگره که
 دانیشته . کابرای میوانخانه زۆری سه رنج ده دا ، غه ربه که ووتی :

ٺهري نان حازره ؟ ووتی : حازر دہی . کابرای غه ریب پشتی کردبو
 دہر کاو خوی گهرم ده کرده وه ، خواهن ئوتیلہ کہ قہ لہ میکی لہ گیران
 دہر هیاو لہ پارچه کاغہ زیٹ شتیکی نووسی و دای به کوریک و به گویشیدا
 چاند ، کوره کہ سہری پاوه شاندر بهر و شاردوانی پویشت . کابرای
 غه ریبہ ئاکای لہ وه نہ بوو ، دوبارہ بانگی کرد ئاغا نان حازره ؟ ووتی :
 بهئی تا چندہ دقیقه ی تر حازر دہی . زوری پی نہ جوو کورہ کہ
 کاغہ زیکی به دستہ وه بوو هاتہ وه . خواهن ئوتیلہ کہ وه کوئہ وه
 جاوه پروانی وه لام بوو پی گورج لہ دستہ وه گرگرت و به وردی خوئندہ وه .
 لہ یاشان سہری بهردایہ وه ماوہ یک پی دہنگ بوو ، نجا هستا جوو
 به لای کابرای میوانہ وه ووتی : ئاغا ناتوانم تو پاگرم : کابرا نہ کاتیکی
 داو ووتی : بوچی لہ وه دہترسی پارم نہ پی ؟ کہ یفت لی به لہ پشہ وه
 پارہ کہ وەر گرہ .

ووتی : تا بابہ زورم نیہ به کرنی بدم : میوانہ کہ لہ سہرخو
 گوتی : باشہ لہ ته ویلہ وه لاغہ کاندہ دہنوم . - ناکری . - ئاخیر
 بو ؟ - چونکہ پرہ لہ سہپ . کورہ قورنیک هہر دہی لی بنووم .
 لہ چی خوی هستاو هہناسیکی هہلکشاو گوتی : ئاخیر ئہوا لہ برسان
 دہرم ، لہ به یانیہ وه تا ئیستا به پیادہ به پندا هاتووم ، دوازده فرسہ خم
 پیکا بریوہ . پارہ ئہ دہم و شتیک دہخوم . خواهن ئوتیل ووتی : برؤ
 نان و جی نیہ . کابرا سہری بهردا بووہ ، ئاگرہ کہی تیک وەر دہدا ،
 خواهن میوانخانہ خیسہ نیکی لی کردو گوتی : ئیتر به سہ . دہت هہوی
 ناوت بهرم ؟ دہزانم تو کبی ؟ هہستہ برؤ ، تو ناوت (زان و الزان) .
 هہر کہ هاتیہ ئیرہ لیت کہ و تمہ شکوہ ، نہ فہریمک نارد بو شاردوانی ،
 ئہوہش وه لامی شاردوانیہ . دہتوانی وهی خوئنی . هہر کاغہ زہ کہی

ئىك كىردەۋە ۋە ئېش چاۋى كابرلى پاكىرت • تەماشايەكى كىردە سەرى
بەردايەۋە كۆلە پىشتەكەى ھەلگىرت ۋە چۆ دەۋەۋە • كە ئاۋى دايەۋە
ئەۋەى لى ۋە تىلەكەدا بون ھەمويان لى خاۋەن ۋە تىل كۆ بېۋەۋە
تەماشاي ئەمىيان دە كىردە بەيەكىريان نىشان دەدا •

زۆر لى سەرخۆ دەۋىۋى ، ھەۋلى ۋە تىلىكى تىرى دەدا • چاۋى
بەچرايەك كەۋت لى ئاخىرى كۆلانىكدا تروسكەى دەھات • تابلۇيەكى
ئاسن بە لەخە دار سەۋبەرىكەۋە ھەلاۋەسرا بو ، پوى كىردە ۋى ،
كەچۈۋ (ۋىل) بو ، نەۋىرا بىچىتە زورەۋە ، خۆى گەياندە ھەۋشەۋ ،
لە دەركاى دواۋە چۆ زورەۋە • خاۋەن ئوتىل ھەسنى پى كىرد ۋوتى :
ئەۋە كىتە ؟ كابرلى خۆى گەياندە سالۋەكەۋ گوتى : كاكە مېۋانىكە
پىۋىستى بەخۋاردن ۋە جىۋى نوستن ھەيە •

- زۆر باشە ، تۆ دەتۋانى لىسە نانىش بىخۆيت ۋە بىشخەۋى •
مېۋانەكە لى پىش زورەكە دانىشت ۋە دەستى كىرد بە خۆگەرم كىردەۋە •
بۆنىكى زۆر خۆش لەمەنچەلى سەر ئاگرەكە دەھاتە بن لووتى ، زۆرى
پى خۆش بو •

لە سالۋنى ئوتىلەكە كۆمەلىك دانىشتىۋون • يەكەيان ماسى گىرىك
بوۋ كە لەپىشدا ئەسپەكەى بىردىۋ (ۋىلى) (لابار) ۋە ئەۋ پۆۋە بە
پىكەۋت توۋشى ئەۋ پىۋە غەرىبە بېۋ ، داۋاى لى كىرد بوۋ لەپاشكۆى
خۆيەۋە سۋارى كا ، بەلام ۋەلامى نەدەۋەۋە پى پىۋە نابو •

كەچاۋى بەكابرلى غەرىبە كەۋت ناسىۋەكە ئەۋە كابرلى
پىگايەۋ نىو سەعات لەمەۋبەر لى ۋىلى (لابار) دەريان كىرد •
بەنەھىنى ئىشارەى بۆ خاۋەن ئوتىل كىرد ۋە بۆلەۋ چەند قىسكى

بەگويدا چركاند • خاۋەن (ووتىل) ھەستا چوو دەستىكى لەشنى داۋ
بەتوپرەيەۋە گوتى : ھەستە بېرۇ دەرەۋە •

ميوان بەھىۋاشى تەماشاي كىردۇ نەسەرخۇ گوتى : ئاخ وادىارە
تۇش دەزانى ؟ - بەلى لە وىتلەكەى ترىش مېنان دەر كىرد • - تېمەش
لىرەت دەر دەكەين • كەۋانە بۆكۈى بېچم ؟ - جىگايەك پەيدا بىكە •
عەساۋ كۆلە پىشتەكەى ھەلگىرتو چۆ دەرەۋە ، ئەۋ مىندالانەى كە لە
ئوتىلى لابلارەۋە دۋايى كەۋ تېۋوزو چاۋە پروانىان دەر كىرد دەستىن كىرد بە
بەرد بارانى ، بەتوپرەيەۋە بۆيان گەپرايەۋە بەعەساكەى بەرتو بلاۋى
كىردن • پۆيى گەپىشتە بەر دەرگاي بەندىخانە • زەنگۈلىك
بەزنجىرىكى ئاسن ھەلاۋەسرا بوۋ ، زىنجىرەكەى گىرتو پايى
ۋەشانە • كۈنىك لە دەروازەكە كرايەۋە • بەندىۋان سەرى ھىنايە
دەرەۋە ، بۆ رىزگىرتن لەبەندىيەۋانەكە كىلاۋەكەى بەرز كىردەۋەۋە
ووتى : دېلى شەۋ لىرە بىنوم ؟ كاپرا گوتى : بەندىخانە كارۋان سەرانە ،
بېچۆ جورمىك بىكە تا دەرگات لى بىكەينەۋە • كۈنەكە پىۋە درايەۋەۋە بە
نائومىدى پۈى كىردە خىابانىكى بېچۈكى تر • ھەر چۈار دەۋرەى باغ
بوۋ ، پەرزىن كرا بوۋ • لەناۋ باغەكاندا خانۋىكى بېچۈكى يەك قاتى
چاۋ پىكەۋت ، لە بەنچەرىكىيەۋە پوناكى ديار بوۋ • چۈۋ لەپىشت
شوشەى پەنچەرەكەۋە تەماشاي كىرد ، زورىكى پانۋ پاكۋ خاۋىن ،
قەرەۋىلەيەك سەر چەفكى بەسەردا درا بوۋ ، لانكىك لەگۈشەيەكەۋە
دانرا بوۋ ، چەند كورسى دارۋ تەنگىكى دو لوۋنە بە دىۋارەۋە ھەلپەستىرا
بوۋ ، مېزىك لە ناۋەپاستى دانرا بوۋ ، چىرايىكى لەسەر بوۋ • دىزەيەك
ھەلى لى بەرز دەۋۋە • پىۋىكى تەمەن چىلسالە لە پىشتى مېزەكەۋە
دانىشتىۋو ، مىندالىكى شىرە خۆرەى لەسەر باۋەش بوۋ ھەلى

دەبەپراند • ئافرىدىكى جوان لەتۈرىكەۋە شىرى ئەدا بەمىندالىكى
بجوكتى : باۋكەكە يېدەكەنى ، مىندالەكە يېدەكەنى ، دايەكەكە زەردە
خەندەى دەكردن •

بەسپاۋى لەشۈشەى بەنچەرەكەى پاكىشا • دويارە لىدايەۋە •
گوتى لە دەنگى ئافرىتەكەۋە بەمىردەكەى گوت : گوتىم لەدەنگىك
بوو • گوتى : باۋەپناكەم • بوجارى سىيەم لەبەنچەرەكەى داۋ
پاۋەكە لە جىنى خۆى ەمىتاۋ جىراكەى بەدەستەۋە گرتۈ دەرگىساي
كردەۋە • پاۋە غەربەكە گوتى : ئاغى زۆر داۋاى لىن بوردن دەكەم ،
دەتوانى بە پارە جامىك جىستۈ جىگىنى نوستىم بىكەنەۋە ؟

خساۋەن مالى پىسى : تۆكىنى ؟ لەۋەلامىداۋوتى : ئەۋە دوازە
فرسەخە بەپىنگادا دىم : خاۋەن مالى ۋوتى : خەركەس پارە بىدا جىگىنى
دەكەمەۋە ، بەلام تۆ بۇ ئاچى (ئوتىل) ؟ - ئاخىر زورىان نىە • - جۆن
زورىان نىە ؟ خىۋەنە جەزىنەۋە ، نە پۆۋى بازاپە ؟ ئەى چۈپتە
مىۋانخانەى (لابار) ؟ - بەلى • - باشە ؟ گورجىك ۋوتى : ئازانم پرايان
نەگرتىم : ئەى نەچۈپتە مىۋانخانەى خىيابانى (شافوت) ؟ ئەۋانىش دەريان
كردىم • خاۋەن مالى زۆر بى مىۋالانە سەرنجى كاپراى داۋ لە نىكاۋ بە
تۈۋندى گوتى : كەۋاتە ئەۋ كەسە تۆى ؟ دويارە تەماشى كىردۈ
تۈپاشەۋە گەپايەۋە ، چىراكەى لەسەر مېزەكە دانائۇ تاپىرەكەى ھەنگرت •
زەكەى كە ئەۋەى بىست لەترسان ەمىتاۋ دۈۋ مىندالەكەى لەپاۋەش
گرتىۋ لەبىست مېردەكەى پاۋەستاۋ لەبن لىۋانەۋە ەسەر دەىگوتۈ
تۆلەى دەھات :

خاۋەن مالى ەھات بە تۈپەيەۋە گوتى : بېرۇ دەردەۋە • كاپرا
ھاۋارى كىردۈ گوتى : بۇ خاتىرى خوا بەرداخىكم ئاۋ بەدەنى • - ۋوتى :

فېشەكك باشترە • ئەۋەدى ووت توۋىد دەرگاگەي پۈۋە داۋەۋە • شەۋ
 دىيەي داگرتبۇۋ ، بايىكى ساردى دەھات ، پۈي كىردە باغىكى تر پەرژىن
 كرابوۋ تەماشاي كىرد لە ناۋباغەكەدالاي دەروازەي باغەكە زورىكى چوۋك
 ديار بوۋ ، چوۋ بۆلەي زۆر تارىك بوۋ ، خۆي دانەۋاندو چۆر زورەۋە •
 زۆر گەرم بوۋ ، ھىندىك كاي لى پۆ كرابوۋ ، زۆر ماندوۋ ھىلاك بوۋ ،
 چوۋ لەسەر كايەكە پاكشا ، بەلام زۆرى نەخاباندەنگىكى سامناكى
 ھاتە بەر گۆي • سەرى بەرز كىردەۋە جاۋى بەسەنگىكى گەۋرە كەۋت
 سەرى ھىنابۇ ناۋ زورەكە • لەبەر خۆيەۋە گۆي : ديارە تېرەش لانەي
 سەگە • بەگورجى كۆلە ېشتەكەي ۋەكە سېر لەپىش خۆ پراگرتو
 عاصاكەي بەدەستەۋە گرتو دەر پەرى • كاتى بەزەخمەتەي زۆر
 لەۋى زىگارى بوۋ دوۋر كەۋتەۋە ، دوۋارە خۆي بەتاك ۋ تەنىساۋ
 دەر كراۋ ، تەننەت لەسەر كاي لانە سەگەكەش لە خىيال چاۋ
 بى كەۋتەۋە • لەسەر بەردىك پاكشا بەگريانەۋە دەيگوت : تەننەت
 ۋەك سەگىكىش نىم ، لەۋىش كەمترم • ئىنجا ھەستەۋ دەستى كىرد
 بەرۋىن • پۈي كىردە دەرى شار • بەۋ ھىۋايە دارىك ، خەرماتىك ،
 بەنايەكى دەست كەۋى لاي بخەۋى • ماۋەيىكى زۆر بەخەسارى
 پۈشت • كاتىك لاي ۋا بوۋ لەھەمۋ ئىنسانىك دور كەۋ تۆتەۋە ،
 سەرى بەرز كىردەۋە تەماشاي دەۋرۋ بەرى خۆي كىرد چۆتە ناۋ
 مەزىرەغەيەكەۋە ، ھىچ شىك نەبوۋ پەناي بۇ بەرى • دوۋارە بەرەۋ
 شار گەپرايەۋە ، دەروازەكەنى شار داخىرا بوۋن • بەخەۋ چۆنى بوۋ
 چۆۋە ناۋ شار ، سەعات ھەشتى شەۋ بوۋ ، چوۋكە خىيانەكەنى نە
 دەناسىن بى مەقسەد دەگەپا • ھەروەھا لە كاتىكدا بە مەيدانى
 نوۋىرخانەدا دەپۋىي لە گۆشەيىكى مەيدانەكە جاۋى بەچاۋخانەيەك
 كەۋت • زۆر ماندوۋ مردو بوۋ ، بەناۋمىدى چوۋ لە سەر بەردىك لە

پیش چاپخانه که درپیش بود . لهو کاتهدا ئافره تیک له کلیسا که هاته
 ده ری ، چاوی بدو پیاوه کهوت که له تاریکی دا پاکشاده ، گوتی : کاکه
 نهوه بۆ لهسەر نهو بهرده رده پاکشادی ؟ کابرا به ئوره پیه وه ووتی :
 خایمی میهره بان نابینی چهته ماندوم ؟ ئافره ته که گوتی : جا لهسەر نهو
 بهرده خهوتووی ؟ کابرا ووتی : من نۆزده سال لهسەر تهخته دار
 خهوتووم ، با نهو شو لهسەر دۆشه کی بهرد بنوم . بۆ سهربار بووی ؟
 - بهائی خانم سهربار بووم . - نهی بۆ نه چویه کاروان سهرا - ئوتیل ؟ -
 چونکه یارم نه بوو . ژنه که ووتی : نه ؟ حیف ! من هه ره نهو چوار
 سکهم پیه . کابرا دهستی درپیش کردو گوتی : پینه . ژنه که یاره کهی
 دایه و گوتی : بهو یاره کهمه جینگات ناکه نهوه ، بهلام ههولت داوه ؟ خو
 ناتوانی شهو ئاوا بژی سهرمات دهی و دیاره برسیشته ، دهی جینگابه کت
 به نهی . له هه موو ده رگایه کم داوه . - باشه چیان وت ؟ هه موو کهس
 ده ری کردم . ژنه میهره بانه که دهستی له شانیداو ئیشاره ی بۆ لایه کی
 تری مهیدانه که کردو مالی واعیزو خهتیی نیشاندا گوتی : چویه نهو
 مالهش ؟ گوتی : نه خهیر . کهواته بجۆ له ده رگای وانیش بده .

« عهقل له دهست نه دان »

نهو شهوه واعیزو قهشه ی شاری (دینی) له پاش گهپان له ناو
 شارد ، تا درهنگ له زوره کهی خۆیدا خهریکی دانانی کتیی بوو به ناوی
 (وهظیفه) سهعات ههشت کاره که ره کهیان وه کو شهوان هات قسایه
 ئالتونه کانی لهسەر تاقه که هه لگرت . قهشه زانی که نان حازره و سفره
 راخراوه و خوشکه کهی چاوه روانیه تی . کتیه کهی ویک ئاو چۆ زوری
 نان خواردن . کاره که ره که به گهرمی له گه ل خوشکی قهشه قسه ی

ده كړد ، به نايه تي باسي دهر گاو په نجره داخستيان بوو . كارم كهره كه
 نهو شه وه له خه لكی بېستبوو كه پياوړيكي سيري دهر به دهر و
 سره گهر دان هاوونه ناو شار ، ده يگوت . . نه وهی ټېشه و ټاگای له خوی
 نه يی تووشی به لایه ك ده یی ، دهر گاو به نجره زو داخن . خوشكي
 قه شه گوتي : كاكه گوت نه قسه كانيه تي ؟ ووتي : به یی :

پوی كسره كاره كهره كدو گوتي : تووشی به لایه ك ده یی ؟
 كارم كهره كه ووتي : به یی ټاغا ټېشه و به سره هايتك له شاردا پو نه دا .
 هموو كهس واده یی : گوتي : قوربان خانوه كه مان قايم نه ، نه گهر
 بهرمووی : ده چم وه ستای قفل ساز بانك ده كه م كیلونه كانمان بوچاك
 بسكا ، با بو شه و ټكیش یی . خو جه نايست هرچی له دهر گای دا ده یی .
 بهرموو : له و كاته دا به تووندي له دهر گایان دا . قه شه گوتي : بهرموو :
 وهره ژور وه .

« كرده و ټيكي قاره مانانه »

دهر گا به تووندي كرايه وه ، پياوړيكي غه ربه وه ژور كهوت .
 هيندك چو ټېشه وه وړاوه ستا ، كوله بښه كهی له پښت بوو ، عه صاكي
 به دده سته وه بوو ، زور توپه ديار بوو . كارم كهره كه كه چوي بښكهوت
 نه و نه ترسا ، زاری دا پچري بوو به لدرزینه وه ده كابرای پامابوو ،
 خوشكي قه شه ش ده كابرای ده فكري و ته ماشای كاكي ده كرده یی ده نك
 وړاوه ستا . قه شه زور به مېهره بانيه وه پوی كرده كابر او خه رېك بوو
 پرسياری لی بسكا داخوا كيه ؟ كابر ا له كا ټيكا خوی هاوېشتبو سهر
 عه صاكي ، هاته بښه وه و بهك بهك ته ماشای كردنو یی نه وهی گوي

بداته قەسە قەشە ، بەدەنگی بەرز گوتی : گۆتان لی یی ! مەن ناوم
 (زان و آلزان) حوکم دراوم و نۆزدە سأل له بەندیخانەدا بووم . چوار
 پۆژ لەمەوبەر ئازادیان کردم و بەرد و ئەو شارە کە وتەمە پێی . دوازدە
 فەرسەخ بە پێیدا هاتووم ، ئیشە و گەیمە ئەو شارە . چوو مە کاروان سەرا
 لە بەر ئەوێ پەسپۆرتە کەم زەرد بوو پایان نە گرتەم . چومە کاروان
 سەرایەکی تر دەریان کردم ، چوو مە بەندیخانە پۆلیس گوتی : بەندیخانە
 کاروان سەرا نیە ، خۆم خزانە ناو لانە ی سەگیکەووە دەری پەپاندم .
 پوم کردە ناو مەزرەیکە لە ترسی باران دوبارە هاتەووە ناو شار . لە ئیش
 مەیدانی شار لە سەر بەردێک پالم دایەووە ، ئافرەتێکی پوخۆش ئالی ئێوە ی
 نیشان دام و هاتم .

هەر خێرا پەسپۆرتە زەردە کە ی لە باخداڵ دەرهێناو گوتی : ئەو
 پەسپۆرتە زەردە کە مە . لە بەر ئەو لە هەموو جێگایە کە دەرم دە کەن .

قەشە پوی تی کردو گوتی : ئاغا فەرموو : دانیشەو خۆت گەرم
 کەو . تا نان دەخۆین جێگای خەویشت پچادە کریی . کابرا لە خوێشان
 گەش بۆووە ئاھێکی هاتەووە بەرو گوتی : ئەو بەراستە ؟

پام دە گرن ؟ وە ک ئەواتی تر دەرم ناکەن ؟ قەشە گوتی : مانی
 خۆتە . کابرا خێرا کۆلە پشە کە ی داناو عەساکە ی بەدیواریوە
 هەلەساردو دانیشت . قەشە ووتی : شەو کە ی ساردە تۆش سەرما تە
 وەرە لای ئاگرە کە ، دوبارە گوتی : ئاغا مانی خۆتە ، تۆ بۆرای منی ،
 شەرم مە کە . وادیارە زۆرت پەنج کیشاو ! هەناسە یکی هەلکیشاو
 گوتی : ئاخ تۆ نازانی زنجیری ئاسن و کە لە پچەو لێدان و پۆلیسی
 بەندیخانە و ئەشکنجەو لە سەر دارو بەرد نووستن و سەرماو گەرمە ،

همه‌مویان هوئی نارپه‌حه‌تین • ته‌نانه‌ت سه‌گیش له‌به‌عزه که‌سینک خوش به‌خت‌تره •

نان حازر بوو ، قه‌شه زوور به‌پوخووشی پساوه غه‌ریبه‌که‌ی له‌لای راستی و خوشکه‌که‌ی له‌لای جه‌یی دانیشته و ده‌ستیان به‌نان خواردن کرد •

« بی‌ده‌نگی »

له‌دوا ئه‌وه‌ی که قه‌شه شه‌و باشی له‌گه‌ل خوشکه‌که‌ی کرد ، یه‌کینک له‌شه‌معدانه ته‌لاکانی به‌ده‌سته‌وه گرت و یه‌کی‌تری دا به‌میوانه‌که‌و گوتی : ئاغا وه‌ره با ژوری خه‌وتنت نیشان بده‌م • کابرا هه‌ستا وه‌دوای که‌وت • خانوه‌که‌ وادروست کرابوو له‌ژوری نوستی قه‌شه‌وه ده‌چوو بۆ نوێژ که‌که • له‌و کاته‌دا که‌ئهوێ ده‌پویشتن کاره‌که‌ره‌که‌ زه‌رفه ته‌لاکانی ده‌خسته‌وه ناو گه‌نجینه‌وه • قه‌شه میوانه‌که‌ی برده ژوری نوستن و میوان شه‌معدانه‌که‌ی له‌سه‌ر میزه‌که‌ دانا • قه‌شه گوتی : ئومێد ئه‌که‌م شه‌و به‌ئاسوده‌یی بخه‌وی و به‌یانیش له‌پیش پویشتن فنجانیک شیرێ گهرم بخۆوه جا برۆ •

تیس‌تا قه‌شه قسه‌کانی ته‌واو نه‌کردبوو که میوان له‌نکاو پوی کرده قه‌شه‌و به‌تورپه‌یه‌وه به‌هه‌ر دو ده‌ستان کیشای به‌سنگی قه‌شه‌داو به‌تووندی گوتی : ئاخ راسته‌ تۆ ئه‌وه‌نده‌م له‌خۆت نزیک ده‌که‌یه‌وه ؟ هه‌ر له‌دیا ئه‌و قسه‌ زوور به‌عه‌جایی ده‌ستی کرد به‌پیکه‌نین و ووتی : تۆ چو‌زانی من بیاو کوژ نیم ؟

قەشە لەسەر خۆ گوتی : خوا ھەموو شتێک دەزانێ ، چەند دوعای
 بە سەر مێواندا خویندو چۆ ژوری نوستی خۆی • کابرا بە بای کوونە
 لووتانی شەمەکانی کوژاندەووە بەلیاسەووە چۆ ناو جیگاوە و خەوی
 لێ کەوت • لەپاش ماوەیەک ھەموانیان خەویان لێ کەوت و دنیا ئارام
 بوو • بێ دەنگی حوکماتی دەکرد •

« ژان وائژان »

ژان وائژان لەنیوێ شەودا وەخەبەر ھات • ئەو لەخانەوادێکی ھەزار
 لە دایک ببوو • بەمنداڵی نەخۆیندبوو ، چونکە ھەر منداڵبوو باوک و
 دایکی مردبوون ، تەنیا خوشکیکی بوو بەجەوت منداڵەووە ،
 (ژان وائژان) ی بردە لای خۆی و ئاگاداری دەکرد • خوشکەکەشی منداڵی
 گەورە ی تەمەنی ھەشت سەل بوو کەمێردە کە ی مرد • (ژان وائژان)
 تەمەنی گەییە بیست و پێنج سەل و ھەموو کارێکی دەکرد ، بەتایبەتی لە کاتی
 گۆلچینیووەدا رۆژی ھەشت (سوی) بەیدا دەکرد • زور بەباشی خەرجی
 خوشکەکە ی و منداڵەکانی ئەداو چاو دێری دەکردن • خوشکەکە ی لەبەر
 منداڵەکانی ھێچی بۆنەدە کرا ، زۆر دەست کورت و ھەزار بوو • ئەو
 سەلە سەلە کە ی زۆر سەقەت بوو • (ژان وائژان) یش بێ کار بوو • مەالی
 خوشکی نانیان نەبوو ، شەوی یەک شەممە تازە نانەوای گەرە کە کەیان
 چاوی چو بۆ خەو گۆیێ لەشەقە ی شوشە ی موغازە کە ی بوو شکندیان ،
 گۆرج ھەستا تەماشای کرد دەستێک لە کونی شوشە کەووە ھات و چەند
 نایتیکی ھەلگرت و پۆشت ، نانەوا وەدوای کەوت زۆری نەخایاند گرتی •
 دزە کە نانە کە ی فرێدا ، بەلام دەستی بەشوشە ی موغازە کە بریندار بوو ،
 ھەر خۆینی لێ دەتکا •

ئەو دزە (زان و الزان) بوو . ئەو کارمەساتە لەسالی ۱۷۹۵ دا
 پوی دا . بردیان بو دادگاو بە پینج سال مەحکومیان کردو ناردیان بۆ شاری
 (تولون) و لەپاش بیست و حەوت پوژ گەشتە بەندیخانەیی ئەو شارە .
 لیاسی زیندانیان لەبەر کردو کە لە پینجەیان کردو ناویان نا بەندی ژمارە
 (۱۴۶۵۱) و ناوی لەبەر خەڵک چۆو ، بەلام ئەو هەمیشە لەیادی خوشکە
 هەزارە کەیی و حەوت منداڵە کەیدا بوو . نزیک سالی چواری بەندیخانە ،
 ھاوآلەکانی یارمەتیان داو شو لەزیندان پای کردو سببی و شەش سەعات
 نە نانی بۆخورا ، نە ناوی خواردووە . ئاخیری گرتیانەووە ، دادگا سببی
 سالی تری حوکم داو حوکمە کەیی بوو بە هەشت سال . لەسالی شەشەمدا
 دوبارە فیراری کردووە ، بەلام دوبارە پۆلیس گرتیانەووە و پینج سالی
 تریان بەندی بۆ زیاد کرد . دووسال بە زنجیری دوو دەیان بەستەووە و
 بەندی بە کەیی بوو بە سێزده سال . ئەو سالتە دا دوبارە لەزیندان
 پای کردووە . ئەو چارەش گرتیانەووە سببی سالی تریان بۆ زیاد کردو
 ماوە کەیی بوو بە شانزده سال . لەسالی سێزده دا دوبارە پای کردووە
 لەپاش چوار سەعات گرتیانەووە ، سببی سالی تریان حوکم داو بوو بە نۆزده
 سال . لەسالی ۱۷۹۶ دا بەهۆی نان دزینەووە گیراو لەسالی ۱۸۱۵ دا
 ئازاد کرا .

« غەمبەکی تازه »

کاتیک دەنگی تۆ ئازادی لە بەندیخانەیی ھاو بەرگوئی ، باوە پوی
 نەدە کرد . تروسکەیی نووری حەیات ، تروسکەیی نووری ژبانی
 مرقایەتی لە نکاو پوچی پوڤناک کردووە ، بەلام زۆری نەخایاند
 خامۆش بوو . ئەو بە ئازادی بەرپێشان و ناپەحەت بوو ، خوی بە ژبانی

به نديخانه وه گرتبوو ، زۆرى پى نه چو بۆى ده ركهوت كه نازادى بۆ
به كيك كه په ساپورته كهى زهرد بۆ چ مه عاينه كى ههيه ؟

پوژنيك دوا نازادى له شارى (گواس) چۆ كارخانهى شهربه تى
پرته قال و دهستى كرد به كار كردن ، زۆر به تاقهت و نازاو په شيد بوو ،
خاوهن كار كه وه بهر دلى كهوت . به لام له كاتيكدا خهريكى ئيش بوو ،
پوليستىك هات داواى وه دهقهى لى كرد ، ئويش وه دهقه زهرده كهى
نیشانداو ناچار بوو دهست له كار هه لگري . شهو چوو بۆلاى خاوهن كار
پوژانه كهى وه رگرى ، يازده (سوى) دايه و گوتى : پرۆ كارىكى تر بۆ
خۆت بدۆزه وه . به وجۆره بوو كه شارى (گواس)ى به جى هيشته و
له شارى (دينى) تووشى بوين .

« مروقيك وه خه بهر دى »

هه ر كه زهنگى كليسا سه عات دوى دوا نيوه شهوى ئيعلام كرد
(زان و الزان) وه خه بهر هات . نه وهى كه بوو به هۆى وه خه بهر هاتى
پراحتى ناو لىقه و دۆشه كه كه بوو ، چونكه نزىكهى بيست سال بوو له
لىقه و دۆشه كدا نه نوستبوو . هه رچه ند به ليايسيشه وه نوستبوو ، به لام
خهوى هه ر خۆش بوو . كه وه خه بهر هات دهستى كرد به بير كردنه وه ،
به تابه تى زۆر بيرى له و شهش قاپه زير و شه معدانه ده كرده وه كه چاوى
لى بوو كار كه ره كه له كوژ داي نان .

سه عاتىكى ته واو له به حرى خه يالدا مه نهى كرد . زهنگى كليسا
سه عات سى لىدا ، چاوى گوشين و دهستى بۆ كو له بشته كهى بردوو
قاچى له سه ر قهره و ئيله كه بهردانه وه و دانىشت . دوباره خه يالى چۆ وه

سەر قابە زیرەکان ، ئەگەر زەنگی سەعاتە کە سێ و نیوی لێ ئەدا ،
 نا بە یانی هەر بەو خەیاڵەوه دادەنشت ، بەلام سەعاتە کە وەك پێی
 بێت : زوکه ، خێرا به ! له جێی خۆی هەستاو گۆئی هەلخست ، بێ دەنگی
 حاکم بوو لەمالە کەدا ، بەسپاوی چوو بۆلای پەنجەرە کە دنیا زۆر تاریک
 نەبوو ، مانگ بەئاسمانەوه دیاربوو ، هەور بەهۆی باوە بەپیش ناوچاوانی
 مانگدا تێدەپەڕین و سێهەر و پوناکیان لەزەوی دەکرد . ئەو پوناکیە بو
 بەهۆی ئەو رێگا بدۆزیتەوه . چوو پەنجەرە کە تاقی کردەوه ،
 دانەخراوو ، بۆ ناو باغە کە دەکرایەوه ، بەلام پای دەهات زوپیەوه
 دایەوه .

چوو بەلای دۆلابە کەوه ، کۆلە پشته کە هیناو شتیکی لەدۆلابە کە
 دەرهیناو خستیه ناوی و لەسەر قەرەوێڵە کە دانا ، لەپاشان کەوشەکانی
 لە باخەل ناو کۆلە پشته کە بەشانداداو کلاوێ کە لە سەر ناو، عەصاکە و
 میلیکی ئاسنی بەدەستەوه گرت و هەناسە ی لەخۆی بری و بەرەو زوری
 قەشە کەوتە پێ ، کە تەماشای کرد زوری قەشە دانە خراپوو ، هەرپێو
 درابوو .

گۆئی هەلخست هەناسە ی کەس نەدەهات ، دەرگاکی کردەوه
 وەکو پشیلە یەك کە بە پێ هەست دەرگایەك دەکاتەوه ، دەرگا کە کرایەوه .
 دوبارە دەستیکی بەدەرگا کەوه نا بۆ ئەوه ی زیاتر بکریتەوه ، بەلام
 ئالقە پێزی دەرگا کە زڕینگە یەکی وای لێ هات ، تەواوی زورە کان
 دەنگیان دایەوه . زان و الزان ئەوە نە ترسا دەنگوت : نەفخی سوری
 پۆزی قیامەتی لەبن گۆی لێ درا .

چەند دەقیقە وەك بەردیکی بێ دەنگ لەجێی خۆی پەق بوو ،
 لەپاشان گۆئی هەلخست کەس وەخە بەر نەهاتبوو ، ئاسمان ساوێ

نیو سعات له ژیر هه‌وری پ‌شدابوو • له‌نکاویك هه‌وره‌كان وه‌ك به‌ده‌ست
 لایان به‌ی مانگیان به‌رداو تیشكی له‌په‌نجه‌ره‌كه‌وه ژوره‌كه‌ی پ‌وناك
 كرده‌وه‌و (زان‌وانزان) چاوی به‌جه‌سته‌ی قه‌شه كه‌وت له‌سه‌ر ته‌خته‌كه‌ی
 به‌ ئارامی نووستبوو ، ناوچاوانی زۆر نوورانی و له‌خه‌ودا زه‌رده خه‌نده‌ی
 له‌سه‌ر لیوان بوو ، له‌ته‌مه‌نی خوییدا چاوی به‌پیاوی وا نه‌كه‌وتبوو •
 خۆفیک‌ی زۆری پ‌ی ن‌یشت • چاوی له‌جه‌سته‌ی قه‌شه‌وه ب‌پ‌ی‌بوو
 نه‌یده‌گواسته‌وه • له‌باش به‌ینیك له‌نكاو به‌لای قه‌شه‌دا پ‌و‌یشت و چۆ
 لای گه‌نجینه‌كه ، ته‌ماشای كرد دانه‌خرا‌بوو ، ده‌رگای گه‌نجینه‌كه‌ی
 كرده‌وه‌و هه‌رزیریک‌ی تیدا‌بوو هه‌لی‌گرت و خسته‌ی ناو كۆله‌بسته‌كه‌ی و
 سه‌به‌ته‌ی ئالتونه‌كه‌ی برد ف‌رپ‌نی دایه‌ ناو باغه‌كه‌وه‌و له‌په‌نجه‌ره‌وه خۆی
 ف‌رپ‌یدایه‌ ناو باغه‌كه‌وه‌و وه‌ك پ‌لینك بۆ‌ی‌ده‌رجوو • كاتيك رۆژ هه‌لآت و
 هه‌تاو كه‌وت ، قه‌شه چۆ ناو‌باغه‌كه‌و ده‌ستی كرد به‌پاسه • له‌نكاو خزمه‌ت
 كاره‌كه‌یان هات هاواری كرد : قوربان ده‌زانی سه‌به‌ته‌ی زیره‌كان
 له‌كۆیه ؟ خۆ له‌جینی خۆی نه‌ماوه •

قه‌شه‌گوتی : به‌لێ ! - گوتی : سپاس بۆ‌خوا من نه‌مه‌دزانی چی
 لێ‌هاتوو • قه‌شه‌ ئه‌وكاته سه‌به‌ته‌كه‌ی به‌خاڵی له‌ناو باغه‌كه‌دا چاو
 پ‌ی‌كه‌توو ، هه‌لی‌گرت و گوتی : ب‌یگره‌ ئه‌وه‌تا ، به‌لام ه‌یچی تیدا نه‌ی •

كاره‌كه‌ره‌كه‌یان پای‌كرده‌وه‌و زورو به‌هاوار كردن هاته‌وه‌ گوتی :
 كابرا له‌جینكاكه‌یدا نه‌ماوه ، ئه‌و بردونی •

قه‌شه‌تۆزینك ب‌ی‌ده‌نگ‌بوو له‌پاشان‌گوتی : زۆر له‌م‌یزبوو به‌سه‌هو
 ئه‌و زیرانه‌م پاگرتبون ، ئه‌و زیرانه‌مائی هه‌زاران بوون ، میوانه‌كه‌شمان
 به‌كینك بوو له‌هه‌زاران • قه‌شه‌په‌روشی ئه‌و گولانه‌ی بوو كه‌ به‌هۆی
 سه‌به‌ته‌كه‌وه شكابوو نه‌وه ، راستی ده‌كردنه‌وه • قه‌شه‌بۆ به‌رچایی خواردن

زور به پوخوشتی چوو له سهر ته و میزه دانیشیت که شهو نه گهل
میوانه دزه کهئی نانیاں له سهر خوارد بوو له چایی خواردن بوونه ووه یه کیک
له درگای دا ، نه گوتی :

فهرموو : دهرگا کرایه ووه ، سئی کهس دیار بوو پوئیس بوون ،
یه کیکیاں گرتبوو وه زور کهوتن . گهوردی پوئیسه کان چو پیشه ووه
سهلامی کردو قهشه وه لایمی دایه ووه ، که زانی گرتووه که (زان وائزان) .
گوتی : ئهئى شه ووه توی ؟ به پیاویکه ووتنت زور بچ خوشحال بووم ، ئهئى
ئه ووه بو شه معدانه کانت نه یرد بوو ؟ خو ئه ویشم پوتو دانا بوون .
(زان وائزان) زور سه یری له قهشه ده پروانی . گهوردی پوئیسه کان ووتی :
قوربان که واته ئه و پیاوه راستی ده کرد که ده یگوت : ئه و ئالتونا نه قهشه
داونی به من ؟ ئه گهر وای ئازادی ده کهین . قهشه گوتی : به لئی :
پوئیسه کان خواحافیزیاں کردو پویشتن . قهشه شه معدانه کانی هه لگرت و
دانی به (زان وائزان) . زان وائزان له خه جاله تیان وهک میژوکی ده لهرزی .
قهشه گوتی : برۆ خوا ئاگادارت بچ ، مالی خوته ، ههر کاتی
بیته ووه دهرگا له سه رېشته ، تو تازه برای منی .

«بنتی ژروه»

زان وائزان به خه جاله تیه ووه وه در کهوت له و کوچه بو ئه و کوچه و له و
گه رپه که بو ئه و گه رپه که و له و شه قامه بو ئه و شه قامه ده پریه ووه تهیده زانی
بو کوئی ده جی . ئه و پوژره تاتوار به و حاله سهر گهردان بوو ، هیچی
نه خوارد بوو هه سیشی به برسی یه تی نه ده کرد . خه یالکی تازه ی هاتبو
میسه که ووه . کاتیک روژ هاتبو ئاوا بوون گه یشته لای بیسه لانیك ، له وانسه

بوو چهند فرسه خ له شاری (دیني) دور بی . له نکاونک گونی له دهنکی
 به کیک بوو ، که پوانی مندالک بوو یاری به پاره ده کرد ، چهند دراوینکی
 بی بوو . هه لی داویشن و دهی گرتنه و ده له هه لاویشن ته که دا دراوینک به پری ،
 به تاز تازيله هاته بهر پتی (ژان والزان و) گورج پتی له سهر داناو له سهری
 پاره وستا . منداله که بی ترس هات گوتی : ئاغاکوا پاره کهم ؟ ژان والزان
 لیتی پرسی ناوت چیه ؟ گوتی : ناوم (بتی ژروه) یه . ژان والزان به تورپییه و
 ووتی : برۆ . کوپه که ههر ده یگوت : پاره کهم - پاره کهم ، نهویش سهری
 بهردابوو دهنگی نده کردو چاوی ده عازپوه بری بوو .

منداله که کۆته کهی گرت و پای و هه شاندو داهاته و بو قاجی که له سهر
 پاره ی مندا له کهی داناوو بهرزی کاته و ده دهستی کرد به گریان .
 ژان والزان به تورپییه و دهستی بو عه صاکه ی بردو گوتی : کوپه کوپری
 کینی ؟ کوپه به گریان و ده ووتی : (بتی ژروه) م قاجت بهرزه که و پاره کهم
 هه لگرمه و . ژان والزان توپه بوو گوتی : ئای نه و توپی ؟ داپاره وسته ،
 کوپه که له ترسان دهستی کرد به له رزین و پای کرد .

پرۆژ ئاوابوو ، ژان والزان ههر له جیگای خۆی پاره وستا بوو ، له نکاونک
 موچر کینکی ساردی به له شیدا هات ، سهرمای بوو ، دوگمه ی کۆته کهی
 داخستن و داهاته و عه صاکه ی هه لگری ، چاوی به پاره ی کوپه که کهوت
 که نیو ی به هۆی قورسای قاجی چو بوو ده قوپه و ، وه کو هه وره
 تریشه یه ک لیدا ئاوا ناپه حهت بوو ، گوتی : دیسان نه و چیه ؟

له پاشان پاره کهی هه لگرتنه و ده ته ماشایکی ده ورو بهری کرد
 کهسی نه دی .

هه وره نه و ندهی تریشان شه و تاریک کرد بوو ، وه لات ساردو

پوت بوو ، هه ناسیځی هه لکینشو پوی کرده نهولایه که کوپه کهی پییدا
 پرووی بوو . قهشه یه که به سواری به ویدا هات ، (زان و آلزان) چو بهر
 دهمی و گوتی : ئاغا مندا لیکت نه دی بیردا پوی ؟ ووتی : نه خهیر .
 زان و آلزان دو پینج (فرانکی) دهره ئا و دای به قهشه ووتی : قوربان نه
 یاره بگره ، نهوه مالی هه ژاپانه . دوباره زور به عه جولانه پینج
 (فرانکی) تری دایه و گوتی : نهوهش بو فقیران و له پاشان گوتی : جه نابی
 قهشه من دزم ، وابکه بگرن . قهشه گوتی نه دایه پی به نه سپه که یه وه
 ناو بوی دهرچوو . نهویش ههر پوی ههر پوی تا گه شته سی
 پری یانیک زور ماندوو هیلاک بوو ، چوو له سهر به ردیکي گه وره دانیشته و
 گوتی : ئای چهند به دبه ختم ! دهستی کرد به گریان نهوه یه کهم جار بوو
 که له پاش نوزده سال بگری . له کاتی گریان که دا نوریک هاته
 خه یالیه وه ، نوریکي وا تا ده هات پوناک تر ده بوو ، زیاتر به رهی ده ستاند ،
 نوریکي عه جایب بوو ، ژبانی پابر دووی ، خه راهی یه که می ، په نجی
 دهرونی ، ئازاد بوونی له به ندیخانه ، نهوه ی له مالی قهشه به سه ری هات ،
 دزی پاره ی کوپه که ، هه مووی هاتنه وه خه یال . به لام دلی وا پوناک ببوو
 که وای ده زانی له نووری به هه شتدا ته مانشا شه یتان ده کا .

چهند ئاوا گریاو ؟ له پاش گریان که ی چی کردو ؟ چو کوی ؟ کهس

نه یزانی .

« چاو پیك كهوتنی دو دایك »

له نهوه لی ئهم چه رخه دا له شاری (مونت فرمیل)ی نزیك شاری
 (باریس) له گه رپه کی (پولانزر) قاومه خانه یه که بوو ، ئیستا نه ماوه ، ئی ژنو
 نیواپک بوو به ناوی عائیلهی (تارديه) . له سهر دهرگا که ی وینه ی مرو فیک

کیشرا بوو مروښکې له کډل بوو ، دهره جهی نه فسه ری له سر شان بوو ،
 باقی تابلوکه به شکلی دوکهل و ټاگر پې کرابووه ، وهک وینه ی شه پ
 ده چوو . ده ورو بهری هه موو داری گه وړه بوو ، زنجیریک له داریکیان
 قایم کرابوو ناوه پاسته که ی شوپ بېووه . دو کچ که گه وړه که یان نه مهنی
 دو سال و نیو بوو ، نه وی تریشیان هه زده مانگ بوو له ناو نه و جولا نه دا
 بوون که به ناوه پاستی زنجیره که ووه بوو . دایکه که یان له سر سه کوی
 قاوم خانه که دانسته بوو ، په تیکی دریژی له جولانه که ی خستبو له وړا
 پای ده ژاند . که چه کان له خوشیان هه هاواریان بوو ، له لاشه ووه
 ټافره ټیک مندا لیکې به باوه شه ووه بوو ، کولیکشی شت له کډل بوو ،
 مندا له که ی نه و نه ده جوان بوو دلته نه ده هات ته ماشای که ی . پارچیکسی
 حه ریری پیدا دابوو ، پشوه کانی به سر شانیدا په خشان بیوون ، وهک
 په لکی گول ناسک بوو . که چاوت پنده که ووت خه ریک ده بووی گازیک
 له سر کولمه سوره کانی بگری . به و حاله ووه خه وی لی که و تېوو .

نه وودو ټافره نه ده ستیان کرد به قسانو دایکی دو که چه که ووتی : من
 ناوم خانمی (ناردریه) یه و نه و قاوم خانه به ده ست ټیمه ووه یه .

نه وی تریان گوتی : منیش زنی کریکاریک بووم ، میرده که م مردو
 هاتم بو شاری (پاریس) کارم ده ست نه که ووت ، ټیستا به دوا کاردا
 ده که پریم : تانزیک شاری (ویلمبل) به سواری عه ربه بانه هاتم و له و یوه
 به پیان هاتوومه ټیره . له دوا نه و قسانه تووند پومه تی که چه که ی ماچ کردو
 وه خه بهری هینا . که چه که به ده ورو پستی خویدا پرواتی چاوی به دو
 که چه که که ووت ده ستی کرد به ټیکه نین و چوو بولایان . دایکی دوو
 که چه که گوتی : که چه که ووت ناوی چیه ؟ له و له لاما ووتی : ناوی
 (که زیه) یه . گوتی : ته مهنی چه نه ده ؟ ووتی : تازه پتی ناوه ته سیی

سال • گوئی : وه کچه گه ووه که ی من وایه ..

منداله کان ییکه وه یاریان ده کرد ، دایکی دو کچه گوئی :
تەماشای چەند زوو خویان ییکه وه گرت • ئەوێ جەوێ یی بکەون
وهدەزانی هەر سێکیان خوشکن •

دایکی کچه که زۆری یی خوش بوو ، دەستی دایکی دو کچه که ی
گرت و گوئی : ئەوێ ئەو کچه م بۆ بهخێو ناکه ی ؟ چونکه ناتوانم به
کچه وه درێژه به سه فه ره که م بدم ، ئیستاش ناهێلن منداڵ به رنه سه
کار ، ئەو خوار کردی هاتم بۆ تیره • دایکی دو کچه که له وه لāmدا
گوئی : ده بێ پیری لێ بکه مه جا بریاری له سه ر بدم • دایکی (که زیه)
گوئی : مانگی شەش (فرانک) ئەدم بۆم بهخێو که ی • له نکاو پیاویک
له زوره وه به دهنگی بهرز گوئی : ده بێ جهوت (فرانک) بده ی و پاره ی
شەش مانگیش له پێشه وه بده ی •

دایکی (که زیه) گوئی : زۆر باشه ! دایکی (که زیه) چۆوه
شاری (سورمر) و دەستی کرد به کار کردن ، هه موو مانگیک یان خۆی
ده چوو ، یان نامه یه کی بۆ ده ناردن • ئەوانیش له ولāmیدا ده یانگوت :
(که زیه) زۆر باشه ، به لām ئەمان زۆر نانه جیب بوون ، کاتێ پاره که یان
پرا ، دایکی دوو کچه که جل و لیا سی (که زیه) ی برده شاری (باریس) و
دای به شه صت (فرانک) و خه رجی کرد • لیا سه کو ئنی کچه کانی خۆی
له سه ر ده کردو ، به رماوی مندا له کانی بۆ تیده کرد بیخوا • به کورتی
وه کو سه گ و پيشله ناز و ئاویان ده دایه •

له پاش شەش مانگ نامه یه کیان بۆ دایکی ناردو داوای مانگی
دوا زده (فرانک) یان لێی کرد ، ئەویش لای وابوو زۆر باش خزمه تی

کچه که ی ده کهن ، پازی بوو . به لّام به بیچه وانه ی بیرو پای ئهم ،
 نه وان زوری له گه ئی خه راپ بوون ، دو مندال له کانیش چاویان له دایکیان
 ده کرد ، چونکه مندال لهو ته مه نه دا نوسخه به مدلی دایکیه تی و جشاو
 لهو ده کا .

خه ئک ده یگوت : ته ماشا مالی (تاردیه) چهنه باشن ؟ بهو فه قیریه
 خزمه تی مندالی خه ئک ده کهن ، لایان وابوو دایکی (که زیه) (که زیه) ی
 له بیر چۆته وه . له باش به یتک نامه یه کی تریان بو نووسی و نووسیان
 کچه که گه ووه بووه و خواردن و لیلی زیاتر ده وی ، ده بی مانگی
 یازده (فرانک) مان بو بتری ، ته گینا ده ری ده کهن : دو باره پازی بوو
 به لّام نهو به سه زمانه تا گه ووه تر ده بوو ده که وته زیانی ناخو شترده وه .
 به مندالی به هه موان لیان ده دا ، که گه ووه ش بوو کردیان به کاره که ووه ،
 هه موو به یانین به سه رمای زستان به رده گایان بی ده مالی .

« پيشكه و تن »

دایکی خه ئکی شاری (هونت مرمیل) بوو ، خه ئک لای وابوو نهو
 دایکه به سه زمانه کچه که ی به ره ه لدا کردوه . دایکی (که زیه)
 دوازه سال بوو نه چوو بووه شاره که ی خوی ، کاتی له سالی (۱۸۱۸) ی
 زاینیدا پوی کرده وه شاری (سورمر) ی جینگای له دایک بوونی ، شار
 به ته وای گوپابوو ، زوری فه رق کردبوو ، له ماوه ی دو سالدا
 له یه کیک له یشه سازیه کانیدا که له لایه ن کۆمه لی ده ست کورته وه زۆر
 گرنگه پيشكه و تنیکی زۆر گه ووه پوی دابوو .

زۆر له میتر بوو خه ئکی شاری (سورمر) له دروست کردنی

جەواھىرات و بلورىياتدا جاويان لەئىنگىلىسەكان و ، لەشوشە جاتىشىدا وەدوا ئەلمانىيەكان دەكەوتن . لەئاخرى سالى (١٨١٥)دا بياوينكى غەربىيە ھاتبوو ، كارخانىسكى ئالقەو بازنەو زنجىرى ھىتابوو ، زۆر بەھەرزانى دروستى دەکردن . لەماوەى سىنى سالىدا زۆر دەولەتمەند بىوو ، بە دەست ماىبەيتكى كەمسەو ھاتبوو ، بەلام بەھۆى لى ھاتوبىەو زۆر سوودى بە خۆى و خەلك گەياند بوو .

بەكەم جار كە ھاتبوو بەلىياسى كۆنەو وەك كرىكارىكى سادە دەچوو ، لەبەيك كە لەشەو كانى ئەووە لى مانگى كانوونى بەكەمدا بەخۆى و عەصايەكەو كۆلەپشتىكەو ھاتە شارى (سورمر) . لەو كاتەدا ئاگر لە مالىك بەربوو ، چوبوو خۆى خستبو ھىلاكەتەو مەندالەكانى رزگار كردبوو . دو مەندالەكە دو كوپى پەئىسى شارەوانى بوون . لەبەر خۆشى و شادى كەس وەسەر نەپرزا داواى پەساپورتى لى بكا . زۆربان رىز لى گرت و ناويان نا باوكە (مادلن) .

باوكە (مادلن) تەمەنى لەدەورو بەرى بەنجادا بوو ، زۆر پوخخۆش و دل پاك بوو ، ھەو و كەسى بوكار كردن پا دەگرت ، تەنيا شەرتى ئەو بوو دەيگوت : مەوۆفكى پاستبە ، يان بەئافرەيتكى دەگوت : ئافرەيتكى پاستبە . ھەميشە لەبىرى خەلكدا بوو .

لە سالى (١٨٢٠)دا ، بو بەقاو كە ئەوئەندە دەولەتمەند بوو ، شەش سەت و سىي ھەزار (فرائك)ى لەبانقدا داناو .

بەلام زياتر لەيەك ملۆينىشى بۆ فەقير و ھەزاران خەرج كردوو . لە ئەووە ئەو ھەر يەكە بەجۆرى باسيان دەكرد ، زور بەى دەى گوت : سەوداى دەولەتمەندى لەسەردايە ، بەلام كەزانيان بەزۆرى خەرىسكى

ئاۋەدان كۆرۈنۈشى شارەكەيە دەيانگوت : نەخەير : ديارە پياۋىكى خۇ
بەزىل زانۇ بەرزە فېرە .

بەلام نەپاستىدا پياۋىكى ئايىنى بوو ، ھەموو پۇۋزانى يەكشەممە
بۇ دوعا دەچۇ كلىسا . لە ۱۸۱۹ دا دەنگى بلالو بۆۈە گوتيان : بەھۇى
ئەو خزمەتە كۆمەلەيتەنەو وەتەن دۇستیانەيەوۈ پاشا كۆرۈيەتتى
بەسەرۋكى شارەوانى شارو لەپاش چەند رۆز ئەو ھەۋالە لە رۆژنامەكاندا
بلالو كرايەوۈ ، بەلام قېۋىلى نەكرد .

ھەر لەو سالەدا خەلانى يەكەمىى نەمايشگاي پىشە سازى لەلەيەن
شاۋە بۇ ھات ، ئەۋىشى ۋەر نەگرت :

زۆرى يارمەتتى ھەزاران دەداو خەللك زۇريان خۇش دەۋىست .
بەتايەتتى كرىكارەكانى شەرىكەكەى ھەر دەيان پەرست . لاي خەللك
لە باۋكە (مادلن)نى يەۋە بوو بە جەنابى (مادلن)ۋ كە تۈۋشى دەبوۋن
سەرى بچوۋكيان بۇ دا دۈنەۋاند . تا دەۋلەمەندتر دەبوۋ لاي خەللك
خۇشەۋىستر دەبوۋ . خوا خۋايان بوو بىچىتە مالىان . لەماۋەى پىتىج
سالدا ئەۋەندەى خزمەتتى شارو خەللكەكە كۆرد ، داۋايان لىن كۆرد بىتتە
سەرۋكى شارەۋانى ، بەتايەتتى قەسەى پىرتىزنىكى ھەزار زۆرى كار
تې كۆرد كەبەسەرىدا نەپاندو گوتى : سەرۋكايەتتى شارەۋانى كارىكى
زۆر پىرۋزە ، تۆ كارى پىرۋز ناكەى ؟

باۋكە (مادلن) بەقەسەى كۆردو بوو بەئاغاي سەرۋكى شارەۋانىۋ
زۆر بە بانى ۋەزىفەى خۇى بەپىۋە دەبرد . بەلام بەزۆرى بەتەنىسا
دەژيا ، لەگەل كەم كەس گەتۈ گوتى دەكۆرد . بانگ ھىشتىتى زۆر بى
با خۇش بوو ، زۆر بى دەنگى بوو ، ژان ناۋايان نابوۋ بەرازى چاك ، بۇ

پیاسه به زووری ده چۆ ناو شیناورد ، مونا لای کیتی زور ده کرد ، له سه
نان خواردنیش کیتی له بهر ده م بوو .

هه ر چهند گه نچ نه بوو ، به لام زور به تاقهت بوو ، یارمه نی
داماوانی زور ده نا ، نه سبی عه رابانه جیانی له قور رزگار ده کرد . که
ده چۆ بازار پ گهرفانی پر ده کرد نه باره ، به لام به گهرفانی خالیه وه
ده گه پرایه وه . چۆن خه لک خه رابه به دزیه وه ده که ن نه و ناوای چاکه
به دزیه وه ده کرد . شه وانه ده چۆ مالی فه قیران و ده رگای ده کرده وه و
پاره ی بو له سه ر مژو قادر مه و دا لاند ده نان . کاتیک یتیان ده زانی لایان
وابوو دزه ، به لام که جاویان به یاره که ده که وت واقیان و پر ده ما . نه و
ینی خو ش بوو به ئان سکر یارمه نی به عزه که سیک نه دا ، بو نه وه ی
خه جاله ت نه بچ . خه لک ده یگوت : پیاویکی ده و له مه ند له شار دایه و
به دزی یارمه نی خه لک نه دا . هه ریه که قسه به کی لی ده کرد . هیندیک
ده میان گوت : عه نیکه فرو شه ، تا یتسا که س نه چۆ ته ماله که ی .

جاریک کۆمه لیک ئافه رت ده چن ده لین : هاتوین ماله که تمان یتشان
بدی ! زه رده خه ندیه ک ده کاو ده لی : فه رموون : که ده چن ته ماشا
ده که ن زوویکی ناخو ش ، کاغه زی په نگاو په نگی له دیواره کان
درا بوو ، دو شه معدان نه بی هچ ی لی نه بوو ، وه ک گوپ وا بوو ، به په له
هاته وه ده ره وه . واتش خه لک ده یگوت : نه وه ند ده و له مه ند .
ده توانی به چه کیک دو سینی ملوین (فرانک) له بانکی (لافیت) پرا کیشی .

« تازی به باری »

له نه وه لی سالی ۱۸۲۱ دا له پوژنامه کاندایلاو کرایه وه که قه شه ی
شاری (دینی) له ته مه نی هه شتاو دو سالی دا عومری دریشی نا

بەھازريان • روژى دوايى سەرۆكى شارەوانى لىياسى تازىيە بارى پۆشى،
خەلك لاين وابوو خرمى قەشەيە بۆيە تازىيە بۇ داگرتوۋە • تەننەت
ئافرىتىك چوو بەتايىبەتى لىيى پرىسى ووتى : جەنابت خرمى قەشەيە ؟
- ووتى : نە • گوتى : - ئەي بۆلىياسى تازىيەت بۇ پۆشىۋە ؟ لەۋەلامدا
گوتى : ئاخىر چەند سالى خىزمەت كارىان بووم •

« نورىك لە ھەلاتىدا »

روژ لەدوا روژ لاي خەلك خۆشەويستر دەبوو ، تا وای لىھات
كە چۆن لەدەورو بەرى سالى ۱۸۱۵ دا خەلك بۇ ھەموو كارو فەرمانىك
دەچوو نەلای قەشەيە شارى (دىنى) لە سالى ۱۸۲۱ يەكشىدا خەلك
لەدەيان فرسەخەۋە دەھات بۆلای ئىم و كرى كۆپرەي دلى خۆيان لا
دەكردەۋە بەقەزاۋەتى پازى بوون • واين دەزانى تەواۋى ياساى
لەبەرە • زۆر جاز كەبەخىاباندا دەپۆيى چەند كەس لە لايەنگرمەكانى
لەپاشىۋە بە ئەدەب دە روشتن •

بەلام زۆر جاز پياۋىكى بالابەرز كۆلۆيىكى پانى لەسەربوو ،
كۆيتىكى خۆلە مىنى لەبەردا بوو ، لەسۇچىكەۋە پەيدا دەبوو ، زۆرى
تەھاشا دەكردو سەرى پادەۋەشانىدو لەبەرخۆيەۋە دەيگوت : ئەۋە كىيە ؟
ن جارىكى ترىش دىومە •

ئەۋ پىاۋە ناۋى (زاۋر) و بولسى نەھىتى ئەمەن بوو • ئەۋ كاتە كە
باۋكە (مادلن) ھانبۇ شار ، ئەم لەۋى ئەبوو • (زاۋر) ھەمىشە ۋەدوا
باۋكە (مادلن) دەكەوتو زۆر سەيرى سەرنج دەدايە ، باۋكە (مادلن)
زانى بوۋى ، بەلام موبالاتى پى نەدەكردو ۋەك خەلكى ترى تەھاشا

دە کرد • (زاور) زۆرى پى ناخۆش بوو • رۆژنىك بە كرده وەيك باوكە
(مادلن)ى زۆر ناپەحەت كرد ، كەبەوجۆرە بوو •

« بابا فوشلونى »

ئاغاي (مادلن) بەيانى پۆژنىك لەيەكك ئەگەرە كەكانى شاردا
دەگەرپا ، لەنگاو گوتى لەدەنگىك بوو هاوارى دەكردو كۆمەنىك خەلك
ديار بوو • چوو بەلایانەو ، تەماشای كرد پىرە مەردنىك بەناوى بابا
(فوشلونى) ئەسپەكەى كەوتۆتە ژىر عەرەبانەكەيەو •

بابا (فوشلونى) (مادلن)ى زۆر ناخۆش دەويست ، چونكە بەهۆى
كارخانەكەى ئەووەو ، كارى ئەو جۆرە كەسانە كەم بۆو • لەمالى
دنيا تەنيا ئەسپو عەرەبانەكەى هەبوو پىبىزى ، ئە دەرفەتىك دەگەرپا كە
كولى دلى خۆى بە ئاغاي (مادلن) برىزى •

(مادلن) تەماشای كرد هەر دو پىي ئەسپەكەى شكابوو ، ئەسپەكە
نەى دەتوانى لەجىي خۆى تەكان بخواو عەرەبانە چىش لەبىدا كەوتووو
گرانى ئەسپەكەو گرانى بارەقورسەكەى لەسەر سىنگە • هاوار دەكاو
دەلى : فېرام كەون • خەلك دەورەيان گرتوو ناتوان رزگارى بكن ،
چونكە دەبوو عەرەبانەكەى لەسەر سىنگ لایەن • خۆ ئەگەر تۆزىكيان
بزاوتايە دەبوو بەهۆى لەبەين بردنى • (زاور) بۆلىسى نەهينى ئەمىش
زو چوو بوو ناردبووى نوپلىك پىن عەرەبانەكەى پى بەرزكەنەو •
خەلك كەجايى بە (مادلن) كەوت زۆريان رىز لى گرت • پوووى كسردە
خەلكەو گوتى : ئەو نوپلىك نە پى بەرز كەينەو ؟ يەكك گوتى :
چوون پەيداي كەن ، بەلام بە چارە كە سەعاتىك دپنەو •

نهوى پيشوو باران بارى بوو ، تا دهات عمره بانه زياتو به قوردا
 ده چؤ خوارده وه و گرانايى ده خسته سهر سينگى كابر ا بيره و تا پينج
 ده قيفه ي تر به ته واوى پؤ ده چوو . باوكه (مادلن) گوتى : چار چيه ؟
 چؤ پيشه وه ته ماشاى كردو گوتى : خه لكينه نه رى له بن عمره بانه كه دا
 جتى نه فهرىك ده بيته وه كه بجى شانى وه بهرداو پاستى بكاته وه و
 رزگارى بكه ين ؟ ههر كه سيك نه وه بكا خه لانى ده كه م . هه موان
 سهر يان بهردا يه وه ده نكيان نه كرد ، يه كيك نه بى له بهر خويه وه گوتى :
 كهس ده سنى له گيانى خوى هه ل نه گرتو وه ؟

ئاغاي (مادلن) پرووى وه رگير او چاوى به (زاور) كهوت كه تا نه و
 كاته نه ي دى بوو . (زاور) دوباره گوتى : نه وه ي هتوانى نه و كاره بكا
 ده بى زور به تاقهت بى . گوتى : ئاغاي (مادلن) من له دنيا دا يه كيك ده تاسم
 كه ههر نه و ده توانى نه و كاره بكا . كه نه و يش زيندانى بوو . (مادلن)
 به وقسه ي (زاور) په ننگى سبى بوو .

له و كاته دا بيره هاوارى كرد گوتى : فريام كه ون سينگم شكا !
 ئاغاي (مادلن) سهرى به رزكرده وه ته ماشايه كى (زاور) ي كردو
 له خه لكه كه ي پروانى و به چوكدا هات و چوو ده بن عمره بانه كه وه و نينى
 دا يه خوى و تا نيوه ي تا يه ي عمره بانه كه ي به رزكرده وه و له قور هلاته
 ده ر ، هاوارى كرد - خه لكينه يارمه تيم بده ن . خه لكه كه غيره تيان بزوت و
 په لاما ريان دا ، عمره بانه يان به رزكرده وه و عمره بانه چيان له بن هينايه ده ر .

« فوشلون ت ده بيته باغه وان »

له كهوتنه كهيدا سهر نه ژنوى ده شكى و (مادلن) ده ي بانه
 نه خوشخانه ي كارخانه كه ي . روژى دوايى ته ماشا ده كا وه ره قهيه كى

ھزار فرانسىيىلىك لەسەر جىڭياھ كەيەتتى و نامە يەكشى لەگەلە بەدەست خەتتى
(مادلن) نووسرا بوو ، نووسى بووى من ئەسپ و ەره بانە كەتم كړيوه . -
ەره بانە كە شكابوو ، ئەسپ كەش تۆبى بوو . (فوشلوننت) چاك بووه ، بەلام
تۆزىك دەشەلى .

ئاغا (مادلن) ھەولئى بۇدا لە كلىساي پارسىدا كەردى بە باغەوان . زۆر
لە مېتر نەبوو (مادلن) ببوو بەسەرۆكى شارەوانى كە ئەو كارەساتە
پرووى دا . يەكەم جار كە (زاور) (مادلن) لە بەرگى سەرۆكى
شارەوانىدا دى تەزوئىكى پىداھات ، وەك سەگىك گورگىك لە لىباسى
خاوەنە كەيدا بىنى . لەو رۆژە بەدواو زۆر دورى لە (مادلن) دەكرد .
كاتى ناچارىش دەبوو بەخۆى شوغڵە كەيەو بەجىتە لای سەرۆكى
شارەوانى زۆر بەئەدەب دەجۆ پىشەو و قسەى لەگەل دەكرد .

« ژان چۆن بوو بە شامپ »

رۆژىك (مادلن) لەشارەوانى خەرىكى كارى خۆى بوو ،
فاپاشەكەى چو گوتى : (زاور) دەى ھەيئىتە لات . ھەر چەند
يى ناخۆش بوو ، بەلام ھوتى : با بى . (زاور) چو زورەو زۆر
بەئەدەب سەلامى كرد ، بەلام سەرۆكى شارەوانى گوتى نەدايەو ھەر
خەرىكى نامەكانى بەردەستى بوو .

(زاور) چو پىشترەو پراووستا . (مادلن) قەلەمەكەى داناو پروى كردە
(زاور) و گوتى : چ بوو ؟ چ كارىكت ھەيە ؟ بۆ ھاتووى ؟ (زاور) بەكرىەو
گوتى : كارىكى خەراب پرووى داو . - گوتى : چ كارىك ؟

- ووتى : يەككە لەكار بەدەستان بۆتە ھۆى خەتابار كەردنى كار بەدەستىكى دەولەتتى و من بەيى وەزىفەم ھاتم ەرزت بكم • (مادلن) گوتى : كامە بۆتە ھۆى خەتابار كەردنى كسى ؟ (زاور) لە وەلامدا گوتى : من بوومە ھۆى خەتابار كەردنى تۆ • (مادلن) لەسەر كورسى يەكە ھەستاو (زاور) گوتى : دەيى من لە وەزىفەم دەر كەي و سزام بەدى • - جەنابى سەرۆكى شارەوانى تۆ رۆژىك عادلانە لە گەل من رەفەسات كەردوو دەيى ئىستاش عادل بى • سەرۆكى شارەوانى ئاخىكى ھەل كىشاو گوتى : مەبەست چىە ؟ تۆ بەرامبەر بە من چىت كەردوو ؟ زۆرم لاسەيرە ؟ (زاور) ھەناسىكى قوولى ھەل كىشاو گوتى : بەر زووانە دەزانى •

ئاغاي سەرۆكى شارەوانى شەش ھەوت ھەفتە لە مەوبەر قىنم ھەستا تۆم تازان بار كەرد • - لە كوئى ؟ - لە دايرەى پوليسى (پارىس) • (مادلن) بى كەنى و گوتى : ھەر لە بەر ئەو شكايت لى كەردم كە سەرۆكى شارەوانىم و دەخالت لە كارى بۆلىسدا دەكەم ؟ - نەخەير بە ناوى بەندى يەككى پىشوو وە خەبەرم لى داوى • بە بەناقەتە كەت و بە كارەساتى ەرمەنە چىەكەو بەوەى كە ئازا ئەو شارە بە باشى بەرپاوە دەبەى دەمزانى (زان و آلزان) ى بەناوبانگى •

(مادلن) پەنگى گۆپا و گوتى : چى ؟ بەناوبانگ ؟ بەلى (زان و آلزان) زىندانى بوو ، گۆيا لە باش ئازاد بوونى چوو مائى قەشەى تالان كەردوو و كاروانىكىشى روت كەردۆتەو ، ھەشت سال بوو نەدەزانرا لە كوئى • ئاخىرى من تۆم بە (زان و آلزان) زانى و چووم خەبەرم لى داى • (مادلن) لەسەر خۆ گوتى : ئەى جيان وەلام داىو ؟ لە وەلامدا نووسى بويان ئەو شىتى ؟ باوەرپان بى نەكەردم • ھەقىشان بوو ، چونكە

زان و آلزان گيرابوو • (مادلن) به سهر سو پرمانه وه گوتی : چۆن ؟ -
 قوربان له نزيك (آيلي لوهوت كلوت) پياوڤك ده زيا ناوی (شامپ ماتيوي)
 بوو ، زۆر فقير بوو ، كهس موبالاتی پي نهده كرد • نهو زستانه له سهر
 سيو دزين گيرا ، له بهر نه وهی وه زعی به ننديخانهی ئيره خهراپ بوو ،
 برديان بو به ننديخانهی (آراس) •

له وئ به ندي يهك به ناوی (بهروه) كه چاوی پي ده كه وئ
 دهی ناسيته وه ده ئی : نه وه (زان و آلزان) وه بيست سال له مه و بهر پي كه وه
 له به ننديخانهی (تولون) دا گيرابوين • خولاسه پۆليس پونی ده كه نه وه
 كه نهو (شامپ ماتيوي) به سي سال له مه و بهر گول هه لگروه بووه باشه
 نهی چۆن بوو به (شامپ ماتيوي) ؟ كه له به ننديخانه رزگاری ده پي ناوی
 خوی ده ئی (زان) دايكيشی ناوی (ماتيوي) بووه له گه ل ناوه كهی خوی
 نيكه لی ده كا ده بيته (زان ماتيوي) • ده چيته پۆز ناوای شاری (ادرون) •
 دايشتوانی نهو شاره زان به شان ده خویننه وه ده بيته (شان ماتيوي) ئيشتاش
 ناوی خوی ناوه (شامپ ماتيوي) بيچگه له ووش دو گرتووی ديكه ش
 ناسيو يانه ته وه و به ره و پوی خوی گوتويانه : تو (زان و آلزان) ی • له و
 كاته دا بوو كه چوم تو م به ناوی (زان و آلزان) به پۆليس ناساند • به لام
 ووتيان : نه وه تو شيت بووی ؟ (زان و آلزان) گيرا وه ، نه وه تا
 له به ننديخانهی (آراس) دايه و سه روکی پۆليس خانه ش ئيستا داوای منی
 كردو وه ، چونكه به يانی پۆزی دادگایی كردنيه تی ، ده پي به ناوی
 شاهيد له وئ حازر بم • ده پي ئيمشه و بروم •

(مادلن) به ناره حه تيه وه گوتی : باشه مه كه مه كهی چه ند
 ده خايه ني ؟ - به لای زۆره وه رۆزيك ، به لام من كه شاهيديه كه مدا
 ده گه پيمه وه • (زاور) خوا حافيزی كردو هاته ده ره وه •

« تۆفانىڭ لەمىشكىدا »

بى شىك خويىنەرە بەرىزە كان تى گەيىن كە مادىن (زان والزان) ى
 پاستىيەو ئىمە نامان ھەيى لىرەدا لەو زىاتر پىۋى كەينەو ، بەلام
 (زان والزان) كاتى يارەى مەدالە كەي كەناۋى (پىۋى زورە) بوو ،
 ھەلگىر تەو ، بە تەواۋى گۆپراۋ بوو بەپىاۋىكى ترو ئارەزۋى قەشى
 (دىنى) ھاتەدى ، (زان والزان) بەنەھىنى ئالتونەكانى مالى قەشى
 فرۆشتو ھەموو شارەكانى (فەرەسا) گەپا تا ئاخىرى چۆ شارى
 (سورمر) بە ئارەزۋى خۆي گەيى . زۆرى خىزمەتى خەلگەدە كرد .
 ئەو ھەدەفى سەرەكى بەلاۋە دو شت بوو - يەكەم ناۋى نەزانرىۋ
 گىنانى يارىزراۋى ، دوۋەم خوا بەرستى . لەدوا پۆيشتى (زاۋر)
 كەوتە گۆمى خەيالەوۋە زانى كرد ، خۆي بە تاۋانبار دەزانى . ھىچ
 چارەى نەبوو ئەو نەبى بېچىنە بەندىخانەى (آراس) ئەوۋى بەناۋى
 ئەوۋە گىراۋە رزگار بكا . بەپەلە رۆيشتو نامەيەكى ناردە زورەوۋ
 بۆ رەيسى دادگا ، نوۋسى بوۋى ، سەرۆكى شارەوانى شارى (سورمر)
 دەي ھەيى بى بۆ تەماشاكردنى ئەو دادگا كىردنە ئەگەر بفرەموۋن :
 رەيسى دادگا ناۋبانگى پىاۋچاكى و ئازابى و بەدىنى ئاغى (مادىن) ى
 سەرۆكى شارەوانى بىستېو ، لە پىشتى كاغەزەكەي نوۋسى با تەشرىف
 بىنى و زۆرى بەخىرھاتن دەكەين . لەترسى ئەوۋى نەي ناسنەو ، چۆ
 شۆيىكى تارىك و رۆز نامىكى بەدەستەو گىرتو دەستى كرد بەخۆ پىۋە
 خافلاندى .

لەو كاتەدا قازى تەحقىق دەيگوت : ئىمە دىك ، ياخىك ،
 خەتەرنايك ، بەلايەك . زىندانەكى كۆن بەناۋى (زان والزان) دادگاى

ده کهین • ده ولت چند سال بوو بهدوایدا ده گهړا ، هشت ســال
لهمه و بهر دوا تازاد بوونی له بهندیخانه چند جار دزی کردووه • کاروانی
پوت کردونهوه ، پاره ی (پتی ژروه) ی دزی ، قازی زوړ به گهرمی یهک
لهدوای یهک تاوانه کانی ده گوت : کابرای ههزاریش وهک له بانیکي بهر
وهی نهی ده زانی چوڼ وده لای بداتهوه •

« ریځای سزا »

کاتی مورکردنی نامه ی سزادان هاتبوو • قازی گهوره گوتی : با
تاوانبار له جیځای خوی هسته سهری و قازی دهستی کرد بهر سیارو
گوتی : کابرا هیچ به لگهی تر ت هیه بو بهر گری له خوت ؟ تاوانبار که
کلاوه کهی به دهستهوه گرتبوو هیلده سوړاند دهنگی نه ده کردو وای
نشان نه دا ده تگوت : له گهډ نهویشیان نه • قازی دوباره پرسپاری
کردهوه • تاوانبار حالی بوو ، سهری بهر زکردهوه و پوی کرده قسازي و
چاوی تیوه پری و له پاشان ته ماشای ته ماشچه کان و پولیسه کان و وه کیله کانی
کردو دهستی کرد به قسه کردن ، گوتی : ههر نهوه ده زانم له شاری
(باریس) نالبه ندبووم ، به لایم جیځای تایه تیم نه بوو ، دهو له مهنده کانش
زستانان نه یان ده هیشت خوږم گهرم وه کهم • خهک له ته مهنی چل سالیډا
ته قاعوود ده کری • من په نجاو سئ سالیشم • بیاو که پیر بوو گالته ی
پنده کهن • که چیکم هه بوو له من کلژ تربوو ، جل شوری خه لکی
ده کرد • نهویش مردووه • له شاری (باریس) ههر (بالوب) من ده ناسی ،
بچن پرسپاری لی بکه • نهو قسانه ی کردو له سهر جیځای خوی
دانشتهوه • خه لکه که ده ستیان کرد به یکه نین • نهویش له قاقای
یکه نینی دا • قازی گوتی : (بالوب) ی ماموستاشی بانگ کرابوو ، به لایم

خۆی شار دۆتەووە نەهاتوووە • ئنجاقازی پوی کردە تاوانبار و گوتی : دو
 پرسیری زۆر گرنگم ماوە بەوردی وەلامیان بدەووە • یەكەم ئایا تۆ
 بەدیواری باغی (بیرون) دا سەرکەوتووی و لەخە سیوت شکاندوووە
 سیوت دزیووە ؟ دوووەم ئایا تۆ (زان و الزان) ی یانتا ؟

تاوانبار سەری بەرز کردەووە و گوتی : لەینش هەموو شتێکداو ،
 بێ دەنگ بوو • قازی تەحقیق گوتی : باش تێفکرە وەلامی پرسیارە کەت
 نەدایەووە ، بێ دەنگی دەبێتە هۆی تاوانباریت ، ئاشکرایە تۆ ناوت
 (شامبەتیو) نیە ؟ ناوت (زان و الزان) • گوتی : ئاغا یانی قازی
 بەمەوزووە کە پادە گەن و ئینکاری فائیدەمی نیە •

تاوانبار لەجیگای خۆی هەستاو بەتوندی گوتی : ئاغا ، تۆ ، بەآی
 تۆ ، زۆر خەراپی • من قەت هێچم نەدزیووە • من پۆژی تا ئیسوارە
 شتێکم بو خواردن پەیدا دەکرد • روژێک لە خیابان پیاسەم دەکرد لەخە
 سیوێکم چاو پیکەوت کەوتبوو چەند سیوی پیووە بوو ، هەلگیرتەووە
 نەمزانی تووشی ئەو دەردە سەریە دەبم • ئیساش تۆ دزی من قسە
 دەکەیی ، دەش ئێی وەلام بدەووە ؟ زاندارمەش سیخوڕم تێ دەگوتی و
 دە ئێی : وەلام بدەووە • تۆ زۆر لەسەهو دای من دزیم ، تەنیا لەخە
 سیوێکم هەلگیرتەووە ، ئەوێش جورم نیە • قازی تەحقیق
 پوی کردە رەئەسی دادگا و گوتی : ئاغا ی رەئەس تاوانبار
 ئەحمەقی نیشان دەدا ، داوا لە بەپێژتان دەکەم دوبارە
 شاھیدەکان بانگ بکە تا بەحزوری خۆی شاھیدی لەسەر بدن •
 قازی ئەمری کرد بیان هێن • زۆری نەخایاند ئەفسەرێک و زاندارمێک
 بەندی یەکی پیریان بە ناوی (برو) هینا • تەماشای چیهکان هەستان
 لەخۆیان بری ، سەر تاپا بوونە گوێ • قازی پوی کردە (برو) و گوتی :

ئاڭگات لەخۆت بێ ، وەلامی پرسیاره کانی من لهوانەن بێنە هۆی لەناو
 بردنی مرقۆڤیک ، راست وەلام بەدووە جوان تەماشاکەو بزانه ئەو
 تاوانبارە ئەو کەسە یە کە لەمەوبەر بێکەووە زیندانی بوون و ژان و آلزان .
 (برۆه) دە کابرای فکری و گوتی : بەلێ جەنابی قازی ئەو . یە کەم
 کەس بوو کە لە ساڵی ۱۷۹۶ دا هێنایان بۆ بەندیخانە (تولون) و لەساڵی
 ۱۸۱۵ دەشدا ئازاد کرا . من سائیک لەدوا وی ئازاد کرام ، دیارە
 تۆزیک پەنگی گۆپاوە ، بەلام هۆی پیری یەتی ، من زۆرباشی
 دەنام .

قازی گوتی : زۆرباشە دانیشە . ئنجا شاهییدیکی ترایان بەناوی .
 (شینلیدیو) هێنا کە بەحەبسی ئەبەد حوکم درابوو ، کراسیکی سورو
 کلایوکی سەوزی لەسەر بوو کە عەلامەتی حەبسی ئەبەد بوون . قازی
 هەمان پرسیاری لەویش کردن . کابرا بەبێکەنینەووە گوتی : بەلێ دە
 نام ، من و ئەو پێنج ساڵ بەیەک زنجیر بەسترا بووینەووە . ئنجا یەکی
 ترایان بەناوی (گوش نیل) هێنا ، ئەویش حەبسی ئەبەد بوو . شاهییدی
 دا گوتی : جەنابی قازی . ئەو (ژان و آلزان) . بە شاهییدی ئەو
 شاهیدانە خەڵکە کە ئاوروزا . تاوانباریش بەسەر سامیەووە گۆیی پاگرتبوو .
 قازی پوی تی کردو گوتی : گوێت لەشاهییدیەکیان بوو ؟ ئایا قسەت ماوە ؟
 تاوانبار گوتی : دەلیم زۆر باشە .

غەزبە غەزب لەناو تەماشایەکیان پەیدا بوو ، بەلام دیار بوو
 تاوانبار ئاڭای لەخۆی نەبوو ، نە ی دەزانی دەلێ جی .

لەو کاتە ناسکەدا ، یەکیک بەدەنگیکی زۆر بلند لەگۆشە یە کەووە
 گوتی : ئەی شاهیەکان . ئەو دەنگە ئەووە ندە لە کاتی حەسەدا هاتو
 ئەو ندە بەسام بوو ، خەڵک خۆینی لەلەشدا وشک بوو .

تیکرا پرویان کرده لای دمنگه که • تماشایان کرد پیاویک له
ریزی تماشا چیه تایه تیه کانی پشت سهری قازی یه کان ههستایه سهر
پیی و هات له ناوه پراستی سألونه که دا پراوه ستا •

(شامپ ماتبو) هیندهی دیش سهرسام بوو • نهو پیاوه ئاغای
(مادلن) بوو • کلاوه کهی به دهسته وه گرتبوو ، دوگمهی بآلتو کهی
داخستبوون • هه موو خه لکه که چاوی تیوه پری ، هاته لای شاهیده کان و
گوتی : تیوه من ده ناسن ؟ به چاو پیکه وتنی ههر سینکیان مسات و
سهرگردان له شوینی خویان وشک بوون و به سهر پراوه شاندن وه لآمی
مه نغیان دایه وه • (مادلن) پوی کرده قازیه کان و گوتی : ئاغایان ،
تاوانبار ئازاد بکهن و من بگرن ، چونکه تاوانباری پراسته قینه منم و
(زان و الزان) م •

هه ناسه له هه موو سینگی که دا خه قه بوو ، حاله تیکی پر له ترس و
وه حشمت سألونه کهی پر کرد ، ته نانهت قازیه کانیش به ژاره دای گرتن
قازی ته حقیق به سهر سوپرمانه وه پوی کرده قازیه کان و گوتی :
ئاغایان نه وه کاره ساتیکی چاوه پروان نه کراو بوو ، بو به هۆی ناپه حهتی
دلی ئیمهش و ته ماشا چیانیش • ههستیکی وای له دل و دهر و نماندا بزواند
باسی ناکرئ - تیوه هه موو تان سهروکی شاره وانی شاری (سورمر)
ده ناسن - یا ناو بانگنان بیستوو • نه گهر دوکووروله ناودایه زۆر سپاسی
ده که یه ئاغای (مادلن) ئارام بکاته وه • (مادلن) قسه کانی قازی پرین و
گوتی : جه نابیی قازی زۆرت سپاس ده که م ، من شیت نیم • تیوه خهریک
بوون خه تاو تاوانیکی گه وره بکهن • نهو پیاوه تا زوو ئازاد بکهن ،
چونکه نهو تاوانبار وه نهو به ندی یه به ده بخته منم • نه وهی که من
دهی ئیم : خواش پیی خو شه •

گوتی : تا ئېرەم دەتوانن بىگرن • من بەناوى نەھىنى ژياوم و دەولەمەند بووم و بوومە سەرۆكى شارەوانى • من نام ھەوتى داستانى زيانى خۆم بۆ ئېوە وەگىرم ، چونكە رۆژنىك خۆتان پەي پىدەبەن • ئەوە من بووم كە دەستم گەيانە مالى جەنابى قەشەى شارى (دينى) ، ئەوە من بووم پارەى پتى ژرووم دزى • ئەوەى بەئېوەى گوتووە : (زان و آلزان) مەروۇئىكى بىنرخە راستى کردووە • من لە ئەووە ئەوە دىھانەكى ھەزار بووم ، بەلام ئەحمەقيان کردم ، بوومە شەپانى ، بەندىخانە فێرى ھەزار شتى کردم • لەپاشان گۆپام بەپاوينكى تر ، ئېوە ئەو مەوزوعە نازان ؟ جەنابى قازى تەحقيق سەر پادەداو دەللى : شىت بووە • (مادلن) دەللى جارى ھىچ نەبى ئەو كابر اىە حوكم مەدەن ؟ ئىجا پوى کردە شاھىدەكان و گوتى : من ئېوە باش دەناسم ، پوى کردە (برو) و گوتى : لەبىرت ماوە لەبەندىخانەدا دۆخىنى شەلوازە كەت ھەموو گرىبو ؟ (برو) وەك بەكەوتە گۆمىكەو وەقى و پەداو چاوى تېو پرى • ئىجا پوى کردە (شىنلدىو) گوتى : تۆ ئەو نەبووى ؟ كە سەرشانى خۆت ھەموو سوتاند بۆ ئەوەى كوئانەكەى سەرشانت نەھىلى كە بەحەرفى ت ف ، پ كوترا بو ؟ وەرە پىشەو و بزائىم وانىە ؟ (شىنلدىو) گوتى : بەللى و ابو • پوى کردە (گوش پىل) و گوتى : ئەى تۆ باسكى چەپت ەئىزووى پىادە بوونى ئىمپراطور (دركان) ى لە سەر ھەلنەكەندرابوو كە سالى ۱۸۱۵ دەيە ؟ داوەرە پىشەو و بزائىم وانىە ؟ (گوش پىل) فەقبانەكەى ھەلدايەو و تەواوى خەلكە كە تەماشايان کرد و ابو •

(زان و آلزان) بەپىكەنەو و پوى کردە دانىشتوان و قازىبەكان و گوتى : ئەو پىكەنەى سەر كەوتسە ، پىكەنەى ناو مەيدى و بى بەشە •

گوتی : خو ئیستا دەزانن که من (زان و الزان) م ؟

ئەو سائۆنە بێ دەنگ بوو ، دەتگوت : نە قازی و نە تاوانبارو نە زاندارم و نە بینەری ئێ نەماوە ، هەر دڵ بوو ئێی دەداو هەر چا و بوو لە گەلێتە چا و هاتبۆ دەرەووە بە مۆلەق وەستا بوو . رەئیی دادگا لەبیری چۆرە کە بۆ سەر پەرشتی دادگا هاتوووە بە ئێندەر ئاگای لەخۆی نەماو دەتگوت : (مادلن) سێحری ئێی کردوون . ئێجا پوی تیکردن و گوتی : ئاغانان لەو زیاتر ناپەرەخت و ناکەم . ئەگەر ناشم گرن ئەوا پۆشتم ، چونکە کارم زۆرە ، هەرکاتێ قازی تەحقیق ویستی دەتوانی بمگرێ ، چونکە دەزانی دەجمە کوێ .

ئەوێ گوت و هاتە دەرەووە . قازیە کانیشت تاوانباریان بەردا ، وەک مەری گێزو مەراسیمە دادگای بەجێ هێشت .

« نەخۆشی دایکی گەزیه »

بچینەووە سەر بای دایکی (گەزیه) . دایکی (گەزیه) کە بۆکار کردن هاتبۆ شاری (سورمر) چەند مانگ بوو لە نەخۆشخانە کەوتبوو . پەرستاریک و دوکتۆریک چاودێریان دەکرد شەویەک تایی هاتبۆیە خەوی ئێ نە کەوت تابه‌ری به‌یانی . کە روژ بوو (مادلن) چوو بۆ ئەحوال پرسی ، لەو کاتەدا دوکتۆر لەزوری تاقی کردنەویدا خەریکی تیکەڵکردنی دەرمانان بوو ، ئاگای لەخۆی نەبوو دەرگا کرایەووە ، کەسەری بەرز کردەووە پوانی ئاغانی (مادلن) لەبەر مەبەری وەستاو ، بە ترسەووە هاواری کرد - تۆ (مادلن) ی ؟ لەو لāmدا گوتی : ئەو ژنە بەدبەختە چۆنە ؟ باشتربوو ؟ ووتی : قوربان

شەوئى دى زۆر نەخۇش بوو ، بەلام ئىستا باشتىرە • لاي واىە سەرۆكى
شارەوانى چوۋە كىچەكەي بۇ بىئى • گوتى : بەلام ئەگەر وەخسەبەر
ھات و چاۋى بە تۆ كەوت كىچەكەت نەھىئاۋە دەبى چىكا ؟

(مادلىن) گوتى : خوا يارمەتىمان بىدا ، ئىستا دەتوانم چىاۋم بى
بىكەۋى ؟ دوكتۆرە گوتى : بەلىئى فرموۋ ئەۋە زورە كەيەتى • (مادلىن)
بەھىئاۋى دەرگاگەي كىردەۋە ، چۆ لاي سەرى خەۋى لىئ كەۋتېۋ ،
پەنگى زەرد بېۋ ، زۆر كىرېۋېۋ ، دەتگوت : گىئى لىبەردا
نەماۋە • لىپاش بەيتىك چاۋى ھەلىئان و چاۋى بە (مادلىن) كەوت ،
بەزەردە خەندەۋە گوتى : ئى كۋا (كەزىيە) ؟

« فانتىن خۇشحال دەبى »

پروى كىردە (مادلىن) و گوتى : خۆ دەمزانى لەسەفەرە كە گەپاۋىەۋە
ھەر چەند من نوۋستېۋوم ، بەلام چاۋم ھەر لەتۋ بوو • ئەي يىم ئالىي
(كەزىيە) لەكۆيە ؟ بۇ نەت ھىئايە ناۋ جىگا كەمەۋە تازو چاۋم بى
بىكەۋتايە • (مادلىن) نەيزانى چۆن ۋەلامى بىداتەۋە ، لەۋ كاتەدا دوكتۆر
ھاتە زورەۋە گوتى : بى دەنگ بە كىچەكەت لىرەيە • لەخۇشى ئەۋ
موزدەيە چاۋى پون بوۋنەۋە ناۋچاۋانى گەشايەۋە گوتى : ئوخەي
دەبى ھىئەن بۆلام ! لە ئاۋىئەي زىھنى ئەۋدا (كەزىيە) ئىستا ھەر
ئەۋمىندالە بوو كە كاتى خۆي دەباۋەشنى دەگرت • دوكتۆرە گوتى :
ئاخر تۆ تات ھاتۆتتى ، بەجاۋ بىئ كەۋتتى ئاپرەھەت دەبى ، با چاك ۋەبى
جا دېتە لات •

(فانتىن) قسەي دوكتۆرەي پرى و گوتى : دوكتۆر چاك بوۋمەۋە ،

گوئی : دوکتور ئەوە شیت بووی ؟ من دەبێ چاوم بێ بکەوی . دوکتور
بە هیوایی ووتی : بڕوانە چەند گەرمی ، تا ئاوازی پێگا نادەم . کە
جاک بویەووە بۆت دێنین .

ووتی : باشە دوکتور توپە مەبە خۆم پادە گەرم . بەلام دەزانم
چاوی بێ کەوتنی ناپەرەتەم ناکا ، لە دویتی وە لەبەر چاوم لانهچووە ،
هەرچاوم لێیە . (مادلن) لای قەرەوێلە کەمی دانیشبوو ، (فانتین) پوی
تیکردو گوئی : جەنابی سەرۆکی شارەوانی سەفەرە کەت خوش بوو ؟
چەندت بێ چوو ؟ چەندم بێ خوش بوو چووی بۆ کچە کەم ؟ ئەری حالی
چۆنە ؟ لەو سەفەرەدا ناپەرەت نەبوو ؟ فەقیرە پەنگە پێستا من
نەناسیتەووە . (مادلن) لەسەر خۆ گوئی : (کەزیه) کچیکی زۆرجوانە و
حالی زۆر چاکە ، بەو زوووانە دەییینی ، خۆت ناپەرەت مەکە .
(مادلن) چوو بوو چەند قسەی تری بێ بلی : لەو کاتەدا دوکتور چو
دەرەووە هەر (مادلن) و پەرستارە کە لەلای بوون . لەنکاویک هاواری
کرد - ئاخ گۆیم لەدەنگی بوو . مندالی ژنە کریکارێک لەحهوشی
نەخۆشخانە کەدا یاری دەکرد ، وە ی زانی دەنگی (کەزیه)ی کچیەتی .
لەبەر خۆیەووە هەر دەی بزرکاند . (مادلن) گۆیی لێ گرتبوو ، لەپەر
لەقسە کەوت و سەری بەرز کردەووە گورج بەبەشدا کەوتەووە چاوی
نەدەرگا کەووە بپی . (مادلن) بەسەر سوپمانەووە گوئی : ئەی
خوای گەرە ئەوە چی بوو ؟ - فانتین - فانتین ؟ هیچ وەلامی نەدایەووە
هەر چاوی زەق لەدەرگاوە بپی بوون و بەدەست ئیشپەری بۆ (مادلن)
کرد کە بڕوانیتە پاش خۆیەووە . (مادلن) کەبۆ دواووە ئارپوی دایەووە
چاوی بە (زاور) کەوت وەستا بوو .

« دادگهري دهوړي ځوی دهبینی »

(فانتین) توانای تماشاکردنی ناوجاوانی سامناکی (زاوری) نه‌بوو ،
دهستی به‌چاوانه‌وه گرتو گوتی : جه‌نابی (مادلن) رزگارم که .

(مادلن) که‌لیره به‌دواوه به (زان‌والزان) ناوی ده‌بین به هڅواشی
گوتی : نارام‌بگره ، ښو پیاوه کاری به‌توڼیه ، پوی کرده (زاوری) و گوتی :
ده‌زانم چ کارنکت هه‌یه . (زاوری) گوتی : که‌وانه په‌له‌بکه .

(فانتین) به‌بیستی ښو قسانه سهری به‌رزکرده‌وو چاوی هه‌لټنا ،
سهرؤکی شاره‌وانی پراوه‌ستابوو . (زاوری) هاتېو ناوه‌پاستی ژوره‌که‌و
گوتی : ښو نات‌ه‌ه‌وئ وپړئ که‌ه‌وی ؟ (فانتین) ی به‌دبه‌خت
تماشایه‌کی کرد له‌ده‌ورو به‌ری (مادلن) و پرستاره‌که نه‌بئ ، که‌سی‌تری
لټی نه‌بوو گوتی : ده‌بج ښو پیاوه له‌گه‌ل کټی ټاوا بئ ښه‌دنه‌بانه بدوئ ؟

وهی زانی له‌گه‌ل‌وییه‌تی ، له‌ترسان له‌رزی ، به‌لام له‌پړ شټیکي
وای دی ، که له‌خه‌ویشدا نه‌ی‌دی‌بوو ، به‌خه‌یالدا نه‌هاتېوو ، تماشای
کرد کابرای پولیس به‌خه‌ی سهرؤکی شاره‌وانی گرتووه و ښویش
ده‌نگ ناکا سهری به‌رداوه‌ته‌وه . دنیای له‌پیش چاوان تاریک بوو .

(زاوری) به‌خه‌و گراواتی (زان‌والزان) ی گرتېوو له‌تافای پټکه‌نینی
داو گوتی : ښتر ټاغای سهرؤکی شاره‌وانی نامټنئ .

زان‌والزان گوتی : (زاوری) سټ پوژ مؤلتم بده تا بچم کچی ښو
ژنه هه‌ژاره بټنمه‌وه ، چیشت ده‌وئ ښه‌دم ، یان وهره له‌گه‌لم .

(زاوری) ته‌پاندی و گوتی : نه‌مزانی ښه‌ونده بټی‌عقلی ، به‌و ناوه‌وه
دم‌ته‌ه‌وئ سټ پوژ ټازادبی ؟ (فانتین) که گوتی له‌و ده‌نگ و باسه‌بوو ،

له‌رزى و گوتى : كچه‌كه‌ى من ؟ بچى به‌دواى كچه‌كه‌ى مندا ؟ كه‌واته
 لئره‌نيه ؟ پوى كرده به‌رستاره‌كه‌و گوتى : خوشكم پيم بلئ : (كه‌زیه)
 له‌كۆيه ؟ جه‌نابى سه‌رووكى شاره‌واتى ، ئاغساي (مادلن) كچه‌كه‌م
 ده‌وته‌وه . (زاور) نه‌پاندی و پى به‌عه‌رزدا‌او گوتى : ئىتر (مادلن) و
 سه‌رووكى شاره‌واتى نه‌مان . (مادلن) دزه ، زوو له‌ به‌نديخانه‌دا بوو ،
 ناوى (زان‌والتران) . تازه‌گرتومه . (فاتىن) سه‌رى به‌رزكرده‌وو
 به‌ده‌سته له‌رزو‌كه‌كانى خوى هه‌لكيشايه سه‌ر قه‌ره‌ويله‌كه‌و دانىشت .
 ته‌ماشايه‌كى (زان‌والتران) و (زاور) و به‌رستاره‌كه‌ى كردو خه‌رىك بوو
 قسه‌ بكا . له‌سكاو نو‌زه‌يىكى لى‌هاته‌و به‌باشدا كه‌وت . ده‌مى دا‌چچراو
 چاوى ده‌ريه‌پىن و مرد .

(زان‌والتران) نو‌ر ناپه‌حه‌ت بوو به‌ (زاور)ى گوت : تو كوشته‌ .
 له‌وه‌لامدا ووتى : من نه‌هاتووم گوى له‌ئامو‌زگارى بگرم ، پۆليسه‌كان
 له‌خواپىن ، ته‌گه‌ر نايى ؟ با بانگيان كه‌م ؟

(زان‌والتران) چوو شيشه‌ ئاستىكى هتتاو چاوى ده‌ (زاور) ده‌وه‌ .
 بپى . خه‌رىك بوو پاك ، پۆليسه‌كان بانگ كا ، به‌لام له‌به‌ر نه‌وه‌ى
 مه‌بادا له‌و كاته‌دا (زان‌والتران) به‌فرسه‌تى بزاني و پاك ، چوو بالى به‌
 ده‌رگاكه‌وه‌ ناو پاره‌ستا .

(زان‌والتران) ته‌نیشكى خسته‌ سه‌ر ميله‌ ئاسنه‌كه‌و سه‌رى كرده
 سه‌ر بشته‌ ده‌ستى و ده‌ (فاتىن) ده‌وه‌ پاما .

سىماى فاتىن نو‌ورانى ده‌هاته به‌رچاو به‌ پاستى مردن ده‌روازىكه‌
 بو‌روناكاىيكى گه‌وره‌ ده‌كرته‌وه . له‌باشان (زان) پوى كرده (زاور) و
 گوتى : ئىتر له‌ ئىختيارى تو‌دام !

« گۆرستانىكى گونجاو »

ئەو شەھەر گىرا ، پىرىژنە خىزمەتكارە كەي لەژورى خۇي دانىشتىبو ، بىرى دە كىردەۋە ، خەيالى پۇي بوو ، چونكە كارخانىە داخرا بوو ، دەرگاكانى قفل درابوون . شار مات و بى دەنگ بوو . دو راھىيە نەبى كەس لەو پىناگەۋرە يەدا نەما بوو . ئەو دو فەقىرەنەش چاۋيان دە تەرمى (فانتىن) ۋە بىرى بوو . ئىۋارە كە ۋەختى گەپانەۋەي (مادلن) ھات ، ۋەك جازان خىزمەت چىكەي ھەستا كىلىي ژورە كەي لەجەكە جەكە دەرھىتاۋ شەمەدائىكى ھەلگرت و چوۋ بۆ لاي بلىكانە كان . شەمەدائە كەي لەۋىي داناۋ كىلەكەي بەزمارىكدا كىرد . چونكە (مادلن) عادەتى وابوۋ كە ئىۋاران دەھاتەۋە كىلىي ۋەدە گرت و شەمەيكى ھەلدە گرت و دەچۆ ژورە كەي خۇي . پىرىژن ۋەك چاۋەپروانى ئاغا كەي بىكا چۆۋە لەسەر جىڭاي خۇي دانىشتەۋە . يەك دو سەعات تىپەپىن . لەنكاۋىك پىرىژن ھەستايە سەرىپ و گوتى : ئاخ ، خوايە ! كىلىي ژورە كەم بەزمارىكەۋە ھەلۋاسىۋە ؟ لەو كاتەدا يەكلىك ۋەژورەكەۋت و كىلەكەي لىي كىردەۋە شەمەكەي ھەلگرت . پىرىژن لەترسان قوپگى گىرا ، نەي توانى ھاۋاركا ، چونكە دەست و پەنجەۋ لىياسەكەي ناسىۋەۋە ۋاي زانى ئاغاى (مادلن) . ماۋەيەك بى دەنگ بوو ، ئاخىرى ھەستا گوتى : ئۆخەي ، خوايە ! ئاغاى (مادلن) . خۇۋاۋمزانى تۆلە . .

چونكە لاي وابوۋ تىستا ئەو ھەر سەرۋكى شارەۋانە . ئاخىرى قەسكەي بەباش نەزانى و بەنيۋەچلىي بەجىتى ھىشت . (زانۋالۋان) بۆي تەۋاۋ كىردو گوتى : لەبەندىخانەداي ؟ بەئىي لەۋىي بووم ، بەلام .

شیشینی به نجره کهم هه‌ل که‌ندو خۆم که‌یاندوه تیره .

گوتی : ده‌چمه ژوره‌کی خۆم ، بچۆ خوشکه پراهیبه
بۆبانگ که ، ده‌زانم هه‌ر به‌دیاز ته‌و جه‌نازده‌وه دانیشته‌وه ؟

(زان‌والزان) چۆ ژوره‌کی خۆی و به‌نجره‌کانی داخستن و
پارچه‌کاغه‌زیکی هینا ، نووسی نه‌وه ته‌و پاره‌یه که له (بتی ژوره‌م)
دزی‌وه و ته‌و شه‌معدانه‌ش جه‌نابی قه‌شه‌دایمی . کراسه‌کوژیکی
هیناو کردیه دو پارچه‌و پارده‌و شه‌معدانه‌کانی تپوه‌پنجان ، به‌لام زور
سه‌یر بوو ، نه‌به‌له‌ی ده‌کردو نه‌دیاریبوو بترسی . له‌نکاو دوو پشه‌یان
له‌ده‌رگادا ، گوتی : فهرموو پراهیبه‌بوو ، په‌نگی پروانی په‌پری بوو ،
چاوی سور ببوون ، شه‌مه‌که‌ی به‌ده‌سته‌وه ده‌له‌رزی . کاغه‌زه‌که‌ی دایه
ده‌ست پراهیبه‌و گوتی : خوشکه‌گیان ته‌و کاغه‌زه‌بده‌به‌قه‌شی شارو
ته‌گه‌ر جه‌زیش ده‌که‌ی وه‌ی خوینه . که‌ته‌ماشای کرد نووسرا‌بوو
له‌باوکی پوهانی داوا ده‌که‌م ببه‌خاوه‌نی ماله‌که‌م و خه‌رجی دادگاگردنی
من و پاره‌ی کفن و دفنی ته‌و ئافره‌ته‌ی لی‌بده‌و باقیه‌که‌ی بده‌به‌فه‌قیران .
پراهیبه‌گوتی : بۆخه‌یالت وایه‌به‌جیمان ییلتی ؟ گوتی : به‌لی ، چونکه
به‌دوامدا ده‌گه‌پین . قسه‌که‌ی ته‌واو نه‌کره‌له‌نکاو گوتی لی‌بوو یه‌کیک
ده‌یگوت : ئاغا به‌خوا که‌سم نه‌دیوه ، له‌و ده‌رگایه‌دور نه‌که‌وتومه‌وه .
گوتی له‌ده‌نگی پیاویکیش بوو گوتی : له‌و ژوره‌دا پروناکی دیاره ،
زانی که‌ده‌نگی (زاور) . خیرا شه‌مه‌که‌ی کوژاندوه‌خۆی که‌یاند
فۆژنیك . راهیبه‌به‌چۆک‌داها‌نبوو ، (زاور) وه‌ژور که‌وت . ده‌نگی
چه‌ند که‌سی‌ترو خزمه‌ت کاره‌که‌ش لای پلیکانه‌کان ده‌هات . (زاور)
که‌چاوی به‌(پراهیبه) که‌وت له‌جیی خۆی پاره‌وستاو خه‌جالت بۆوه ،
چونکه‌(زاور) پیاویکی دین‌دۆست بوو ، زۆری ریز له‌قه‌شه‌و

كەشپىش و راهبە دەگرت .

(ژاور) لای واپوو كە ئەو (پراھىيە) قەت درۆ ئاكا . گوتى : خوشكە
ھەر خۆت لەو زورە داى ؟ گوتى : بەلى . (ژاور) گوتى : عەفوومان كە
پياوئىك بە ناوى (ژان وائالژن) لەزىندان پاى كردوو . ئەتان ديوە ؟ گوتى :
نەخەير . (ژاور) خواخاڧىزى كردو روشت .

لەباش سەعاتىك (ژان وائالژن) لە تاريكايى شەوداو بەناو دارەكانى
شارى (سورم) دا بەرەو (بارىس) روشت .

دايكى (كەزىيە) ش وەكو ھەموو ئادەمىزادىك دايكىكى ھەبوو كە
خاكو زەوى بوو ، دەباوھى خۆى گرتەو .

« كەشتى اوريون »

(ژان وائالژن) قاتىلى موجرىم ئەمن گرتى ، تەواوى رۆژ نامەكان
لاپەرەى بەكەمیان بەو دەنگ و باسە پر كردهو ، لەرۆژى (۲۵) ى مانگى
ژوئەى سالى ۱۸۲۳ دا لە پۇژناڧەى (داپوبلانك) دا بلاو كرايەو
كەشارى (سورم) كارەساتىكى غەرىبى بەخۆيەو . دى . پياوئىكى
نەناسراو بەناوى موستەغارەو . - (مادلن) - ناو چەند سال لەمەوبەر
چوو بۆ ئەوشارەو كارخانەى بازە سازى و شوشەو كارەباى داناو بە
ھۆى و ربابى و زانابى و لى ھاتوو پەريان پەرسە . ئاخىرى كرديان بە
سەرۆكى شارەوانى شارى (سورم) . بەلام لەو ئاخىرەدا پولىس
پونى كردهو . كە ئەوپاوە زوو گىراوەو نۆزدە سال لەبەندىخانەدا
بوو و پاى كردوو و ناوى (ژان وائالژن) . لەپيش گرتەو مەدا نيو
مەبون فرانكى لەبانقى (لاڧىت) دابوو . وەرى گرتەو ، بەلام

كەس نازانچى چى لىڭ كىردۈۋە ؟ گىرتىان ۋى بىردىيانەۋە بۇ بەندىخانەنى
(تولون) •

دوبارە لەرۋۇز نامەنى (ژورنال دوپارى) دا نووسراپتۇ ، ھەپسىنى
بەسلىدى چوۋ بەناۋى زان ۋالزان گىراۋەتەۋە ، لەھەموۋ كۆپۈ
كۈمەتلىكدا باس دەكەن • پياۋىكى زۆر شەپانى ۋى عەپيارو بىلالكەۋەۋە •
چاۋ بەستى لەكاربەدەستىنى دەۋلەت كىردۈۋە ، لەبەر چاكى ۋى زىنگىيانى
خەلىك دەپ بەست ، ئاخىرى كىردىيان بەسەرۋكى شارەۋانى بەناۋى
(مادلن) بەلام لەۋماۋەيەدا ناسرايەۋەدە گىرا • دىسان لەزىنسەدان پاي
كىردۈتەۋە • دەللىن : پارەشى زۆرە ، بەلام كەس نازانچى لەكۈيە ؟
بىردىيان دوبارە بۆدادگا لەبەر ئەۋە ھەشت سالى لەمەۋبەر بەھۋى كارى
خەراپەۋە ھۆكۈم دىراپتۇ ، ئەۋجارە ھۆكىمى ئىعدامياندا ، بەلام پاشا
بۇي كىرد بەھەپسى ئەبەدە لەكەل ئەعمالى شائەدا • بىردىيان بۇ بەندىخانەنى
شارى (تولون) •

« زىنجىرلىك پىچرا »

لەئاخىرى مانگى تىرىشىپەكەمى ھەمان سالى ۱۸۲۳ دا
بەھۋى ئالۋىزى ۋەزەئى ھەۋاۋە كەشتىيەكى گەۋرە بەناۋى اوريون
لەكار كەۋت ۋى بۆچاك كىردەۋەۋە لەبەندەرى (تولون) دا لەنگەرى گىرت •
خەلىكى شار زۆرىيان بۇ تەماشاكىردىنى دەچوۋن پادەۋەستان • رۇژلىك
كارەساتىكى سەپىريان چاۋ پىكەۋت ، كەشتىيە ۋانەكانى خەرىكى
تەغىراتى بون • يەكەيان چوۋ بۇ سەر كۆلەكە بەرزەكە سەرۋە كە
بۇ ئاگادارى دەچنە سەرى تاجاكى بىكا ، ئاگاي لەخۋى نەۋاۋە بە تەقلە

لیدان سەرەو بن کەوتە خوارەو • لەبەر بوونە وە کەیدا دەستیکی
 لە تەنایەت دراو گرتی ، دەستە کە ی تریشی بردو تووند خۆی وێ
 هەلاوەسی • بەلام کە دە ی وێست هەلکشیتەو ، پەتکە کە باوی
 دەخواردو زیاتر دە کەوتە مەترسی یەو • خەلکە کە هاواری دە کرد ،
 کەس نە دەوێرا یارمەتی بدا • تەنەت کەشتی وانە کانیش نەوێران خۆی
 لەقەرە بدن • لە نکاو یەکیک وەک یشیلە ی کیوی بەعەموودە کەدا
 سەرکەوت ، لیباسی سوری لە بەردابوو ، کلاوی سەوزی بەسەرەو
 بوو ، وەک لیباسی حوکم دراویک دەجوو • خەلک لایان وابوو کۆپێکی
 زۆر گەنجە ، بەلام کاتێ گەیشتە سەرەو ، بایەکی تووندی هەلکردو
 کلاو کە ی لەسەر فراندو مووە سیپەکانی دەرکەوتن ؟ زانیان زۆر
 پیرە ، واقیان وێما ، بە سەر دارێکدا پۆیی تا گەیشتە ئەو جێگایە
 کە تەنەفە کە ی پێو بەسترا بوو ، یەکیک لەو پەتکەنە ی کە بە دەستی یەو
 بوون لە دارە کە ی بەستو پێی دا چۆ خوارەو • خەلکە کە بە تەماشای
 کردنی لێو لەرزەیان ها بۆیە ، چونکە تائێستا یەکیک بوو ، ئەوا بوون
 بە دووان ، کە لەبەینی ئەرزو ئاسماندا هەلاوەسراون • بە هەر جۆریک
 بوو خۆی گەیانە لای کابراو سەریکی یەکیک لە پەتکەکانی لەناو
 قەدی کابرا قایم کردو سەرە کە ی تری لە مەجەکی خۆی بەستو
 بە پەتکە کە ی تر دا خۆی و کابراشی وەسەر خستەو و کابرای لە مەرگ
 رزگار کردو چۆو سەر ئیشە کە ی خۆی • لە تۆقە سەری کەشتی بە کە
 ئیشی دە کرد ، چونکە هەموو حەسپەکانیان هێنا بوو کاریان پێ دە کردن •
 زۆر بە ی تەماشای چەکان هەر تەماشای ئەویان دە کرد • لە نکاوێک
 هاواریان لێ هەستا ، چونکە بەهۆی ماندو بوونەو سەرە گێژە ی گرتو
 بەلادا هاتو سەرەو بن کەوتە ناو دەریاوە • کەشتی یەکی تریش لە تەنە نیش
 ئەو کشتی یەو لە نگەری گرتبوو ، کەوتە ناو هەر دوکیانەو ، چاو لێ

بوونى زۆر وەخشەت ئالدىم ، دەيەنگوت : بىي گومان دەكەيتە زىر
يەكەنەو دەخنىكى .

چوار كەس چوونە ئاۋ بەلەمىكەو ۋە خۇيان بۇ تى ھاويشت ،
بەلام تاشەو گەران نەدۇزپايەو . بەيەنى رۇزى داۋىي رۇزنامە
بلاۋى كىردەو كە دۈيىنى ۱۷ دەى تىرىنى دوۋەمى سالى (۱۸۲۳)
حوكم دراۋىك بەخەسى ئەبەدى بەئەمىلى شاقەو دوا ئەوۋى
كەشتى يەوانىكى لەمەرگى رزگار كىرد ، خۇي كەوتۇنە ئاۋ بەخرو
خكاۋە تەرمەكەشى نەدۇزراۋەتەو . زمارەى بەندىخانەى
(۹۴۳۰) يەو ئاۋى (زان وائزان) .

« ۋەقابە بەئىن »

لەسالى (۱۸۲۳) دا ئاۋىي (مونتەرمى) دىيىكى مام ئاۋندى بوو ،
دانىشتەۋەكانى زۆر بەئارامى دەزىان ، رىگى بۇشارە گەورەكاندا يىدا
نەدەچوۋ ، بەلام كەم ئاۋ بوو ، كانىۋىكى دور لەئاۋىي نەبى ئاۋى لىي
نەبوو . دەۋلەمەندەكان ، ھەروەھا ئائىلەى (تەناردىيە) پىاۋىكى پىريان
بۇئاۋكىشان پاگرتبوو بەپارە ئاۋى بۇ دىنان ، بەلام ئەۋىش لەسەتات
پىنج دا دەستى لەئاۋ كىشان ھەلدەگرت . ئەگەر يەكەك لەدوا سەعات
پىنج ئاۋى بوىستايە دەبوو بۇخۇي بىچى بۇئاۋ ، ئەوۋە بىوۋ بەھۋى ئەوۋ
كە (كەزىيە) مىندال كە ئىۋارە دادەھات لەترسى ئاۋ ھىنان بۇمىالى
(تەناردىيە) لىۋە لەرزەى دە ھاتى (كەزىيە) دو دەۋرى گىرنگى دەدىر دو
فائىدەى بۇ مالى (تەناردىيە) ھەبوو ، بۇبەخىۋ كىردەكەى پارەشيان
ۋەردەگرت و كارىشيان بىي دەكرد . بۇيە كاتى پارەيان بۇ نەھات
(كەزىيە) يان دەر نەكرد .

(زان والزان) نەمرد بوو ، كاتتى كەوتە دەرياۋە ، يان بلىن : خۆى خستە دەرياۋە بەمەلە خۆى گەياندا ئىو بەلمەى بەكەشتى يەكەۋە بەسترا بۆۋە . تاشە داھات خۆى تىدا ھەشاردا ، كە شەو تارىك بوو بەمەلە خۆى گەياندا وشكانى و دوركەوتەۋە . لىياسىكى مونسىبى كپى لەبەرى كردو ، مىلى پىنگاى گرتو بەناپەھەتى خۆى گەياندا شىارى پارس . چوو كراسىكى پەشى تازىيەى كپى كە بۆ كچىكى ھەوت سالى دەستېدا . ئىجا بەرەو شارى (مونت فرمىل) كەوتە پى و شەو گەيشتەۋى . چوو بەھەر جۆرىك بوو (كەزىيەى كچى (فاتىن)ى لەمالى (تارديە) دزىۋەو گەپايەۋە (پارس) ، بەيانى ئىو شەۋە گەينەۋە (پارس) . سوارى عەپەباتىك بوون تاگەينە خىابانى (اورسن) لەۋى دابەزىن پارەى كابراى داو بەرەو فولكەى (ودھوبى تال) كەوتتە پى . رۆشت تا گەيشتە لای ئەوخانۋەى كە پىيان دەگوت : خانۋوى (گورپو)ى پىر .

« خانۋوى غور بوو »

لە ماۋەى چل سالدا ئەگەر بەجادەكانى (پارس)دا برۆشتىايەى بۆ گەپرە كە ئاۋەدانەكانى ، لەپاش ماۋەيدەك دەگەيشتەى يە خانۋىكى كۆن دەرو دىۋارەكەى پوخابوو ، لە ئاۋەدانى دور كەوتبۆۋە ئىو خانۋە يەكقات بوو ، دەرگاكانى رزى بوون ، كىلۋنەكانى مۇرانە خۋاردبوۋنى ئە ئاۋەپاستى ژورە بچو كەكانىدا قاعدە يەكى سەر بەخۆ بوو . ئىو خانۋە مەشھور بوو بە خانۋوى شىخ غوور بوو .

(زان والزان) چوو لەبەرامبەر ئىو خانۋەدا پراۋەستاۋ لەئاخرىدا چۆ ناۋى و كردى بەسوكناى خۆى . بەكلىل دەرگاى دەرەۋەى كەردەۋە .

له گسل (كهزیه) چوونه ناوی ، بهلای پاستدا ئاوپوی دایهوه
 دەرگایه کی تریشی کردووه ، نهو زورمی چوونه ناوی گهوره بوو ،
 قهره ووتلیك و جهند کورسی تیدا بوو . نه گۆشهیه كهوه دەرگایهك ده چۆ
 زوریکى چووه كه لهوه کورسیکی لی بوو ، چو وشته کانی داناو هاتهوه
 زوره كهی تر . شه میکی داگیرساندو گه پایه وه بۆلای (كهزیه) ویسنی
 وه كه هه وو تهیرو باندیهك هیلانهیهك پهیدا بكا . بههەر جۆریك بوو
 دەرگای دهره وهی کرده وه و (كهزیه) ی برده زوره وه و دای خسته وه .
 به پلێكاته كاندا سهركه وتن و دەرگای زوریکى کرده وه ، هسیریک و
 دوو سێ کورسی به شکاوی تیدا بوو ، چوونه زورو دەرگاکیه
 داخسته وه . زوریکى تر جینگای نهفهریکى لی پاخرا بوو (كهزیه) ی
 برده وئو نواندی و به دیاریه وه دانیشته .

به یانی تیشکی رۆژ له په نجه ره وه پا هاته زوره وه ، له نکاو پر مهو
 دهنگی عه ره بانیکى جوت ئه سبى خانوه كهی له رزاندو (كهزیه) له
 خه و پایه پری و هاواری کرد - دایه گیان ئه واهاتم ، له پاشان چاوی
 هه لێنان و چاوی به (زان و الزان) كهوت یی ده كه نی ، گوتی : ئای
 له بیرم چو و ئاغا به یانیت باش .

« دوو بهد بهخت به یه کتر دلشاد ده بن »

(زان و الزان) له دنیا دا کسهی خو ش نهده ویست ، یست و یینج
 سأل به ته نیا زیا ، نه بوو به باوک ، نه بوو به میرد ، نه عاشق بوو ، نه
 خاوه ن دۆست . خوشک و خوشکه زا کانی شی له بیر چو و بوونه وه . کاتی
 (كهزیه) ی هتایه وه و رزگاری کرد ، بیر بوو ، گیانی ده له رزی ، به لام

بەدەيدارى ئەو كىچە ھەستى خۆشەويستى بزوت • كاتى (كەزىيە)
دەنووست دەچۆ لاي و دەنگوت : باو كىكى جگەرسۆزە تەماشاي
جگەرگۆشەكەي دەكا ؟ لەخۆشەويستيانى مووچركى يىدا دەھات و
گيانى دەلەرزى •

(قەشەي)ى شارى (دينى) ھەستى تەقواو بەرھيزكارى ئەدلىدا
بووزاندەو و (كەزىيە) ش ھەستى خۆشەويستى • ئافەرىن بۆ ئەو مروفە
كەبوو بەواستەي ئازادى ئەو كىچە بى ئەوايەو سىياسىش بۆ ئەو كىچە
كە بو بەھۆي ئەو ، ئەو لەخەراپە بگەرپتەو و شەيتان دوبارە
بەسەھوى نەبا •

(كەزىيە) بى ئەو ھەست بەخۆي بكا زۆر گۆرپابو ، بەمىندالى
لەدايكى جىبابۆو ، لەخۆشەويستى دايك بى بەش ببو ، ناخۆشى و
لەدان و جەزىرەبەي دى بو ، لەھەوت ئاسماندا ئەستىرەيەكى نەبو •
بۆيە ئەو پياو پىرەي خۆش دەويست •

(زان و آلزان) زۆر زىرەكانە ئەو شوپتەي دۆزىو ، زۆر ئەمىن و
ئەمان بو ، خۆي بەبازرگانى لىقەوماو لەقەلەم دابو • خواوەن
خانوەكەيان پىرپىرەنكى ھەزار بو ، لە خانويكى بەرامبەريدا بو ،
بەپوژ دەھات مائەكەي بۆياك دەکردنەو و خزمەتى دەکردن • كەزىيە
(زان و آلزان)ى بەباوك ناودەبردو ئەويش (كەزىيە)ى زۆرخۆش
دەويست •

زان و آلزان بەپروناكى نەدەچۆ دەروە ، بەلام كەشەو تاريك دەبوو
يا بەتەنيا ، يان لەگەل (كەزىيە) يەك دوو سەعات پياسەي دەکرد •
بەزۆرى بەكۆلانى تەنگ و تاريكدا دەپۆي • يان دەچۆ (كلىسا)

زۆریان خوش دەگوزەرانە ، بەلام خۆی نەگۆپی بوو ، هەر کۆتە زەردە کە و کراسە پەشەکەو کلاوہ کۆنەکە ی لەسەر بوو . خەلک وە ی دەزانی گەدایە .

تەنانەت جاری وابوو ئافەرەتی دڵ نەرم کە بەلایدا پادەبردن پارەیان دەخستە مستەوہ ، ئەویش وەری دەگرت . جاری واش بوو یەکیکی لەخۆی بەداماوتر دەزانی تەماشای ئەملاو ئەولای خۆی دەکرد ، ئەگەر کەس دیار نەبوا یە پارە ی دەدایەو بەتووندی دور دەکەوتەوہ ئەو کردەوہ ی وا لەشاردا بلاو بۆوہ خەلک ناویان نابوو گەدای خێرکەر .

پیریزن وەکو زۆربە ی خەلکی گەرەک لە ژان و آلزان کەوتبو گومانەوہ بێ ئەوہ ی ژان و آلزان بزانی تاقیی دەکرد . رۆژانە زۆری پرسیار لە (کەزێ) دەکرد ، ئەو لەوہ لāmدا هەر دەیگوت : لەمونت فرمیل هاتووین . تا بەیانێک چاوی لێ بوو (ژان و آلزان) بە پەلە چۆ کەلاویکەوہو پشتمی کردە لای دەروہ ، پیریزن وەک بشیلە بێ هەست وەدوای کەوت بێ ئەوہ ی ئەو هەستی بێ بکا . پوانی ژان و آلزان دەستی دەباخە لێ نا . سوژنو مەقاست و دەرزنی هێنانە دەری و شاقەلی کۆتەکە ی هەل دپی و وەر قەییکی هەزار فرانکی لێ هێنا یە دەروہ . پیریزن بێ هەست بەسەر سوپماتەوہ گەپایەوہ . (ژان و آلزان) کە هاتەوہ پارەکە ی دا بە پیریزن گوئی : ئەو پارە ئی شتە ، بۆیان فروشتوو بچۆ وردی وە کە . پیریزن چوو وردی کردەوہ ، بەلام زیاتر بوو بەهۆی سەر سوپمانی .

سوال کەرێک هەمیشە لەسەر جادە ی گشتی گەپە کە کە بۆ سوال دادەنیشت ژان و آلزان پارە ی دەدایەو زۆر جاریش قەسە ی لەگەل

ده کرد . شه ویک له گهال (کهزیه) بهویدا پوښتن له بهر پروناکی
 گلوپی خیابان دانشتبوو ، سهری بهردابوو ، له بهر خوځه وه دوعای
 ده کرد . (زان و الزان) پاره ی دایه ، گه دا که سهری بهر زکرده .
 ته ماشایه کی کردو گورج سهری بهردایه وه . (زان و الزان) لپی
 که ونه شکه وه و گوتی : نه وه . گه دا که ی شه وان نیه ؟ وه که بیناسم وایه ؟
 به لآم وه که له نکاو تووشی پلینگیک پی تاوا په شوکا . نه دی توانی
 هه ناسه بدا ، نه له جینگای خو ی بجوئی ، نه له وئی پاره ستی ، نه
 پاکا . ههر شه ونده ی پی ما چاوی تپوه بری ، ته ناهت نه ی توانی دوو
 که نیمه قهش بکا .

گه دا هه مان گه دابوو ، هدر لیاسی جارانی له بهر دابوو . له بهر
 خوځه وه گوتی : نه وه من شیت بووم ؟ خه ونم دیوه ؟ - نه - وایه ؟
 به په ریشانی هاتنه وه ماله وه . له پاش چهند روژ لای ساعات هه شتی
 شه له ژوره که ی خو ی دانشتبوو ، دهرسی به (کهزیه) ده گوت :
 له نکاو دهرگا که لپی کرایه وه و پیوه درایه وه ، زور سهر بوو ؟ خو ی
 مات کرد ، له پاشان چوو له کوونی ئاقه پیزی دهرگا که وه ته ماشای کرد
 یه کیک مویکی به دهرسته وه یه له دهره وه پاره ستاوه گویی گرتوو .
 له پاش چهند ده قیقه پروناکی نه ما ، به لآم له بهر شه وی زه لاسه که
 پیلا وه کانی دانا بوو ، هه سستی نه هات . زان و الزان به جله وه چو ناز
 جینگه وه و تا لای به یانی خه وی لپی نه کهوت ، بهری به یانی تازه خه وی
 لپی کهوتبوو به دهرنگی دهرگای دالانه که وه خه بهر هات ، گویی
 له دهرنگی پی یه کیک بوو به قادرمه کانداسهر کهوت و نریک تر بوو .
 هه سستا چوو له قه نشتی دهرگا که وه پروانی به لکو بیناسی ، کابرا
 به تووندی به لای ژوره کهیدا پوښت ، به لآم له بهر شه وی دالانه که

تاریک بوو نهی ناسی . ژان والترن له بشتی یوه پړا نده ماشای کرد زای که
 نهو زه لاهه (زاور) . ساعات جهورتی به یانی پیریتون هات زوره کھی
 بمانی ، ژان والترن خستیکې لی کردو بی دهنک بوو ، به لام نهو به کسک
 لی دانهوه گوتی : دوی شهو فانکات له هانسی کابرا بوو ؟

گوتی : به لی - به لام نده زانی کیی بوو ؟ پیریتون گوتی : کری
 چی به کی تازه بوو هات . گوتی ناوی چیه ؟ ووتی : نه جیب زادیکی وده
 تویه لام وایه ناوی (دوسونت) . پرسی چ کاره یه ؟ گوتی : به مالی
 خوی ده زی . که روز ژوا بوو ژان والترن چو خیابان و چاویکی پیدا گیرا
 کدی نه دی ، چول بوو ، مه کهر یه کیک له لور بیک خوی گرتی ؟ به
 به له هانه وه ، دهستی (که زیه) ی گرتو و روشتن .

ژان والترن روشت ههستی پراگرتیو ، گوتی هه له خستبو ، چاری
 ده گیرا ، روشتو (که زیه) ی له گهل خوی برد (که زیه) ناگسای
 له هیچ نه بوو . ده چو زور کولان و ده ته پرایه وه ، خوی ده په نا دیواران
 ده گرت ، تا خه لک نه یان پینی .

مانک له بن مهور وده در کهوت نه دور ووه پیش و دواوه ی چاو
 لی بوو . نه (که زیه) ده زانی بو کوئی دجو ، به ژان والترن . خویان
 ته سلیمی خوی گه وره کرد بوو .

لهو پری شار چورونه گه پره کی فقیران به ناوی (درویت مور) و
 که پران تا چورونه بن دیواری خانوکی چول ، به لام داحسرا بوو .
 نه گهر بویان بکرایه بیچه ناوی زور شوتیکې نه من دیار بوو .
 به لام له نکاو لک له تریکه وه دهنیک هات . (ژان والترن) گه پرایه وه
 له سبله ی دیواری خانوه که وه ته ماشا خیابانی کرد ، جهور ، هه هشت

سهر باز بهر و لای وان ده هاتن و زانی که گه وره که یان (ژاور) و زور
 بهوردی هموو کون و قوزبئیک ده گه پښ . به قهرینه دیار بوو له مه و پیش
 (ژاور) نه مانی دی بوو ، تووشی نه و قهره ولانه ببوو ، له گه ل خوی
 هینابوون ، بیان گرن . گرتی نه و که پرده ته ی (زان و آلزان) وه که گرتی
 جارانی نه بوو ، نه و جازه بگیریه (که زیه) بی کس نه مایه وه ،
 ناچار بوو به هر فیلک بی خوی وزگار کا . به چاو بلندی دیواره که ی
 پیوا ، حقه پی ده بوو . قوزبئی دیواره که پر بوو له خسته شکاوو
 به رد . گری کوپرمی گه وره (که زیه) بوو ، چونکه نه و نه ی ده توانی
 به دیواره که دا سر که وئی و به جی هشتیشی نه ده کرا ؟ نه گه له
 کاته دا گوری سیلک ، ته نایک ، به هر نرخیک بویه لای هر ژان بوو .
 له نکاو له و پری ناو مییدا سهری به رز کرده و چاوی به چرای
 خیابان که وت . چراکانی فوره نسا له و کاته دا به پیو دایسان و بو نه و دی
 باوو باران نه یان کوژیته وه ، له ناو شوشه دا دایان ده نان . بو زیاد و که میش
 په تکنیکی دو لایان ده خسته پیچ فیلده وه و سهره که ی تریان به رده دایه وه
 (زان و آلزان) که نه و دی ، جوو به جه قو هلی پری و هینای ،
 گپا و ته که ی له مل دهره نیاو خستی به بن هر دوو بالی (که زیه) و
 پناوه کانی توو پ دایه نه و دی وو ، سهری ته نایه که ی له هر دوو لای
 گپا و ته که قایم کردو به ددان ته نایه که ی گرت و وه دیواره که هه لگه پا ،
 نیو ده قیقه ی نه خایاند چو سهر دیواره که . پوی کرده (که زیه) و
 گوتی : پشت بکه دیواره که و مه تر سه و ده نگ مه که . (که زیه) نه ی
 هه لکیشاو بردی به سهر دیواره که و له کولی کردو به و دیوا خوی
 خزانده خواره وه . له و کاته دا گوینی له ده نگی (ژاور) بوو ده یگوت
 کوچه که بگه پښ . سهر بازه کان به گورجی هاتن بو گه پان .
 (زان و آلزان) له و قیقه وه به و دیوا بی مه ست چو خواره وه .

« سه‌ره‌تای مه‌ته‌ئێك »

چوونه ئاو باغێکی گه‌وره‌ی پر درمخت له‌ئاو باغه‌که‌دا خانوێکی کۆن دیاربوو ، بۆ په‌ناگا ده‌بوو . هه‌ر چه‌ند پیاوی پا‌کردو قه‌ت له‌خۆی نه‌مین نه‌ . پێلاوه‌کانی دۆزیه‌وه‌و ده‌ینی کردنه‌وه‌و چوونه‌ چێسته‌خانه‌ی خانوه‌که‌وه‌ ، (که‌زیه‌) هه‌ڵده‌ له‌رزى و خۆی به‌باوه‌شی (زان‌وال‌زان) وه‌ نووساندبوو . له‌وکاته‌دا ده‌نگی (زاور) هات که‌ به‌سه‌ربازه‌کانی ده‌نگوت : باش بگه‌ڕێن . ماوه‌ی چاره‌گه‌ سه‌عاتێک بێ ده‌نگ خۆیان مات کرد ، تاهه‌ستی (زاور) و وان پرا . له‌و ماوه‌دا ده‌ستی له‌سه‌ر ده‌می (که‌زیه‌) دانا‌بوو هه‌ستی لێوه‌ نه‌ده‌هات . دنیا ئه‌ودنده‌ کس و مات بوو ، ده‌نگوت : دیواره‌کان له‌به‌ردی مات و بێ ده‌نگ تاشراون .

له‌و بێ ده‌نگیه‌دا له‌نکاوه‌ ده‌نگێکی خۆشی فریشه‌یی هاته‌ به‌ر گوێ ، له‌دای تاریکی شه‌ودا ترسی له‌بیر ئێسان ده‌برده‌وه‌ ، هه‌ر چه‌ند ده‌نگی که‌جان‌بوو ، به‌لام ده‌نگوت : ده‌نگی فریشه‌ی ئاسمانه‌کانه‌ .

دیاربوو له‌و خانوه‌ نیوه‌ تاریکه‌وه‌ ده‌هات که‌ له‌ به‌رامبه‌ر باغه‌که‌وه‌ بوو ، به‌لام نه‌یان ده‌زانی ئه‌و ده‌نگه‌ ئێ کیه‌و ؟ به‌پاستی له‌ چیه‌وه‌ دێ ؟ دوباره‌ بێ ده‌نگی با‌ی په‌شی به‌سه‌ر وه‌لاتا مایه‌ به‌وه‌ ، نه‌ له‌خیا‌بان ، نه‌ له‌ ناوباغدا ده‌نگی گیان نه‌به‌رێک نه‌ده‌هات و کس دیار نه‌بوو ، پووش به‌هۆی باوه‌ به‌سه‌ر دیواره‌کاندا هه‌ر فرمێ بوو . شه‌و‌با تووند بوو ، دیار‌بوو سه‌عات په‌ک‌و دوی نیوه‌ شه‌وه‌ ، (که‌زیه‌) هه‌ڵده‌ له‌رزى ، لێ پرسی خه‌وت نایه‌ ؟ گوێی : زۆرم سه‌رمایه‌ . کۆته‌که‌ی خۆی بۆ دا‌که‌ندو به‌شانانی داداو گوێی : ئاوا گه‌رم ده‌یتته‌وه‌ ؟
- به‌لێ : باوکه‌ گیان .

« مه ته له كه زياد ده بڼې »

(كهزيه) سهرى وده برديك كړدو خهوى لږى كډوت .
 (زان والزان) به دياريه وده دانېشت ، ههر چمنه كوټه كهى خوى به
 (كهزيه) دادابوو ، به لام له خوښى (كهزيه) هستى به سهرمانه ده كړد .
 له وگانه ناسكه دا گوښى له ددنگيك بوو وركه دهنكى زهنگو ليكي چووك
 ده چوو ، ده تگوت : به ملي گايه كه وه له ناو له وده پرگادا . هستى پښ كړه
 كه به كيك له باغه كه دايه و ورده ورده به ناوباغه كه دا ده گهرځى ، ههر
 دادينه وده پراست ده پته وه . ده تگوت : له شريك ده گه پښ . (زان والزان)
 له ترسان ليوه لرزمى هاتى ، چونكه له هه مووشتى سلې ده كړده وه ، له
 پوناكى خور ده ترسا له وهى ناشكرايان بكا ، له تاريخى شهو ده ترسا
 ده يگوت : له وانه به غافل گرمان كه .

تا تېستا له چوښى ناوباغه كه ده ترسا ، تېستا له زه لامى ناوباغه كه
 ده ترسى . ده ستى كړد به سهرنج دانې كړده ودى سهرى كبرا ، كبرا
 له ناو بېستنى كاله كدا ده گه پرا ، به جولانه ودى دهنكى زهنگوله ده مات ،
 به نريك بوونه ودى دهنكه كه زياتر ده بوو ، ديارو ناشكرايو كه
 زهنگوله كه به كبرا وده ، به لام كيه ؟ چ كه ده ؟ بده پښ وركه گاوو
 گوږه كه زهنگوله وده خو خستې ؟ كهس نازانې .

له كاتېكدا نهو لهو خه يالانه دا بوو ، مات ده ستى (كهزيه) ي گرت
 زور ساردو سپ بوون ، گوتى : نهى خواى گه وړه غريام كه وه - (كهزيه) ؟
 (كهزيه) ؟ . (كهزيه) چاوى هه له نه هېنانو ولامى نه دايه وده وده خه بهر
 نه مات . (زان والزان) له تاوانى ده ستى كړد به له رزېنو هه ووه گيانى
 دهنه وړى ، ده يگوت : ده بې (كهزيه) مردبې تاوا پښ خه وركه تاراسه و

جولە ناکا ؟ چوو گوئی بەھەناسەى داگرت لێى دەدا • بەلام ھەناسەى
ئەو نەدە زەعیف و لەسەر خۆ بوو دەتگوت : ئیستا ئایستە ھەناسەى لێ
دەپڕى • لەتاوانى ھىچى لەبەر نەما ، نەیدەزانى چۆنى گەرم بکاتەو ؟
چۆنى ھەستى ؟ دەبوو ئاچارە گە سەعاتیکى تر بى باتە شۆینىک گەرم
دای پۆنى •

« کابرای زەنگۆلە دار »

(زان و الزان) پێوو پاست چوو بۆلای کابرای ناوباغە کە ، سەت
فپانکى بەدەستەو گرت و بە کابرای گوت : ئەگەر ئەوشۆ بەنامان بەدى
ئەو سەت فپانکەت دەدەمى ؟ پوناکى مانگەشەو لەناوچاوانى
(زان و الزان) ی دابوو ، کابرا تەماشای کردو گوتى : ئەى ئەو تۆى ؟
باوکە (مادلىن) ؟ زان و الزان بۆ پاشەو گەپایەو ، چونکە لەو کساتەدا
چاوەپوانى ھەموو شتىکى دەکرد ئى ئەو نەبى کە لەو جىگایە بەو
جۆرە باسڕیتەو •

کابرا پیرە بشتى چەمى بۆو دەشەلى ، جل و بەرگى دێھاتىسانى
لەبەردا بوو ، پارچە جەرمىکى لەئەژنۆى خۆى درو بوو ، زەنگۆلنىکى
وئى ھەلاوەسى بوو ، لەبەر ئەوێ پوی لەسپەر بوو دەبىنرا ، بەلام
کابرا بەچاو پیکەوتن (زان و الزان) ی ناسیو ، زۆر بەرێزەو بۆ
ئىختىرام کلاو کەى لەسەر سەر بەرز کردەو گوتى : ئەى بۆختەرى
خوا باوکە (مادلىن) ئەو چۆن تەشرىفت ھات بۆ ئێرە ؟ چۆن ھاتىبە
زورەو ؟ ئەوانە شىت بوون ئاگایان لەتو نەبوو ؟ ئەو لەئاسمان
ھاتەخوارەو ؟ چیت لێ قەوماو ؟ نەگراوات لە ملدايە ؟ نەکلاوت

لەسەرە ؟ نە گۆت لەبەردایە • خۆت والێ کردوو • ئەوەی نەت ناسی
لێت دەترسی • (زان والزان) نەیی و یست درێژە بەقسە بەدا گۆتی : ئەی
تۆکیست و ئێرە کوێیە ؟

پیرە گۆتی : من بەهۆی بیادەتی تۆو سەدە قەسەری تۆو هاتووومە
ئێرە ، بۆ تۆ نام ناسیەووە ؟ گۆتی : نەخەیر لەیادام نیسەو نات ناسیەووە •
ئەي تۆ چۆن من دەناسیەووە ؟ پیرە گۆتی : ئاخێر تۆ گیانی مەنت کەریەووە
پیرە تۆزێک کەشیەووە چۆ بەر پوناکی مانگەشەووە کە ، (زان والزان)
ئێجا ناسیەووە کە ئەو (فوشلون)ەو لەکاتی خۆیدا عەرەبانە کەي لەسەر
لابردوووەو لە مردن رزگاری کردوووە • بەسەر سوپماندوووە گۆتی : ئای
ئەو تۆي ؟ ئێستا هاتەووەیادام • بەپاستی زۆرم پێخۆش بوو تۆ بویت •
پیرە گۆتی : بەلێ تۆ سەرەپای ئەوێش پازەي عەرەبانە شکارە کەو
ئەسپە تۆپیوە کەشت دامی و لەوباغەشدا دات مەزراندەم • (زان والزان)
گۆتی : زۆر باشە ئەي بەو شەووە لەوباغەدا چ دەکەي ؟ گۆتی : نەو
کالەکانە وەزیری گل ددەم ، چونکە ئێمەو ساییقەيە ، ئەگەر نەیان
شارمەووە سەرما دەیان با • گۆتی : ئەي باشە ئەو زەنگوڵە چیه ؟
گۆتی : ئەو بۆیە لەخۆم بەستوووە تا ئەوانە لە من و تۆ دور کەونەووە •
ووتی : کەوانە ؟

(فوشلون) تەماشایەکی کردو گۆتی : ئێخ ! ئەو خانووەدا چەند
کچی جوان نەبێ ، لەمن بدولاوێ یاری تێدانیە ، مێش وەک مەجرەمیان
وام • ئەو زەنگوڵەم لەئەژنۆم بەستوووە تا ئەگەر لێیان نزیک بوومەووە
روی خۆیان داووسن ، یان دور کەونەووە •

- باشە ئێرە کوێیە ؟

- خۆت باشتر دەزانی •

- نه خهیر من نازانم •

- ئاخو جهنايت بوو كه منت به باغه وانی لیره دامه زرانده •

- باشه ، به لām وه لām هه بره وه •

- زۆر باشه تیره کلیسای (بتي يکيوس) • له نکاو (زان والزان)

هه موو شتيکی هاته وه یاد ، وه که له گه ل خوی قسه بکا ، له بهر خویه وه

هه دو پاتی ده کرده وه دهی ووت : کلیسای (بتي يکيوس) !

(فوشلونت) گوتی : باشه باوکه (مادلن) يیت نه ووتم : جـۆن

هاتیه تیره ؟ تۆوه که فریشته ی لیره پهیدا بووی ، به لām چ فائیده نه گهر

پهغه مبه ریش بی ؟ چونکه کهس بی نایته تیره وه ، من نه بی کهس نای

لیره بی • (زان والزان) گوتی : به لām من ده بی لیرم • پیره گوتی :

ئامخ خوای گه وره • (زان والزان) له پیره نزیک بووه به نه ده ب گوتی :

باوکه (فوشلونت) من گیانی تۆم نه جات دا • - منیش له نه وه وه لاهه وام

وت :- زۆر باشه • ئیستا تۆ ده توانی نه وه قهر زهم بده یه وه • - من چیم

له ده ست دی ؟

- گوتی : له پاشان يیت ده لیم : • ئایا زور يکت ههیه ؟ - له پستی

که لاهه ی کلیسا که وه خانو یکم ههیه له قور نه ی باغه که وه قهت

نابیندری ، سێ زوره • - زۆر باشه ئیستا وره له گه ل تانه و

منداله بهرین • (فوشلونت) به سهر سوپمانه وه گوتی : که واته مندالیکیش

پیه ؟ نه و پیاوه قسه ی تری نه کردو وه که سه گیک که وه دوا خاوه نه که ی

ده کهوی وه دوا (زان والزان) کهوت •

له پاش نیو سهعات دوپاره (که زبه) که له جیگای باغه وانه که دا

نووستبوو په نگی سور بووه • دوا نووستی (که زبه) هه دو کیان

له بهر ئاگره که دایشتن ، نان و بهیریان خوارد ، له بهر نهووی نوینی
 تری لږ نه بوو له بهر کومه له کا پوکراوه که پاکشان ، به لام هیچیان
 تا به یانی له بهر خه یال و بیر کردنه وه خه ویان لږ نه کهوت .
 (زان والزان) دهی زانی تازه ناسراوه و (زاور) به دوایدا ده گه پږی ،
 نه گه دله شارد ا بن زوو ده سگیر دهن . به لام نهو کلیسایه شویتیکي
 نه مینه له لایه که له لایه کی تریشه وه خه نهو ناکه ، چونکه هیچ یسویک
 حقه نیه بجته وی و نه گه د بږینن به جینایه تی له قه لهم دده نه و دهی
 به نه به ندیخانه . ده یگوت : نه گه د بکری لیره وه مینن کس نازانی و
 خه یال زور په حوت ده پږ ، به لام ده پږی ناوی خوم بکه موه (مادلن) .
 له تیره شه ودا نهو دوو پای و مندا له چوونه بهر دهر گای خانوی په قه م
 شه صت و دوو ، له خیا بانی (بی یکیوس) . له بهر نهووی مسهر
 په رشتی که ری کلیسا که ئافره تیکي راهیبه بوو ، که چوونه زووره وه
 زور به وودی ته ماشای (زان والزان) ی کردو له بهاشان دهستی کرد
 به پرسیار لږ کردن و گونی : تو برای باغ وانه کی تیمی ؟

- به لږ : دایکی به ریز .

- ناوت چیه ؟

- (اولیموس فوشلونت) .

- خه لکی کونی ؟ خه لکی (یکویکتی) . - ته مانت جهنده ؟
 به نجاسان . - چ کاره ی ؟ - باغ وانه - به پاستی مسیچی ؟
 - خانه واده ی تیمه هه مووی مسیچی به . - نهو کجته ؟ - به لږ
 دایکی به ریز . - تو باوکی نهووی ؟ نه خه بیر باپیری . راهیبه
 سه به رشت پرووی کرده راهیبه که ووتی : وه لامه کانی جینی باوه پږ .

لهو ماوه دا باغه وانه که دهنگی نه ده کرد ، پراهیه که تماشایه کی
(کهزیه) ی کردو به سهر به رشتی که ره که ی گوت : (کهزیه) پراهیه یکی
باش ده بی .

نغمه و ناوازه ی به یانی بهرز بووه و دهنگی ده دایه وه
له هه موولایه که وه ، (زان و الزان) و (فوشلونت) بو و زانه وه ، زوری
نه خیاند ههستان چوون له سه کومه له کایه ک نووستن . ئیستا خهوی
لی نه که و تپوو له بهر خۆیه وه ده یگوت : تیره بو هه زور جیگایه کی
ئه مین و سهلامه ته . ههروه ها له میشکی (فوشلونت) تیشدا ئه و خه یالانا
نه هاتوو چو یان ده کرد ، تا لای به یانی خهویان لی نه که گوت !

هیچ گومان له وه دانه که له و شه وه دا هیجیان ئارامیان نه گرت .
(زان و الزان) هه ریری له و هه موو کاره ساته ی خۆی و (کهزیه) و
(زاور) ده کرده وه و ، نیازی وابوو تا بۆی بلوئی له و جیگا ئه مینه
وه مینی ، به لām (فوشلونت) بیر کردنه وه ماندوی کردبوو ، به تاییسه نی
ده یگوت : ده بی (مادلن) چۆن هاتیته تیره ؟ چۆن به سه ره ئه و دیوارو
شوره دا سه ره که و تپی ؟ ئه و کچه جیه ؟ له کوپوه هاتی ؟ ئه و ئه و
به سه رهات و کاره ساته ی (مادلن) نه بیستبوو . دوو پراهیه که ینکه وه
هیندیکیان سه رکه کردو گه وره که یان روی کرده باغه وان و گوتی :
زه نگوئیکی دی پهیدا بکه . پۆزی دوا یی دهنگی دوو زه نگوله له ناو باغه که
ده هات . پراهیه کان به سه رسامیه وه چارشو یان له سه رپوو لاداو تماشایان کرد
دوو کهس شان به شانی په کتر له ناو باغه داو کار ده کهن ، په کیان ئه وه ی
جارانه ، به لām ئه وه ی تریان ناسن ! به گوئی په کتر یاندا ده سه رکانه ،
ده یانگوت : ئه وه ش باغه وانه ؟ (کهزیه) شیان به ئه ندای کیلسا وه رگرت و
بردیان بو نو ئیژگه تا یاسای ئه وان فیری و بیته پراهیه . (کهزیه) ه

کلیسادا دەنگی نەدەکرد ، ئەو وای دەزانی کچی (زان و آلزان) .
 وەکو ووتمان : هیچ شتێک وەک فەقیری و بەدبەختی سەر بەمنداڵ شوێ
 ناکەن . (کەزێه) ش ئەوەندە پەنج بردبوو کە لەهەموو شتێک ،
 تەنانت لەقسە کردیش دەترسا . (کەزێه) ببوو بەقوتابی کلیسا .
 کراسی تاییبەتی قوتابیانی زانیاری دینی لەبەردا بوو ، (زان و آلزان)
 کراسە پەشەکەیی کە بۆ تازیه باری دایکی بۆی کپی بوو ، بۆی
 هەڵگرتبوو . کلیسا بۆ (زان و آلزان) ببو بەجەزیریکی پان و پڕ
 ئاو ، ناو ئەو جوار دیواری بۆ بوو بە ئیقامەتگا . لەناو ئەو باغو
 کلیسایەدا بەشی خۆی ئاسمان چارێی دەکەوت . لە (کەزێه) ش نزیک بوو
 بۆ دڵی خوش کردن . ژیاڵکی زۆر خوشیان لە کلیسادا دەست پێ کرد .

(زان و آلزان) هەموو پۆژی کاری دەکردو خزمەتی زۆری
 ئەنجام دا . ئەو زوو گۆل هەلگرەووە قەلەم لێدەرو ئەمام پراڤەندەر بوو ،
 ئیشی باغەوانی باش دەزانی ، باغەکەیی باش پازاندبوو ، زوربەیی
 دارەکانی لێک پەيوەند کردبوون ، ئەمامی تازەیی پێگەیاندا ، مێسوی
 زۆرو باشیان دەگرت . (کەزێه) مافی ئەوەی هەبوو رۆژی سەعاتێک
 بچی بۆلای بابەگەورەیی . هەموو پۆژێک ئەکاتی دیاری کراودا دەچۆ
 خانووی باغەوانەکە . ئەو خانو باغە لەبەر چاری (زان و آلزان) وەک
 قەسرو باغی بەهەشتی لێ هاتبوو .

کۆمەڵێک ئافەت تەڕکی دنیایان کردبوو بۆخزمەتی دین لەو
 کلیسایەدا بوون . (زان و آلزان) یان بەبرای باغەوان دەزانی و (کەزێه)
 شیان بە ئەوەی (زان و آلزان) دا دەنا . زۆر سەیرە ؟ بەسەرھات پێگای
 حۆی دەپری و ئەوەی کەقەشەو واعیزی شاری (دینی) بۆ
 (زان و آلزان) ی ئارەزو کردبوو پوی داوو ، دەستی قەزاو قەدەر

پایان کیشا بۆ خزمهتی دین •

همموو شتیک ، ئەو باغە ئارامە ، ئەو گۆلە جوانانە ، ئەو مندالانە ،
کە تەڕکی دنیایان کردووە ، ئەو خوشکە پاهییە بەرپزانە ، ئەو پیکەنین و
شادی یە خۆشە ، ئەو کچەسادانە ، ئەو نوێژگە بێ دەنگ و ئارامە ،
همموویان دەستی یە کتریان گرتوو و ردە و ردە دەچوونە ناو پووحی
(زان و اثران) دەو • پووحی وەک ئەو نوێژگە ئارام و ، وەک ئەو گۆلانە
گەشو ، وەک ئەو باغە خاوێن بەروو ، وەک ئەو پاهییانە پاك و ، وەک
ئەو مندالانە ساف و بێ گەرد و بۆو ، دلی بپ بوو لە ئۆمید و عیشق و
خۆشەویستی • سألەها بەو جۆرە تێپەڕین و پۆشتن و (کەزیە) گەورە
بوو ، لە گەل ئەو خوشکە پاهییانە و لە ناو ئەو کۆمەڵە پاک
داوێنانەدا !

لە پاش تێپەڕبوونی هەشت ، نۆ سأل بەسەر کارەساتی بەشی
دوووەم لەو چیرۆکە ، لە خیابانی (تەسبەل) دا کوپێک دەبینرا لە تەمەنی
یازدە سألدا دەم بە پیکەنین و رۆخۆش ، دەری پێکی نشی لە پێدا بوو ،
باوکی بۆی نە کړی بوو ، کراسیکی ژنانە ی لە بەردا بوو ئی دایکی نە بوو ،
بە لکو خێریان پێ کرد بوو • هەر چەند دایک و باوکی هەبوو ، بەلام
بەخەیاڵیشاندا نە دەهات • لەو مندالانە بوو کە شیاوی خۆشەویستین ،
چونکە باوک و دایکی هەبوو ، لە گەل ئەو شدا دەتگوت : هەتیو و
دایک و بابی نیە ! ئەو کاتە ی خۆش بوو کە لەسەر شوێستە ی جادە کان
پێ ، چونکە بۆ ی لە دلی دایکی نەرم تر بوو • یاری دە کرد و
پێدە کەنی ، دلی ئاسودە بوو ، هەر چەند دایک و باوک و جیگا و
پێگایەکی نەبوو • بیر ی لە بەیان ی نە دە کردووە ، وەک خەلک دە ژیا ،
لە بردە کە دە بەریەو و دە چۆ خانووی پەقەم ٥٠ ، ٥٢ دوو کە مەنزلی

(ژان و آلزان) و (کدزیه) بوو ماوهیهک و که (ژاور) زانی جۆلیان کرد .
 له دوا شهوان عائیلهکی فقیر کهژن و ییاویک و دوکچ بوون
 چوو بوونه ناوی ، کابرا ناوی (ژوندريت) بوو . ئا ئه و عائیله عائیلهی
 ئه و کوره بی نهوایه بوو . قهت پوی خوئی لی نه ده دین . ئه و کوره
 ده تگوت : گیایه له ئینجانه دا بی کهسو بی دهر پدرو درده بووه ،
 تهیده زانی باوک چۆنه دایک چیه . ئه و کوپه ناوی (غافرونی)
 بچووک بوو .

له ژوریک نزیك مه نزلی ئه و عائیله دا کوریک کی که تچ ده ژیا ،
 نهویش له وان تیرتر نه بوو . ئه و کوپه ناوی (ماریوس) بوو . جا بزانه
 که (ماریوس) کیه ؟

« ده ره به گی گه وره »

له گهره کی (به شارات) و (نورماندی) و (سین تونژ) دا ، ئیستاش
 ییاوی پیری و ماون که (ژیل نورماندی) پیریان له بهر چاوه و باسی
 ده کهن . (ژیل نورماندی) له سالی (۱۸۳۱) دا له و کهسانه له قه له م ده درا که
 به هوئی ته مه نی درێژه وه زۆر دل ساف و ساده ن . ئه و جۆره کهسانه
 زۆر غه ری بن ، چونکه زوو وهک خه لک بوون و ئیستا وهک خه لک نین ،
 به تایبه تی ئه و ییاوه زۆر عه جایب بوو ، مرۆفکی سه رمایه داری قه پنی
 هه ژده بوو ، ته مه نی پیتی نابۆ نه وهت سال زیاتره وه ، ده نگی باش
 ده هات ، چاوی بۆ ته اشای کتیب نه بی پێوستی به چاویلکه نه بوو ،
 به ئاره زوی خوئی ده ی خواردو ده ی خواردو وه ، دوکچی بوو ، یه کیان
 ته مه نی یه نجا سال بوو شوی نه کرد بوو ، که توپه ده بوو ، ئه و کچه

گه وره ی دارکاری ده کرد ، ده تگوت : کچی ههشت سآله یه ، وای
 پهفتار له گهل ده کرد . بهینی ته مهنی نهو دوو کچانه ده سال بوو ،
 له گه نجیدا که میک و مکیک ده جوون ، له پره وشتدا وهک یهک بوون .
 بچوکه که یان پوخیکی زیندوی بوو ، پوی ده کرده شوین و جیگای
 خووش ، له گهل گولاندا پازو نیازی ده کرد ، عه لاقهی له گهل شیعو
 موسیقادا زوړبوو ، خوشکی گه وره له عالمی خه یال و خه وندا ، له
 میردیکي ده وله مهندي خاوهن هه سبب و نه سبب ده گه پرا .

هه ر دوکیان باندار بوون ، به لام یه کیان وهک فریشته و نهوی دی
 وهک مراوی . بچوو که که یان به ئاره زوی خو ی میردی کرد ، به لام
 ته مهنی دریز نه بوو ، مردو کوپیکي له پاش به جی ما ، گه وره که شیان
 به کچی مایه وه . کاتی نهو کچه له داستانه که ی مه دا ده ور ده بینتی بیر
 ده بی . نهو کچه زوړ شهرمینون بوو ، مروړی زوژگارو ته مهن دریزی
 شهرمه که یان زیاتر کرد بوو . زوړ به دین بوو ، زوړ ده چوو بو کلساو
 دوعای ده کردو هه موو کاروباری مالی باوکیشی ده کرد ، کوپی
 خوشکه که شی به خپو ده کرد .

« باب به گه وره و نه وه »

له وکاته دا هه ر که سچ به شماره بچکوله که ی (ورنون) تیره ریساو
 به سهر نه و پرده جوانه دا پر ویشتایه و ته ماشا خواره وه ی بکر دایه ،
 بیاویکی په نجا سآله ی ده دی . که کلاویکی گه پگه پی چه رمی
 له سهر بوو . پیلای داری له پيدا بوو . لیاسکی خوله میشی له بهر دا بوو
 بینه ی سوری لیدا بوو ، ناوچاوانی به (تاو) په ش بوو سوتا بوو ، توو کی

سەر و پىشى سىيى بوو ، بىرىنكى بەناز چاوانمە بوو تا سەر پومەنى
 ھاتبۇ خوارەو ، وەك يەنكى سىيى دەجوو ، تۆزىك كۆمبۆو ، لەتەمەنى
 خۆى پىرتىر ديار بوو ، ھەموو رۆژىك يىلىك و چەقۇيەكى تىزى
 بەدەستەو دەكرت و لەقەراغى لای جەپى جۆمى (سىن) دا خەرىكى
 كارى باغەوانى دەبوو . لەلای جەپى جۆمەكەو ھەسارو ھەوشەى
 زۆر بوون ، پىبوون لەكول و گىاى بۆنخۆش ، لایەكیان چۆمەكەبوو ،
 لایەكەى تریان خانووبەرە بوو . ئەو پیاوەى باسماں كىرد لەسالى
 (۱۸۱۷) دا خانووىكى بىچوك و باغىكى ئىجارە كىرد بوو زۆر دەست كورت
 بوو ، لەۆيدا زيانى دەبردە سەر . ئافرەت كىش لەوئى دەژيانە كەنج
 بوو ؟ نە پىر ، نە جوان بوو ، نە ناشىرىن ، نە پەغىتەت بوو ، نە
 سەرمايەدار . ئەو پیاوە چۆنكە شوغلى باغەوانى بوو گۆلى جوانى
 پەرور دە دەكرد ، خەلك زۆریان باس دەكرد .

ھەر كەس لەوزەمانەدا بەسەرھاتى سەربازانى لشكرى گەورەى
 لە كۆفاروو رۆژ نامەى (موتى نوز) دا وەخوئىدايەو چاوى بەناوى
 (زۆربونت مەرسى) بکەوتايە كە بە زۆرى لەواندا دەنوسرا ، سەرسام
 دەبوو . ئەو پیاوە لەكاتى لاويدا لە رژىمى (ستىن تونز) دا سەرباز بوو ،
 نا شۆرش پەرى ستاندو لەدوا دامر كاندەوەى شۆرش تەقاعوود كراو
 ئىستا بەپارەى ئەو تەقاعودىە دەزى . ئەو پیاوە لەپاش دوو سال كچە
 چوو كەكەى (ژىل نورماند) ى مارە كىردو مندايتكى لى بوو
 دايكەكەى مرد .

باوكى ئافرەتەكە گوتى : نەو كەم بەدەنەو ، خۆم بەخۆبوى
 دەكەم . باوكى كۆرپەكە بەناچارى بەلئىدا ، چۆنكە باپىرى كۆرپەكە
 گوتبۆوى . ئەگەر لای خۆم نەبى لەمىرات بى بەشى دەكەم : (بونت مەرسى)

كوپەكەي بۆتار دەۋە (زىل نورماند) تەمەنى نەۋەت سالىپ ،
 (پونى مەرسى) خۇش نەۋەۋىست ، چۈنكى ئۇ سەلتەنەت تەلەپ بوۋ ،
 (پونى مەرسى) جەمھۇرى خوازبوۋ ، لەگەل (نابلتون) خزمەتى كىردى .
 پىي خۇش نەۋەۋى كوپەكەي لاي بايىرى . ئۇ كوپە ناۋى
 (ماريوس) بوۋ ، ھەر ئۇۋەندەي دەزانى باۋكىكى ھەيە ھىچى تر . بەرە
 بەرە كوپە گەۋرە بوۋ ، لەقسەي ئىسەم ئۇۋەۋە بۆي دەرگەزەت
 كەباۋكى خەيەنەتى بەفەرماندەي خۇي كىردۈۋە تەنەت لەكەتەي
 لاۋىشيدا خەيەنەتى بەۋەتەنىش كىردۈۋە ، لەۋۋە لاي نەنگ بوۋ كە
 باۋكىكى ۋاي ھەيە زۆرى پىي ناخۇش بوۋ .

پوۋرى كەخوشكى گەۋرە دايكى بوۋ ، جاز جاز دەيىر بۆ
 كلىسا زۆرى خۇش دەۋىست ، چۈنكى خۇشكەزاي بوۋ .

باۋكى (ماريوس) بەچەند مانگ جازىك دەچۆ (پارىس) بەدزى
 دەچۆ (كلىسا) بەلەرزىنەۋە لەپشتى كۆلەكەيەكدا خۇي دەشاردەۋە
 بە ئارەزۋى خۇي تەماشا (ماريوس) دەكرد ، لەۋۋە بوۋ كەلەگەل
 باۋكە (دەۋىف) دابوۋ بە ئاشنا .

چەندسالى تىپەپىن . (ماريوس) ھەر لەلەي باۋكە گەۋرە بوۋ .
 ھەرۋەك ووتمان : ھەر ئۇۋەندەي دەزانى كە باۋكىكى ھەيە ، باغەۋانەۋ
 لەشارى (ۋورنۇن) دا زىيان دەباتەسەر . سالى دوۋ جاز لە دىكەي پوۋرى پرا
 نامەي بۆباۋكى دەنارد ، بەلام لەبەر ئۇۋەي ۋەلامەكە دەكەۋتە دەست
 بايىرى بەۋى نىشان نەدەدا .

« كۆتايى چاۋە پوانى »

خوتىندى (ماريوس) بەچاۋ دېرى بابەگەورەى بەرەو تەۋابوون
مەچوۋ ، لە سالى (۱۸۲۷) دا ، تازە تەمەنى يېنى تابۇ ھەزدەسالىھەو
تىۋارە يەك ھاتەۋە مال ، بايىرى نامەيىكى دايە دەستو گوتى :
(ماريوس) بەيانى زوۋ بېچۇ بۇشارى (ورنون) • كوتى : باۋكە بۇچى
بېچم ؟ - بۇ چاۋ پى كەۋتى باۋكت • (ماريوس) موچر كىكى پىداھات ،
چونكە بىرى لە ھەموو شىك دەكردە ۋە لەۋە نەبى كەرۋىك بى ، چاۋى
يە باۋكى بىكەۋى ، لاي زۇر ەجايى بوۋ • ئەو ۋاي دەزانى كەئەو
باۋكەى كەزەمانىك پىاز كوزىبوۋە نەمى خۇش ناۋى ، چونكە
ئەگەر خۇشى بويسىتايە بەخىۋى دەكرد • بەۋھۇيەشەۋە كەفت باۋكى
نەدى بوۋ نىشانەى خۇشەۋىستى پىۋە ديار نەبوۋ • بەۋ ھەۋالە ئەۋەندە
پەشۇكا ، ۋە لایى بۇ نەدرايەۋە • بايىرى درىزەى پىداۋ گوتى : باۋكت
نەخۇشە داۋاي تۆى كرددۋە ، دەبى بەيانى زوۋ پىۋى • سەعات
شەش ەرمەنەى جووت ئەسپى دەپوا بۇ شارى (ورنون) ۋ شەۋ
دەگاتەۋى ، تۆ بەسۋارى ئەۋپىرۆ ، باۋكت چاۋەپوانە • بايىرى لەپاش
ئەۋقسانە كاغەزە كەى لىۋە رگرتەۋە دەباخەلى نايەۋە • ئەگەر
(ماريوس) ئەۋشەۋە پىۋىشتايە ؟ فرىا باۋكى دەكەۋت ، بەلام بايىرى
گوتى : دەبى بەيانى بېچى • خولاسە ەسرى رۆزى دۋايى (ماريوس)
گەيشە شارى (ورنون) • چراكانى ناۋ شار تازە ھەلدەكران • نوۋشى
پاۋىك بوۋ لەمالى (بونت مرسى) پىسيارى لىۋ كىرد • كىابرا چوۋ
نىشانى دا • چوۋ لە دەرگاي دا ئافرەتلىك ھات دەرگاي كرددەۋە ،
(ماريوس) لە (بونت مرسى) پىسى ئافرەتەكە لەشۋىتى خۇى بى دەنگ
پاۋەستا قسەى نەكرد • (ماريوس) گوتى : ئىرە مالى (بونت مرسى) يە ؟

- سەرىكى بەلاۋەت ، يەنى - نەخەير • (ماريوس) بە پەشۋكاۋى يەۋە
 كۈتى : ئاخىر مەن كۆپى ئەۋم چاۋە پروانىم دەكا • ئافرىقە كە كۈتى :
 تازە چاۋە پروانىت ئاكا • ئەۋكەتەدا چاۋى لە ئافرىقە كەۋە بوۋ فرىتسكى
 بەرپومەتەندە دەھانتە خوارەۋە • ئافرىقە كە بەسەر ئىشارەى بۆكرد چۆ
 ژوۋرەۋە • كەچۈۋ سى كەس لە ژوۋرە كەدا بوۋ • يەكياڭ پراۋەستابوۋ
 يەكياڭ بەچۆكدا ھاتبو ، يەكياڭ بەرۋى لەسەر ەرز پاكشا بو ،
 ئەۋەى پاكشا بو ، سەربازى پىر باۋكى (ماريوس) بو • دۋۋە كەتتى تر ،
 يەكياڭ دۈكۈۋو ئەۋى تىريان قەشە بو • (بونت مرمى) سى رۇژ بو
 توۋىنى نەزىفى دەماغ ببو ، ھەر كەنارە ھەت ببو ، نامەئىكى بۇ
 خەزۋرى نوۋسى بو (ماريوس) كۆپى بۇ بىزىتەۋە ، پۇژى دۋاۋى
 ۋەزىى بەردو خەرابى پۇۋى بو ، لە شەۋى ھاتنى (ماريوس) دا توۋىنى
 قەشە بىزىپ كەندىن بو • ھەستابوۋ دەستى كىردى بو بەھاۋار ھاۋارى
 - كۆپە كەم - كۆپە كەم نەھات ؟ دەپ خۇم بچم بۇلاى • لەزور ھاتە
 دەردەۋە لە پىرەۋە كە بەلاد ھاۋات وەرد • دۈكۈۋو قەشەيان بانگ
 كىردى ، بەلام دۈكۈۋو بىرلىك دەرەنگ ھاتوۋ • (ماريوس) كە يەكەم چارو
 ئاخىر چاروۋو ئەۋپاۋە بىنى ، بەو سەرو سىما مەردانە يەۋە ، بەو
 چاۋە كەشەنەۋە كەتتىر ھىچيان بى تايىنى ، بەو موۋە سىنەۋە ، بەو سەرو
 سىنگەۋە كە پىر بوۋ نە شوۋىنى شىرو گۈللە ، بەو بىرەنە كەتەۋاۋى
 پومەتى داگرتىبو ، زانى كەتەۋە باۋكىەتى مردوۋە • لەۋى پەق
 پراۋەستا ، لەھەمان كاتىشدا ھەستى بەپى كەسىۋ يەزارەبى دەكىرد ،
 دەستى كىرد بەلۋمە كىردى خۇى ، بەلام ئايا تاۋانى ئەۋ بوۋ ؟ لەپاستىدا
 باۋكى خۇش نەدەۋىست •

سەربازى پىر ھىچى لەياش بەچى نەماۋو ، كەلۋ پەلەكەى

بەحالو بآل بەشی ھەقی کفن و دفن کرد . خزمەت کارە کہ پارچە
 کاغەزیکی ھیناو دای بە (ماریوس) . بەختی باوکی نووسرا بوو - بو
 کوپی خۆم لەشەپی (واترلو) وەووە من لەلایەن ئیمپراتۆرەووە ناز ناوی
 (بارون)م دراودەتی ، تێستاش ئەو ناز ناوہ دەبەخشم بە کوپە کہم ، چونکہ
 ناز ناویکە بەخۆینی خۆم وەدەستم ھیناوہ . ھەوچی بە گوتیش نیہ
 بلێم : چونکہ کوپە کہم شایانی ئەو ناز ناوہیہ ، لەھەمان شەپی
 (واترلو)دا سەر پەلێک بەناوی (تەناردیہ) منی لەمردن رزگار کرد ،
 دەتێن : لەو دوایانەدا لەشاری (مونٹ فرمیل) قاوہخانەیی داناوہ ، ئەگەر
 کوپە کہم ئەو پیاوہی دی ھەر خزمەتکی لە دەست ھات پێی بکا .

(ماریوس) ئەک لەبەر ئەوہی واجبی سەرستانی لەبەرانبەر باوکیدا
 ئەنجام بدا ؟ بەلکو بەھۆی ئەو ئیحتیرامەوہ کہ لە دلی ھەموو
 ئینسانیکدا بەرامبەر بەمردوو پەیدا دەبێ نامە کہی نوشتاندەووە دەبا
 خەلێی نا . (ماریوس) ھەر چلر و ھەشت سەعات لەشاری (ورنون) مایەوہ
 لەپاش کفن و دفن باوکی گەراپەوہ بو (پاریس) . تەنانەت یادی باوکی
 لە خەیاڵیدا نەما .

سەربازی پێنەوا لەماوہی دوو رۆژدا کفن و دفن کراو لەسەری
 سێ رۆژەدا لەبیرچۆوہ . (ماریوس) بو تازیہ کہی تەنیا ھەر فەیتائیکی
 پەشی لە کلاوہ کەیدا بوو ھیچی تر .

« چۆن ئینسان دەبێتە شۆرشگێر »

(ماریوس) عادەتی دینی خۆی تەرک نەکردبوو ، ھەموو رۆژی
 بەک شەممە دەچۆ کلیساو دوعای دەخوێندن . ئەو کلیسیایە کہ لە گەل

بووری به مندالی ده جوونه وی .

ئو پۇژە يەكشەممە بوو ، هەستا چوو بۆ کلیساو لە بەرامبەر
میحراپە کە لەسەر سەكۆیەك بە چۆكدا هات ، بەلام پیرە مەردێك هات و
گوتی : ئاغا ئەو جینگای منە . (ماربوس) بێ دەنگ هەستاو چوو لەولا
بەچۆك داها . دوا دوعا خۆیندن بەدەریای بیرکردنەودا چۆ
خواری . کابرا پیرە هات گوتی : ئاغا داواي لێ بوردت لێ دەكەم
كەدلی تۆم هێشانەو ئیستاش هاتووم كات دەگرم ؟ دیارە لەوانەیه تۆ من
بەمروقتیکی خودپەسند بزانی ، بەلام باخۆمت بێ بناسنیم . (ماربوس)
سەری راوهێشانەو گوتی : ئاغا پویست ناکا . پیرە گوتی : ئاخیر نام
هەوێ گومانێ خەراپم لێ بكە ؟ بزانه من زۆر موبالات بەو شوێنە
دەكەم ، هەر لەبەر ئەوەش بوو كە داوام لەتۆ كرد جینگاكەت بگۆڕی ،
من لامواپە لەسەر ئەو سەكۆیە دوعا باشتر گیرا دەبێ ، ماوەی دەسا
ئاگاداری بەسەر هات و كارەساتی ئەو سەكۆیە بووم . هەر بەدوو سنی
مانگ جاریك پیاویكی هەزاری ئازا ، كە لە كۆپەكەیی دوور كەوتبۆرەو
لەبەر ئەوەی ناكۆکی لەگەڵ مالی خەزوریدا بوو نەهێ دەتوانی بیینی ،
دەهاتە ئەو کلیسایە ، دەهات لەبەشت ئەو كۆلەكە دادەنیشت و تیر
دەكۆپەكەیی دەفكری و دەگریا . ئەو پیاو بەدەبەختە كۆپەكەیی
دەپەرست هەموو يەكشەممەمان لەو جینگایە لەگەڵی دەدوام و بووبنە ئاشنا
من دەرکەوتانی کلیسا بووم ، تەواوی بەسەر هاتی خۆی بۆ گێڕاومەوه ،
دەيگوت : هەر خەزورێك و زن خوشكێكم هەیه و زنەكەم لەسەر مندال
مردوو و كۆپەكەم لەلای ئەوانە ، لەبەر ئەوەی كۆپەكەیی
خۆش بەخت و دەوڵەتمەند بێ پازێ ببوولای ئەوان بێ .

ئەو خەزورەیی لەسەر ئەسائیلی سیاسی لەگەڵی ناریك بوو ، بەلام

باشه نهو قه قیره چ گوناخیکې کردبوو ؟ له بهر نهو می جه زوره کی
 ناخوئی دویست ، چونکه له شیری (واترلو) دا به شداری کردبوو ،
 هکلیک بوو له نه فسه ره کانی (نابلتون) . به به حال . وادیاره نهو باوکه
 بیچاره مردوو ، ناخر نهو له شاری (ورنون) دا ده زیا که باو کم قه شعی
 نهوئی بوو ، گویا نهو به دبه خته ناوی (یونت مری) بووه و بریتیکې
 دریژی به پومه تهوه بوو نه کاتی خویندا شیریان لی دابوو . (ماریوس)
 گوئی بو شل کردبوو ، په نگی به پی بوو گوتی : به لی ناوی
 (یونت مری) بوو ، کابرا گوتی : جاتو جوزانی ؟ گوتی : ناخر نهو پیاره
 باوکی من بوو . دهر که وانی پیر دهستی د بهر یه که نان و به په شوکاو په وه
 گوتی : ناخ که واته توهو می ؟ ده بوو دهر زوو بهزانیایی که نهو
 کوپه گه وره بووه . گوتی : به پراستی باوکت توی ده به رست .

(ماریوس) دوعا خوازی کردو هاته وه ماله وه . پوژی دواپی به
 بابیری گوت : هاواله کانم خوینا نامه کردوو به چن بو پار ، ییجازه م
 ده ده می پوژ له گه لیان به چم ؟ - گوتی : که یفت لی به چوار روژ
 مه پیوه ؟ بابیری له پاشان پوی کرده که چه گه وره کی گوتی :
 به سه رهاتیکی عاشقی .

(ماریوس) ماوه می روژ له مال دور که وته وه هتیدیکې
 له به سه رهاتی بابی بو پون بووه ، له پاش می روژ هاته وه (پاریس) و
 به کسره چو کتیخانه می داشنگای حقوق و داوی روژ نامه می
 (مونی تور) می کردو دهستی کرد به خویندنه وه می میرووی شوپش و
 به به کهم جار ناوی باوکی دوزیه وه ، به نایبه تی که مه قاله میرویه کانی
 سه باره ت به جمهوری و یاد داشته کانی (سنت هلن) و (زورلها) و (بولتن) و
 (نابلتون) می خویندنه وه ، زیاتر به می به نازی و فیداکاری باوکی برده

خۆشەويىستى باوكى لەدل چەقى • وەك كىلىتىكى بدەننى ھەموو دەرگاي
 بۇكرانەو دە زانى كە دوورى لەچى دەكاو رىزى چى دەگرى ، ھەموو
 شتىكى بۇ پون بۆۈ ، زانى كەفیركراۋە كام پياۋى گەورە كام
 كەردەۋە چاكەى ناخۇش بۆى • زانى كە لە جىگاي ئەو پقو نەفرىنە
 دەئى تۆۋى چ عىشقو چ خۆشەويىستى يەك بىچىنى ؟

كاتى بىرى لەو بىرو باۋەپە گەندەلە كەردەۋە ، كە تا دوئى
 لەمىشكىدا بوو ، لۆمەى خۆى كەردو زەردە خەندىكى ھاتى • كە
 بلىسەو شوعەلى ئازادى و شۆپش لەدەرونىدا زامانى كىشا ، لە
 كىتەخانەۋە چوو بۇ چاپخانەۋە سەت كارتى بەناۋى (بارون ماريوس
 بونت مرسى) لەچاپدا • كە جار جار لەمال غايب دەبوو پورە پىرەكەى
 ناپەھەت دەبوو دەيگوت : دەئى بۇ كۆى چوۋبى ؟ جارلك چسوۋ بۇ
 شارى (مونت فرمىل) تا ۋەسىيەتەكەى باوكى سەبارەت بە (تارديە) جى
 بەجى بكا • دەستى كەرد بە پرىسار لەخەلك تا (تارديە)ى پى بلىن :
 بۇ ئەۋەى پاداشتى ئەۋەى بدانەۋە كە لە شەپدا باوكى لەمەرگك رزگار
 كەردوۋە ، بەلام (تارديە) شكىتى خواردبوو ، كەس نەى دەزانى پوى
 لەكۆى كەردوۋە، لەۋ سەفەرەدا چوار پۆزى پى چوو بوورو باپىرى
 زۆر ناپەھەت بوون ، ئەۋان دەيانگوت : (ماريوس) شتىكى بەقەيتانىكى
 پەشەۋە لەملى خۆى كەردوۋە لەبن كراسەكەيدا ھاتۆتە سەر سىنگى ،
 نازانن چيە ؟ لەباسەكانى پىشموۋدا باسى ئەفسەرىكمان كەرد كە
 خوشكەزاي (زىل نورماند)بوو • ئەو كوپە گەنجە لەسپادا خزمەتى
 دەكەردو دوور لەدارو ديارى خۆى دەژياۋ ناۋى (تودول) بوو • ئەۋەى
 پىۋىستى ئەفسەرىكى شاپستەبايە تىدا بەدى دەكرا • زۆر كەم دەچۆ
 (پارىس) و (ماريوس) قەتى نەدى بوو • بوورى ئەۋ خوشكەزا

باوکی یەى زۆر خۆش دەویست . بەیانیک تازە لە گەشك دان بۆووە ماندوو بوو پالێ بە کورسی یەكەووە دابوو ، زۆریش تێنە پەپى بوو كە (ماربوس) بۆ قوڵە سەفەرێك پوخسەتێ لەباپیری وەرگر تێو ئیجازەى دابوو ، بەلام گوتبووی : ئاخىرى ئەو كۆپە دەپتە هۆى دەردى سەرى بۆ ئیمە .

لەپاشان ئافەرەتەكە بۆ كات بەسەر بردن چۆ ژورو دەستی كرد سەگۆل چینی و نەخش كردن ، دواى جەند سەعات لەنكاوتك دەركاكرایەووە ، كە سەرى هەلبێرى چاوى بەكۆپە پوورەكەى كەوت هات ، سەلامێكى گەرمى لێ كرد . لە خۆشیان هاوارى كردو گوتى : ئەى ئەو ئەو تۆى ؟ (ئودول) ؟ گوتى : بەئێ ئامۆزاگیاى . چاك و چۆنیاى كردو پێى گوت : حەتمى حەفتەى كەمان لا دەبى ؟ ووتى : بە داخەووە بۆم ناكړئ ، دەبى ئەوشەو بگەپیمەووە . ئامۆزای هەناسێكى هەلكیشاو گوتى : چۆن دەبى ؟ نابێ بپۆى ؟ (ئودول) گوتى : ناكړئ هەر دەبى بپۆم ، بەدڵ پیم خۆشە ، بەلام لەبەر ئەوەى پادگانه كەمان لە (ملون)ەووە نەقل بوووە بۆ (گیلوان) پێگام كەوتە (باریس) و بەفرسەتم زانى لامدا بۆ لانان .

پوورى پرسیارى كردگوتى : بەسوارى ئەسپ دەچىەووە ؟ لەو ئەمدا ووتى : لەبەر ئەوەى چاوم بەئێوە بگەوتى ئیجازەم وەرگرتو ئەسپەكەم بەبەردەستەكەمدا بەپێى كردهووە خۆم بەسوارى گارى بە دەچمە پادگان . گوتى : ئەرى ئامۆزا ئەووە (ماربوس) ی ئامۆزاشم بۆسەفەر دەچى ؟ لەو ئەمدا ووتى : بۆوادەئێى ؟ چوزانى دەچى بۆسەفەر ؟ ووتى : ئاخىر كاتێ گەشتە (باریس) جووم جیگا بگرم ، كورێك جیگای گرتوو ، ناوى خۆى نووسى بوو ، ناوى (ماربوس

پونت مرسى) بوو . ئافرەتەكە ھەناسەيەكى ھەلکىشاو گوتى : ئەى كوپى
ئەحمەق ، شەو لەگارىيەدا دەپتۆ دەچىتە سەفەر ؟ (ئودول) گوتى :
جاچىيە ، ئەويش وەك من ؟ گوتى : وانىيە ؟ سەفەرى تۆ بەھۆى
وەزىفەومىيە . بەلام سەفەرى ئەو بىھودەيە . (ئودول) گوتى : بۆچى
بوو ؟ چ باسە ؟ پوى كرده (ئودول) و گوتى : تۆ لات وایەكە (ماريوس)
نات ناسى و نازانى كە تۆ كوپى خوشكى بايرى ؟ گوتى : من ئەو
دەناسم ، بەلام ئەو من نانسى . ووتى : كەواتە زۆر باشە تىو
ھەردوكتان بەگارىيەك دەپۆن و دەزانى ئەو گارىيە بۆكوتى دەچى . -
دەچى بۆ (لەندىس) . (ماريوس) يش دى بۆ وى ؟ ئەگەر وەك من
لەپىنگا دا نەبەزى بەلى . من لە (ورنون) دادەبەزم و دەچىم بۆ
(گىلوان) ، بەلام نازانم (ماريوس) بۆ كوتى دەچى ؟ ووتى : گوتى بىكرە
(ئودول) (ماريوس) لەو دوايەدا بەتەواوى گۆپاوەو كەم وەمەلى
دەكەوتەو . ئاخ بىزانىيا بۆچى ئەوئەندە دەچىتە سەفەر و لەمال
ناخەوتى ؟ (ئودول) گوتى : منىش زۆرم بىخۆشە بزانم ، دەپى عاشق
بووبى ؟ ديارە ئەو ماستە بى موو نىيە ؟ گوتى : ئەو ئەشكرایە ، بەلام
تۆ دواى كەووە ھەول بەدە دەسگىرانەكەى بىنى ، ئەو پیاوئەتەمان لەگەل
بىكەو لەپاشان بە نامە بۆمان بنووسە ، بايرى زۆرى بىخۆش دەپى !
ووتى : بەدلى تىو دەكەم ، ھەستا مال ئاوايى كردو پۆشت !

(ماريوس) شەوى دوايى بىئەوئەوى بزانى كە كەس تاقىيى دەكا ،
سوارى گارىيە بوو . (ئودول) چو لەبەرەمبەرى وى سوار بوو ، وەك
ھەموو جاسوسىك بەقەستى خەوى لەخۆ خست . كە پۆز بۆو
گارىيەچى ھاوارى كرد (ورنون) - (ورنون) كى لە (ورنون) دا
دەبەزى ؟

(شودول) وهخه بهر هات و بهخه والوهه گوتی : کاکه من دادمه زم • که دابهزی هاته وه سه رخۆ وه ته ماشایه کی دهورو بهری خۆی کردوو له بهرخۆیه وه گوتی : له وانه یه (ماريوس) له گاریه که دابهزی بێ ؟ له پاستیدا گاریه که ماویهك بوو پاره ستابوو • له وکاته دا چاوی به دوو نهفه ره کهوت له لای ته سپه کانی گاریه که پاره ستا بوون و کچیکی گۆل فروش گۆلی نشان ده دان •

لهو دوو کهسه یه کیان (ماريوس) بوو چاوی لێ بوو که کچه که نزیك بۆ وهو جواترین دهسته گۆلی لێ کړی • که وای چاو پینکه دت ، بهخاترجه می له گاریه که دور کهوته وهو له دلی خۆیدا گوتی : چاکي بۆچووم ، ده بێ تهو ژنه کتې بێ که تهو گولانه ی بۆ ده با ؟ حه تمی ئافره تیکی زۆر جوانه ، ده بێ هه ره چۆنیک بێ بیسم : قان و وه زیفه ی له بیر چۆ وه ده یگوت : ده بێ هه ره بزانه داخوا (ماريوس) بۆچی له (ورنون) دابهزی و تهو گولانه بۆکتی ده با ؟ ئایا به پاستی عاشقه ؟

(شودول) چاوی لێ بوو (ماريوس) چوو بۆلای کلیسا ، بهلام لهباتی تهوه ی بچینه سألونی کلیسا که وه ، چوو بۆ بشتی بینای کلیسا که وه له گۆشه یه کدا وون بوو • له بهرخۆیه وه گوتی : وادیاره وه عده که یان بۆ ژوان بشتی تهو بینایه یه ، بابچم بزانه تهو کچه چۆنه ؟

به سپاوی بێ خشبه چوو که پروانی تهوا (ماريوس) دهستی به چاوانه وه گرتو وه له بهر امبه ره قه بریک له سه ره سه وزه گیا به چۆ کدا هاتو وه دهسته گوله که ی له سه ره گۆپه که بلاو کردۆته وه •

له سه ره گۆپه که سه لییک له داری پهش بوو ، چه قیوه بهیستی سپی له سه ره ی نوسرا بوو - (کلل بارون پونت مرسی) • (ماريوس)

لەسەری دەگریا ، ئاشکرا بوو کە خۆشەویستەکەى ئەو گۆرپەیه . .
 دەرکەوت کە (ماربوس) ھەر شەویک لەمال نەبووی ، چۆنە وئ ،
 (تۆدول) کە ئەو دیمەنەى دى دلى داچەنى و بەپەشۆکاوى و بى دەنگ
 تاماوەیەك تەماشایە کتریان کردو لەپاشان ھەریەکیان بەلایە کدا
 پۆیشن . بەیانى پۆزى سى یەم (ماربوس) گەپایەوہ بو (باریس) و
 چۆوہ مالى باپىرى و یە کسەرە چۆ زورە کەى خۆى و کۆت و قەیتانە
 پەشەکەى مى دانا پۆشت بو حەمام . (زىل نورماندى باپىرى وە کو
 ھەموو پیاویکی پىر زوو وەخەبەر ھاتبوو گۆنى لەدەنگى پى
 (ماربوس) بو ، بەپەلە ھات تا نەوہ کەى بىنى و ماچى کاو پر سىارى
 لى بکو بزانی بۆ کوئ چووہ و لە کوپوہ ھاتۆتەوہ ؟ بەلام فریای نە کەوت
 تەماشای کرد کۆت و قەیتانە پەشەکەى مى لە جىگا کەنى ، کۆتەکەى
 بەدەستىک و قەیتانە کەى بەدەستەکەى ترەوہ بوو چۆ زورى کچەکەى و
 گوتى : وردە وردە گرى کوپرە کە دە کریتەوہ ، ئىستا ئاشکرا دە بى کە
 (ماربوس) چىکر دووہ و بۆ کوئ چوہ ؟ گوتى : گرى کوپرە کەم
 حەل کرد ، چونکە قوتولىکی بچوک بە قەیتانە کەوہ ھەلاوہ سەرا بو .
 دە تگوت : ھەنگى لە داردا دیوہ تەوہ ، قوتووە کەى بەدەستەوہ گرتبوو ،
 بى ئەوہى بزانی چى تىدا یە وای تەماشادە کرد دە تگوت : ئىسانىکی برسى
 فەقیرە ، چاوى لەخواردىکی خۆشە ، بەلام ناتوانى دەستى بۆبەرى .
 کچەکەى ووتى : باوکە بىنە بزانی ئەوہ چە ؟ دو گمىکی پۆوہ بو دەستى
 پىدا ھىناو کرایەوہ ، پارچە کاغەزىکی تىدا بو . (زىل نورماندى پىر
 لە قاقای بىکەنىنى داو گوتى : بەلى ئەوہ یە کە دە مگوت : نامەى عاشقانە ئەو
 کوپرە عاشقە ؟ کچە کە گوتى : بىنە باوہى خۆنىم : عەینە کى کردە چاوى
 باوکە کەى کاغەزە کەى ھەلچىرى خۆنىدىانەوہ نووسرا بو ، بۆ کوپى
 خۆم . - لەشەرى (واترلو) دا لەلایەن ئىمپراتۆرەوہ لەقەبى (بارون) م

درايه ، ئىستاش ئەر لەقەبە دەبەخشم بەكۆپەكەم ، چونكە بەخوینی خۆم دەستم - كەوتوووە كۆپەكەشم شایانی ئەر لەقەبەیه • لەو شەپەشدا ئەفسەریك بە ناوی ئاغای (تاردیە) منی لەمردن رزگار کرد ، ئەگەر تووشی بوو هەرچی لە دەستی دێ کۆرەكەم چاكەى لەگەڵ بکا •

ئەر حالەتەى بەخویندەوێ ئەر وەسیەت نامەیه بەسەر ئەر باوك و كچە داھات یاخوا بەسەر كەسدا نەیه ، تاماوەكە زمانیان لال بوو ، قەسەیان نەكرد ، لەئاخریدا (ژیل نورماند) وەك لەگەڵ خۆى بدوێ ، لەبەر خۆیەووە گوتی : ئەرە دەست خەتێ بابە پیاو كۆژەكەیتى • كچەكە بێ دەنگ كاغەزو كۆت و قەیتانەكەى هەلگرت و چوو بێ هەست لەسەر جینگاكەى داى نەووە • لەو كاتەدا بەستەئێكی بچوك لە كاغەزێكی پۆرەووە پیچرا بوو ، لەگیرفانی كۆتەكەى بەربۆووە ، هەلى گرتەووە و هەلى پیچى سەت كارتى بە ناوی (ماريوس) تیدا بوو ، یەكێكى هیناو داى بە باوكى • بەدەنگى بەرز خۆیندیووە ، نووسرا بوو - (بارون ماريوس پونت مرسى) • لەو كاتەدا (ماريوس) لەحەمام ھاتەووە ، تەماشای كرد كارتێك بەدەست باپیریووەبوو • باپیری بەگائەووە گوتی : پاوەستە ! پاوەستە ! ئیستا تۆ (بارون) ی ؟ پیروژ بایت لێ دەكەم ، بەلام بلى بزانم ئەرە مەعناى چیه ؟

(ماريوس) سوور هەلگەپاو گوتی : مەعناى واىە من كۆپى باوكى خۆم • (ژیل نورماند) بەرقەووە گوتی : باوكت ؟ من باوكم :

ئىجا (ماريوس) لەسەر خۆ گوتی : باوكى من پالەوانێكی ئازاو پەشید بوو • خزمەتێ وەتەن و خەلك و جەمھورى فەپەنسەى كردووە ، گەورەترینى پیاو گەورەكانى میژو بوو ، كەسێ یەكە قەپێك لەجەشدا بوو • بەروژ لە ژێر پەحمى گوللە تۆپداو ، بەشەو لەبەر

بەفرۇ باراندا زىاۋە ، پياۋىك بوو نىشانەى بىست برىنى پىۋە بوو ، بەلام
زۆر بە داخەۋە بەيى ناۋى لەدنيا دەرچوو ، لەبىرچۆۋە ، ئەو ھەر ئەو
گوناخەى بوو كەۋتەنۈ مەنى خۇش دەۋىست .

(زىل نورداند) خۇى بۇ پانەگىراۋ ھەستايە سەرىپى ، چۈنكە
ھەرىكە لەۋ قسانە ۋەك پىشكۆيەك سەرو سىماى ئەۋ سەلتەنەت تەلەبەى
دەسوۋتاند . پەنگى پەشى سور ھەلگەپراۋ گۇپرا بەئەرخەۋانى ، ۋەك
پىشكۆ سوربۇۋە گوتى : كوپم ئەۋانە لەۋكانەدا خزمەتى (روبىسىر)يان
دەكرد ، ھەموۋيان دزو خاين بوون . لەترسى ئىنگلىسەكان ھەلەن بۇ
(ۋاترلو) بوونە ھۆى شكانى فەپەسە .

ئىجا نۆرەى (ماريوس) ھات ، ۋەك ئاگر گىپى گىرت ، چۈنكە پاۋى
نەبوۋ ئەۋ تەۋھىنە بەۋاكى بىرى . ماۋەيەك پەشۇكاۋ لەپاشان ۋەك
شېر نەپاندى گوتى : بىرن (دىون)ەكان (ۋى) ھەژدەھەم !
(زىل نورماند) پەنگى ۋە پروۋى ۋەك موۋەكانى سېى بوو پەشۇكاۋ گوتى :
(بارون)ىكى ۋەك تۆۋ بورزوۋازىكى ۋەك مەن ناتۋان لەخانۋىك دا بىرىن .
دەمارى مىلى ھەستان ۋەلەرزى ۋەتۈپەيەۋە دەستى بۇلاى (ماريوس)
دريزكرد ۋەتۈندى گوتى : بىرۆ دەردەۋە ، (ماريوس) بىرۆ دەنگ
ھەستەدەردەۋە . رۆۋى دۋاى (زىل نورماند) بەكچەكەى ۋوت : ھەر
بەشەش ۋەك جارېك پارە بۇ ئەۋ خۇين مەۋە بىرەۋ جارېكى تر لای مەن
ناۋى مەبە . (ماريوس) بەئاشكرا بىرۆ دەنگ بوو ، بەلام لەلدە بەكۆلىك
پرو كىنەۋە پۇيشت ۋەۋەى لىرە بەدۋاۋە باسى دەكەين لەجاران زىاتر
نارمەحتى دەكا . خزمەت كارەكەيان بەئەمرى (زىل نورماند) شتەكانى
بۇ دەردە زورېك بىاندا بە (ماريوس) . لەسەر قادرمەكان ھەمايەلەكەى
بەقەيتانە پەشەكەۋە لى كەۋتەخۋارەۋە دۆزىدەۋە ، (ماريوس) لای ۋابوۋ

بايیری فرییداوه یان سوتاندویه تی ! له داخان عه ره بایتیکی به کری گرت و
چوو بو گه په کی (لانی) •

« ههزاری ماریوس »

ژیان تینی بوهینا ، پوژ له دوا روژ ناپه حهت ترده بوو ، - فروشتنی
کوټ و سه عات بویاروه نایتک ، به پاستی تالی ژیان به زحمهت هه زه
ده کری ! پوژانی بی نان و ، شهوانی بی خه وو بی چراو ، ناگردانی
بی ناگروو ، دوا پوژی تاریک و ، کوټی بی ئه نیشک و کلاوی که
کچانی جوان پیکه نینیان پی ده هاتی ، ده رگا له سه ر پیوه دان و ، له بهر کری
نه دان له خانوو ده رکردن و ، گالته بی کردنی دراوسپی و ، غم و به زاره ،
به نوره سلایان ای ده کرد ، روژی وابوو بو پاروه نایتک ولانی ده مالی ،
له ژوریکو تاریک و بچوکدا زور ناخوشتی لی ده گوزه را •

له بازاری گوشت فروشان روژیک گه نجیکی شیواو دوو کییی
به ده سه وه بوو ، ئاره قی به ناوچاواندا ده هاته خوار ، له بهر ده می شاگرده
قه ساییک پاره ستاو داوای گوشتی قیبه ی کرد • قه سابه که به خیراخوی
پینج شش کوټی دایه ، له سه ر پشستی کتیه کانی داناو پوشت • مه و
گه نهجه (ماریوس) بوو سی شه و به و کوټه گوشتانه ی پابوارد • بووری
جارجار پاره ی بوده نارد ، به لام بوی ده نارد وه ، وه ری نه ده گرت •
تازیبه ی باوکی نه شکاند بوو ، زور ده ست کوټ بوو ، (کورفی راکي)
دوستی کوټه کوټیکی بوهینا ، بردی له لای خه یات ئاوه ژوی کرده وه ،
به لام له بهر ئه وه په نگي سه وز بوو ، به روژ له بهری نه ده کرد بوده ره وه ،
هه ره شه و پی به وه ده گه پا •

ئاخىرى خواكردى ئىجازەت شەھادەتى خويندەنى لەزىستانى حقوقدا
تەۋاۋ كىردۈ چۈۋ لەگەل (كورفى راک) لە زورەكەى دا بوۋ بەھاورى •

(كورفى راک) كىتەى حقوقى زۆر بوۋ • (ماريوس) دەستى كىرد
بەموتالايان • كاتەى شەھادەتى وەرگرت لەنامىكى زۆر خواندا بوۋ بايىرى
نۈۋسى كە بۆتە مەھامى بايىرى بەدەستە لەرزۈكەكانى نامەكەى
خويندەۋەۋ وردى كىردۈ خىستە ناۋ تەنەكەى خۆلەۋە •

« ماريوسى بىئەۋا »

بەدبەختى ۋەھزەرى ۋەك ھەموۋ شىكى تىر سنورىكىان ھەبە •
روژتەك دىئ بەپەلى دۋايى بگەن • (ماريوس) دەۋرائىكى پىر لەپەنجۋ
مەينەتى گۈزەراندىۋ پىي نايە پىنگايەكى پاترەۋە • بەھۋى كار كىردى
بىۋچانپەۋە دەرامەدى سالانە گەيشتە ھەۋ سەت فرانك • ئافەرىن بوۋ
(كورفى راک) كە بوۋ بەھۋى پىشكەۋىنى ئەۋ كۈپە گەنجەۋ بەدۋستىكى
خۋى ناساندۋ لاي دامەزراند • (ماريوس) زمانى ئەلمانى ۋ ئىنگلىسى
بەباشى دەزانى ۋ روژنامەۋ داستان ۋ زيان نۈۋسى بۆكەبرا تەپچەمە دەكىردن

زورىكى بچۈۋكى لەگەپەكى فەقىران لە (پارىس) بەكىرى گرت
مانىكى بەسى (فرانك) مانىكى سىۋ فرانكىشى دەدا بەئافرەتەك زورەكەى
بوۋ خاۋىن بىكەتەۋە • خولاسە ، سالانە بەخۋاردنۋ كىرىۋ خانۋو بەرگۋ
لىياس ۋ ھەموۋ شىكەۋە شەش سەتۋ پەنجا فرانىكى خەرج دەكىردۋ
پەنجا فرانكىشى بوۋ دەمايەۋە • لەۋانەيە بلىن : خويندەۋەۋ نۈۋسىنى
ئەۋ مەبەستانە كەلەكى چىھەبە ؟ (ماريوس) پاشى چەند سال
كۈپرەۋەرى گەيشتە ئەۋ تۈزەزىانە خۋشە • كار نەمانەى كا ؟ بوۋ ئەۋەى
چاۋ لەدەستۋ قەرزدارى خەلەك نەبى ، لەبەر فەقىرى بە زۆرى

بەرۆز و دەبوو ، لەگەڵ ئەوەشدا وری بەر ئەداو پۆز لەدوای رۆژ
 هیوای بەسەرکەوتن زیاتر دەبوو . باوکی و (تاردیە)ی قەت لەبەر ئە
 دەچوونەوه هەوڵی چاوپێشکەوتنی (تاردیە)ی زۆر داووبو نە
 دۆزی.بۆوه ، زۆری پێ ناخۆش بوو ، لەبەر خۆیەوه دەیگوت : ئە
 باوکی منی لەتو ئاگرو دوکەلی شەپدا لەکۆل کردو رزگاری کرد
 لەمرن ، بەلام من بەو سیهتی باوکم قەرزداریشمی ناتوانم قەرزەکی
 بدمەوه . دەبی هەر وهی دۆزم !

« دەبی بە پیاویك »

ئەمەنی بوو بەیست سالی سالی بوو باپیری ئەدی بوو ، هەر
 دوکیان وەك خسۆیان مابوونەوه ، مەیلی ئاشتیان نەبوو . (ماریوس)
 بەغەلەت لەباپیری گەیی بوو ، وای دەزانی قەتی خۆش نەویستوو ؟
 پاستە باوکی وا هەیه کوپی خۆش ناوی ، بەلام هیچ باپیریك نە
 خۆش نەوی .

ناوه پاستی سالی ۱۸۳۱ بوو ، رۆژیک ئافەرەتە خزمەتکارە کە
 ووتی : فەقیرمەو ماله دراوسێ فەقیرمان دەر دەکەن . . (ماریوس)
 برسی بۆچی دەریان دەکەن ؟ گوتی : کرێی دوو مانگ خانوو قەرز
 دارن . گوتی : چەندە ؟ پیریزن گوتی : بیست (فرانکە) . (ماریوس)
 دەستی برد بیست و پنج فرانکی دایەو گوتی : بۆیان بەره ، بیستی
 بۆ قەرزەکەو ، ئەوی تری خەرج کەن .

« پىك تەيشتى دوو تەستىرە »

(ماريوس) بۆتە گەنجىكى بالامام ناوندى ، نەدرىزە ، نەكورت ، مووى پەشوو ، برۆى جوانو ، لووتى پاكشاوو ، كوپتىكى نەسەرخوو پاكداوينو ، ھەمىشە دەم بەينىكەنين •

كە كىچ لەدانشگا دەگەپانەوۈ تەماشايان دەكرد ، ئەوۈندەى پىي ناخۇش بوو خۆى دەشاردەوۈ ، وەى دەزانى بەجلو بەرگە كۆنەكەى پىندەكەنن ؟ بەلام لەپاستىدا كىچەكان عاشقى وىنەى جوانو ، خوو پەوشتى بەرزو داوين پاكىكەكى بوونو ، خەويان پىوۈ دەدى •

كەچى ئەو علاقەى بەكەسەوۈ نەبوو ، بەكىيەوۈ نەبى • زۆر جار (كورفى راك) ئامۇزگارى دەكردو دەىگوت : ئەوۈندە مونالاي كىتب مەكە ، تەماشايەكى دىناش بىكە ، جارى واشبوو بەتاتسەوۈ پىي دەگوت : سەلام ئاغاي قەشە • (ماريوس) لەداخانى حەفتەيەك قەسەى لە گەل نەدەكردو كەسى نەدەدواند ، پىرىزە كارەكەرەكەو كىچىكى بچوك نەبى • لەماوۈى سالىك زياتردا لەپاسە كردندا ، پياوو كىچىكى دەدى كەھەمىشە لەتەنىشتى يەكتردا لەسەر كورسى يەك دادەنىشتن ، لەنزىك خىيابانى (اورست) • پياوۈكە تەمەنى شىصت سالى دەبوو ، دەتگوت : ئەفسەرى مۇتەقاعىدە ، بەلام زۆرمىھەربان دەھاتە بەرچاوو زۆر بەكەمى لەخەلكى دەپروانى ، كۆتىكى ئاۋى پەنگى لەبەردا بوو ، شەپكەيەكى پانى لەسەر بوو ، گراۋاتىكى پەشى لەمىلدابوو • مووى سىپى بوون • كىچەكەش تەمەنى سىزدە ، چواردە سال دەبوو • چاۋى گەشو جوان بوون ، لىياسى قوۋتلى پىيى لەبەردا بوو ، لىي نەدەھاتن ، وادىار بوو بلكو كىچ بوون • ھەموو تىۋارەيەك بەلاياندا دەگەپايەوۈ ،

بئى ئەۋەدى خۇ بەيەكتىر بىناستىن ، ۋا ديار بوۋ ئەۋ باۋكۈ كچە نەيان دەۋىست كەس بىيان بىنى ، قوۋتابى داشگا ، كە بەۋىدا دەھاتىن ۋ تەماشايان دەكردن ، كابرا زۆرى بئى ناخۇش بوۋ . (كورفى راک) يەككە بوۋ لەۋ قوۋتابىانە . جارىك وىستى چاۋ بېركك لەگەل كچەكە بىكا ، بەلام لەبەرئەۋەى بەرگى قوۋتابى ئايىنى لەبەردا بوۋ پۇشتى ۋ ناۋى كچەكەى نا . (لنورى) پەش ۋ پىاۋەكەشى نا - (لوبلانك) سې . جا لەبەر ئەۋەى كەس ناۋى نە دەزانىن ، ئەۋ ناۋەيان بەسەردا بىرا . ھەموو پۇژىك ئەۋ دىمەنەى دەدىۋ (مازىوس) ھەستى بەعەلاقەيەك دەكرد لەگەل پىاۋەكەدا .

ۋاپىكەۋت تا نىزىكەى شەش مانگ (مازىوس) ئەۋ عادەتەى تەرك كردد بە ۋىدا نەدەچوۋ . تا رۇژىكى ھاۋىن بەۋىدا چوۋەۋ پىاۋەكەى ناسىۋە ، بەلام لای ۋابوۋ كچەكەى جاران نىە زۇرجۋاتىر بوۋ ، پىرچى بەپۇ پەنگۈ ، گۇناى گۇلى سۈرۈۋ ، دانى مروارىۋ ، دەنگى ۋەك نەغمەى مووسىقا بوۋ ، لوۋتى نە درىژ ، نە كورت بوۋ . نە ۋەك كىچى ئىتالى ، نە ۋەك يونانى بوۋ ، دەنگۈت : لوۋتى كىچىكى (پارىس) يە ، ۋەك ئەۋ لوۋتە دەچوۋ كەۋىنە گروۋ شاعىر دەى كىشن ۋ ۋەسفى دەكەن .

لە ئەۋۋەلەۋە ۋاى زانى ئەۋە كىچىكى ترەۋ بىشك خوشكى كچەكەيە ، بەلام كە بەلاياندا پۇشتەۋە ، تەماشاي كىرد ، زانى كەھەر خۇيەتى گەۋرەۋ جوان تر بوۋە ، ھەر ۋەك چۇن سى پۇژ بەھار بۇ بشكۈتتى گۇلى بەھار بەسە ؟ ھەرۋەھاش شەش مانگ بۇجوان بوۋن ۋ گۇپانى كىچىك زۆرە .

ئەۋ ۋەك كچە قوۋتابىە ئايىنەكەى جاران نە دەچوۋ ، كراسكى

پەننى تەنكى لەبەردا بوو ، كالاۋىكى جوانى لەسەر بوو ، دەست كىشى سېلى لە دەستدا بوو ، چەترىكى دەسك عاجى بەدەستەو بوو ، كەوشىكى پاژنە بلىدى لەپىدا بوو ، بۆنى خۆشى كۈنە لووتى ئىنسانى پىردە كرد ، بەلام پىاۋە پىرە كە ھەر وەك خۆى بوو .

بۇجارى دووھ كەبەپىدا چو كچەكە سەرى بەرز كىردەو زۆر ئارام بوو . بەلام ئاسارى مندالى پىۋە دىاربوو . بەچاۋىكى وا تەماشىا (مارىوس) ى كرد ، وەك لەوۋەلاڭىك پىروانى . رۆزى دواپى كە (مارىوس) بەپىدا رۆزى ، زۆرى لى پىروانى ، چونكە تازە ئەو كچەپى پۇژان نەبوو ، زۆر جواتر بىوو ، زۆر پىو بازاپى بوو . جاران لەكەسى نەدەپىروانى ، ئىستا چاۋ دەگىرى . رۆزىك ھەوا زۆر خۆش و مولام بوو . گەردىشگى (لوگزامبورك) بەھۆى تىشكى رۆژەوۋە شىكۆپەكى تاپەتى بەپىدا كىردىبوو ، ئاسمان ئەمەندە ساف بوو ، دەتگوت : بەپىانى زوۋ فرىشتان شىتوۋىانەو خاۋىنىان كىردۆتەوۋ . بلىندە لەناۋ گەلاۋ لەخە داراندا ھىلانەپان كىردىبوو . (مارىوس) پىروچى خۆى دابۇ دەست سىروشت و پىرى لەھىچ نە دە كىردەوۋ . بەلاى كورسى يەكەپىدا تىپەپى ، كچەكە سەرى بەرز كىردەوۋ چاۋپان بەپەكتر كەوت . بەلام تەماشىا كىردىنى كچەكە چى لەژىردا بوو ؟ (مارىوس) ىش پەى پى نەبرد . كچەكە سەرى بەرداپەوۋە (مارىوس) دەستى كرد بەقەدەم لىدان . تا شەو داھات و چۆۋە ژورەكەى خۆى . تەماشىا كەى سەرو پىو خۆى كرد ، بۇ يەكەم جار ھەستى بەخەجالەتى كىردو ناپەھەت بوو لەوۋەى كە تا ئىستا بە لىپاسى كۆنەوۋ چۆتە گەردىشگى (لوگزامبورك) . چونكە لىۋارەى كالاۋەكەى شىكا بوو ، چەكەكانى دىپابوون ، شالۋارەكەى سەر ئەژنۆكەى پىنە كىرابوون . رۆزى دواپى ھەموۋى گۆپىن و ئى تازەى

له بهر كردو چوو بۆ گه پان • له پێگادا له دوورم وه (كورفى راك) ى دى ،
 به لām خۆى لى لادا ، وهى زانى ئهو • نهى ديوه • (كورفى راك)
 به هاوه له كانى گوت : گوپينه ، ئستا (ماريوس) م دى خۆى گوپى بوو
 ده تگوت : بۆ ئيمتيحان ده جى وهك شيتان ده چوو • (ماريوس) شالآوى
 برد بۆلاى ئهو پياوو كچه ده تگوت : (آنيال) شالآو بۆ پۆم ده با ،
 به لām كه نزىك بۆوه شهرم گرتى و هياش بۆوه پاووستا • بى ئهووى
 ئاگای له خۆ بى گه پايه وه ده تگوت : ئۆينه رى مه جليسه ته ماشا لای
 پاست و لای چه بى خۆى نه ده كردو له شهرمان سور هه لگه پرا بوو ،
 كچه كه كراسىكى جواتى له بهر كردبوو ، كلاوى له سه ر بوو ،
 به ده نگیكى ناسك قسه ى ده كردن • (ماريوس) هه ر چه ند سه رى بهرز
 نه كرده وه ، به لām ده ى زانى كچه كه زۆر جوان بووه •

نه چۆ لایان ، به لām دور له وان له سه ر ته خێك دانىشت و له بنه وه
 ته ماشا ده ورو به رى خۆى كردو كه وته گێژى پير كرده وه • له پاشان
 ههستا به لایه كى تر دا چۆوه ماله وه ، ئهو رۆژه له بى رى چۆوه به جى نانى
 بوه پۆ بخوا ؟ خۆى گوپى و لى نووست •

رۆژى دواى پيرى زنه خزمهت كاره كه (ماريوس) ى دى خۆى
 گوپى و پۆيشت زۆرى بى سه ر بوو ، به به له وه دواى كهوت ، به لām
 له پاش دوو ده قيه لى ون بوو ، به هه ناسه بر كئى گه پايه وه و گونى :
 سه برى چه ند ئه حمقه ، ده لى مه جبوره لىاسى تازه نه بهر بكاو ئاوا
 خه لك ماندو بكا به دواخۆيدا •

له به كيك له رۆژه كانى ئاخى هه فته ى دوو مه دا چوو له
 گه ردشگا كه دانىشت و كى نىكى يارى به ده سه وه گرت • له نكاو
 موچر كى كى پده اتهات ، چونكه پو داوێكى گرنك پوى ده دا •

(لوبلاڭ) و كچه كەي بەرەو ئەو دەھاتن • كىتەكەي لىك كىردەو بەقەستى خەرىكى مۇتالا بوو ، بەلام سەرتا بەخوارى دەلسەرزى لەشەرمان ، لای وابوو قەرنىك دەخاينى تا دەگەنە لای • بەلام بەچەند سانیە نزیك بوونەو ، لەشەرمان سەرى بەردایەو و گونى لەهەستى قاچیان بوو • وەى دەزانى باوكى كچه كە بەتوپەییەو تەماشای دەكا ؟ لەدلى خۆیدا دەیگوت : دەبى قسەم نەگەل بكا ؟ كاتى بەسپاوى تۆزىك سەرى بەرزكردەو ، زۆر نزیك بوونەو ، كچه كە بەلایدا تىپەپى و تەماشایەكى كرد پر بوو لەخۆشەوێستى و (ماربوس) ى ھىنايە لەرزىن • وەیزانى بەقەستى لایدا ھات ، چونكە ئەو نەچۆتەلای وان بەزەمانى تەماشای دەلى : ئەو ھەنم دىم بۆلات • (ماربوس) بەتیشكى چاوى ئاگرى لەجگەر بەر بوو ، چ لەنزیك بوونەو ى خۆشەوێست خۆشترە ؟ زۆر لەجاران جواتر بوو ، دەتگوت : فریشتەى • (ماربوس) ئەسیرى داوى عىشق بوو ، بەرەو دوا پۆژىكى نە زانداروو نا دیارى دەپۆشت •

« پوداوى پىتى ئەلف »

(ماربوس) يەك مانگ لەسەر يەك ھەموو رۆژى دەچۆ گەردشگا كە • رۆژ لەدواى رۆژ گەرم تر دەبوو ، وردە وردە لەسەندەلى بەكەيان نزیك تر دەبوو • بەلام ھەموو جارلىك بەپىشیاندا دەپۆبى • ئەو ھەش يەكلىك بوو لە كەردەو جوانەكانى عاشقان • كە لە گەل ئەو ھەشدا مەعشوقەكەيان نەناسىو ، زیاتر شەرم دەكەن • (ماربوس) واى بەچاك دەزانى كەبرا پىرە نەى پىنى ، والەبشتى دارو ناو گادا پادەو ھەستا كە ھەر كچه كە چاوى پىكەوئى ، بەلام پىرە بەتەواوى زانى بووى و جىگای دانىشتى گۆپى • كات لە دوا كات

ئاگرى عىشق زامانى دە كىشاۋ بلىشىەى گپى لەدلى (ماريوس) بەردەدا .
 ھەموو شەۋىك لەخەودا كىچەكەى دەدى ، تا ھەلىك پوى دا كە ئىتر
 چاۋەپوانى نەبى . جارىك كاتى رۆژ ئاۋا بوون دەستە سىپىكى لەسەر
 كورسى يەكەيان دۆزىيەۋە سادەبوو ، بەلام بۆنى زۆر خوش بوو . فەورى
 ھەلى گرتەۋە تەماشاي كرد ئەو دوو (۱-ف) پىتەى لەسەر نووسرايوو ،
 ماچى كردو گوتى : ئەۋە مەعنای واىە ناۋى (اورسولا) يە . دەيگوت :
 بەپراستى ناۋىكى خوشە . بەپەلە چۆۋە مائەۋە دەسرەكەى ماچ كردو
 دەبۆنىۋە كردو لەسەر دلى داناۋ خەۋى لى كەوت . لەپاستىدا لەگىرفانى
 كابرايىرە كەۋتېۋ خوارى .

« رۆژ ئاۋا بوون »

زۆر سەيرە ؟ تىنۋايەتى ئارەزو لەگەل عىشق دەگەپئو رۆژ
 لەدۋاى رۆژ پەرە دەستىتى . ناۋەكەى ديارى كرد ، دەى وىست بزانتى
 لەكۆى دەزىۋ لەكۆپىن . ئاخىرى پونى كردهۋە كە لە خىابانى
 (لۋاورست) لە خانۋىكى سى قاتى تازە دان . نەشەى بزوت و وىستى
 بزانتى كىيەۋ چ كارەيە ؟ ئىۋارەيەك دۋايان كەۋت تاجۋونەۋە ناۋ
 خانۋەكەۋە . بەدۋاياندا چۆ زورەۋەۋ بەخاۋەن خانۋەكەى گوت :
 ئەرى كاكە ئەۋ ئاغايەى ئىستا چۆ زورەۋە لەقاتى يەكەم داىە ؟ -
 گوتى : نەخەير لەقاتى سى بەمە . گوتى : ئەى چ كارەيە ؟ گوتى :
 بەداهاتى خوتى دەزى ، پياۋىكى زۆر مېھرەبانە ، ھەر چەند دەۋلەمەند
 نيە ، بەلام ھەمىشە دەستى فەقىرو ھەزاران دەگىرەۋە .

پرسى ئەى ناۋى چيە ؟ كابرا سەرى بەرز كردهۋەۋ گوتى : ئەرى
 جەنابت پۆلى ؟ ئەمنى ؟ (ماريوس) بى دەنگ چۆ دەرەۋەۋ لەبەر

خۆيمە گوتى : ھەرباش بوو ، خۆ زانيم كە كىچى پياۋىكى كارمەندى
مىرى تەقاعود كراۋە .

رۆزى دوايى چوونەۋە پىاسە ، بەلام ئىستا دىئا ھەر پوناك بوو كە
گەپانەۋە ، كىچەكە چۆ ژورەۋەۋە كابران ئورپىۋى دايەۋە بەچاۋىكى سەير
لە (ماريوس)ى پروانى و پۇشت . خولاسە تا يەك جەفتە لەو رۆزە
بەدواۋە (ماريوس) چاۋە پروانى دە كىردن نەھاتەۋە بۆ پىاسە . رۆزى
ھەشتەم چوۋ تەماشى كىرد چراكەشيان نەدايسا ، بەغەباريەۋە گوتى :
يەنى چى ؟ ئىستا چراكەشيان ھەلنە كىردوۋە ؟ خۆ تارىكە دەپى
نەچوۋىنەۋە دەر ؟ تا سەعات دە تا نيۋە شەۋ . . تا سەعات يەك
چاۋە پروانى كىرد ، بەلام چراكە ھەر ھەلنە كىراۋ كەس نەھاتەۋە مەل .
زۆر بەناپەھەتى گەپايەۋە . رۆزى دوايى لە گەردىشكاكە ھەر نەي دىن ،
ئىۋارە بەكۆلىك خەفەتەۋە چوۋ لەدەرگاي خانوۋە كەيدا ، خاۋەن خانوۋ
ھاتو گوتى : ئەرئى كاكە ئەو ئاغايەي لەو خانوۋەدا بوو لەمالە ؟ گوتى :
كاكە لىرە پۇشتوۋەن . پىسى گوتى : كەي پۇشتوۋەن ؟ ووتى :
دۇننى . ووتى : بۆكۆي چوۋن ؟ گوتى : نازانم .

« ناخۆشى »

ھاۋىن و پاينز تى پەپىن و زىستان داھات ، لەو ماۋەدا نە ئاغاي
(لوبلانك) نە كىچەكەي پىيان نەنايە گەردىشكاكەي (لوكرامبورك) . ئىتر
تەنيا (ماريوس) ھەر ئەو خەيالىەي لەسەردا مابوۋ كە خۇشەۋىستەكەي
بىيىن و جارىكى تر بە دىدارى شاد بى و چاۋى پون وەبىن . زۆر گەپاۋ
ھەۋلى دا سودى نەبوۋ . دىيان جاز لەخۆي دىپىسى - دىگوت : دەپى
بۆ بەدوايدا بگەپىم ؟ تەنيا خۆ بەچاۋ يىكەۋەتى شاد دەبوۋم ! ئەو

تەماشای دەکردم ، ئەوەندە بەس نە بوو ؟ خەتەر دياربوو منى خوش دەويست . ئىتر چى ؟ دەيگوت : بەراستى من زۆر ئەحمەقم ... لەجاران زياتر زيانى پىتال بوو ، وەى دەزانى نەو دنيا پان و بەرىنەدا تەنبايە . ئىتر ھەدەفكى نە بوو ، دەستى لەگەران بەدوا تەيرە ون بوو کەيدا ، بآئندە قەفەز شکاوە پا کردووە کەيدا ھەلگرت : وەك ھەيوانى ئەسیری ناو قەفەز دەچوو ، بەتۆپەيى و ئاڤەحتى بەملاو ئەولادا دەچوو .

روژنىك بەريگەوت شتىك پويىدا ، بوو بەھۆى گۆرپانى پيرو باوەپى . لەيەكك لەخيابانەكانى تەنیشتم فولكەى (انواليس) . پياوئىكى دى لىياسى كرىكارانى لەبەردابوو ، لەبن ئىوارى كالاوە کەيەو مووہ سىيەكانى دەرکەو تېوون . (ماريوس) بەھۆى جوانى و گەشى ئەو مووہ سىيانەو ھەلوئىستىكى کردو وای ھاتە بەرجاوە کەئەو ھاغى (لوبلانك) . ھەمان موو ، ھەمان ئەندام ، وەكو ئەو ھەزۆن و غەمبار . بەلام بۆچى ئەو لىياسەى لەبەر کردووە ؟ يەئنى چى ؟

« گولنىك لە شۆرە كاتا »

لەباش جەند روژ كچىكى جوان ھاتە بن دەرگاى زورەكەى (ماريوس) لەبەنجەرە خپە بچو كەكەو پوناكى يەك ھاتە زورەو . ديار بوو كچەكە پەنگى بەپى بوو ، زۆر كزو زەعيف بوو . (ماريوس) لەجىگاى خۆى ھەستاو چوو بزانى ئەو، چيەو كىيە ؟ لەيشدا لای وابوو خەونى ديوە ، بەلام زوو ئەو ئىشكالى نەما . وئەنى كچەكەى بە تاسراو ھاتە بەرجاوە گوتى : بلى : بزائىم بۆچى ھاتووى ؟

کچه که به ده نگیکی و دک ده نگی کاره که ری چاره پرهش وه لای
 دایه وه گوتی : ئاغای (ماریوس) نامه بۆهیناوی • چونکه ناوی
 (ماریوس) ی هینا زانی که کاری به خو به تی ، به لام ووتی : ده بی شه
 کچه کئی بی و چون ناوی من ده زانی ؟

کچه که بی نه وهی (ماریوس) فهرمووی بکا چو ژوره وه
 نامه کهیدا به (ماریوس) • به سهر سامیه وه هه لی بچری ، نووسرا بوو •
 دراوسینی میهره بانم ، جوانی پوخوش ! من لهو ییاوه تی ه کسه تو
 سه بارهت به ئیمه کردوته ئاگا دارم و زانیومه که تو بووی کرئی خانووی
 نهش مانگت بۆ داوین • زۆرت لی مه منونم • کچه گه وه کهم بیت
 ده لی : که چون دوو روژری پدهق ئیمه چوار سهر خیزان بی پاروه
 نایک سهرمان نایه وه • میرده کهم زۆر نه خو شه ، به هیایی نه وه کهم
 دوو باره چاوت لیوه بین • به مرو فایه تیت سویتد ده ده م که بوت ده کرئی
 فریامان که وه ئیمزا (ژوندرت) له خواریشه وه نووسرا بوو - ئاغای
 (ماریوس) ی خو شه ویست کچه کهم چاوه پروانی ده ستوری تو ده کا •

له کاتیکدا (ماریوس) زۆر به غه م و سهر سوپمانه وه بیری لهو کچه
 ده کرده وه ، نهو به وردی له ژوره کهدا ده گه را • کراییکی کۆنی دپاوی
 له بهردا بوو ، به بی ، بوبالانی کورسی به کانی نه م دی و نهو دی و ده کردو
 دهستی له لیباسی (ماریوس) ده داو به سهر سوپمانه وه ده یگوت : ئای
 ئاوینه شت ههیه ! ئنجا دهستی کرد به یاری کردن و ده نگی بهر زتر
 کرده وه چوو بۆلای میزه کهو گوتی : ئای کتب ! له پاشا ز کتییک
 له سهر میزه که بوو به ده ستیه وه گرت و زۆر به پروانی خویندیه وه -
 (ژانرال) (بودن) نه مری بوهات که پیش بهل له شکره کهی خوئی ئاماده
 بکاو بچی ئۆ (شانهو گوموت) که راست له ناوه راستی (واترلو) دایه •

کچه که تۆزېک بې دهنک بوو ، له پاشان گوتی : ئاخ • (واترلو)
 من باشی بې ده زانم : له زممانی زوودا مهیدانی شه پ بووه • باو کم له وی
 عه سکه ری کردبوو ، یمه همدومان له مالیه لایه ن گری (نابلتون) ین •
 له پاشان پوی کرده (ماریوس) و گوتی : ئاغای (ماریوس) ده زانی زور
 جوانی ؟ له و کاته دا هر دو کیان خه یالکیان کرده وه ، کچه که زه رده
 خه ندیکي کردو (ماریوس) سور هه نگه پا • کچه که چوو ده سستی
 له شانی داو گوتی : تۆ ته ماشا من ناکه ی ، من تۆ ده ناسم • یه که م جار
 تۆم له سه ر قادر مه کان دی و دوا جار که چووی بۆلای بابا (مابیرف) تۆم
 دی • (ماریوس) چۆ دوا وه ده سستی ده باخه لئی ناو یننج فرانک و شازده
 (سوی) تیدا بوو ، گوتی : نه و ورده به شی نه و پۆم ده گار بۆ به یانیش
 خوا گه ورده به یننج فرانکه که ی دا به کچه که و کچه که زور به خوشی یه وه
 وه ری گرت • تنجا کۆلوانه که ی به شان داداو خوا حافیزی کردو گوتی :
 ئیستا فریای باو کم ده که وم • له پرنگا دا تووشی پاروه نانه پرده قیک بوو
 گورچ هه لی گرتنه وه خستی یه ناو ده می یه وه گوتی : ئای چه ند
 جوانه ! له پاشان هه ناسیکی هه ئیناو گوتی : ئای چه ند پرده قه ، دانی
 شکاندم •

« ده ست کورتی »

(ماریوس) ماوه ی یننج سالی ته و او به ده ست کورتی و فقیری و
 هه زاری زیا ، به لām هه رگیز ، به ته و او ی مه عنای راسته قینه ی هه زاری
 نه ده زانی و تالی نه چه شتبوو ، ئیستا حالی ده بی • له واقعیدا نه و نه بوونی
 به یاهوه دی بوو ، به لām نه ی ده زانی ئافرمه تی ده ست کورت حالی
 چۆنه ؟ نه گه ر حالی نه ویشی بزانیایه ، نه وه هه ر به ته و او ی مه عنای
 هه زاری نه ده زانی تا حالی مندالی هه زاریشی نه زانیایه ••

وہا لہ عالہ می پیری خویدا غہرق ببوو ، ناگای لہ دراوسینکئی
 نہ بوو • تہ نیا ئیستا نالہ یان دہ بیہ و دہ نگیان دہ بیستی • زانی کہ دراوسینکائی
 چ ژیا تیکی ناخوشیان ہہ بیہ و چ پرنجیک دہ کیشن و دہ نگیان لیوہ نایہ •
 تہ واوی تہو خہ لکہ ، تہ وانہ ی کہ وحتاجی نانی شہون ، فہ قیری و بہد
 بہختی تہ وانہ ، نالہ و پارانہ وہ یان ، تہ واوی دہ ردی تہ وانہ لہ کہ لیمہ ی
 بی نہ وایاندا کوڈہ بیتہ وہ • تہ و روژہ تاریکہ خہ تائی کیہ ؟ عامیلی
 تہ سلی و بہدی ہتہ ری کیہ ؟ لہ و کاتہ دا دلی گہرم بوو ، تہ ماشایہ کی
 دیواری دراوسیتی ہزارہ کہ یانی کرد ، وای دہ نواند کہ تیشکی چساوی
 بہ دیوارہ کہ دا دہ پروا ، دہ چیتہ سہر تہ و ہزارانہ •

ہہ ستایہ سہر پی و تہ ماشایہ کی دیوارہ کہ ی کرد • لہ نکاو چاوی
 بہ کوئیکی سی گوژہ کہوت ، تہ گہر بجو و بایہ سہر گہنجینہ کہو لہ و
 کونہ وہ دہ ی توانی بر وایتہ مالی (ژوندرت) ی دراوسیان • گوتی : وایا
 نہ ئیستا کہ پیچ فرانکم بو ناردوون بزائم چ دہ کہن •

چو سہر گہنجینہ کہو لہ کونہ کہوہ بہ نہ ہیتی دہستی کرد بہ تہ ماشا
 کردنی مالی دراوسیکہ یان •

« دانانی نہ خشمہ »

کہ (ماریوس) لہ کونہ کہوہ تہ ماشا مالی (ژوندرت) ی کرد ،
 بہ تووندی دہرگا کہ یان کرایہ وہ و کچہ گہورہ کہ وہ زور کہوت •
 (ماریوس) سہرنجی دا پیلاوی قورای پیوانہ ی لہ پیدا بوو ، کراسیکی
 کوئی لہ بہر دابوو ، سہ عاتیک لہ مہ و بہر تہ وانہ ی پیوہ نہدی بوو ، مہ گہر
 نہ بہر دہرگا دای نابن بو تہ وہ ی تہ و بہزمی پیدا بیتہ وہ و کہ چوہ بیتہ وہ

دەر لەبەری کردبەسەو ؟ کچە کە چۆ ژورەو هەناسیکی ھاتەو بەرو
دەرگاکی توند داخستەو و بەپوخۆشی ھاواری کرد گوتی : ئیستا دئی !

باوکە پیرە نەخۆشەکی سەرنجیداو ، بەبەشۆکاویەو گوتی :
کئی دئی ؟ - ئەو ئاغایە ! - ئاغسا مرقوف دۆستە کە ؟ - بەلێ : بۆ لای
ئیمە دئی ؟ - بەلێ بەعەرەبانە دئی •

باوکەکی ھەستایە سەریو دایکی خێسەیکە لێ کردو ، باوکی
پرسی چوزانی بەعەرەبانە دئی ؟ ئەگەر وایە بۆ تۆ زوتر گەشتیە جی ؟
مالی خۆمان نیشاندا ؟ پێت گوت : ژورە کەمان ئاخ ژورە لەدالانەکی
سەرەو ؟ لات وایە لێ ناگۆپی ؟ لە (کلیسا) چاوت پیکەوت ؟ نامەکەمی
خویندەو ؟ چی وەلام دایەو ؟

کچە کە گوتی : باوکی باش سەبر بگرە ، ئیستا پێت دەلیم : چوومە
کلیسا ئەو ھەر لەجیگای رۆژان دانیشبوو ، سەلام کردو نامەکەم
دایە • خویندەو گوتی : کچم لەکۆی دەزین ؟ گوتم : ئاغا خۆم
لەگەلت دیم • ووتی : ھەر نازو نیشانە مالهەکم پێ بلێ : چونکە دەبێ
بچم نەختیک شت بکرم و بەعەرەبانە بچم بۆمالی ئیوە •

کە ناو نیشانە مالهەوم بۆ ھەلدا ، زۆر عەجایب ھاتەبەر چاو ،
ماوەک پادار لەباشان گوتی : ئیشکائی نیە ھەر دیم • لە دوایدا دیم
لەگەل کچەکی لە (کلیسا) ھاتەدەرەو • باوکی لەسەر خۆ لێی پرسی
بەجیرا دەزانی ھەر دئی ؟ گوتی : چونکە ئیستا جاوم لێ بوو عەرەبانیک
ھاتە خیاوانی (پتی بانگری) ھەر بۆیەش بەغاردان ھاتەو • گوتی : جا
چوزانی ئەو عەرەبانەکی ئەو ؟ گوتی : چونکە پەقمەکەم دی •
گوتی : بۆ پەقمەکەکی چەندە ؟ ووتی : چوار سەت و جلە • گوتی : زۆر

باشه ، دياره کچيکي زيري • باوکه کهي پښهنگي پون بووه پوي کرده
زنه کهي و گوتي : وادياره نهو پياوه به شير دوسته دي ، زوو ناگره که
وه کوژينه • زنه که ته کاني نه خوارد ، خوي گورج مه سينکي پر له تاوي
هه لگرتو چوو ناگره کهي کوزانده وه •

له پانډن پوي کرده کچه گه وره کهي و گوتي : زوو که سنده ليه که
بشکينه • کچه که نه يراني بوچي وادلي ؟ هه لسته ، باوکي چوو
پيلاکي پيدادو شکاندي • له کچه کهي پرسي ، ټري هه و سارده ؟
گوتي : به لي زور سارده ، به فر باريوه و ده باري •

کچه چوو که له کهي له نزيک به نجه ره که پراوه ستا بوو ، به سهريدا
نه پاندو گوتي : زوو به بچو شوشه ي به نجه ره که بشکينه و زوو بخه وه •
کچه که به سپاوي چوو مستکي ليدو شوشه کهي هه لومړيه خوار •
ټافره ته که که تا نه وکاته قسه ي ده کرد له سهرخو گوتي : ټري ټه وه
ده ت هه وي چي بکهي ؟ پياوه که ووتي : ده نگ مه که ، توش بچو
بخه وه • بي ده نگ به قسه ي کردو ټوښ چوو نووست • له وکاته دا له
گوشکي زوره که دهنگي گريان هات و پياوه که هاواري کرد گوتي : ټه وه
چ بوو ؟ کچه چوو که له که دهسته خوښاويه کهي ، که به شوشه ي
به نجه ره که پرا بوو نيشاني باوکي داو پاي کرد بولاي دايگي و دهستي کرد
به گريان • ټه و جا نوره ي دايک بوو که هاواربکا ، نه پاندي و گوتي :
چاوت ليه چ کار يکت کرد ؟ پيره مه رد ټه و کاره ټه حمه تانه چ مه عنايه کيان
هه يه ؟ ته ماشا دهستي ټه و به سته زمانه بکه چون پراوه ؟

کابرا له سهرخو گوتي : زور باشتر بوو که دهستي خوي پري ،
خوم ده مزاني دهستي بريندار ده بي ، هه له بهر ټه و ش بوو گوتم :
شوشه که بشکيني • زنه که گوتي : چون ؟ بوچي ؟ کابرا پيره گوتي :

بئى دەنگ بە ، كەس دەنگ نەگا . لەپاشان كراسەكەى خۆى دادپى و دەستى كچەكەى توند پى بەست . بايىكى زۆر سارد لەپەنجەرە شكاو كەو دەهاتە زورەو پياوى پەق دەكرەو . كەلو بەفر دەفرىنە زورەو . پىرە تەماشايەكى دەورو بەرى كردو گوتى : زۆر باشە ، ئىستا دەتوانىن بەباشى پەزىرايى لەز پساو بەشەر دۆستە بكەين . پىرە گوتى : بەپاستى ئەو زورەى ئىمە وەك لانە سەگ ساردە . ئەگەر ئەو پياو نەيى ! هەناسىكى هەلكىشاو گوتى : تەمasha چوئى چاوەپروان كردوين ؟ خوايە ! چەندەم ئەو پوڵ دارانە دەدزىن . چەنديان لى بىزارم ؟ لەو كاتەدا لەدەرگايندا . پىرە بەبەلئى - بەلئى راى كرد دەركاى كردهو گوتى : ئاغافەرموون : پىلاوى تۆو ئەو كچە جوانە لەسەرچاومان . پىرىكى موو سبى و كچىكى جوان وەزور كەوتن .

(ماريوس) لەوماوەدا لەكونەكەو هەر تەماشاي دەكرد . بەپاستى ئەو ئەو چاوى ئىكەوت و بەخەيلىدا سات بەقەلەم بەيان ناكړئ . كچەكە هەمان كچ بوو ، تەنيا تۆزىك پەنگى گۆپا بوو . كالاوئىكى ونەوشى لەسەر بوو ، كراسىكى پەشى لەبەردا بوو . ئەو پىرەى لەگەلى بوو دەنگوت : (لوبلانك) كچە جوانەكە كەهاتە زورەو چوو بەستەئىكى گەورەى لەسەر مېزەكە دانا . (لوبلانك) چۆ پىشەو گوتى : ئەو بەستە لىياس و گۆرەوى و چەند شتى ترى تىدايە . (زوندەرت) مەكرىز خۆى كۆم كردهو بەبارانەو گوتى : زۆر سپاست دەكەين : قوربان تەداشا ، نە نانمان هەيە ، نە ئاگر . ئەو كچە بىچارەم نەخۆشە ، تەننەت كورسى بەكەشمان شكاو ! بەرنجەرەكەمان شوشەى تىدا نە لەو هەوا ساردەدا ! خىزانم كەو توو ! (لوبلانك) زۆرى بەزەمى پىداهاتنەو گوتى : ئەى ژنى بىچارە ! (زوندەرت) گوتى : ئاغا كچە چوو كەشم

برينداره ! كچه كه ، كه گوڼي له و قسه ي باوكي بوو ده ستي كرد به گريان
كچه جوانه كهي (لوبلانك) گورج چولاى و هه ناسيكي هه نكيشاو گوتي .
مه گري نهى كچي به سته زمان .

(ژوندرت) ي قیل باز ده تگوت : پاست ده كا گوتي : به لي پړوانه
چون خوښي لي ده تكئ ! فقيره دروماني ده كردو پوژي شەش شابي
بو خوي پيدا ده كرد ، به لام تاواي به سه رهات ، لام وايه ده بي
ده سته كهي وه بري ، ده بي تاماوه به دبه خت بي . (لوبلانك) له ولاوه
گوتي : خوا نه خواسته . توخوا به راسته ؟ كچه كه وهى زاني باوكي
پاست ده كا به گريانه وه خوي ده بال دايكي هاويشت . (ژوندرت) زور
به وردى سهرنجي ده دايه - (لوبلانك) و لاي واوو دهى ناسي . چوو
بولاى ژنه كهي و گوتي : باشي تي فكره !

نجا هاته وه لاي كبرا پيره و به گريانه وه گوتي : ناغا پړوانه لياسم
له بهر دا نيه ، كراسي خيزانه كم له بهر كردو وه له و سه رمايه دا ، چونكه
كوټيشم نيه ناتوانم له مال بچمه دهر وه . گوتي : سهرباري ته وهش به ياني
چواري مانگي (فهوريه) يه و ده بي كرئ خانوو بدين ، نه گينا دهرمان
ده كه زو بي په ناو په سيو ده بي له بهر باوو باران و مښين . گوتي : ناغا
ته وه يه ك سآله كرئ خانوو مان نه داوه ، شينست (فرانك) قهرز دارين .
به تاشكرا دروي ده كرد ، چونكه شەش مانگ بوو هاتبوونه ته و
خانوه وه دو مانگه كهي ته ووهل (ماريوس) كريكهي بو دابوون .
(لوبلانك) پينچ فرانسكي له باخه ل دهره تاو له سه ر ميژه كهي دان ،
بالټوكه شي داكه ندو له سه ر كورسي يه شكاهه كهي داناو گوتي : (ژوندرت)
ميسا هه ر ته و پينچ فرانكهم . پين ، به لام له دوا ته وهى كچه كم برده وه
مالي ، دوباره شه و ديمه وه ، گوتي : بو ده بي ته و شو كرئ خانوه كبه

بدمن ؟ (ژوندرت) گەش بۆۋە گوتى : بەلى قوربان دەيى سەعات ھەست
 بىدەين • (لوبلانك) گوتى : من سەعات شەش دېم و شىصت فرائىكتان بۆ
 دېنم • دەشى كچەكەى گرت و خواخافىزى كرد • لەكانەدا كچەكەورە
 كەى (ژوندرت) چاۋى بەبالتۆكە كەوت و گوتى : ئاغا بالتۆكەن
 لەبىر چوو • (لوبلانك) گەپايەۋە ، بەيىكەننەۋە گوتى : لەقەستى بۆ باۋكەم
 دانائە ، لەبىر نەچۋە • (ژوندرت) بە پارانەۋەۋە گوتى : با تا لاى
 ەمرەبانەكە لە خزمەتدا بېم ؟ (لوبلانك) ووتى : ئەگەر ويست بىچە
 ەمرى ئەو بالتۆيە لە بەر كە ەوا زۆر ساردە •• (ژوندرت) گورچىك
 بالتۆكەى لەبەر كردو ەرسىكيان چوونە ەمرەۋە •• ئىۋارەى رۆزى
 دوايى (ماريوس) چۆ سەر دۆلابى حاجەت و لەكونەكەۋە دەستى كردهۋە
 بە پروانين لەمالى (ژوندرت) • ەزەى مالهەكيان زۆر ەزارانە دەھاتە
 بەرچاۋ ، مۆمىك لە مۆم دايىكى تەنەكەدا دايىسا • كورەخانەكەيان پىر بوو
 لەخەلووزى سەنك • ميلە ئاسنىك لەناو خەلووزى كورەخانەكەدا پاكشا
 بوو ، سور بۆۋە ، زوركەى پوناك كرىدبۆۋە • (ژوندرت) سەيلەكەى
 ئاگر دابوو بە توۋندى مژى لى دەدان • ژنەكەى لەسەرخۆ دەى دواند ،
 لە نكاۋىك سەرى بەرز كردهۋە گوتى : دەزانى چى ؟ دەيى دوو كورسى
 پەيدا بىكەين بۆ لەسەر دانىشتن • (ماريوس) بەۋەلامى ژنەكە پىشتى شكا
 كە گوتى : دەچم لە زورى ئەو پياۋە دوو كورسى دېنم • پىرئون ەسەر
 ەستاو ەرگاي كردهۋە گورچ كەيە دالانەكە ، زورەكانيان ئەۋەندە
 نىك تىزىك بوون (ماريوس) فريائەۋە نەكەوت پىتە خوارەۋەۋە خۆى
 ەشارى • دەستگىرەى ەرگاي زورەكەى سوپاۋ ەرگا كرايەۋە •
 بەلام باش بوو زورەكەى تاريك بوو ، لەپاستى خۆى پىشتى كرده
 ديۋارەكەۋ ەستى لەخۆى پىرى • ژنە بى ئەۋەى سەر بەرزكاتەۋە دوو
 كورسى ەلگرت و چۆۋە • (ماريوس) گورچ سەرى بەكونەكەۋە

نایدوه * دیتی ژنه کورسی په کانی دابه (ژوندرت) و له تهنشت میزه که داینان و میله ناسنه که ی وەرگیراو ههستا چوو بولای نهو ته ناهه ی که له قورپنیکي زوره که بوو ده تگوت : خه ریکي تاقي کردنه وه ی شتیکه . داهانه وه ته ماشایه کی نهو شتانه ی کرد که له پشته دهرگا که حازر کرابوون . له پاشان چوو سه بيله که ی فت کردو دانشت . چه کمه جی میزه که ی پراکشا چه قویه کی لی هیئایه دهر ، مشه و مالی کردو خسته وه شوینی خو ی .

(ماریوس) گه پرایه وه بو مه نوله که ی و چوو بی دهنک له سهر جینکا که ی دانشت ، کهس ههستی پی نه کرد . سه عات تریکه ی پیچ و بو بوو ، هه ریری له کرده وه جهریمه کانی نهو ماله ده کرده وه ، به لام نه ده ترسا . له نکاو یک گوئی له دهنگی گه وره ی ناخوئی (ژوندرت) بوو به که چه کانی ووت بچه خواره وه چاوه پروان بن . (ماریوس) که نه وه ی دی زور ناپه حهت بوو ، دهستی برد ده ماچه که ی له باخه ل دهر خیناو هیئایه سهر پی . (ژوندرت) له و دیو گوئی له چرکه ی هیئانه سهر پی ده ماچه که بوو ، گورج پابه پی و هاواری کرد نه وه کیه ؟ لیره ؟ (ماریوس) ههستی له خو ی بری . (ژوندرت) ماوه یه ک گوئی هه لخت و له پاشان له ققای یکه نینی داداو گوتی : ئای من چه ند ته حه تم : نه وه دهنگی نهو تیغه دیواره بوو . له و کاته دا له دوره وه دهنگی ناقوسیک شهش جار لییدا ، سه عات شهشی پراگه یاند . هه موو جار یک (ژوندرت) سهری پاده وه شانده ، ئاخو جار ههستا شه معه که ی کوژانده وه وه دهستی کرد به گه پان له ژوره که داو ، نه بن لیوه وه ده یگوت : هه ر دی .

له پاشان چوو له سهر کورسی دانشت . له نکاو دهرگا کرایه وه ، ژنه که ی دهرگا که ی کرده وه له سالونه که پاوه ستاو به نه هیئی ئیشماریکي

بو میرده که ی کردو گوتی : فەرموو : وەرە ژورەووە • (ژوندەرت) فەوری
هەسناپە سەر پێ و گوتی : فەرموو ئاغا (لوبلانک) وەژور کەوت و پێ
ئەوێ دەنگ بەکا چوار سکه پاری لەسەر مێزە که داناو گوتی : ئاغای
(ژوندەرت) ئەووە بەشی کرێ خانووە که وێندێ شتی تریش دەکاو بو باقیش
فکرێک دەکەین • لەکاتیکیدا (ژوندەرت) خۆی گەبانده لای ژنە که ی گوتی :
خوا پاداشتت بداتەووە • لەپاشان سەری برده بن گوتی ژنە که ی و بەدزی
پێ گوت : بچۆ کابرای عەرەبانەچی مەرەخەست که با پر و
پانەووەستی • لەپاش دوو دەقیقە هاتەووە سەری لەقاند وەک بلی پوشت
وابوو • لەبەر ئەوێ ئەو پوژە بەفر زۆر باری وو ، دنیای پر کردبوو ،
دەنگی هات و چۆی عەرەبانە نه دەهات • (لوبلانک) لەسەر کورسی یەک
دانیشت و (ژوندەرت) تیش لەبەرانبەری دانیشت •

(لوبلانک) دوا ئەوێ لەسەر کورسی دانیشت سەری وەرگیراو
تەماشای جینگای کچه دەست بریندارە که ی کردو گوتی : کچه که چۆنە؟
(ژوندەرت) بەزەرده خەندەووە گوتی : حالێ زۆر خەراپە ، خوشکی
بردوێه تی بو لای دوکتۆر دەستی دەرمان بەکا ، ئیستا دەگەڕێنەووە •

« قورپنە ی تاریک »

خانمی (ژوندەرت) لەبەر دەرگا پراوەستابوو ، ئاگاداری دەکردو
بەچاویکی ئاگرینەووە دە (لوبلانک) پادابوو (لوبلانک) پوی تیکردو
گوتی : وادیارە باشتر بووە ؟ (ژوندەرت) گورج وەلامی دایەووە ووتی :
قوربان زۆر بەشەهەمەتە ئەگینا ئەوا دەمرێ • لەوکاتەدا (ماریوس)
کەمێک پوی وەرگیرا ، پیاویک لەگۆشە ی ژورە که پراوەستابوو ، تازە
هاتبو ژورەووە ، وا بەسپاوی هاتبوو هەستیانی پێ نەکردبوو •

ئارەق گيرىكى كۆنى بى كراس لەبەردابوو ، دەستى پىر بوون لە
 خالى كوتراو ، وىنەى پەش بوو . بەھاتتە ژورەوۋى ، ھەر وەك
 (ماريوس) كەوتە دوو دليەوۋ ؟ (لوبلانك) ىشى خستە مەترسى يەوۋ .
 پىرسى ئەو پياوۋ كىنە ؟ (ژوندەرت) لەسەرخۆ دوگمەى بالتۆكەى داخست و
 گوتى : كۆنى مەدەيە ، ئەوۋ دراوسىمانە . لەپاشان ھەستا ئەنشىكى خستە
 سەر مېزەكەو گوتى : وىندەك دەفرۆشم . لەو كاتەدا بەھيوانى
 دەرگا كرايەوۋ زەلامىكى تر وەژور كەوت و لاي كاپراى پىشوو دانىشت ،
 تۆلى پوت بوو ، بەمەپرەكەپ پوى خۆى پەش كىرد بوو .

(ژوندەرت) وەدەنگ ھات - ووتى : موبالات بەوانە مەكە ، ئەوانە
 خىزمەن . ئەوۋى گوت و ھەستا تابلۆيەك بەدىوارەوۋ سەھرەوۋىن
 ھەلەوۋ سىراپوۋ ھەلىكىرايەوۋ . بەلام لەبەر ئەوۋى (ژوندەرت) لە پاستى
 كۆنەكە بوو (ماريوس) نەى زانى چى لى نووسىرا بوو ؟ (لوبلانك)
 گوتى : ئەوۋ جىيە ؟ ووتى : ئەوۋ ئوستادىكى گەورە وىنەى گرتوۋە ،
 لەبەر ئەوۋى بەسەرھاتىك لەدلى مەندازىندو دەكاتەوۋ ، وەك كىچەكەم
 خۆش دەوۋى ، بەلام لەبەر ھەژارى دەفرۆشم : كاتى (لوبلانك) ئاوروى
 دايەوۋە چوار زەلام ئەژورەوۋە بوون ، قوڭ پوت و ئاۋچاۋان پەش ،
 لەعاستى خۆيان نەدەجوۋلان . (ژوندەرت) خالى بوو كە (لوبلانك)
 سەپريان دەكا گوتى : ئەوانە لەخۆمانن لەبەر ئەوۋى لە كارخانىەى
 خەلۋز كار دەكەن ئاۋاپەش بوون . (لوبلانك) وەك لە خالى دىفاعدا بى
 دە (ژوندەرت) پامبوو . گوتى : ئەو تابلۆيە ھەر سى (فرانك) دىتى .
 ئىجا ھەستا ىشتى بەدىوارەكەوۋدا تەماشاي دەورو بەرى خۆى كىرد .
 (ژوندەرت) لەلای چەپى و ژنو چوار زەلامەكەش لەلای پاستى بووزد
 رىنگى دەرگاۋ بەنچەرەكەيان گىرتبوو . (ژوندەرت) دەستى كىردەوۋ

بەشكەبەت لەو دەزغەي خۆي ، پیاو وەي دەزانی پاست دەكا ، خێری
 پێ دەشی و لەبەر هەزاری شێت بوو • (لوبلانك) چاوی تێو پێ بوو •
 (ماريوس) نەكە كەووە دانی بەخۆیدا گرتبوو ، سەیری دەكردن •
 لەسكاو (ژوندەرت) هەتاهە پێشەووە ، وەك هەور گەرمادی گوتی : ئێر
 پێوست ناكە ، تۆ من دەناسی •

دەركای ژۆرەكە لەسكاو گرایەووە ، سێ بەفەری چاكەت ناوی ،
 پێو پێو كێسەغەزی پەشیاو پێشی بوو ، وەژۆر كەوتن و دەركاكە
 داخراوە • یەكەمیان شێشە ئاسنێكی بەدەستەووە بوو • دووهمیان ژۆر
 بەخۆووە بوو ، ساتۆرێكی بەدەستەووە بوو • سێیەمیان چوار
 شانهیەكی كۆرتە بالا بوو ، كلیكێ گەورە بەدەستەووە بوو • دیار
 بوو (ژوندەرت) دەمێك بوو چاوەروانی دەكردن ، چونكە لەگەڵ ئاسن
 بەدەستەكەیان ئیشاردەیان بۆ یەكتر كرد • لەپاشان پوی كێدە (لوبلانك)
 بەئێكە نینەووە گوتی : مەنت ناسی ؟ (لوبلانك) یشتی بەدیواریوە ناو
 بەوردی نەماشای دەكرد گوتی : نەخەیر ؟ (ژوندەرت) چوو بۆلای
 مێزەكەو لەمۆمەكە تزیك بۆووە دەتگوت : وەلاغە ئاوساریان لەسەر
 داڕپووە ، وەك ئێسنا ئێكی وەحشی نەپاندی گوتی : مەن ناوم (ژوندەرت)
 نێه ؟ ناوم (تەزەدیە) یە • چای چی شاری (مونت فرمیل) م ! حالی
 بووی ؟ ئێستا دەم ناسی ؟ (لوبلانك) تۆزێك سور هەنگەپراو لەسەر خۆ
 گوتی : نەخەیر لەجاران زیاتر نات ناسم ؟ گوتی : بەئێ مەن ناوم
 (تەزەدیە) یە ، لەترسی خاوەن قەرزەن ناوی خۆم گۆڕپووە • ئێستا ناسی
 مە ؟ (ماريوس) بەگۆی ئێ بوونی ئەو كارەساتە دەستی كرد بەلەرزین و
 دەستی توند لەدیواریوە كە قایم كرد ، نا نەكەوێتە خوارەووە ، بەلام
 نەماچەكە لە دەست بەر بۆووە ، چونكە ئەو (تەزەدیە)ی كە (لوبلانك)

ئەي دەنەسى ھەمىشە لەدلى ئەودا بوو . ۋەسىيەت كەي باۋكى ھانەۋە ياز
 كە نووسى بوو مرقۇنك بەناۋى (تاردىيە) گىيانى مەي رزگار كرد .
 دەيى كۆپەكەم ھەر چى ئەدەستى بى بۆي بكا . ئەو پياۋەي كە زۇر
 لەمىز بوو (ماريوس) بۆي دەگەپا تەننەت نازەكەي زۇر لا يىرۇز بوو ،
 باۋكى لەشەرى (واترلو) نەجات دابو ، لەشەيتان چاكتىر نەبوو ،
 خەرىكى جىنەت كردن بوو ! لەوكتەدا كۆنى لەدەنگى باۋكى بوو ،
 كە لە قولاي كۆپدا دەيگوت : (ماريوس) چىت ئە دەست دى بۆو
 پياۋەيكە .

(ماريوس) چوار سالى تەۋا بوو بەدۋايدا دەگەپا بۆ ئەۋەي
 قەرزەكەي باۋكى بەدەۋە . لەو كاتە ناسكەدا كە ئەو دەۋىست
 بەرگى لەو كەدەۋە ناسىرەنە بكا ، دلى دەيگوت : ئەۋە (تاردىيە) يە
 باۋكى تۆي لەمەرۇت رزگار كرد ، ئەو تا ئەۋ كاتە ھەمىشە ئارەزۋى
 ئەۋە بوو (تاردىيە) بىنىۋ خۆي باۋتە بەر بىيان ! بەلام بەچاۋ بىكەۋتەي
 ئەۋ دىمەنە گۆپا ، دەۋىست ئارەزۋەكەي لە بەر بىياندا وردو ھاپ
 بكاۋ (تاردىيە) لەبەين بەرى ! لە خەيەتان دەلەرزى . ھەموو شىك
 پەيۋەندى بەۋەۋە بوو . گىيانى ئەۋ پياۋ خەراپانە لەدەستى ئەودا بوو .
 ئەگەر دەماجەي ۋەكار بىخستايە (لوبلانك)ى رزگار دەكرد ، بەلام
 (تاردىيە) لەبەين دەچوو . ئەگەر تەقەنى تەكردايە ، ئەۋە (لوبلانك)
 دەبوو بەقوربانى ھەۋەسى گلاۋى ئەۋان و لەۋانەش بوو تاۋان بار خۆي
 دەرباز بكا .

(تاردىيە) دەيگوت : ھەنگى لەداردا دىۋەتەۋە ، بەدەۋى
 مەزەكە دا ھەندەسپراۋ بە (لوبلانك)ى دەگوت : بزانە ئاغاي بەشەر
 دۆست ، ئاخىرى ۋەبەر دەستام كەۋتى : ئاغاي مىليونلەر ، ئاغاسى

مەخسۇس ! كەدەنگوت : تۆ نائاسم ؟ ئەو تۆ بووى بەيانان دەمەتايە
چاخانەكەمان لەشارى (مونت فرمىل) . ھەشت سالى لەمەوبەر ، لەسالى
۱۸۴۳ دا بوو . كەوتەووە يادت ؟

ئەو تۆ بووى كە (كەزىيە) كىچى (فانتىن) ت لەمالى ئىمە دزى .
بەلى بولبولت دزى ، تۆ دەست پرۆ غىل بازى . ھەر كە پىت نايە ئىمە
مالەووە تۆم ناسىدەو ، فىل بازى مندال دز ! بەو وئە پاكەتەووە .

(لوبلانك) گونى بۆ قەسەكانى پراگرتبوو تا بى دەنگوت بوو ، گوتى :
من ئىت حالى بووم : تۆ منت بەيەكى تر لى گۆپاوە ، من ئەو نىم ، زۆرم
لاسەيرە كەبەمن دەلى : دەولەمەند ؟ من تۆ نائاسم . (تەاردىيە)
بەتووندى نەپاندى و گوتى : ئاخ پىرى خەلەفاو ! ئىستاش دەست لەو
قۇمار بازىيە ھەلەگرتووە ؟ دەلى ھىچم لەياد نىمە نات ناسم ! (لوبلانك)
زۆر لەسەر خۆ گوتى : ئاغا داواى لى بوردن دەكەم : بەلام وادىارە تۆ
جەردەى . - رىگىرى ؟ بەلى دەزانم ئىمە بەرىگىرو جەردە ناو دەبەن ،
ئىوۋى دەولەمەند ! بەلى راستە من قەرز دارم پام كىردووە ، نانى شەوئىم
نىمە ، پارەم نىمە بۆيە جەردەو رىگىرم ، ئاغى (مىليون) لەر من كاسب
بووم ، كارتى كەسابەتم ھەبوو ، مالىاتم دەدا ، بەلى . بەلام تۆچى ؟

(تەاردىيە) چوو بۆلاى پياوۋەكانى لاي دەرگاكو گوتى : ئەو
كەبراىە وە دەزانى نۆكەرى وىم ، وام قەسە لەگەل دەكا ! لەپاشان چاۋى
دە (لوبلانك) ھوۋە برى و لەسەر خۆ گوتى : دەلى چى ؟ (لوبلانك)
وەلامى نەدايەووە .

(تەاردىيە) چاۋى سور ھەلگەپرا بوون لە زۆرەكەدا ھاتو چۆى
دەكرد . بە ژنەكەيەوۋە (نۆ) كەس بوون . (تەاردىيە) پىشتى كىردە

(لوبلانك) و پوى كرده پياوه كان • لهوكاته دا (لوبلانك) بهفرسه تى زانى فركه ى كرده سهر په نجه ره كهو خهريك بوو خوى فريدا ، له پاشه وه پرا تووند گرتيان و پرايان كيشايه وه ژوره وه • بهه موانيان تى بهر بوون ، چوارى پويوشداريش له پاپه وه كه وه هاتن بو يارمه تيان • يه كيان تى لايه كى به دهسته وه بوو خهريك بوو له سهرى (لوبلانك) پراكيشى • (ماريوس) كه نه وه ى دى ، خوى بو پرايه گيراو گوتى : باوكه به به خشه ! دهستى له سهر به له يتكه ى ده ماچه كه ى داناو خهريگ بوو دهستى لى بكيشى (تنارديه) به دهنگى بهرز گوتى : وازى لى بين • به لام لهوكاته دا (لوبلانك) كه وه هوش هاتبو وه ، بهه دوو هيزى خوى مستكى له سينگى يه كيان پراكيشاو به پشدا خستى • ئنجا بهه ر دوو يشته دهستانى دو كوله مستى نه دووى تر دا • ههريه كه به لايه كدا كه وتن • چوارد كانى تر له پاشه وه پرا تووند دهستان گرت ، به لام پيره به پيله وه دووانى ترى له عهز زيداو دوو كانى دى تووند له ناو لاقان گرت و پراى گوشين ، واى تين بو هيتان هاواريان ده كرد • ده تگوت : له ناو دوو بهر داش دان • زورى نه خاياند بهه موانيان سوارى سهرى بوون و گرتيان ده تگوت : به رازيان گرتو وه ، له عهز زيانداو دهستان كرد به باخه ل گه پراى ، كيسه باخه لى چدرم شمش (فرائكى) تيدا بوو له گه ل ده سريك ، له باخه ليان دهر هيتا • (تنارديه) ده سره كه ى هه لگرت و چوو گوري سىكى هيتا بو پياوه كانى هاويشت - گوتى : تووند وه به ستن • به ستانه وه • (تنارديه) چوو له بهرام بهرى دانېشت گوتى : ئاغا ئاغا تو كارىكى زور خهرايت كرد كه دد ويست له په نجه ره كه وه پابكه ى ، چونكه له وانه بوو قاچت بشكى ، ئنجا گوتى : گوى بگره هه رچى گوتم : ده بى بنوسى • چوو قه له مو كاغه زى هيتا گوتى : هابنوسه • (لوبلانك) وه دهنگ هات گوتى : به دهستى به ستر او چ بنوسم ؟

(تارديه) ناخىكى هه لىكيشار گوتى : پاست ده كسى بپورده ، دا ده ستى بكنه وه . تىلا به ده ست كه هات ده ستى پاستى كرده وه .
 (تارديه) خيرا قه لمه كهى ده مه ره كه ب هه لكيشار گوتى : هه لمه وهى يىت ده لىم بينووسه . (لوبلانك) قه لمه كهى لى وه رگرت : گوتى : بنوسه كچم له كه ل هه لگرى نامه وه ره . چونكه زورم كار بى چاوهرانتم : (لوبلانك) به پشو كاويه وه به ناچارى چى بى گوت : نووسى . (تارديه) گوتى : زورباشه ئىمزاي بكه ناوت چيه ؟ گوتى : ناوم (اورين فابر) . (تارديه) وهك پشيله بيه هه لست ده سره كهى ده ره ئىناو گوتى : به لى : (الف) پاسته كه وانه به يىتى (الف) ئىمزاي بكه . ناچار ئىمزاي كرد . (تارديه) گوتى : چونكه ده بى به دوو ده ست وه نوشى بيه به من . داي به وى نوشاندې وه . ئىجا گوتى : ها ها له بشتى پاكه ته كه په قه م و ئا دره سى مالى خو تان بنووسه . نووسى مادموازل فابر . مه نزلې مسيو اورين فابر . خيابانى دومينيك ژماره (۱۷) . (تارديه) به پىكه نينه وه بانگى ژنه كهى كردو گوتى : مه و نامه بگره . خو ت ده زانى چى لى ده كهى ؟ به عه ره بانه برپو له گه ل مه و كچه زوو وه وه وه .

ژنه كه دوو نه فهرى له گه ل خو ى بر دوو پوشت . به (تارديه) وه شش كه س له وى مانه وه . بى ده نكى بو ماويهك بالى به سه ر ژوره كه دا هينا . (تارديه) له فكراندا غه رق ببو . (لوبلانك) جووله ى نه ده كرد . (ماريوس) له كونه كه وه سه ى رى ده كرد . ژنه كه هاته وه ، هه ناسه برپكه ى رى كه و تېوو ، په نكى سور هه لگه پابوو ، چساوى ده رپه ى بوون . به هه ر دوو ده ست به نه ژنو ى خو ىدا دادا گوتى : نيشانه كه ى به غه ل هت دابوو ! كه س له وى نه بوو ! ته ناتهت له خيابانى

سان دومینیکو لەژمارە حەفدەدا کەسیک بەناوی میو (اورین فابری) کەس نەی دەناسی . (ماریوس) لەخۆشیان گەشکەیی گرت ، چونکە (اورسولا)یان وەك ئەوان دەتوان : بۆلبول ، لەوێ نەبوو ، لەو خەتەرە زەنگاری بوو . (تاردیە) لە سەرئیزدە کە دانیشت ، ماوەیەك پێدەنگ بوو . بەجانبیکی تورپەییەو دەکۆرەخانەکەووە فکری و ئاخیری پوی کردە (لوبلانک) گوتی : ناو و یشانەیی پێچەوانە ! بەو پیلانە چیت لەبن سەرپەووە بوو ؟ (لوبلانک) ووتی : دەمویست کاتیکی موانسیم دەست کەوی . تە کاتیکی توندی دایەخۆو کوریسی دەستەکانی پەچراندە تا ئەوان پێیان زانی خۆی گەیانندە ئاگردانەکە . داهاوە دەسکی نیشە ئاسنە سور بۆووە کەسێ گرت و راست بۆووە ، ئاسنە کە ئەو دەندە سوربۆووە تینەکەیی ناوجاوانی پیاوی دەسوتاند . هەموویان لەجێگای خۆیان وشک بوون جوولەیان نەکرد . بەدەنگی بەرز وەك هەور گرماندی گوتی : ئێوە شایانی پەحم پێ کردن ، بەلام زبانی من ئازە ئەو ناهێنێ دیفاعی لێ بکەم . ئێوە لاتان وابوو من وەحشەت دەمگرێ ، دەتان وێست بەزۆر قسەم پێ بکەن و ئەوێ بێم خۆش نەبوو بەزۆر بێم بنوس ، زۆر بێ عەقل بوون . هەر فەقیانەکەیی هەندایەووە گوتی : تەماشاکەن .

ئاسنە سور بۆووەکەیی بە باسکی چەبی خۆیەووە ناو قرچەیی سوتانی بێست و گوشتو ، بۆنی سوتانیان وولانی پێ کرد . (ماریوس) لەبن کونەکە دەستی کرد بەلەرزین و لەترسان بەشوکا .

کابراکانیش ئێوە لەزریان هاتی و مووی بەدەنیان گرز بوون ، بەلام بۆ خۆی یەك مسقال تێك نەچوو . لەو کاتەدا کە ئاسنی سوربۆووە بێست و گوشتی دەسوتاندو دوکەل بەرز دەبۆووەو برینەکەیی قوڵتر

دەبوو ، بە پۈيەكى گەشەوۈ پۈي كرده (تاردىيە) ۋە لەسەر خۇ گۈتى :
 بەدبەختىنە ، ۋامەزانن مەن گىل ئۆم ! لەپاشان ئاسنەكەي لەبرىنەكە
 دەرھىناۋ لەپەنچەرم كەۋە توۋپى ھەلدایە ناۋ بەفردوۋە • ئىنجا گۈتى :
 باشە ئىستا چتان پى خۇشە نەگەلم بىكەن • (تاردىيە) گۈتى : بىگرن •
 دويان چوون شانيان گرت ۋە ، يەكى تىلا بەدەستى دەمۋ چاۋ داپۇشراۋ
 ھات لە پشتىەوۈ پراۋەستا تائەگەر گۈتيان لە سەرى پاكىشىۋ بىكوۋى •
 (ماريوس) گۈتى لە (تاردىيە) ۋە زىنەكەي بوۋ بەسركەۋە قسەيان دەكرە،
 دەيانگوت : ھەر رىگايەك ماۋە • (تاردىيە) بەھىۋاشى چوۋ چەكمەجەتى
 ھەلدایەۋەۋ كىردىكى تىزى دەرھىنا • (ماريوس) چاۋىكى بەدەۋرو
 بەرى خۇيدا گىرا • لەۋ كاتەدا كارەساتىكى زۆر سەير پويىدا • لەنكاۋىك
 دەنگىك لەلای دەرگای زورەكەۋە ھات گۈتى : شەۋتان باش • ئاۋ
 پويان دايەۋە ئامىر مەفرەزەي پۇلىس (زاۋر) بەزەردە خەندەۋە
 ۋەژور كەۋت •

« رزگار بوۋن »

(زاۋر) لە ئەنگۇرپرا پۇلىسەكانى دامەزراندبوۋ ، خۇشى لەناۋ
 دارەكانى قەراغ خىيابانى (بارىەگۈبلىن) دا ، كە لەبەرەمبەرى عىمارەتى
 (گورىيۈ) بوۋ ھەشارداۋو ، سەرنجى دەدا • ئەۋ شەۋە ئەھات ۋە چۆى
 ەرمەنەيەك كەۋتە شەكەۋە كە بە زۆرى دەچۆ ئەۋ بىنايە • بەتايەتى
 كە ماۋەيەك بوۋ لەۋ ناۋە لە ۋن بوۋەكەي خۇى دەگەپراۋ ئەۋ شەۋە
 زانى ئەۋ چەند كەسە چوۋنە ۋى ، زىاتەر كەۋتە گومانەۋەۋ گۈتى :
 بابچىم بزانم چ خەبەرە ؟ كاتى ۋەژور كەۋت دار ھەيزەرانىكى دەپن
 ھەنگىلدا بوۋ ، شىرىكى بە بەرەۋە بوۋ ، ھات پراۋەستا نەپاندى -

لەجی خۆتان نەزۆن ، پازدە پۆلیسم لەگەڵە بیناکەش چوار دەوری
گیراوە • چەند پۆلیسی شیر بە دەست و دوو سێ دەرەجەدار لە دوا
وی وەزور کەوتن و گورج بە ئەمری (زاور) ھەمویان پال بەست
کردن !

ژنەکی (تاردیە) خۆی لەخۆی وەرداوە بە گریانەو دەنگوت :
ئای کچەکانم ! کچە بیچارەکانم ! لەو کاتەدا (زاور) چاوی
بە ئەسیرە کەیان کەوت ، بەلام لەبەر ئەوەی ژورە کە زۆر پوناک نەبوو
نەئاسی ، گوتی : دەستی ئەو ئاغا بەی بکەنەو ، بەلام نەهێلن کەس
بروا • لە پاشان (زاور) چوو لە بشت مێزە کە دانیشتی پۆلیسیک ھات
دەستی (لوبلانک) ی کردەو • (زاور) کاغەزیکی لەباخەڵ دەرھێناو
دەستی کرد بە تەحقیقات • لەپاش نووسینی چەند دێی سەھری
بەرز کردەو • گوتی : ئەو ئاغا بەی ئەسیران کردبوو بێ ھێنە پێشەو ،
گەرەکان و پۆلیسەکان تەماشایەکی ئەم لاو ئەولای خۆیان کرد •
(زاور) گوتی : باشە چ بوو ؟

پیرە مەردە موو سێھە کە ئەسیرە کە بوو ناوی (لوبلانک) مەسیو
اورابین فابر • باوکی (اورسولا) ، یان باوکی بولبولی ون بوو •

« چاوپێک کەوتنی دوو خوشەو یست »

ماربوس ئاگای لە تەواوی ئەو کارەسات و پەلامار دانە بوو •
لەپاش ئەوەی (زاور) ھەمووی لەگەڵ خۆی بردن • (ماربوس) ھاتە
دەر و رۆشت سەعات نۆی شەو بوو ، یەکسەرە چۆ مائی (کورفی راک) ی
دۆستی لە خیابانی (لاوریە) • بەیانی پوژی دوا بێ سەعات ھەوت

ھاتەمە ، كرئى خانوو ھەقى خانىمى (بورگن) ىداو شتەكانى خستە
 ھەرەبائىكەو ەو بارى كرد • (بورگن) ى خزمەت چى زۆرى لا سەير
 بوو ئوتى : ديارە لەگرتتى دزەكان ترساو • بەخوای گەنجىكى ترسە
 ئۆكە ؟ ئەى دىل بزى ، سىفەت كىچ ! ئەو لەبەر دوو شت پۆيى ،
 يەكەم ترسا ، دوو ەم لەترسى ئەو ى مەبادا بۆ شاھىدى لەكانى دادئا
 كردنياندا بانگى بكن • ھائەيتكى وای بە سەردا ھاتبوو باس
 نەدەكرا • بۆ ماو ى چەند لەحزە چاوى بەخۆشەويستە كەى كەوتبوو ،
 باوكە پىرەكەى دىبوو • لەو دنيايانو بەرىندا كەسى لەوان خۆشتر
 نەدەويست • ھەولئى دەدا ياريزگار يان بكا • ئىستا وەك پەلەھەورلەك
 لەئاسمانەو ە فكري سالى ، ئىستا بەتەواوئى گۆپاوە • تازە دەيزاتى ناوئى
 خۆشەويستەكەى (اورسولا) يە • زانى كە ئەو باوكە پىرە سەر سىيەى
 دىل پوناكو سەخى و شەرىف بەشەھامەتە • (ماريوس) لە بىش ئەو ەدا
 بچىتە مالى (كورفى رالك) لەباغى بولبولدا دەژيا • بە ئادرەسى (بولوارد)
 دولاساتتە ، درەختى ھەوتەم – خيابانى كرولبارب زوربەى كات لەوئى
 پراى دەوارد • ئەو رۆژە زوو لەوئى پۆشت ، چوو لەسەر جۆگە
 ئاويلك دانىشت • تىشكى پۆژ لەسەر پەلكو گەلای دارەكان
 دەدرەوشايەو • (ماريوس) بىرى لئى دەكردەو • تازە توانائى كار
 كردنى نەمابوو ، ھەوسەلەى تورسىن نەبوو • ئەدنای خەونو خەيالدا
 دەژيا ، وردى بەر داوو ، سەعات بەسەعات دلى تاريكتر دەبوو ، ئىتر
 پۆژىشى نە دەدى •

نە دەى توانى دەردى دلى خۆى بكا ؟ نە لە بىر خۆى بەرىتەو •
 لەسەر لىو ە جۆگايەكە دانىشتبوو ، گوئى لە تەقەو ، پەمەو ، زرىنگەى
 شيو كوئى زنى گەرەكى (گوبلن) گرتبوو ، دەنگى ئەو بالدارانەشى

دەبىست كە لەناو لەخو گەلای دارەكانى سەر سەرىدا هیلانەیان كرد
بوو ، هەل نیشتبووون و ورتەیان دەهات .

لەلایەك نەغمەى ئازادى و خۆش بەختى و لەلایەكى تر بىرى رەنج و
بەدبەختى تۆزىك هەستیان جوولاند بوو . لە چلە پۆبەى ئەو شەوقەدا
دەنگى ئاشناىەكى هاتە بەر گوێ دەنگۆت : ئاخ ، ئىرەيه ! كە سەرى
هەلبېرى كچەگەرەكەى (تەردىيە)بوو كە جارێك پێنج فېرانكى دابوێو
ناوى ابونىن . لاوازتر و شتواوتر و بى خواس و پوت بوو ، بەلام
لەجاران جوانتر . هات لەبەرەمبەرى پراوەستاو گوتى : ئەى ئاخىرى
تۆم دۆزىهوه ، زۆرت بە دوادا گەپام ، نازانى ئەوه دوو هەفتەيه
لەبەندىخانەم ؟ بەر بووم . گوتى : دەزانم تۆش لەبەر ئەو كارەساتە
لەوێ پوڤىشتى ، ئىستا ئە كوێ ؟ درێژەى پىداو گوتى : ئاخ خـو
كراسەكەت دپراوه ، بێتە با بۆت وەدروم . (ماريوس) وەلایى نەدايهوه .
لەپاشان كچەكە گوتى : من دەتوانم تۆ خۆشحال بكەم . گوتى :
چۆن ؟ ئەو قسە مەعنەى چى ؟ هەناسىكى قوولى هەلكىشاو ووتى :
(ماريوس) تۆ جارەكان زۆر لەگەلم مېەرەباتر بووى ، گوتى : دەى باشە
مەنزورەت چى ؟ (ابونىن) گازىكى لەلباسەكەى گرت و كەوتە
گومانەوه و ئاخىرى گوتى : بەلێم بەدەيه بێ بكەنى ؟ پێم خۆشە پروو
خۆش و شادبى . خو تۆ بەلێت دابو چى داواكەم بێ دلێم نەكەى .
گوتى : باشە بەلام قسە بكە بزانم .

ابونىن تىهوه پامو گوتى : دەزانم ئە كوێيه . (ماريوس) پەنگى
سپى بوو كەوتە دلە كوتكەو گوتى : چوزانى ؟ كام نىشانە ؟ گوتى :
ئەوهى داوات لێ كردم ، ئەو ئادەرسەى كەخۆت باشتر دەزانى .
ئەوهى كە هەميشە بە دوايدا دەگەپراى و پىاسەت دەكرد . هەميشە من

چاوم به دوا دا ده گیرای • (ماریوس) که و ته منجه منچو زمانی لال بوو
 کوتی : ئادره سی نهو ئافره ته ؟ (ابونین) هه ناسیکی هه لکیشاو (ماریوس)
 هه سنا دهستی گرتو به خویه وه گوشتی و کوتی : ئاخ • زوو که نیشانم
 بده ، قسه بکه • هه رچی دلت ئارده زوو ده کا ئاماده م ! نهو نیشانه له
 کویسه ؟

کوتی : وه ره له گه لم • خیابان و ژماره ی خانوه که یان به باشی
 نازانم ، به لام ده زانم که له و تریکا نه یه • خانوه که ده ناسمه وه وه ره
 له گه لم • چه ند هه نگاوێک پویشن ابونین پاره ستا کوتی : زور له
 تریکی من ده پووی ، نه وه جوان نه یه بدن له یشه وه برۆم تو وه دوام
 که وه • وه ک ریوارێک • ئاخو بو گه نجیکی وه ک تو جوان نه یه له گه ل
 ئافره تیکی وه ک من بینن •

« خانوێکی نه هینی »

له ناوه پاستی سه ده ی دوایدا ، یه کێک له ئه ندامانی پار له مانی
 (پاریس) قه سربکی هاوینی له فور برگ سن ژرمن دا له لای خیابانه
 وێرانه که ی (پلومه دروست کرد ، دوو قات بوو ، باغیکی گه وره ی له بهر
 ده مدا بوو • ده روازه گه وره که ی بو خیابان ده کرایه وه • باغه که
 ده هه زار مه تری چوار گوشه ده بوو • پیاوی پێر وه هه ره نه ونده ی لی
 ده زانی ، به لام له و دبو خانوه که هه وشیکی بچووک بوو ، له ئاخیه وه
 له لای (سان جرمان) خانوێکی بچووکێ نزم دیار بوو دوو ژورو ژیر
 خایک بوو ، چۆل بوو ، دو ده رگای بوو ، ده رگایه کی ئاشکراو ،
 له پاشه وه ش ده رگایکی نه هینی بوو ، دواوه ی دالانیکی دورو درێژ
 بوو ، له وێوه ده جۆ ده رگایه کی ترو به قاده تیکدا ده جویه سه رخیابان •

له مانگی تشرینی یه کهمی سائی (۱۸۲۹) دا پیاوینکی به سالدا چوو ،
 جوو ئه و خانوه چۆلهی به کری گرت و دهستیکی پندا هیناو چۆ ناوی
 به خۆی و کچیک به ناوی (کهزیه) وه و بیوه ژتیک به ناوی (توسان) که
 له نهخۆشخانه و فهقیری رزگاری کردبوو خزمهتی خۆیانی پی ده کرد .
 ئه و پیاوه پیره هه مان (ژان و آلزان) بوو ناوی خۆی نابوو فۆشلفان . یان
 (فۆشلونت) . بی گومان خۆینه ره کان ده زانن که (ژان و آلزان) و باو که
 (مادلن) و فۆشلونت و (لوبلانک) هه ر یه کیکه ، به لām بوچی کلیسای
 (بنی ییکوس)ی به جی هیشتم و جی پوی دابوو ؟ هیچ . به لām هه ر
 وه که له به شه کانی ییشودا باسمان کرد (ژان و آلزان) له کلیسادا به خۆشی
 پای ده بوارد . چاوی له (کهزیه) بوو ، وای ده زانی هیچ شیک
 ناتوانی له یه کیان دور خاتوه مه گه ر مردن ؟ به لām زۆری نه خسایاند
 (ژان و آلزان) په ی به ئالۆزیه که برد ، له خۆی برسی : ئایا له به ر خاتری
 ئاسوده یی خۆم ، ئه وه خه یانه ت و دزی نیه که خۆشی و زیانی ئه و کچه
 له و کلیسایه دا له به یین بجی ؟ ئه ویش حه قی زیانی نیه ؟ ئه گه ر به و
 به پراهیه تفوو له عه ته تی من نا کا ؟ ئاخری بریاری دا کلیسا به جی بێلێ ،
 له هه لێک ده گه رپا . تا باغه وانه پیره که مرد . (ژان و آلزان) چۆ لای
 مودیری کلیساو گوتی : چونکه کاکم که میکی میرات بو به جی هیشتم و م
 ده توانم به ئاسانی پی بریم ، هه ر وه ها له به ر ئه و وش که ماوه ی پینج ساله
 (کهزیه) لیره ده خوونی پینج هه زار فرانک بو کلیسا داده تیم . مودیره
 نیجازه ی دان و کلیسایان به جی هیشتم . به لām سندوقه لێکی هه لگرت ،
 هه میشه لای خۆی دای ده ناو کلێله که شی هه ر به خۆی بوو .

له پاش ماوه یه که ئه و خانومه به کری گرت و چوونه ناوی ، ناوی
 خۆی نا اولیموس فوشلونت له هه مان کاتیشدا دوو خانوی تری به کری

لرتبۇر ، بۇ ئەۋەمى لەكەتتى پېۋىستى دا بېچىە وئى . خانوۋەكان
ھەريەكەيان لە كەپەكك بوون . جارو بار (كەزىيە) دەبرد يەك دوو
مانگ دەچوونە ناويان ، بەلام (توسين)يان نە دەبرد .

(كەزىيە)و خزمەت كاره كە ھەر لە قەسرە كۆنەكەدا دەبوون ، بەلام
ئەو لەزورى پىشتى ھەۋشەكەدا دەنووست . زورەكەى بەپىك و
تەختىك و مېزىك و دوو كورسىيە شپو كۆزىك و چەند بەرئ كىتب
نە گەل سىندۇفە بېچەكەكەى خۇى تېدا بوو . ھەر لە گەل (كەزىيە) ناننى
دەخوارد . دەستى دەكرت و دەچوون بۇ كەپان ، دەچوون بۇ كلىسائى
(سن زانك) دوعايان دەكردو خىرى دەكرد ، دەچوو لە چاللاۋىك خۇى
ئاۋى دىنا . لەپاستىدا (فوشلونىت) تەندامى كاردى مىللى بوو
(زان والزان) لەخزمەتى ھەسكەرى رزكارى نەبوو بوو ، سالى دۇ سى
جار دەچوو لىياسى نىگابانانى نەبەر دەكردو بۇ شوپنە وونى ۋەزىفەكەى
دەبىنى ، زۇرىشى پى خۇش بوو ، چونكە بەو ھۆيەۋە دەچۇ ناو خەلك .
تەمەنى لەشېئىت سالى تى پەرى بوو ، بەلام دەنگوت : پەنجىا
سالە . خۇيان لەخەلك ئاشكرا نەدەكرد ، تەنانت خزمەتى باغى ھەۋشە
كەشيان نەدەكرد ، تا خەلك شىكان تەبائە سەر . سىندۇقى بەرىدىيان
لابوو ، قەت كاغەزىكىان تى نەداۋىشت .

« گۇراني ويئە »

كاتتى (كەزىيە) كلىسائى بەجى ھىشت تەمەنى چواردە سال و شىت
بوو . خويندىنى ئاينى تداۋا كرىدبوو . (كەزىيە) دايكى خۇى نەدى
بوو ، ھەر چەند (زان والزان) زۇرى خۇش دەۋىست ، بەلام جىگائى

دایکی بۆ نەدە گرتەوه • ئەو مندالی خۆی وەبیر نەدەهات ، وەئێ خەون دەهاتەوه خەياليی که چۆتە لای یشەلانیك و (زان و الزان) بردو یەتەوه • روژنيك گوتی : باوكه لهخەمدا دایكم دوو بالی گەورە ی بوو ، پەنكە پامیەیه کی گەورە بووی ؟ (زان و الزان) گوتی : بەلێ پەنجی زۆر كيشا • روژنيك (كەزیه) دەئایینە ی پروانی و بەخۆی گوت : عەجیب ! خۆی زۆرجوان هاتە بەر چاوو زۆری ییخۆش بوو • تا ئەو كاتە خۆی وا بە جوانی نەدی بوو • هەر لای وابوو كچی ناو مألەو جوان نەبوو • بەلام (زان و الزان) ئەوهی یی ناخۆش بوو •

(كەزیه) ئەو شەوه كه چۆ سەر جینگا خەوی لی نەكەوت دەیگوت : بەپاستی زۆرخۆش دەبوو جوان بوومایه !

ئەجا ئەو كچه جوانانە ی كەوتەوه یاد كە له كلیسادا هاوپی بوون و گوتی : تۆخە ی ! دیارە وەك (سوشاون) ی هاوپی جوان بووم ! بەشەو لەباش نان خواردن كەمێکی درومان دەكرد • شەوێك لەكاتی درومان كردندا سەری هەلبێری باوكی زۆر سەیر تەماشای دەكرد • جاریکی دی بەخیاباندا دەپۆیی گوتی لەكوپێك بوو لە دوايهوه دەیگوت : بەپاستی جوانە • بەلام حەیف بەرگی جوانی لەبەردا نیە • پۆژيكي تر لەناو باغەكەدا پیاسە ی دەكرد ، گوپی لە (توسنت) ی خزمەت كاریان بوو بە (زان و الزان) ی دەگوت : ئاغا دەزانی (كەزیه) زۆر جوان بوو ؟ كه ئەوهی بیست گورج چۆ زورەوهو خۆی گەیانە بەر ئایینە ، لای سەیر بوو • خۆ بەجوان ناسین • جاری وایە وەك لەسەرماو هەوریکی سەختا روژت لی دەرکەوتی وایە •

بەلام (زان و الزان) بەجوان بوونی (كەزیه) هەستی بەترسیك دەكرد • چونكە دەیزانی جوان بوونی (كەزیه) پەردەبەك بەسەر

ئارەزوۋەكانى ئەودا دىنى و گۆرپاتىك بەسەر ئەو ژيانە خۆشەيادا دى .
ئەو ئەو ھەموو پەنجو زەھمەت و ئاپەھەتەيە لەبەر (كەزىيە) كىشا
بوو . لە ھەوئەدا شەيتانىك بوو ، ئىستاقەشەيە ، تەنيا ئارەزوۋى
ئەوئەبوو (كەزىيە) لەبەر چاۋ بىۋ (كەزىيە) خۆشى بوى !

ھەر دەيگوت : كىچەكەم جەند جوان بوو ، دەيى ئاخىرى چى
بەسەر بى ؟ لىرەدا جىساۋازى بەينى خۆشەويستى دايك و يەكى تر
دەردەكەويى ، ئەوئەي (زان والزان) يىنى ئاپەھەت بوو ، ئەگەر دايكىك
بەكچەكەي خۆيەوئە بىيىنى زۆرى بى خۆشى دەيى .

(كەزىيە) لەو پۆزەوئە كە تەماشائۆيئەكەي كىردو لاي واپوو جوان
بوو زىاتىر موبالائى بەجلو بەرگ دەكرد . ھەناسەي دوا رۆژ لەدلىدا
گەشەي كىردبوو . يەكىك لەو دوو گەوھەرئەي پايەي ژيانى ئافرەت
يىك دىن : جىنى خۆي نە دلى (كەزىيە)دا كىردبۆو . ديارە گەوھەري
دوومىان عىشقە . چونكە ئىمانى بەجوانى خۆي ھىناوو ، ھەستى
ژانە لەدەروئىدا پەرەي ستاند بوو ، پقى لەجلو بەرگەكەي جارانى
ھەلدەستا . لەماوئەي كەمتر لە مانگىكدا نەك ھەر بوو بە جۋاتىرىن
ئافرەتى ئەو ئاۋچەيە ؟ بەلكو بوو بەشيك پۆش تىرىنى ئافرەتانى
(بارىس) يەكەم رۆژ كە كراسى تازەو كىلاۋى سىي لەسەر كىردو دەستى
(زان والزان)ى گىرتبوو ، چون بۆگەپان دەتگوت : يەكەم گولى
نەورۆزە ، ئەوئەندە گەش و دەم بەيىكەنەن بوو گوتى : باۋكە وئىنەي
مىنت بى چۆنە ؟ (زان والزان) وەك ھەسوودى بى بەرى ووتى : زۆر
دلى پقىنە . ديار بوو يىنى ناخۆش بوو (كەزىيە) ئاۋا خۆي گۆپىوئە . كە
گەپانەوئە گوتى : (كەزىيە) واديارە تازە جىلەكانى جارانت ئاپۆشى ؟
گوتى : ئەو جىلو بەرگە كۆنە چىە ؟ خەلك گالتەم يىدەكا . بۆ باۋكە

تازە دەت ھەوى چ بکەم ؟ ھەناسىكى ھەلکىشاو گوتى : تازە قەت ئەو
 جۆرە لىياسە دەبەر ناکەم • (زان وئزان) ئاھىكى دىزىزى ھەلکىشاو
 دەنكى نە کرد • تا ئەوکاتە (کەزىيە) کەم و دەدەر دەگەوت ، بەلام
 ئىستا زۆرى کەيف لەگەپانە • لەپاستىدا فائىدە لە ئاوجاوانى دىل پەنەرەو
 جلد و بەرگى شىکدا چىيە ؟ ئەگەر نیشان نە درىن ؟

« سەرەتاي جەنگ »

لەپاش تىيەر بوونى شەش مانگت دوبارە (کەزىيە) و (ماريوس) لە
 نۆيىنى گەپان - (لوکزامبورگ) چاويان بەيە کتر کەوتەو •

(کەزىيە) و (ماريوس) لەبلىسەى ئاگرى عىشقدا دەسووتان •
 دەستى قەزاو قەدەر زۆر لەسەر خۆ ئەو دووھى لىك نزيك دەکردەو •
 رۆژ لەدوا رۆژ ئاگرى دەرونى ئەوانى زياتر خۆش دەکرد • لەو چاو
 يەنکەوتەدا تىرى خۆشەويستى (ماريوس) لە دلى (کەزىيە) ھەلجەقى و
 (ماريوس) يش پەى پى برد کە خۆشەويستى کارى کردۆتە سەر ھەستى
 (کەزىيە) • تا ماوەيەك وەك تەواوى کچان لەکاتىکدا بە ئاشکرا
 دەشويستکەرە پادەماز ، لەبەرە سەبرى (ماريوس) دەکرد • يەكەم
 رۆژ کە ئەو دووانە چاويان بەيە کتر کەوت ، ھەر دوکیان ھەستيان
 بەو کرد کە يەكەم نىگای بەو جۆرە ناوى عىشقەو زمانى نىگا بە نەھىنى
 زۆر قەسەو پازو نیاز دەکاو دەردى دىل زۆر دەر دەپى !

ئەو رۆژە (کەزىيە) چۆ خانووەکەى خىيالى (اورست) کە
 (زان وئزان) بىرارى دابوو ناو بەناو بچىتە وى • (کەزىيە) لەبەر ئەوەى
 ئەجوانى خۆى گەى بوو ، خۆى بەخاوەن چەك و خاوەن دەسلەلات و
 بەقوومەت دەزانى • لەيادمانە کە (ماريوس) جارێ چۆن دوو دىل دەبوو ،

چەند سەعات ئەگەردەشگەدا دادەنشت و توانای ھەستان و چوونە
پەشمەووی نەدە کرد و چۆن (کەزىيە) پقى لى ھەلەمەستا .

رۇزنىك (كەزىيە) بە (زان وائزان)ى گوت : باوگە وەرە با ناوئىك
لەولايە پياسەيكە بىكەين . (كەزىيە) بۆيە دەچۆ وئى ، چونكە دەى دى
كە (ماريوس) لەو نزيكە دور ناكەوئەو .

ئەو رۇژد نىگا سىجراوى يەكەى ، (ماريوس)ى دىوانە کرد و
ئاگای لە خۆى ئەما . نىكای (ماريوس)ىش (كەزىيە)ى خستە دلى
كوتكى و لەرزىن . لەباشان (ماريوس) بەخاىرجەمى پوشت و (كەزىيە)
بەنىگەرانيەو مابەو . لەو رۇژد بە دواو بە كىريان دەپەرست (كەزىيە)
مەشائى كەلىمەى عىشقى نە دەزانى ، چونكە قەت لای ئەو ئەو كەلىمە
باس نە كرابو . بەو ھۆيەو نەى دەزانى چ ناوئىك ئەو ھەستە بئى ؟

ئایا كەسنىك ناوى خوشى خۆى نەزانى لە نەخۆش كەترە ؟ نەى
دەزانى ئەو ھەستە چاكە يان خەرابە ؟ سوودى ھەيە يان زيان ؟
زەرورە ، يان پرىكەوتە ؟ ھەمىشەيە ، يان كاتى ؟ دروستە ، يان
قەدەشەيە ؟

ئەو عىشقە سوودى بۆ پرەجى (كەزىيە) زۆر بوو ، چونكە ئەو
پيوستى بەخۆشەوئىستى بوو . دەى وئىست يەكئىك بەرستى و خوشى
بوئى ، ھەموو رۇژى زۆر بەپەلە لەكاتى ديارى كراودا دەچۆ
گەردەشگە (ماريوس)ى دەى و زۆر كەيف خوش دەبوو . رۇزنىك
خۆى بۆ پانەگىراو پازى دلى خسۆى لەزىو بەردەدا بە (زان وائزان)
گوت : - گوتى : ئەو باغەى (لوكرامبورك) چەند جوانە . (ماريوس) و
(كەزىيە) لەگەل يەك وەك غەربە واپوون ، قەيەيان پىكەو نەدە کرد ،

ئېك تىرىك ئەدەبىيەتتە ، ۋەك ئەستىزەكانى ئاسمان ئېك دورى بوون ،
تەنيا دەئزان و يەككەريان دەينى .

« پەزىلەت »

ھەممۇ ۋەزىر ھالەتتە ئەندازە خۇي ھەيە . دايىكى پىرو
ئەبەدى سىرۇشت و تەبىئەت زۇر بەھىۋاشى (زان ۋالزان) ى لەكارى
(ماریوس) ئاگادار كىرد . بەھۇيەۋە پەك ۋ دەمارى (زان ۋالزان)
كەۋتە لىدان ۋ دەلەرزىن ۋ فەكرى گۇرا . ھەروھە (ماریوس) ىش كەۋتە
خۇو ، بەگۇيرەدى يادى ۋ كەۋرەدى خىۋاۋ بەھۇي ھەمان دايىكى
تەبىئەتتە ، ئەۋەدى لەتۋانداۋو ، لەدەستى دەھات بۇ خۇشاردەۋە
لەۋاكى (كەزىيە) دەى كىرد .

بەلام (زان ۋالزان) ھەر چەند سەرنەجى دەدايە پەنئارى ، تەبىئى
ئەدەھاتە بەرچاۋ . ۋەك جاران ئەدەپنۇلايان ۋ زۇر دور دادەنىشت .
بەزاهىرى كىتەبىكى بەدەستەۋە دەگرت ۋ خەرىكى مۇتاللى دەۋو .
جاران بەكۋتە كۆنكەۋ . دەھاتە شۇن كەرانەكە ، بەلام ئىستا ھەر
زۇرە كۆتەكى نوئى نەبەردەكا . (زان ۋالزان) زۇرى لى پەست بوو .
تەبىئەت سەلىقە (ماریوس) لەپۇشىنى كۆتى تازەداۋ لەلەبەر كىردنى
لەو كراسە جوانە بەنرخانە (كەزىيە) بە تەۋاۋى ئەۋيان نىگەران ۋ
نارەھەت كىردبوو . قەت باى (ماریوس) ى لى (كەزىيە) ئەدە كىرد .
تەنيا رۇزۇك تەبى خۇي بۇ پانەگىراۋ گوتى : ئاخ تەماشى ئەۋ كەنجە
بەكە ۋەنەبەكى چۆنى ھەيە ؟ بىۋاۋ نارەھەت دەكا ، ئەۋەندە خۇي
دەگرت . ئەگەر (زان ۋالزان) ئەۋەدى سائىك لەمەۋبەر بىگوتابە : (كەزىيە)
لەبەر ئەۋەدى مىدال بوو ، لەۋەلامدا دەبىگوت : نە . كەنجىكى زۇر

سەرئىچ پراگىشە • ئەگەر دە سالل لەمەو دوا بىگوتايە دەبگوت : پراست
دەكەى زۆر دزىو ، نايەتە بەرچاو • لەبەر ئەوەى خۆشەويستى ئەوى
ئەدل چەقى بوو ، بەلام ئىستا لەو كاتەدا زۆر لەسەر خۆ گوتى : كامە ؟
ئەو گەنجە دەئىي ؟

دەتگوت : ئەو يەكەم جارە ئەو كوپە دەبىي • (زان وائزان) لە
قەسكەى خۆى پەنسىما بۆو گوتى : تەماشائى چەند بى عەقلم ؟
دیارە ئەو بىتجارە ئەو كوپەى نەديو ؟ من خۆم نىشام دا •

(كەزىيە) تەنيسا كەپەتلك لەدەمى دەرچوو نىسكى دركاند بوو
بەهوى سەرسامى باوكى • باوكى سى سەعات بوو لەگەل (كەزىيە)
دانىشتبوو ، خەريك بوو هەستى ، (كەزىيە) گوتى : باوكە وا زوو ؟

(زان وائزان) نەى دەتوانى كارىسكى وابكا (كەزىيە) تىي نەگا •
ئەواوى ئەو چەند سەعاتە كە لەژيانى دوو دلدارى خۆشەويستدا زۆر
خۆش ، بەتايەتتى كاتى (كەزىيە) لەبنەو زەردە خەندەى بۆ (ماريوس)
دەكردو (ماريوس) وەى نەدەزانى ناو چاوانە فرىشتەيەكەى (كەزىيە)
نەبى هىچ لەو دنيا پانو بەرىنەدا هەيەو هەر ئەوى دەدى • (زان وائزان)
بە چاويكى سەير لە (كەزىيە) دەپوانى و بەچاو پىكەوتى (ماريوس)
زۆر توپە دەبوو • (ماريوس) ئارامى لى هەلگىرا بوو ، رۆژيك تا
خيابانى (لواووست) وەدوا (كەزىيە) كەوت • رۆژى دوايى چو
لەخاوەن خانووەكەى پىرسى ، خاوەن خانو چۆ لای (زان وائزان) و
گوتى : ئاغا ئەو كوپە گەنجە بۆچى ئەوئەندە لە تىو دەپىرسى ؟

(زان وائزان) رۆژى دوايى بەچاوى پى لەرقەو پىروانىيە
(ماريوس) و (ماريوس) هەستى پى كرد • (زان وائزان) بارى كردهو بۆ

قەسرەكەى خىيابانى (بىلومە) • (كەزىيە) ھەر چەند يېنى ناخۇش بوو ،
 بەلّام وەسەر خۇى نەھىتاو نەى گوت : بۇ بار دەكەى ؟ (زان وائزان)
 لەبەر ئەومى خۇى دەردى عىشقى نەدى بوو ، پەى بەدەردى دلى
 (كەزىيە) نەدەبرد • ھەر ئەومەندى دەزانى كە (كەزىيە) ناپەحەت و
 غەبار دىتە بەر چاۋ • تا رۇزىك لە (كەزىيە) ى پىرسى گوتى : يىت
 خۇشە بىچىنە گەردىشگى (لوكرامبورك) ؟ (كەزىيە) بە ناپەحەتەو
 گوتى • نەخەير !

(زان وائزان) بەكرى (كەزىيە) زۇر ناپەحەت بوو • (كەزىيە) بۆيە
 واى وەلّامى باوكى دايەو ، لاي وابو كە ھەستى ژانەى خۇى بەر
 شپو ھەر بېرىۋا نىشان بدا كە چورن و نەجوونى لا وەك بەك بى ،
 باوكى جارىكى تىر پىنى دەلتەو •

بەلّام چەند مانگ تى پەرىن تا چوونەو گەردىشگا زۇر درەنگ
 بېو • (ماريوس) لەوى ئەما بوو • زۇرى پەرۇش بوو ، رۇز بەرۇز
 پەرىشاتر دەبوو ، نەى دەزانى زىستانە ، يان پايزە ، ھەتاو ، يان باران
 دەبارى ، ھەورە ، يان ساو ؟ تەير دەخوتىن ، يان نا ؟ نە بېرى لەھىچ
 دەكرەو ، نە ھىچى دەدى • تەنبا ئەومى دەزانى چاۋ دەجىگايەكەو
 بېرى • لەگەل ئەو شىدا ھەر كارىكى واى نە دەكرە كە (زان وائزان) بە
 تەواوى تىي بگا • ئەوباوك و فرزەندە كەتا دوپىن يەكترىان زۇر
 خۇش دەويست ، ئىستاخفەت لەيەكتر دەخۇن ، بەلّام وەسەر خۇيان
 ناھىن و باسى ناكەن •

« بىرىنى دەروو شىفای ژوور »

ئىتر (كەزىيە) و (زان وائزان) خويان دابۇ نان دان بەرسيان و

جل کردن بۆ پروت و ههزاران و دلی خسویان بهوه خوش کرد بوو .
خه میان له دلدای نه دهمما .

روژیک به جووته چوونه عه نده تی (ژوندرت) کاتی گه پانه وه
(زان و الزان) چۆ کاوله خانوه که ی پستی هه وشه که وهه بآلی پروت کرد .
(که زیه) نه ماشای کرد بریتیکی گه وره ی قوولی به قۆله وهیه ده تگوت :
سووتاهه پدهش بۆته وهه ، ماوه ی مانگیک له جیدا بۆی که وت ، به هیچ
جۆری پازی نه ده بوو دوکتوری بۆبانگ کهن ، ده یگوت : پیویسیم
به دوکتور نه ، به لآم (که زیه) وهک کچیکی زۆر دلسۆز شه وو روژ
ده رمانی ده کرد . زۆریشی پێ خوش بوو که ده توانی خزمه تی بکا .

(زان و الزان) خوی له جارار به خوش بهخت تر ده زانی که
(که زیه) ئاوا به پروخوشی خزمه تی ده کا . جار جبار له (که زیه) ی
ده پروانی و ده یگوت : ئاخ برینی باش ! ئاخ دلی میهره بان ! (که زیه)
به هو ی نه خوشی باوکیه وه نه ده چۆ ده ره وهه ، ههر له مال ده بوو ، کتیی
بۆ باوکی ده خوینده وهه . (زان و الزان) له خوشیانی وهی ده زانی تازه
له دایک بووه ، کوپه گه نه چه که وه گه ردشکای (لوگزامبورک) ی له بیر چوو
بوونه وهه . (که زیه) ش هاتبوووه سه رخۆ . (زان و الزان) به خوی ده گوت :
به آلی من له نه وه وه له وه به سه هو چووم ، وانه بوو .

ئه وه نده ی خو به خوش بهخت ده زانی ختلی (تساردیه) و
شه پره که ی له بیر چوو بۆوه ، ههر له وان ده ترساو ، به لآم ده یگوت : تازه
ئه وان له به ندیخانه دان و له دوا روژیشدا ناتوانی هیچ بکه ن . ده یگوت :
به لآم به پراستی عائیلتیکی به ده به ختن ؟

به هار داهاات . باغو ده شت و گوآزار ئه وه نده جوان بوون . پری

کردە (كەزىيە) و گوتى : ئەو بۆ ناچىيە ناوباغ و پىياسەيك ناكەسى :
 زۆرم پىخۆشە • (كەزىيە) پى دلى نەكردو چۆ ناو باغ دەستى كرد بە
 قەدەم لىدان •

برىنى باوكى وردە وردە سارتىز بۆو • (كەزىيە) زۆرى پى
 خۆش بوو • مانگى (مارس) بوو ، زستان بارگەى پىچا بۆو ، غەم و
 بەزارەى باركردبوو ، دنيا دنيايەكى تر بوو •

مانگى (نيسان) داهاى • لەو مانگەدا رۆژ بەئاسمانەو تىشكى
 زۆر خۆشە ، ھەر وەك مندالى ساوا دەگرى ، درەخت و باغ و گول و
 مېرك و مېرغوزار شىوھى سەر زەوى دەگۆپن • (كەزىيە) زۆرجوان
 بوو ، بەتايەتى بەھاران غەم لەدلاندا كەم دەپى و زوربەى خەلك زۆر
 واىە دەگۆپى • (كەزىيە) ش فەرقى كردبوو •

سەعات دەى بەيانى دوا نانخواردن باوكى ھەلنا ، كە لەگەلى
 بچى بۆ گەپان ، بالى باوكى گرت و وردە وردە وەدەر كەوتن • باى
 بەھار غونچە گولى ماچ دەكردن و ھەوا زۆر فېك بوو • (كەزىيە)
 ئەوئەندە كەيف خۆش بوو ، ئاگای لەخۆى نەبوو ، بە ئارەزوى خۆى
 پى دەكەنى • (زان وائزان) زۆرى پىخۆش بوو ، ھەى دەزانى گولى
 پايزى ، بەھارى لى ھاتوو • برىنى باسكى گۆشتە زونەى ھىنا بۆو و
 شەوانە دە چوو دەگەپاوپىاسەى دەكرد •

« دىك لەبن بەردىكدا »

زان وائزان) عادەتى وابوو ، جار جار دوو سى رۆژ دەچوو بۆ
 سەفەر ، لەمانگى (نيسان) ى ئەو سالتەدا خوا خافىزى لە (كەزىيە) كردو

به کاره کهره که ی گوت : ناگات له (کهزیه) بی .

له باغه که دا ، له نزیك دەر وازه کون کونه که که دهی پروایه سهر
خیا بان سه کویه کی به ردین بوو ، بهری تهماشا کردنی چاوی خه لکی
بیکاره ی گرتبوو که به قهستی تهماشا ناو باغ بکه ن ، مه گهر له قه لشتی
دهر وازه وه تهماشایان بسکر دایه . لهو مانگی نیسانه دا (ژان و الزان)
روژ نیک چۆ دهر وه و (کهزیه) له دوا روژ ناوا بوون چوو له سهر شهو
سه کویه دانیشت . له دوا ماوه به ک ههستا له ناو باغه که دا دهستی کرد
به گهران و دوباره هاته وه سهر سه کویه که . که تهماشای کرد بهردیک
له سهر چینگا که ی دانراوه ، که له پشدا لهو نی نه بوو . زوری لاسه ییر
بوو ددیگوت : ده بی شهو بهرده مه عنای چ بی ؟ کئی لهو نی دانابی ؟ چۆن
هاتیته ژوره وه ؟ مه گهر له قه لشتی شیشه ئاسنه کانی دهر وازه که وه دهستی
هینایتیه ژوره وه ؟ ئاوړیکی دایه وه به ترسه وه چو وه ژوره وه ،
دهر گای سالتونه که ی تووند داخست و قفلای دا . ئهجا له خزمهت
کاره که ی پرسی گوتی : باوکم هاتوته وه ؟ ووتی : نه خیر . (کهزیه)
گوتی : نه ی تو هه میسه دهر گاو په نجه ره دادمه خه ی ؟ به تاییه تی کیلونی
دهر وازه که قایم ده که ی ؟ گوتی : به لئی مه ترسه . (کهزیه) باشی ده زانی
که شهو خزمهت کاره یان قهت خیانهت ناکا ، به لام له وه دهر ترسا چونکه
خانوه که یان له ئاوه دانی زۆر دوور بوو . خزمهت کاره که گوتی :
پاست ده که ی ده بی زۆر وریا بین . به تاییه تی خوئاغاش له گهل تیه
لیره ناخه وی ، به لام هیچ مه ترسه ، ته وای دهر گاو په نجه ره داخستوه
ده لئی قه لاتی قایمه . (کهزیه) گوتی : بی دنگ بهر هه وه
په نجه ره کان قایم که . (کهزیه) به قهسه کانی خزمهت کاره که واتیک چوو
ته نانهت توانای نهو می نه بوو بللی : بیچۆ تهماشا شهو بهرده بکه که

له سدر سه کو که یه • له وه دم ترسا که ده روازه که بکاته وه یه کیک یتسه
ژوره وه • هه رچه ند ده رگاو په نجه ره داخرا بوون ، به لام
خزمن کازه که ی وادار کرد بیچی هه موو کون و قوژینی خانوه که بکه پری
له دوا یه (که زیه) چۆ ژوره که ی و سهرنجی ژیر قهرمو یله که ی داو ئه و
سه وه زۆر به نا پرچه تی نووست • له گهل گهل که ردی به یانی خاصیه تی
روژ بوونه وه ئه وه یه ، که خه وه له ییاو ده زپیتی و ، خه نده دینیه سهر
لیوان • هه ر که پوژ بووه (که زیه) شه وی پابر دوی که وه ته وه یادو
به شه رمه ندمیه وه کوتی : ئه یا پۆ ، ئه وه چ خه و نیکم دی ؟

تیشکی پۆژ کەله درزی پەنجەرەو دەهاته ژورو سیپەری
 بەردە کانی ئەرخوانی پەنگ دەکرد ، (کەزیە) واکەشاندەو
 کارەساتی شەوی پابردوی لەبەر بردەو بەخۆی گوت : خۆ سەر
 سەکۆکە هیچ بەردی لێ نەبوو ، ئەو خەون بوو دیم • لیباسی گۆپی و
 پۆیی بۆ نیو باغ و پای کرد بۆلای سەکۆکە • لەنکاو هەستی
 بەئارەقکی سارد کرد بە ناوچاوانیدا هاتە خوارێ ، چونکە بەردەکی
 دی نەوێ بوو •

به‌لام نه‌وجاره پوناك بوو ، وەك شه‌و نه‌ترسا گوتى : ئاى بابزانم
 نه‌وه چيه ؟ به‌رده‌كه‌ى هه‌لبىرى كاغه‌زىكى له‌ژىر دابوو ، گورج
 پاكه‌ته‌كه‌ى هه‌لبچرى نامه‌كه‌ى ده‌ره‌تتا ، زۆرجوان نوسرا بوو ، به‌لام
 ناوو ئىمزاى كه‌سى پتوه نه‌بوو ، گوتى : ده‌بى بۆ كى نووسرا بى ؟

سهری وەرگێرا تەماشای ئاسمان و خیاان و کووترەکانی کرد کە لە دەورە
بەمەلا و ئەولادا دەفڕین و هاتە سەر ئەوێ وە خۆینی • لە کاتی کدا
خەریکی خۆیندەوێ نەهە کە بوو ، وردە وردە بۆی پزۆن نەبوو ،
وای هەست دەکرد کە بە دەستیکی لەرزۆک نووسراوە • لە بەغزە

دېرېښکدا مهره که به که ی توڅه و ، له هېندېک جېدا کاله ، وای ده گه یاند
 که به چنډ روژ نهو نامه نووسرابې . نهو نامه یه پر بوو له هسه ستی
 علاقه و خوښه و سستی و ، ټاگري نه وینی ئې ده باری . (که زیه) تا نه و کاته
 قدت شتی وای نه خویند بووه . ده یگوت : نهو خه ته جوانه چیه ؟
 نامه یه کی بی ناوو نیشان ؟ بی ټیمزا ؟ نامه یه کی پر له نه وین ده تگوت :
 فرشته یه ک هیناویه تی و کچېک ده ی خوینته وه . نامه یه کی عاشقانه ،
 نووسه ر ته وای پرازو نیاز ی خو ی نووسی وه . جا کئی نووسیویه تی و
 بو کئی نووسراوه و بو کئی نارده وه خوا ده زانی ؟ به لام (که زیه) زوو
 گوتی : دیاره خوښه تی ، هه ر نهو کوپمیه ! گورج بو مال گه پرایه وه و
 چو هو ده که ی خو ی و ده رگای له سه رخو ی پټوه داو ده ستی کرد
 به خویند نه و ی نامه که . نه و نه و ی خوینده وه هه مووی له بهر کرد .
 له پاشان ماچی کردو به سینگیه وه نا .

ټیر هه موو شتیک ته و او ببوو . (که زیه) به به حری نه ویندا
 چوو بو خوار ی . ده روازه ی خوښی لې کرا بووه . نهو پوژم ی زور به
 خوښی برده سه ر . شه و ی (زان و آلزان) چو ده روه (که زیه) هه ستا
 زولفی به شانه کردو ، کراسیکی ټیخه دا براوی له بهر کرد ، گه رده
 بلورینه که ی تپرا دیار بوو . هه ر به و تاریکه شه وه چو ناو باغو ده ستی
 کرد به گه پرازو ده ست دا هینان به له خه داره کاند ا . چو سه ر سه کوکه .
 به رده که هه ر له و ی بوو . دانېشت و ده سته سپه کانی به به رده که دا
 دینا ده تگوت : سپاسی ده کا .

له نکاوېک موچر کیکې پېدا هات و ناوړوی دایه وه . زانی که
 به کیک له و تاریکه شه وه دا له و یه . هه ستاو له بهر په شوکار یانی بی

دەنگ پادەستا ، زۆر پەرىشان بوو ، پاشەو پاش گەپراپەووە ، پالى دا بە
دارىكەووە دەنا دەكەوت .

لەنكاو گوتى لە دەنگى نەناسراوێك بوو ، ئەوێندە لەسەر خۆ
دەهات دەنگوت : دوو بەلكە گەلا وىك دەكەون و دەنگيان لێو دى .
گوتى : لێم ببوورە كە لە خۆو هاتم : ئاگام لەخۆم نەماووخۆم
پانەدەگرت ، بۆيە هاتم . ئايا ئەوێ لێرم داناووخۆم تەتەووە ؟ ئايا دەم
ناسى ؟ ئايا لەبىرتە ئەو رۆژە چۆت تەماشاكردم ؟ پێگام بە جار جار
بێمە تێرە ، لەغەبەووە پێيان گوتم : دەزانم دەمرم . تۆ فرىشتەى منى .
خۆزگە دەت زانى چەندم خۆش دەوێتى ؟

بەلام ببوورە ، تۆرە مەبە ، ئاگام لەخۆم نە ، بوومە هۆى ناپەچەتى
تۆ . (كەزىيە) لەقولاى دڵووە هەناسىكى هەلكىشاو گوتى : ئاخ دايسە
گيان . لەپاشان لەجىگای خۆى دانىشت ئاگای لەخۆى نەبوو ، خەرىك
بوو بەلادا بكەوى ، كۆپەكە گورچ هات باوێشى پيدا كردو بەخۆيەووە
گوشى . (كەزىيە) دەستى گرتو لەسەر دلى دانا ، دەستى وە نامەكە
كەوت كە لەسەر دلى داناو بوو ، بەزمان لاليسەووە گوتى : دەلێى منت
خۆش دەوێتى ؟ (كەزىيە) لەسەر خۆ ووتى : خۆت دەزانى ؟ لەپاش
ماوێيكە (كەزىيە) گوتى : ناوت چيە ؟ لەوێ لاما گوتى : (ماريوس) ئەى
تۆ ناوت چيە ؟ ووتى : (كەزىيە) .

« ناوو نيشانى دا بە كەزىيە »

قەت ئاسمان ئاوا پى ئەستىرەو ، درمخت ئاوا گەشاووە ، گۆل و
گۆلزار ئاوا بۆن خۆشو ، يالندە ئاوا يى دەنگ نە ببوون ؟ (ماريوس)

لەتەمەنى خۆیدا ئاوا خۆشحاڵ نەبوو • بەلام (كەزىه) زۆر غەمبار
بوو • ئىنى پىرسى كەزىه ھۆى غەمبارىيە كەت چىيە ؟

ووتى : باوكم ئىمرو گوتى : خۆت حازر كە ، لەوانەيە بچىن بۆ
سەفەر • (ماريوس) زۆر ناپەمەت بوو زمانى لال بوو نوتقى نەما •

(كەزىه) وەدەنگ ھات گوتى : ئەو چىيە ؟ لەو ئەمدا ووتى :
نازانم چىت ووت ؟ گوتى : بۆ نازانى ؟ لەوانەيە بچىن بۆ (ئىنگلتەرە) •
بەلام فكريكى باشم كردوو • جىگاگەى خۇمانت پى دەلىم : تۆش
ودەرە ! گوتى : (كەزىه) ئەو دەلىنى چى ؟ من پياويكى ھەزارم ، تۆ
ھەر بە شەو من دەينى ، ئەگەر بەرۆز چاوت پى بكم خىرم پى
دەكەى ! پارەى پەساپۆرتەم لە كوئى بوو ؟

بەلام با ناو نىشانى خۆت پى دەلىم : مەبادا شىك پى بەدا ؟ ھەر
قەلەم دادەرەكەى دەر ھىتاو بە تىفەكەى لە ديوارەكەى ھەلگەند
- پلاكى شازدە - خىابانى (دولاورى) • (كەزىه) تە ھاشاى كردو
گوتى : چىت لەدەدايە پىم دەلى ! گوتى : خوا لىكمان دور نەخاتەو دە
بەيانى چاوەپوانم بە •

« بۆ گۆى دەچن »

ھەر ئەو رۆژە ، دەورو بەرى سەعات چوارى باش نيوە پۆيە ،
(زان وائزان) بە تاقى تەنئى لەسەر كورسى گەردشگای (شازدومارس)
دايشتبوو بەبەحرى فكردا چووبۆ خوارى • رۆژىكى دى ئە كاتىكدا
لە ناو باغو دەورەى خىابان پياسەى دەكرد ، چارى بە ئاغای (تەناردىيە)
كەوت • زانى كە لەزىندان ئازاد بوو • بەلام لەبەر ئەو

(زان و آلزان) خۆی گۆپى بوو ئەو ئەى ناسىيەو •

سەرەپاي ئەوئش ئەو پۆژانە (پارىس) ئەوئندە نارام نەبوو ،
دەنگ و باسو بگرو بەردەى سىاسى بوو بەهۆى ئەو پۆلىس ورياتر
وئبن و دەستيان كرد بەسەرنج دانى كارتى خەلك •

جا لەبەر ئەوئى (زان و آلزان) لەزبانيدا زۆر شتى بەنەهتتى
كردبوو ، مەترسى زياتر بوو ، ئەى دەتوانى خۆى بشارتەوئەو ئاشكرا
نەبى ؟ بىريارى دابوو ئەك هەر لە (پارىس) • بەلكو لە فەرەنسادا
نەمىتى و بپروا بۆ (ئىنگلەتەرە) • رۆژنىك بە (كەزىيە)ى گوت : بپريارىكى
وامداوئە خۆت حازر بكە ، تا حەفتىكى كە لىرە دەپۆين •

ئاخرى ، سەرەپاي ئەوئش پوداوتىكى تر پوى دا ، ئەوئندەى
دیشى تىن بۆهات • ئەو پۆژە بەيانى زوو هەستا لەناوباغەكەدا دەستى
بە پياسە كردن كرد • ئاخىرى هانە سەر قادرمەكان ، چاوى بەدیرنىك
كەوت لەدیوارەكە بە هەلكەندراوى نووسرا بوو • پەقەمى شماره
شازدە - خيابانى دولاورىرى ئەو وتانە تازە نووسرا بوون
وادياربوو ئەو شەو نووسرا بوو • گوتى : دەبى ئەو مەعنای چى بى ؟
پەمزو نیشانەيەكە بۆ خەلك ؟ ئاگادار كردنەوئى منە ؟ هەر چى بى ،
ديارە يەكنىك هاتۆتە ناو ئەو باغەو • بەهەر حال ووتمان : ئەو رۆژە
(زان و آلزان) لە گەردشگای (مارس) لەسەر كورسىيەك دانىشتبوو ،
لەنكاو سىيەرى زەلامىكى دى ، زانى يەكنىك نەپاشىيەو پراوئەستاو •
لەو كاتەدا كە خەرىك بوو ئاورو وئداو هەستى ، كاغەزىكى نوشتازەو
كەوتە بەر پى • واديار بوو دەستىك لەپاشەوئەرا بەسەر سەريدا
بەردايەو • كاغەزەكەى بەپەشو كاوى هەلگرتەو ، نووسرا بوو -
جىگايەكەت بگۆرە • (زان و آلزان) بەپەلە لەجىي خۆى هەسا ، بەلام

كەسى نەدى ، تەماشايىكى ولاتى كىرد ، كوپىكى تازە بى گەشتو
چاكەتىكى پەنك خاكى لەبەردا بوو ، شالوارىكى مەخمەرى پەنكى
لەيدا بوو ، لەسەر نىردىوانى باغەكەوۋە خۆى ھەلدايە ئەودى وو وون
بوو . (زان والزان) غەرقى بىر كىردنەوۋە بوو ، گورج گەپايەوۋە بو
مال . ئەو پۇرە تائىۋارە بى مەبەست ھەر ھات و چۆى كىرد . باران لە
سەرخۆ دەبارى ، بەلام گۆى نەدەدایە . نايىكى بۆ تىۋارى كپى
دەباخەلى نا . كەچى ئەۋىشى لەبىر چۆۋە . ئەۋەندەى بىر كىردەوۋە ،
لەۋانەبوو بىكەۋىتە ناو چۆمى (سىن) ەۋەو دەست بىكا بەمەنە ، بى
ئەزەى ئاگای لەخۆى بى .

زۆر بەبى سەبرى چاۋەپوانى داھانى شەۋى دە كىرد . تەنبا بىرى
لەۋە دە كىردەۋە كەسەعات نۆى شەۋ چاۋى بە (كەزىيە) بىكەۋى . كە
ئەۋەش خۆش بەختى شىرازەى ژيانى ئەۋى يىك دىنا . جار جار كە لە
چۆلتىرىنى خىيانەكانى (پارىس) دا ياسەى دە كىرد . لە دورەۋە سەرو
سەدايىكى غەجايى دەھاتە بەرگۆى ، لەبەر ئەۋە سەرى بەرز كىردەۋە لە
خۆى پىسى ئەۋە لە (پارىس) دا شەپە ؟

« بۆ گۆى ؟ »

لەۋ دوايىنەدا (زان والزان) (كەزىيە) دىلخۆشى دايەۋە كە لەگەل
خۆى بەرى بۆ گەپان . رۆژىك لەناۋ باغىكى چۆلدا دانىشتىبوو بىرى نە
(تەناردىيە) دە كىردەۋە زۆرى لائەجايىب بوو ، زۆر دەترسا ، بەتايىيەتى
ھالەتى طواری لە (پارىس) پراگەندىراۋو بىرارى دا نەك ھەر لە
(پارىس) بەلكو لە (فەرەنسا) بىروا بۆ (ئىنگىلتەرە) و چوۋ بە (كەزىيە)ى
پراگەياند بەتايىيەتى زۆر لەۋ نووسراۋە ترسا كە لەسەر دىۋارە كە نووسرا

بوو ، ناو و نیشانی (ماریوس) بوو ، وهی زانی تهره ده بته هوی
هه پره شه لهوو ناپره هه تی (کهزیه) *

هر که شه و داهات پاست سعات نو گه یشته خیابانی (پلومه) *
نه چاو یی که وه تی باغه که هه موو شتیکی نه بیر چوو . چلو ههشت
سعات بوو له گهل (کهزیه) یه کریان نه دی بوو . نهو مولاقاته هه موو
شتیکی له بیر بر دبووه ، زور دل خوش بوو ، چوسر دیواره کهو خوی
هه لدايه ناو باغه که وه ، به لام (کهزیه) له جیی جارانی نه بوو ، به باغه که
تی په پی و گه یه لای پلکانه کانی خانوه که گوتی : بی گومان له ماله وه
چاوه پروانیم ده کا . به لام (کهزیه) له ویش نه بوو .

سه ری بهرز کرده وه ، به نجه ره کان پیوه درابوون . له باغه که دا
که پا که سی لی نه بوو ، گه پرایه وه ، ئیمانی لانه مابوو . وه که ئاغایه که
بیچه وه مال له ده رگا بده دهق و البایی کرد ، چهند جار له ده رگای دا ،
چاوه پروانی نه وه بوو . به نجه ره یه که بکریته وه و ناو چاوانی گرزی باوکی
(کهزیه) ده رکه وی و پر سیاری لی بکا - بلئی . کئی و چ کاریکت هه یه ؟
کهس وه لای نه دایه وه . دوباره به تووندی کوتایه وه و به ده نگی بهرز
هاواری کرد (کهزیه) - (کهزیه) . وه لام نه بوو . دلی پوخا . نه
له باغو نه له ماله وه کهس دیار نه بوو ، نه سه ر قادر میک له داخان خوی
به عه رزیداداو گوتی : له یاش (کهزیه) مردن بومن باشتره .

« ماریوس هات »

له نکاویت له ناو داره کانی باغه که دا ده نگیکی هاته بهر گوتی ،
هاواری ده کرد ئاغای (ماریوس) ! به په شوکاوی پاست بووه گوتی :

ئەو كىيە ؟ دەنگە كە لەپاش دارە كەنەو گوتى : ئاغاي (ماريوس)
 ھاوئەلەكان لە سەنگەرى خىيابانى (شانوروى)دا چاۋە پروايت دەكەن .
 ھەورى خاۋەنى دەنگە كەى ناسى ، چونكە وەك دەنگە تووزاۋىيەكەى
 (ابونىن)ى كىچە گەورەكەى (تارديە) دەچوو .

بەپەنە پاى كرد بۆ لای دەروازەى باغەكەو كوردیەو ھە سەرى
 بردە دەرەو ھە ، لەو كاتەدا پياۋىكى دى وەك كورنىكى گەنج دەچوو لەو
 سەرى خىابان پۇشت وون بوو .

« سۆرگىپەكان »

چاۋاچاكە سەرىك لەسەنگەرى شۆرشگىپەكان
 بەدەين و بزايىن ئەو پتە مەنئەى چى و مەوزوع چچۆرە ؟
 ئە سەنگەرىكى بچوكدا شۆرش گىپەكان چرايەكيان ھەل كەرد بوو ،
 لەسەنگەرى گەورەشدا پوناكى ديار بوو . پوناكى يەكە لەشتىكى وەك
 قەفەزدا بوو ، سۆ لای بەبەرد ھەل چەندرابوو ، تا (با) نەى كورئىتەو ھە
 واش بوو ، پوناكى بەتەواۋى لەعەلمەكە دەدرا .

سەرو بەندى شۆرشى ئەورەى فەرمەسا بوو . خىابان و سەنگەر
 خامۆش و بى دەنگ بوون . ھىچ ديار نەبوو غەيرەز عەلمەى سوورنەبى ،
 شەۋىكى ئارام بوو ، ھىچ دەنگ نەدەھات . تەنبا جار جار لەدورەو ھە
 دەنگى تەقنەو ھە دەھات ، واديار بوو ئىستا ھىزى دەۋلەتى دەست بەكار
 نەبوو ، خەرىكى خۆ ئامادە كەردن بوو . لەسەنگەرى خىيابانى
 (شانوروى) دا بەنجا كەس بەجەلەتى ئامادەباش دانىشتەوون ،
 چاۋە پروانى شەصت ھەزار كەسيان دەكەرد . فەرماندە كەيان نازى
 (انرولراس) بوو زۆر بەبى سەبرى قەدەمى لى دەدان .

ئەوانى دى ۋە كو (كورفى راك) ۋ (بوسوت) ۋ (زولى) (كامبىر)
 لەشتى سەنگەرە كەدا دانىشتى بون ۋ كورىكىش بەناۋى (گاوروش)
 لەزىر زەمىنىكى بەرامبەر سەنگەرە كەدا خەرىكى تەنگەت پاكردنەۋە بوۋە
 فەرماندە كە چۆ زىر زەمىنە كەۋ بە (گاوروش)ى كوت : تۆ زۆر
 بېچولۇڭ چالاكى ۋ كەس ناتىنى ؟ ھەستە بەۋ كزلاڭنەدا بېچۆ چاۋىك بە
 خىاباندا بگىرەۋ بزانە شەرە ؟ يانا ؟ (گاوروش) ھەستا پۇشت • بېچەد
 دەقىقە بى دەنگى بالى بەسەر سەنگەردا ھىناز (گاوروش) ھاتەۋە ،
 پوي كرده فەرماندە كەۋ گوتى : ئەۋ يادى كە لە خىاباندا لە نزيك
 سەنگەرە كە پادەستاۋە پىۋارىك نى ، بەلكە جاسوسەۋ مەن دەى ناسم •
 فەرماندە گوتى : بەراستە ؟ ۋوتى : بەلى ! سەر دەستە كەيان بە پەلە
 لەزىر زەمىنە كە ھاتە دەروۋى ۋ چوۋ چەند وتەيكى بەگوتى ھاۋاىكدا
 چاپاند • كېرا ھەستا چۆ لاي ئەۋانى ترو لەپاش داۋەدەكى كەم چوار
 نەفەر ھەستان چوۋن بۆ لاي ئەۋ يىۋە كەلە خىاباندا قەدەۋى لى دەدان ،
 بەخۇى نەزائى تا لەپاشەۋە توند گرتيان ۋ ھىنايە زىر زەمىنە كەۋ لە
 كۆلەككىيان بەست •

(انترولراس) لى نزيك بوۋە گوتى : ئاغا تۆ جاسوسى ؟ گوتى :
 مەن خاۋەن مەقائىكى ۋ لاتم : پى گوت : ناۋ چىيە ؟ گوتى : ناۋم
 (زاۋر) • فەرماندە ئىشارەدى كرد باخەلىان پىشكى ، كارتىكى بېچوۋكى
 لە باخەلدا بوۋ ، لەدېۋىكى مۆرى فەرەنسەۋى ئىدرا بوۋ ، لەدېۋە كەۋ تىرى
 نوۋوسرا بوۋ (زاۋر) پىشكىنەرى پوليس تەمەن پەنجاۋو دوو سال • لە
 ئاخىرەۋە ئىمزاى رەئىسى پوليسى ئەۋكاتەۋى بەناۋى مىۋ (زىكوت) پىۋە
 بوۋ • (انترولراس) پوي كرده رەقىقە كانى ۋ گوتى : ئەۋ يىۋە
 جاسوسە • لەپاشان پوي كرده (زاۋر) ۋ گوتى : تا دە دەقىقەۋى تو تۆ

تېرە باران دە كړئى . له كوچه ې بلومه بو خيابانى (سن ديس) . نهو
 دنگه ې له دلى تاريخكيدات (ماريوس) ې بانگ كړد كه خو ې به قهرارگاي
 خيابانى (شانوروى) بناسنئ ، لاي واپو دنگي قهز او قه دهره . نهو
 ده ې ويست بمرى و ئدو هملش لهخووه هملكهوتبوو . (ماريوس)
 دروازې باغه كسې پيو داو گوتى : باش وايه برؤم ! (ماريوس)
 ددرگاي گوړې ده كو تاو دهستك له تاريخكيدا كليلې نهو ددرتايه ې بو
 پاگر تبوو . ئيراده ې وهك ئى مروفىكى بئ ثوميد واپو ، بانگان
 كړدبوو ، ده بوو ههر بچئ . زور بهوري ې خو ې له قهره ولان ده پاراست .
 كوچه به كوچه پوښى تا چو خيابانى (بئى سى) و چو بازار .

له قولنچكى كوچه ې (بور دونى) يدهو چرا نه ما ، خو ې له وه زعئكى
 زور سام ئاودردا دى . لهوئ به دواوه نه سرباز ديار بوو ، نه خلك .
 نه چرايك دايما ؟ نه زه لانيك ددبئرا . بئ دنگي و ، ته نيابى و ، شهو ،
 ههر سيكيان دهستان دملې يه كتر ودرتيا بوو . چوونه ناو نهو بىرو
 خه يالانه وه وهك نهو واپو ، بچيه ناو تاريخكى ژبو زه مينيكه وه . بدهو
 پيشه وه دريژده ې به پوښ داو چو بازار .

بئ دنگي بالى پردى به سهر بازاريشدا كيشا بوو ، له خيابانه كانى
 ديش دنگيك نه دهات . نوورنىكى پدنگ سوور له خانويكى دوره وه .
 ديار بوو . له سهنگه رى (كورنيت) دهو دهات به رده وئ پوښت ،
 له پاشان چوو بو كوچه ې (برشبورز) تيشك گرى شوپش گيره كان بئى
 نه زانى . لهوئوه چو بو كوچه ې (موندتور) . له ويرا زور به ئاسانى
 ده كرا بچيته سهنگه رى شوپش گيره كان . سهنگه ركه له بهر خانوان
 ديار نه بوو . چو پيشه وه گونى له دنگي شوپش گيره كان بوو له ناو
 سهنگه ركه دا دهات .

« يەكەم ھەنگاۋ ئالا »

ئېتىنا ھەۋائىك پەيدا نەبۇۋ • سەعاتى كەۋرەي (سەن مەرى) سەعات دەي شەۋى پراگە ياند • (ئىترولراس) (كۆمبەر) بە تەنكەۋە لەنزىك زالكى سەنگەرەكە پراۋەستا بىرون دەنگيان نە دەكرد ، ئۆيىن ھەلخىستىۋ • لەنكاۋىك نە ناۋەراستى ئەۋ تارامى ۋ بى دەنگىدا دەنگىكى سافو دلىگر ھاتە بەرگۆي ، ۋادىار بوۋ لە ئاخىرى خىيابانى (سەندىس) دەھات ، بە دەنگىكى زۆر ھەزىن شىعرى دەخۇندەۋە •

(ئىترولراس) پوي كرده ھاۋەلەكەي ۋ بە پەشۋىيەۋە گوتى : (گاوروش) • بە ئى دەي ھەۋى بەۋ ھۆيەۋە ئىعلامى خەتەر بىكا • لەۋ كاتەدا (گاوروش) بە ھەلەداۋان نەسەر خىيابان دەركەۋت ۋ بەھەناسە بىر كى خۆي گەياندە كوچەۋ گوتى : كۋا تەنكەكەم ؟ خەرىكن دىن • لەپاش چەند لەھزە دەنگى پىي كۆمەللىك بى دەنگى شەۋى شكاند • ئەۋ دەنگە لەلای (سەنلە) دەھات ، لەپىشدا زۆر ھىۋاش بوۋ ، بەلام ۋردە ۋردە بىلدتر بۆرەۋ ھاتە پىشەۋە •

شۆپىش گىرەكان چاۋيان لەتارىكى كوچەكەۋە پىرى بوۋ ، بەلام نەيان تۋانى ئەۋانەي دەنگەكەيان نىزىك دەبۆۋە بىيىن • تەنىيا بىرىقەي سەرەنيزەۋ لولەي تەنكەيان دەي • فەۋرى زانىان كە كۆمەللىك سەربازى چەكدار بۆسەر كوت كىرەنەۋەيان ۋ لىك بالاۋ كىردى ئەۋان لەۋ ناۋچەيە نىزىك دەبەۋە • كەمىك بى دەنگى پەيدا بوۋ دەتگوت : ھەر دولايان جاۋەپۋانى بەلاماردانى لايەكەي تر دەكا •

لەپى لەقوۋلايى سىيەردا دەنگىكى زۆر شوم ۋ ترسانك بەرز بۆۋە ، لەبەر ئەۋەي خاۋەن دەنگ دىار نەبۇۋ دەتگوت : لەغەپەۋە نىسدايان بۆ ھاتۆتە خوارەۋە •

فەرماندەى سەربازەكان بەدەنگىكى بەرز گوتى : كى لەويە ؟
 « بەر بەدوا ئەودا قىرچەى چەخماخ پاكىشان بەرز بۆۈ . (اشرولراس)
 ئەودا لامايدا بەتوۋندى گوتى : شوپىشى فەرەسا ! - ئاتەش ، بىلىسەيك
 كوچەى پوناك كىردەۋە ، وەك دەركاى كورەى ئاگر بىكرىتەۋە بىيەۋە
 دەيەۋە ، دەنگى تەقىنەۋەيك ھات ، گوتى ئىنسانى كىپ دەكرد ،
 بارانى گوللە بەسەر سەنگەرى شوپىش گىرەكاندا بارى . ئالاي پەنگ
 سوور سىقوتى كىرد . پەلامارىكى زۆر لەنكاۋ مەرگ بار بوو .
 (كورفى راك) پوى كىردە دۆستەكانى و ھاۋارى كىرد . ھاۋەلان فېشەك
 بەخۇپاى ماۋىن ، لىيان گەپىن با بەتەۋارى بىتە خىابانى ، ئەۋكانە
 دەسرىيان لىيەكەن . دەنگى پاكىشانى چەخماخ ھات . سەربازەكان
 تەنگەكانيان پى دەكردەۋە .

لەتەۋارى ئەۋماۋدا (گاۋرۈش)ى بىچۈك و وريا لەشۋىنى ئىشك
 گرتى لە شوپىشكەرەكان دور نەكەتەۋە . كە سەرنىچىدا كۆمەتلىك
 سەرباز بەدزى و لەسەرخۇ لەسەنگەرەكەيان نىزىك دەبنەۋە ، ھاۋارى
 كىرد گوتى : ئاكانان لەخۇتان بى !

(كورفى راك) (اشرولراس) و (كوبىر) و (زولى) و (باھول) و
 (بوسوت) تىكرا لەزىر زەمىنەكە ھاتتەدەرەۋە . كۆمەتلىك سەرباز بە
 تەنگ و سەرەتۈرەۋە ھىرشىيان ھىنا بۆ سەر سەنگەرەكە ، كاتىكى زۆر
 ناسك بوو . ھەۋو ئاتىك مەترى گرتى سەنگەرەكە دىكرا . (باھول)
 لەنكاۋ پەلامارى داىە سەر سەربازىك و كوشى ، بەلام سەربازىكى تر
 ئەۋى كوشى . يەكى تر پەلامارى (كورفى راكى) داۋ ، سەربازىكى
 قەلەۋىش بەسەرەتۈرە ھەملەى بۆ (گاۋرۈش) بىرد ، بەلام لەشۋىش
 ئەۋدا سەرەتۈرەكەى بىگاتە (گاۋرۈش) تەنگەكەى لەدەست كەۋتە

خواری ، چونکه فیشه کیك هات پاست وه ناوچاوانی كهوت و كوشتی .
گولله ییكى تریش هات ئه و سهربازهی كوشت كه پهلاماری (كورفی راك)ی
دابوو .

ئوهی ئه و دوو سهربازهی كوشت (ماربوس) بوو كه تازه هاتبو
كوچه . (ماربوس) له پیش ئه ودا بیجته ناو شوپشگیره كان و همه
دهست پی بكا ، به دو دلی لهسهر كوژانه كه پاوهستا بوو ، بهلام
لهئاخریدا بریاریداو بههر دوو دهماچهكانی دهستی كرد به تهقه و ،
بهیه كه دهست پژی گیانی (گاوریوش) و (كورفی راك)ی نه مهرگت رزگار
كرد . بهلام دهماچهكانی فیشه کیان تیدا نه داو چه کی تریشی پی نه بوو ،
خدریك بوو بجی بو لای زالکی سهنگه ره كه وه لهكاو سهربازیک تهنگی
لی پاكشاو دهستی لهسهر بهله پتكه دانا خهريك بوو بكوژی ، بهلام
لهپاشه ودا دهستك هات و لولهی تهنه كهی گرت و نرمی كرده وه ، ئه و
دهسته دهستی كریكارینی شوپشگیر بوو ، بهلام بهداخه وه تهنه كه
دهرچوو وه دهستی ئه و كهوت و كونی كردوو لهبشتی دهرچوو .

(ماربوس) چونكه تازه دهچۆ سهنگه ره كه ، ئه و به تهواوی
نهزانی . شوپشگیره كان كه له جهملهی لهكاوی سهربازه كان واقیان
ورماوو ، پاشه كشه یان كرد .

انرولراس) لهترسی ئه و بهی لهپوی نهناسینه وه تهقه بكه ن گوتی :
ئاگاتان لهخوتان پی لهخوپا تهقه نه كه ن .

زوربه یان چوو بوونه قاتی دووهم و له بهنجهره كهانه وه دهرتزیان
دهكرد . سهرباز خویان گه یانده خانوه كه و تهقه له تریكه وه دهستی
پی كردو دهسته و تیخه تیکه ل بوون . لهو بگروه بهرده دا لهكاویك
بهكك بانگی كردو گوتی : زوكه ن برۆن ده نا سهنگه ره كه ده تهقه نه وه

دۆستو دوزمن بىھۆى ئەو دىنگەۋە ئاۋرۇى دايەۋ • لەۋ كاتەدا
(ماريوس) چو بۇ قاتى خوارەۋە بەرمىلىكى پىر لە دەرمان بەلادا خىستبۇۋ،
لەسنى لاۋە ئاگرى كىردىۋە • تەۋاۋى فەرماندەۋ سەربازە كان بەۋاق
ۋېرمانەۋە سەپىرىان دە كىرد • (ماريوس) دوبارە گوتى : زورۇ پىرۋىنە
دەرەۋە تا نەم تەقاندۇتەۋە ! فەرماندىك بانگى كىرد گوتى : ئاخىر خۇشت
لەبەين دەچى ! گوتى : قەى ناكە • ھەر ھات دەستە چىلىكى ئاگر ھىناۋ
خەرىك بوۋ ئاگرى بىدا ، بەلام لەپىش ئەۋەدا فەرماندەۋ سەربازە كان
كوژراۋۋ بىرىندارە كانيان بەجى ھىشت پىرپان كىرد •

« پەنجى مەردن دىۋا پەنجى ژيان »

سەنگەر كەۋتەۋە دەست شۇپشگىرە كانۋ ھەمۋىيان ھاتىن
دەۋرەى (ماريوس) يان گىرت • (ماريوس) گوتى : فەرماندە كەتان
لە كۆپىيە ؟ (ئىرولراس) گوتى : تۆ فەرماندەى •

يەككە لەسيفەتە چاكە كانى ئەۋ جۆرە بەلاماردانانە ئەۋەيە كە
ھەمىشە ھىرش ھىنەر ھەملە دەكاۋ رىگا ناگۇپى • چالەبەر ئەۋە
شۇپشگىرە كان بەزۋرى پارىزگارى سەنگەرە گەۋرە كەيان دە كىرد ،
چونكە دوبارە مەترى ھىرشىيان ھەبوۋ •

بەلام (ماريوس) چونكە كىرا بەفەرماندەى ئەۋ كۆمەلە
شۇپشگىرە ، كەۋتە يادى سەنگەرە بچۈۋكە كەۋ بەرەۋ ۋى پىۋىشت •

ئەۋ سەنگەرە زۆر نەھىتى بوۋ ، جىرايەكى لەنەر ھەلگىرا بوۋ ، بە
كەلەك دەۋرەى ھەلجىندرابوۋ • لەكاتىكدا (ماريوس) بەسەرەۋە دەگەپا،
دەنگىكى زەعفى ھاتە بىن گوتىۋ دەى گوت : ئاغى (ماريوس) ! (ماريوس)

واقى و پرما ، چونسكه دهنگه كهى ناسيه وه . ههر نهو دهنگه بوو كه دور
 ساعات له مه و بهر له كوچهى (بلومه) دابانگى كرد بچيته لاي دۆسته كانى .
 سهرنجيكي دورو بهرى دا كهسى نه دى . دهنگه كه هاته وهو گوتى :
 ئاغاي (ماريوس) . دوباره كس ديار نه بوو ، گوتى : له بهر پيتان !
 (ماريوس) داهاته وه ، له تاريكي دا دى يه كيك خوى بولاي نهو ده خزىنى .
 پروناكى مانگ زه لاميكى پاتوۆل دپاوى بى خواسى له ناو چوگه له خوينيكا
 نيشاندا . كابراي كه وتوو سهرى بو لاي (ماريوس) بهرز كرده وه پرسى :
 تايا من ده ناسى ؟ گوتى : نه خير . گوتى : من (ابونين) م . (ماريوس)
 گورج داهاته وه سهرنجى دا ، نه وه (ابونين) . لياسى پياوانى له بهر
 كرده وه . گوتى : نهو چوون بوو هاتيه ئيره ؟ چ پوى داوه ؟ (ابونين)
 له سه رخو گوتى : خهريكم ده مرم .

(ماريوس) هه ناسيكى هه لكيشاو گوتى : نهو بريندار بووى ؟
 سه بر كه ئيستا ده ت بهم برينه كهت ده زمان بكهن . - چونت هه لگرم
 ناپه حهت . نه بى ؟ كوئيت بريندار بووه ؟ ويستى پشتينده كهى بگرى ،
 دهستى وه دهستى كهوت . (ابونين) نالاندى ، (ماريوس) گوتى : نه وه
 ته زيه تم داى ؟ گوتى : كه ميك . (ماريوس) گوتى : خو ههر دهستم وه
 دهست كهوت . (ابونين) دهستى بلند كردو له پيش چاوى (ماريوس)ى
 پاگرت . (ماريوس) كوئيكى په شى دى به دهستيه وه گوتى : نه وه
 دهست بو وايه ؟ گوتى : كون بووه ؟ گوتى : كون بووه ؟ به لى : گوتى .
 بو كون بووه ؟ گوتى : به فيشهك . گوتى : چوون ؟ گوتى :

ئاگات لى بوو سه ربازيك خهريك بوو تو بكوژى و دهستىك له
 باشه وه پرا لولهى تفهنگه كهى گرت ؟ نهو دهستى من بوو . (ماريوس)
 له زرى و گوتى : ئاى چهند ئه حمه قى به ده بخت ، به لام خو نه وه برينه

زۆر نيه ؟ لىم گەپنى بابت بىم ، مۇۋەپپەقىيەت بىر ئىنسانە ئادەتتىكى . (ابونىن)
ئاللاھىدىكى لەسەرخۇ گوتى : ئاخىر گۈللەشكە لە دەستىم تېنى پەپى لە پىشىم
دايە . بىز ئۆتمىسەن سۈۋىدى نيه . ئىستائىت بىلىم : كەچۈن لە دۈكۈر باشىر
دەتوانى يارمەتىم بەدى ؟ ۋەدە لەسەرخۇ ئەۋەپپەقىيەت لەلام دانىشە .

(ماريوس) دانىشتى (ابونىن) دەستى لەسەرخۇ ئىشلىتى (ماريوس)
داناۋ بىن ئەۋەدى تەماشى بىكا گوتى : ئاخىر چەند جۈۋە ؟ چەند پۈرۈشە ؟
بەللى ئىتىر ھېچ خەفەت ناخۇم :

لەپاشان سەرى بەرز كىرەۋە لە (ماريوس) پامار گوتى : ئاغىيە
(ماريوس) دەزانى من زۆر ئاپەت دەپۈم كە دەپۈۋىيە ئاۋ باغ ؟ ئەۋە
من بووم ئەۋىم بەتۈ ئىشاندا . دەپۈ ھەر ئەۋكەتە بىز ئايە كە : قىسە كەي
بىرى ۋەرسى لەپىش چاۋى تۈ ئاشىرىم ؟ گوتى : بىز ئايە ئەۋە ھەۋۋەتەن
لەبەين دەچىن . ئىستائىت كەس ئاتۈۋى لە سەنگەر بىچىتە دەرى .

ئەۋە من بووم تىرەم بەتۈ ئىشاندا ! دەزانم تۈ ئىرە دەكۈرۈپى .
بەلام كاتتى دىم ئەۋ سەربازە خەرىك بوۈ بىكۈزى دەستى لەسەرخۇ لولەي
تەنەنگە كەي دانا .

چەند جۈۋى يىكەننە ! ئەۋەم لەبەر ئەۋە كىرە ، چۈنكە دەم وىست
لەپىش تۈدا بىرم .

لەكاتى ئەۋ قىسانەدا دەستە بىرىندارە كەي لەسەرخۇ بىرىنى سىنگى دانا
خۇيىن كوفارەي دەكرد .

(ماريوس) زۆر بەپەرۋەشەۋە تەماشى كىرە . لەكەي پەنسى
(ابونىن) تىك چۈۋ ، دەستى لەچاگەتە كەي داۋو گوتى : ئاخىر ، دۈبەرە
ھاتەۋە ، ۋەختە گىيەم دەرىجى .

(ماریوس) به شوکاو کچه جوانه که در یزه ی پیداو هه ناسینکی هه لکیشاو گوتی : به جیم مه هیله زور نازیم • له سه ر جیگای خوئی دابشت و ده کوخی • ناخسری گوتی : گوئی بگره ، نام هه وئی فریوت بدهم : نامه یه کم له باخه لدايه بو تو نووسراوه ، له دویتیه له لاهمه ، ووتیان بیخه پوسته وه ، به لام پامگرت ، چونکه نهم ده ویست به ده ست بگا • نازه هه رچی بوو پویشته ، نه وه ناخر دیدارمانه ، نامه که ت بگره • جمگه ی دهستی (ماریوس) ی به دهسته برینداره که ی خوئی وه نووساندو ده تگوت : له خوشیان دهردی لی نه ماوه • له پاشان دهستی (ماریوس) ی له باخه لی چاکه ته که ی نا ، دهستی وه کاغه زیک که وت • کچه که گوتی : هه لی گره • (ماریوس) هینایه ده پی • (اپونین) به سیاوی گوتی : ده ئیستا به ئینم پی بده که ...

— که چی ؟

— به ئینم پی بده ؟

— زور باشه به ئین ددهم •

— به ئین بده که مردم ناوچاوانم ماچ که ی ، چونکه من ههستی پیده که م • دهستی بهر بووه و چاوی له سه ریک نان • (ماریوس) وه یزانی گیانی له بهردا نه ما • (اپونین) بی حه په که پاکشا بوو ، له وکاته دا که (ماریوس) لای وابوو نه ماوه ، چاوه کانی که مردیان لی نیشتبوو هه لیان و به جوریک ده تگوت : خوئی دنیا به کی دی دیوه ، گوتی : ئاغای (ماریوس) یزانه من تو م خووش ده ویست • زه رده خه ندیکی هاته سه ر لیوان و بو هه تا هه تایه چاوی له سه ریک نان •

(اپونین) مرد • (ماریوس) به ئینه که ی برده سه ر • ناوچاوانی

اپونین ئاره قی ساردی له سه ر که وتبوو • په نگی زه رده بوو ، (ماریوس)

ماچى كرد • ئىجا زۆر بەناپەرھەتى ھاتە سەر بىرى ھەلپچىنى كاغەزە كە ،
ئەوئەندە پەشۇكا بوو تواناي خوئىندەئەوئەى نەبوو • گەپرايەو ە چۆ ژىر
زەمىنە كەو لەبەر دەمى مۆمىك دانىشت و كاغەزە كەى كەدەو ە • ناو
نیشانىك بەدەست خەتى ئافرەت بەوجۆرە نووسرا بوو • بۆ ئاغاي
- ماريوس پونت مرسى - لەمە نۆلى - مەيو (كورفى راک) خيابانى وردى
- پلاكى - سازدە •

بەداخەو ە باوكم دەى ھەوئى بەو زووانە سەفەر بكا • ئىمشەو
دەچىنە خانووى ژمارە - ھەوت - لە خيابانى - (ھوم آرمە) تا
ھەوتوئىكى دى دەچىن بۆ (ئىنگلەتەرە) • كەزىيە - چواری - حوزەيران •
پاك داوئىنى (ماريوس) بەجۆرىك بوو ، تەنانت دەست خەتى (كەزىيە) دى
نەناسى •

خوئەنەرى بەرئز - پەنگە باشتر وابى ئەو كارەساتەت بەدريئزى لە
چەند دىرىكدا بۆباس كەم • لەپاش شەوى سىيەمى حوزەيران بىرىك
كەوتە خەيالى (پونىن) ەو ە ، كە فەكرى ھاتە سەر ئەو ە دورى بخاتە بەينى
(ماريوس) و (كەزىيە) ە •

ھات لىياسەكانى خۆى داناو لىياسى كرىكارانەى لەبەر كەردو چوو لە
گەردىشاگەى (ماريوس) كاغەزىكى فەيدايە بەر پىنى (زان وائزان) •
لە كاغەزە كەدا تەنبا ئەوئەندە نووسرا بوو - جىكاكەت وە گوئزە • ئەو ە
بوو (زان وائزان) ھەلى گرتەو ە ، خوئىندەئەو ە فەورى گەپرايەو ە بۆ
مالەو ە بە (كەزىيە) دى گوت : دەبى ئىمشەو لىرە پۆين • لە گەل
(توسنت) دى خەمەت كار دەچىن بۆ خيابانى (آرمە) و لەپاش خەفەيەك
دەچىن بۆ (لەندەن) •

(كەزىيە) بەو ھەوئە لەنكاو ە زۆر ئىگەران بوو ، بەپەلە چەند

دېرىكى نووسى بۇ (ماريوس) بۇ ئەۋەي ئاڭدارى بكا ، بەلام
ئەيدەزانى چۆنى لەۋستەو بەرىد باۋى ؟

چونكى قەت بەتەنيا لەمال ئەدەچۇ دەردەۋە ، ئەگەر بېشى دابايە
بەكارە كەرەكە بېيا ، ئەۋەدە ترسا بەمسيو (فشلونت) بلى . لەۋكاتەدا
(كەزىيە) تەماشاي كىرد كوپىك لەبەردەمى باغە كەدا پىاسە دەكا ، ئەيزانى
ئەۋە (ابونىن)ە لىياسى پىاۋانى لەبەر كىردۈۋە ؟ بانگى كىرد نامەكەۋ پىنج
فپانكى دايە گوتى : زۆرت سىپاس دەكەم ئەۋ نامەم بۇ بەرە ئەۋ جىڭايە
كە لە پىشتى نامەكە نووسراۋە . (ابونىن) ۋەرى گىرت دەباخەلى نا .

رۆزى دوايى كە پىنجى مانگى حوزەيران بوو ھەستا چوو بۇ
مەنزىلى (كورفى راك) تا ھەۋالى (ماريوس) بزانى ، بەلام لەبەر ئەۋە نا
نامەكەي بداتى ؟ بەلكو ھەر بۇ ئەۋەي چاۋى پى بىكەۋى . لەمەنزىلى
(كورفى راك) چساۋەپوانى (ماريوس) ى دەكرد ، كە زانى ئەۋ شەۋە
شۆپش دەس پى دەكاۋ (كورفى راك) بە دۆستىكى گوت : شەۋ دەچىن
بۇ سەنگەر ، خەيالىكى بەرق ئاساي ھاتە سەردەۋە ، نەخشەيەكى
بۇخۇي كىشا ، كە خۇي پى خستە داۋى مەرگەۋە . بەلام دەۋى ويست
(ماريوس) بخاتە ناۋ شۆپش ۋ شەپەۋە . بۆيە تاقىيى (كورفى راك) ى كىرد
كاتى بەسەنگەرەكەي زانين ، گەپرايەۋە چوو بۇباغى كوچەي (بەلومە) .
ئەۋلىي پون بوو ، دەيگوت : چونكى (ماريوس) نامەي (كەزىيە) ى
دەست نەكەۋتوۋە ، ۋەك شەۋان لەكاتى خويىدا دەچىتە ۋى . (ماريوس)
چۆۋى (ابونىن) ۋەك زانيتان ناردى بۆسەنگەر بۇ لاي دۆستەكانى ۋ
خۇشى دواي كەۋت ، بەلام خۇي بەداۋى مەرگەۋە بوو .

ھەسادەتىكى پى جى ، ھەسادەتىكى عاشقانى لەبەنى بىردو لەسەرە
مەرگىشدا لاي ۋابوو (ماريوس) دەكوزرى ، لەدلىدا گوتى : خۇ تازە

بۆكەس ئابىيۇ پەيوەندى بەكەسەۋە ئابىيۇ • بەھەرھال با بگەپىنەۋە سەر
مەبەستەكە •

(ماريوس) كاغەزى (كەزىيە)ى ماچ كىردو گوتى : ديارە منى خۆش
دەۋى ، ئىتىر ئابىيۇ بىرم : لەپاشان بەخۆى گوت : ئاخىر ئىدو لىم
جىادەپىتەۋە ، باۋكى دەى با بۆ (ئىنگلەپە) ، باپىرىشەم بەو زن خواسىتە
پازى نىە ، دەبىي بىرم ، چونكە لەمردن چاكتىر نىە •

لەپاشان بىرى كىردەۋە كە دەبىي لەپىشە مردندە دوو شتى گىرەكت
بگا • يەكەم (كەزىيە) لە مردنەكەى ئاگادار بكاو دوۋەم خىر حافىزى
لىي بكا • دەفتەرىكى لەباخەل دەرھىنا ، لاپەرىكى لىي كىردەۋە
نوۋسى يىك برانى من و تۆ مەھالە ، بىرسم بە باپىرم كىرد پازى نەبوو ،
من ئىتىر دوا پۆزىكم نىەو تۆش ھەروا • چوۋمە مالتان تۆم نەدى •
لەبىرتە ئەو بەلىنەى پىم داي ؟ ھەر لەسەر قەۋلى خۆم ، من دەمرم ،
چونكە تۆم خۆش دەۋى ، كاتى ئەو نامە دەخوئىنەۋە گىانم لات دەبىيۇ
بە دەمتەۋە پىدەكەنى •

لەبەر ئەۋەى چەسپى لانەبوو ، نوشتاندىيەۋە لە پىشتەكەى نوۋسى
- مادمازل - كەزىيە - فوشلونت • مەنزلى فوشلونت ، كوچەى لوھوم
آرمە ، پلاكى پەقەم ھەوت •

نامەكەى بەدەستەۋە بوو ، خەيالى پۆبى ، لەپاشان ۋەدەقىكى تىرى
لە دەفتەرىكە كىردەۋە چوار دىرى تىرى بەو جۆرە لىي نوۋسى دەتگوت :
ۋەسىيەت نامەيە - ناۋم ماريوس پونت مرسىيە • جەنازەكەم لە مالى
باۋكە گەۋرەم - موسيو زىل نورماند ، خىيالى كالور ، ژمارە شەش لە
(مارائى) لابەرى • لەپاشان دەفتەرىكەى دەباخەلىي نايەۋە بانگى

(گاوروش) ی کرد • (گاوروش) ی گه نجی ٲٲشکچی به یستی ده نکه که ی زور به یی خوش حالیه وه هاته ٲٲشه وه •

(ماریوس) گوتی : ئایا کار ٲسکم بو ده که ی ؟ (گاوروش) گوتی : مهرچی بت هه وی ؟ نه گهر تو نه بو ویتایه من ٲٲستا زیندو نه ده بووم • نه و نامه یه ده ینی ؟

— به لٲی •

— مهر ٲٲستا نه سه نگر وهره ده روو نه و نامه نه گهل خوت به ره و به یانی زوو بیده به مادموزال (که زیه) ، به و ناوو نیشانه ی نه ٲشته که م نووسی وه ، بیگه ٲٲته •

(گاوروش) گوتی خوی خوراندو گوتی : زور باشه • (ماریوس) سیاسی کردو (گاوروش) ٲوٲی •

(گاوروش) شٲٲکی به خه یالدا هات ، به لام نه ی توانی به (ماریوس) ی بلٲی : ده یگوت : ٲٲستا نیوه شه و نه بووه و خیابانی (آرمه) ش لٲره وه زور دورنیه • که واته مهر ٲٲستا ده ی به م و نه ٲٲش نه وه ی حکومه نی نزامسی ٲابگه بندری ده گه ٲٲمه وه ، ٲٲویست ناکا تابه یانی ٲاده ستم •

« جاده ی ٲیماوه چه کداره که »

روژ ٲٲکی توف و باران بو ، که (زان و آلزان) ویستی له روژی ٲٲنجی مانگی (خوزه ٲران) دا بیٲٲه خانوه تازه که ی له شاریعی ٲٲساوه چه کداره که ، که به سه ره ٲٲکی وون چاوه ٲروانی ده کرد • بوٲه که م جار (که زیه) توژ ٲک نابه دلٲی نیشاندا ، به لام که زانی فائیده ی زیه حازر بو • (زان و آلزان) له گهل (که زیه) و کاره که ره که یان گواستیانه وه بو

ئەو خانوۋى كە لە كوۋچەى (آرمە)دا بەكرىيان گرىبوو .

لەو مائ گواستەو دا كە زۆر تر وەك ھەلاتن دەچوو زۆر شتى
لە گەل خۆى نەبرد . شەو كەچوونە خانوۋ تازە كەو ەي ھەست نووستن ،
نەنات ھەرمەسى خانوۋ كەش ھەستى ەي نە كردن . ئەو شەو
(زان والزان) زۆر بەرپە ھەستى نووستو بەيانى بە خۆشەو ە لەخەو
ھەستاو دەستى كرد بە پىك خەستى ئەشيا . بەلام (كەزىە) ئەو پۆرە
لە زۆر نەھاتەدەر . تا كاتى شەو داھات . دەورى سەعات پىنجى دوا
نەپۆ كارە كەرە كە سفرىكى سې ھىتا لەسەر مەزمە كە بلاۋى
كردەو ە نائى ئىوارەيان خوارد . (كەزىە) سەرى زۆر دىشا ، ھەستا
شەو باشى لە زان والزان كردو چۆو ە زۆرە كەى خۆى .

لە سەر نان خواردن خەزمەت كارە كە گوتى : قوربان . دەلن : لە
(بارىس) شوپش دەستى ەي كردو ەو شەپە ؟ (زان والزان) ھەستا
دەستى كرد بە قەدەم لىدانو زۆرى ەي خۆش بوو . لەو كاتەدا لە نكاو
چاۋى بەشتىك كەوت ، ەي ئىختيار لەجىگائى خۆى وشك بوو ، پەنكى
پوانى بەپى .

لەبەرەمبەر ئەو ئاۋىنەى كە لەسەر دۆلابە كە ھەلا ەسرا بوو پراو ەستا
چاۋى بىر ەنە وىنەى ئەو نووسرا ەى كە لە ئاۋىنە كەپرا ديار بوو ،
خوئىدەو ە - نووسرا بوو .

عەشقى من ، زۆر بەداخەو ە باۋكم دەى ھەوئى بەو زووانە بىروا .
ئەو شۆ دەچىنە خانوۋى ژمارە ھەوت لە خىابانى (ھوم آرمە) تا
خەفتە بەكى تر دەچىن بۆ (ئىنگلەرە) . (كەزىە) چوارى - حوزەيران .
(زان والزان) ەي ھەپە كەو بەبەشو كاۋى لەوئى پراو ەستا . كەچوو

بوونه ئەو خانووە (كەزىه) ئەو وەرەقەى مەرەكەب وشك كەرەووى
لەسەر دۆلەبەكە دانابوو كە نامەكەى (ماريوس)ى بىي وشك كەردبوو
وئەى ووتەكانى هەلگرتبوو لەئاوینەكەدا بەجوانى دەخویندراوە •
(زانوالزان) لە ئاوتنەكە نزىكتر بوو دووبارە خویندەو • باوەپى
نەدەكرد ، لای وابوو چاوى پەشكەو پێشكە دەكا •

تا زۆرتى تەماشایەكرداىە زىاترى بۆ پون دەبوو • ناخىرى
لەرزى و لەسەر كورسىيەك دانىشت و بەدەريای خەيالدا دەستى كەرد
بەمەلە •

ئيتەر هەموو شتەك تەواو ببوو ، (كەزىه) يەردەى پەشى بەسەر
هەموو شتەكدا هێناوو •

لەكانى ئەو پوداوەدا ئىستا (ماريوس) كەغەزەكەى (كەزىه)ى
دەست نەكەوتبوو ، دەستى قەزاوو قەدەر وىستى ئەو نەهێنە وەك
نەهێنى خايتەك ئاشكرا بكا •

(زانوالزان) هەرگىز تا ئەو ئەندازە بەهێچ پوداويك تىك
نەچووبوو • لەزىانیدا زۆر دادگاو ، مەحكەمەو ، ئەشكەنجەو ،
نارەحتى دىبوو ، بەلام بەو ئەندازە نەپوخابوو •

هەموو گيانى لەرزى و زانى كە (كەزىه) ئەو نامەى بۆ ئەو كۆپە
گەنجە نووسىو ، كە وەخت و بىو وەخت دەهاتە گەردشگاگە ، ناوى
كۆپەكەى نەدەزانى ، بەلام بەدىمەن دەى ناسى •

(لەواكەدا (توسنت) هاتە زۆرەو ، (زانوالزان) لەبەرى هەستاو
گوتى : لە (باريس) شوپشەو شەربووە ؟

(توسنت) هەناسىكى هەلكشاو گوتى : بەئى ئاغا لەلای (سەمى)

دهستی پئی کردووه .

به عزه ههستیک بئی به لگه ژان ده بن به سهو ئیساندا .
(ژان و آلژان) له دوا پینج ده قیقه چۆ دهره ووه به سهری پوتی له سهو
سه کو که ی بهرده رگا دانیشت و گوئی هه لخت .

« وێڵ گهردی دوزهنی پوناکی »

خیابان چۆل و هۆل بوو . کومه لکی کم له ده و له مه نده سه ر لی
شیوا ه کان که زۆر به په له ده چوونه وه مانده وه چاویان پئی کهوت .
چرا هه لگری شاره وانی وه که هه میشه هات چرای سه ر کۆلانی ژماره
هه شتی هه لکردو گه پایه وه .

هه ر که سیک له و حاله ته دا (ژان و آلژان) ی به دیا به نه ی ده زانی
ئه وه هه یکه له ؟ یا گیان له به ره . دهنگی تیره ندازی ناو به ناو ده هاته
بن گوئی ، (باریس) شیت بهو . خرۆش بوو ، هاواری ده کرد . سه عاتی
گه وهری (سنیل) یازده ی شهوی پاگه یاند . به زۆری دهنگی تهقه و
نه قینه وه له لای بازار ده هات ، دیار بوو دهنگی تهو شه په بوو که له
خیابانی (شانوردی) دهستی پئی کردبوو که له پشه وه باسه ان کرد .

(ژان و آلژان) سه ری به ردا بووه بیری ده کرده وه ، که دهنگیک
ده هات سه ری به رز ده کرده وه . له نکاو ته ماشا به رامبه ری خۆی کرد ،
یه کیک دیار بوو ، دهنگی پێانی ده هات ، که تریک بووه کوپریکی
بالا کووتی ، لیاس شری ، پهنگ گۆپا و بوو . هاته پشه وه ،
(گا وروش) بوو تازه هاتبو خیابانی (آرمه) .

سه ری به رز کرده وه له ئادره سی مالانی ده پوانی . ده تگوت : له

باليك ده كه پي . هر چهند (زان والزان) ي دي ، به لام موبالاني
 پي نه كرد . (زان والزان) كه تا نه و كاته نه قسه ي نه گهل كهس ده كردو ،
 نه وه لامي كهسي ده دايه وه ، زوري پي خوش بوو قسه له گهل نه و كوپه
 هر ك دپاوه به دبه خته بكا ، ته ماشايه كي كردو گوتي : كوپه نه وه
 چ ده كه ي ؟ (گاوروش) گوتي : برسيه .

(زان والزان) ده ستي ده باخه لي ناو پينج فرانكي ده رهيناو خسته
 ده ستي و له به رخويه وه گوتي : ته ي بي نه واي برسي به سته زمان .
 (گاوروش) لروتي به رز كرده وه به چاو پي كه و تني نه و پينج فرانكي
 واقعي و پيما ، برديه به ر پوناكي چرا كه ، تاجوان تبي فكري ، چونكه ما
 نه و كاته هر ناوي پينج فرانكي بيسبوو ، به لام به خزمه تي نه
 كه ي بوو . گوتي : ناغا دياره تو بياويكي زور گه وري .

ياره كه ي ده باخه لي ناو به دل ناسوده يه وه برسي - تو له و
 كه په كه ي ؟

- به لي بو ؟

- ده كرئ خانووي زماره خدمت نيشان به ي ؟

- چ كار يكت به خانووي زماره هوته ؟

- كه و ته گومانده وه سري خوي خوراندو گوتي : هيچ هيچ .

له نكاو فكريك كه و ته ميشكي (زان والزان) پوي كرده كوپه كه
 گوتي : نه و نامه ي جاوه پروانم ده كرد هيناو ته ؟

(گاوروش) به سهر سو پمانده وه گوتي : نامه ؟ حقو تو نافرمت ني ؟

(زان والزان) گوتي : مه گهر بو مادموازل (كه زيه) نيه ؟ (گاوروش)

به بن تيو وه وه لامي دايه وه - (كه زيه) به لي وايه .

- زۆر باشە بىدەئى تا بۆى بىدەم •

گوتى : كەواتە تۆ دەزانى كە منيان لەسەنگەرپا ئاردوۋە ، دەستى دەباخەل ئاۋ كاغەزە كەى دەرھىتاۋ گوتى : فەرموو ، بەلام پەلە بىكە ، چونكە ئەو ئافەتە زۆرىيەن سەبرى چاۋدەروانى دەكا • (زان وائزان) نامە كەى ۋەرگرت و چۆۋە مائى • بەقادىرە كاندا سەركەوت و گوتى پراگرت (كەزىيە) ۋ (توسنت) خەوتبۈۋ • چراى ھەلكرەۋ دەستى كرد بەخوتىندەۋەى •

نامە كەى خوتىندەۋە ، بەلام چەند كەلىمە سەرنجى زۆر پاكىشاۋ •

- مەن دەم ھەۋى بىرم • كاتى ئەو نامە دەخوتىنەۋە پىروحم لەلات

دەبىئى •••

ماۋەيەك تىي فەكرى ۋ ئەو ۋوتانە لەيشىن جاۋى دەھاتن ۋ دەچوۋ • ياد داشە كەى (ماريوس)ى زۆر بەسەرساىيەۋ تەمانشا كرد • لەپاشان ھەستا خەزەت كارە كەى ھەستاندو سەعاتىك دوا ئەۋە بەلىياسى پاسەۋانى گەلەۋە تەنكىكى پرو ھەگبەيەكى فېشەك ھەلگرت ۋ چوۋ بۆ بازار •

« مردن بۆ منە بۆ تۆ نىيە »

(انشورلراس) بەتورپەيەۋە بانكى كرد - ھاۋشاريە كان جەمھورى ئواناى زۆرى نىيە ، ئەگەر يىۋىستى بەھىزى زىاترىئى دەبى ئىۋە گىيانى خۇتان فېدا بىكەن • تىمە لىرەدا كەوتىۋە داۋەۋە ، بەر زوۋانە دەكوژرىن •

دەبى ھىندىكتان گىيانى خۇتان نەجات بەدەن تا بىتوانن بچەن گەل

سەرەکی شوپش گیرەکان • یەکیك لەناویاندا بە دەنگی بەرز گوتی :
ئێستا نیوە شەو زیاترەو حکومەت نیزامی یە ، هەر لەسەنگەر بچینە
دەری تووشی قەرەوڵەکان دەبین و دەمان ناسن و دەس پێژمان لێ دەکەن .

(ئەرولراس) گوتی : زۆر باشە ئێستا بە دەبەرکردنی ئێشەو
لیاسانەو دەتوانن خۆتان رزگار بکەن ، کەس بەرگریان ناکا • ئێشە
جیمهوری خوازین ، دەمان هەوێ پێشمان سەلتەنەتی لەبەین بچێ ، کێ
حازرە پروا ، بێتە پێشەو ؟ ئێمە لێرە بەتەڵەوود بروین ، هەر کەس داو
تەڵەبە خۆی نەجات بداتو بچێ یارمەتی جیمهوری خواکان بدات ، پێشە
پێشەو •

پێنج کەس جوونە پێشەو داوتەڵەبی جوونە دەر لە سەنگەر و
رزگاردانی گیانی خۆیان بوون • (ماریوس) تەماشای کردو گوتی : ئێو
پێنج نەفەر و لیاسەکان جوارن ، هەمووانیان گوتیان : راست دەکەو ،
دەبێ یەکیك وەمێنی • بەلام هەرکەسە دەوێست ئێو نەمێنی تەو •
یەکیان بەوێ نەنیشتی خۆی گوت : تۆ زەنگەت خۆشی دەوێ وەمێنە •

- تۆ دایکێکی پیرت هەیە وەمێنە •

- تۆ نەباوکت هەیە • نە دایک ، ئەگەر شیکت بەسەر بێ ئەو سێ
برا فەقیرەت چ بکەن ؟ تۆ وەمێنە •

- تۆ باوکی پێنج مندالی تۆ وەمێنە •

- تۆ تەمەنت هەفدە سالة ئێستا کاتی مردنت نەهاتوو تۆ وەمێنە •
هەر کەس دەوێست ریفەقەکی پروا و خۆی وەمێنی • (کورفی راک) یە
تووندی گوتی : پەلە بکەن ، کاتەکەمان بەفیرۆ دەپروا • یەکیان
پروێ کردە (ماریوس) و گوتی : دەخۆت یەکیك دیاری بکە با وەمێنی ،

(ماریوس) که گهواره سدر دهستان بوو که وته ئه مری واقعه وه ، نهی
، زانی چی بکاو کامه یان وه گپری ؟

لهو کاته دا یه کیک هات ، قاتیکی تری لیباسی سدر بازی له سدر چوار
دهسته که ی تر دانا • (ماریوس) سه مری بهر ز کرده وه چاوی به مسیو
- فوشلونت - زان و آلزان کهوت •

له بهر ئه وه ی به خیابانی (مونده تور) دا هاتوو ، له پشته
سه نگه ره که وه ، نه شوپش گیره کان دی بوویان ، نه قهره وله کان ، کاتی
که یشته وی ، له بهر ئه وه ی لهو کاته دا هه موان ته ماشا جله سدر بازی به
کانیان ده کرد ، کهس نه ی زانی • بی دهنگی به کی وای بآلی به سدر دا هیتان
به زمان و قه له م به یان نا کر تی •

- (باسوت) برسی ئه و بیا وه کیه ؟

(کامبفر) گوتی : ئه وه مرو فیکه گیانی مرو فیکه نه جات داوه •
(ماریوس) گوتی : من ده ی ناسم و ئه وه بوو به خوی دل ئارامی و ،
(اترولراس) پوی کرده (زان و آلزان) و گوتی : هه مشاری به خیر
هاتی • دیاره ده زانی که ئیمه لیره ده مرین •

(زان و آلزان) بی ئه وه ی وه لایمیک بدانه وه ، خه ریک بوو بهرگه
سه ربازی به کی به بهر نه قهری پینجهم ده کرد •

به ره به ره دنیا پوناک ده بووه ، به لام نه ده رگایه ک که وته سه
پشتو ، نه په نجه ره به ک کرایه وه • ده ی خیابان بر بوو نه سه رباز
دباروو وه زع دالوزا •

سه نگه ره که یان قایم تر کردوو • چاره پروانی شوپش گیره کان
زوری نه خیاند که ده ستیک سه ربازی چه کدار ده ر کهوتن •

(باسوت) پوی کرده چه کداره کان و هاواری کرد : بوو به تهقه ،
 له هر دوو لا گولله ده بارین • دوکه‌ل دنیای تاریک کرد ، ده تگوت :
 روژی چه شره • هیندیک له شوپش گیره کان حمله یان کرده سهر
 سهربازه کان • (گاوروش) لونهی تفهنگه کهی کرده سهربازیک و
 کوشتی ، به لام له بپ فیشه کیک هات و له جاوی داو ، به لاداهات •
 (ماریوس) له سهنگر دهر به پی و داهاتهوه ، تهرمی (گاوروش)
 دهربازکا • گولله یه که به لای سهریدا ویزاندی و ، سهری پوشاند ،
 به لام گوئی نه دایه ، تا (کورفی راک) له سهنگره که دا بوئی دهرمان کرده .

« که لاک خور ده بیته مهر »

له نکاو ، له ناوه پاستی نهو بگره و بهرده دا ناقووسی (کلیسا)
 دهستی کرد به پراگه یاندنی سعات دوازده و (کامبفر) گوتی : نیسه
 پویه • ئیستا زه ننگه که دوازدهی تهواو نه کرد بوو که (انثرو لراس)
 دهر به پی و جو سهر سهنگره که هاواری کرد - هیندیک بهرد بیته
 زوره وهو له پشت به نهجره کانه وه دایان نین زوو کهن •

تا چاو له سهریک ده نیی نهو کاره کراو ده می سهنگر گیراو
 (انثرو لراس) پوی کرده (ماریوس) و گوتی : من و تو دوو فهرمانده یین •
 دهستورانی داخلی به حه والهی من و ، توش بچو دهر وه تاگات له
 نه فهره کان بچ • (ماریوس) له گوشه یه که دانیشته دهستی کرد
 به سهرنج دان •

دوا نه وهی (انثرو لراس) کاره کانی خوی تهواو کرد ، پوی کرده
 (زاور) که له کو له که یه که به سترابوو گوتی : قوم له بیر نه جو ته وه •

دهماچه که ی له سهر میزمه که داناو گوتی : نهوی له ناخریدا دهچینه دهر
میشکی نهو جاسوسه بپړژینی .

یه کیك پرسی : ههر لیره ؟ گوتی : لیره نا ، بیهنه سهنګهرو له
وی بیکوژن : لهو کاته دا (ژانوالژان) که بهرګی شوپس ګیری له بهر
کردبوو ، چسو ژیر زه مینه که ووه ، له (انثرو لراس) پرسی : ټایا تو
فرماندهی ؟

- به ټی .

- ټایا منت بانګ کردووه ؟

- به ټی به ناوی جمهوری . سهنګه ره که مسان دوو رزگار که ری

هیه . یه کهم مسیو پونت ، رسی و دووهم تو .

- تو لات وایه که من لایقی نهو پاداشتم ؟

- به ټی تو فیدا کاریکی زور گه ورت کرد ، که یه کهم گیانی
خوت خسته خه تهره ، دووهم گیانی یه کی توت رزگار کردو له وانه یه
نهو پینچ که سه هنزی یارمه تی بینو تو پاداشت وهرگری .

- که واته ئیجازه بده خوم پاداشتی خوم دیاری بکه .

- ئیجازه بده من میشکی نهو پیاوه بپړ ژیم : (ژاور) سهری
به رز کرده ووهو چاوی به (ژانوالژان) کهوت . (انثرو لراس) تفهنگه که ی
پړ کرد له فیشه که تهماشای دهورو بهری کردو گوتی : زور باشه کهس
به رگریت ناکا جاسوس بکوژی .

کاتی که ههر (ژانوالژان) و (ژاور) مانه ووه به (ژاور)ی گوت :
هسته (ژاور) هستایه سهری ، به زهرده خه نده ووه . (ژانوالژان) به خهی

گرت و وەك حەيوانێك بەدوا خۆیدا پاكېشایە دەرهووە لە ژێر زەمینە كە •
 دەماچەى بەدەستەووە گرت و بردى بۆ سەنگەر • شۆپشگێرەكان
 چاوەپوانى ھێرشیان دەكرد ، روپان لەولا بوو • (ماربوس) نە بێ كەس
 نەى دین • (زان و آلزان) بەمەترسبەووە (زاوری) گەیانە كوچەى
 (موندەتور) و چوونە سەر دیواری سەنگەرە كە تۆزێك نەدیو بوو ، كەس
 چاوى لێ نە بوون •

دەماچەكەى دەباخەلێ ناو و چاوى دە (زاوری) وە بپین ، چا و تێ
 بپینێك بەزمانى بێ زمانى گوتى : (زاوری) ئەوە منم •
 تەرمى كوژراوى زۆر لەو دیو كەتوو • (زاوری) گوتى : تۆلەى
 خۆت بكەو (زان و آلزان) كێردىكى لەباخەل دەرهێنا • (زاوری)
 وەى زانى بەو كێردە سەرى دەبپى ، گوتى : مەرگى بەعەزابو
 ئەشكەنجە ؟ بەلێ ئەوە شایانى منە •

(زان و آلزان) بەكێردە كە پەتەكى ملی (زاوری) ھەلبپى و دەست و
 قاچى كردهووە گوتى : ئیستا تۆ ئازادى •

(زاوری) پیاویك بوو ھەلکەوتوو ، بەدەگمەن دەپەشۆكسا •
 (زان و آلزان) درێژەى بەقسەكان داو گوتى : من بەزیندویى لێرە رزگار
 نايم ، ئەگەر خوا كوشتمى ، ناو و نیشانەى مائەكەمان ئەوێە - خىابانى
 (آرمە) • ژمارە ھەوت ناوم (فوشلونت) •

(زاوری) وە دەنگ ھات و لەسەرخۆ گوتى : تییى بکە زوو بپرو
 پرسی گوت : فوشلونت - خىابانى آرمە ؟ ئەوێە دوبارە كردهووە سەرى
 بەردایەووە لەسەرخۆ چۆ خىابان و دوركەوتەووە • (زان و آلزان) تا ئاوا
 بوو تەماشای كرد • لەباشان فیشەكێكى ھەل تۆقاندو ھاتەووە گوتى :
 ئەواو بوو •

« قارەمانان »

لەنكاو تەبلى ھېرش بردن لىدرا ، جەملە وەك تۆفان ھەستا .
 دەستەيەك لەبيادە پەوى نىزامى لەگەل گاردى مىللى و گاردى شارەوانى
 پژانە خىابانەو . تەبلى و شەپوور لىدرا و سەرە نىزە لەتفەنگان دران و ،
 وەك تۆفان لەسەنگەرى شۆپش گىرەكان نزيك بوونەو . ھېرش لەسەر
 ھېرش دەكرائ ھەر دەھات و نزيك دەبوو و وەزە ئالۆزتر دەبوو . دو
 جار لەسەنگەر نزيك بوونەو و زۆريان پوخاند ، بەلام بۆيان نەگىرا .
 (بوسوت) و (فئولى) و (كورفىراك) و (كامبفر) كۆژران .
 (ماريوس) بە برىندارى ھەر شەپى دەکرد . سەرى برىندار بوو ، گىيانى
 لەخۆيندا شالال بوو . (اترولراس) و (ماريوس) نەبى ، سەر دەستەكان
 ھەموو كۆژران . ئاخىرىن ھېرشيان كرده سەر سەنگەرە كەيان
 شۆپش گىرەكان شكان . سەرباز سەنگەرە كەيان تىك و پىكدا . گوللەيەك
 سەرشانى (ماريوس) ى شكاندبوو ، خەريك بوو بى ھۆش بکەوى .
 لەنكاو دەستىك ھات و گرتى : (ماريوس) ئاگای لەخۆى نەبوو . لەپىش
 ئەویدا تىستا بەتەواوى بى ھۆش بى (كەزىيە) ى ھەر لەياد بوو ، لەبن
 ئىوانەو گوتى : من ئەسىرم و تىرەبارانم دەكەن .

« ئەسىر »

لەواقىدا (ماريوس) ئەسىر بوو ، بەلام ئەسىرى دەستى (زان و آلزان)
 لەو ئاگروو دوکەلەدا (زان و آلزان) چاوى نە (ماريوس) نە گواستبۆو .
 کاتىجى برىندار دەبى وەك بەورى بەيان پەلامارى دەداو دورى دەخاتەو .
 لەوکاتەدا زوربەى ھېرش لەسەر دەورو بەرى دەروازەى خانووە

بوو ، كه (اشرولراس) و كۆمه ئىك لەشۆپشگىرە كان بەر هەلستيان لىو .
 دەكرد . لەبەر ئەو كاتى (ماريوس)ى بە بەردەمى سەنگەرە كەدا بىرد
 كەس نەى دى . كه گەيشتە بشتى ئەو خانووى لەئاخرى كوچە كە بوو
 (ماريوس)ى داناو پادەستا . ئىنجا چۆ پەنا دىوارە كەو تەماشايە كى ئەملاو
 ئەولای كرد . وەزە زۆر ئالۆز بوو .

تەماشا خانووى بەرامبەرى و سەنگەرە كەى تەنیشتى كردو لە
 عەرزە كەو پاما . وای دەنواند - دەنگوت : دەى هەوى لەو كاتە نا
 ئومىدىدا چاللىك ، زىرائىك پەچاوكا . خۆى تىدا حەشار بەدەن . لەنكاو
 لەچەند هەنگاو دورتر ، لەتەنشت دىوارى كوچە كە ، لەناو چەند
 بەردى گەورەدا سەر پۆشكى ئاسى كۆن كۆنى چوار كۆشەى دى ،
 ديار بوو ئىستا سەرە كەى قايم نەكرا بوو . لە كەلتى شىشە كانىو پوانى
 دەمى پۆپىكى گەورە ديار بوو . گورج پەلامارى دا ، بەردە كسانى
 لابرەنو سەرپۆشە كەى هەلدايەو ، شانسى خۆيان ، چالەكە زۆر قوول
 نەبوو . (زان و الزان) هات ، وەك هەلۆ داها تە (ماريوس) و لە ماوەى چەند
 چركە سەعاتدا بەردى ناو چالەكەو ، سەر پۆشە كەى دادايەو . لەویدا
 بى دەنگى فەرمان پەوا بوو ، گوئيان لەهېچ سەر و سەدايەك نە بوو .
 بۆ ئارامى وەك ئەو كاتەى دەها تە بەرچاوان كە (كەزىه)ى بەردە كلىسا .

« زىرائى پاریس »

ئەوچالە زىرائى (پاریس) بوو . لەباش ماوەيەك چاوانى خوويان
 بەتارىكەو گرت . پوناكىكى زۆركز لەكەلتى شىشەى سەرپۆشە
 كەو دەها تە ژورەو . لە لای سەرەو مەترسى گەورەو ، لە
 بخوارەو مەترسى چوونە ناو ئەو كەسافەتەو هەپەشەى لى دەكردن ،

به لّام هیچ چاره نه بوو • (ماریوس) ی له کۆل کردو دهستی کرد به
 پوشتن به ناو زیرابه که دا ، به دهستیکی ههر دوو دهستی (ماریوس) ی
 له گهردنی خۆی قایم گرتبوو ، دهسته که ی تریشی له دیواری زیرابه که
 ده کوتاو به ره و پشه وه ده پۆیی • خۆینی برینی (ماریوس) به سهرو
 چاویدا ده هاته خواری ، به لّام له بهر ئه وه ی گونی له هه ناسه ی (ماریوس) بوو
 ده بهست نه بوو •

له پاش ماوه به که ههستی پێ کرد که له پاستی سه نگه ره کان تپه پروه
 گه یوه ته پاستی ئه و جیگایه له شار که ئارامه •

گونی هه له خست دهنگی دو چه رخه وه عه ره بانه ده هات که هاتوو
 چۆیان ده کرد • تا ده هات زیرابه که تاریکتر ده بوو ، سه ره وه شی نه ویت
 ده بوو ، به لّام ئه و ههر پرانه وه ستا ، خۆی داده نه واند تا سه ری (ماریوس) ی
 لێ نه درێ •

سه عات سنێ دوا نیوه پۆ گه یشته ناوه پاستی زیرابه که ، له وێرا
 زیرابه که پان و بهرز بووه • زۆر ماندو بوو ، بشوینکی دا • له هه واکیشی
 پاستی خیا بانی (دوانزو) وه وه پوناکی ده هاته ناو زیرابه که وه •
 (ماریوس) ی دانا ته ماشای کرد پهنگی ده تگوت : پهنگی مردوو له
 ناو گوپردا ، چاوی له سه ره به که نابوون • مووه کانی له خۆیندا شه لّال ببوون ،
 خۆینی مه یوی ده ی داپوشی بوو • (زان و الزان) کراسه که ی خۆی
 دا که ندو دای دپی و برینه کانی پێ بهست تا خۆین پێ زیه که ی به ههستی •

باخه لّی (ماریوس) ی بشکنی نانیکێ په قو و ده فته ریکێ یاد داشتی
 هینایه ده ری • نانه که ی خواردو سه یری ده فته ره که ی کرد له لاپه په ی
 به که مه ی وه که وه سیهت نامه - به و جو ره ی نووسی بوو - ناوم ماریوس

یونت مرسی • تهرمه کهم بهرنه وه بۆ مالی بابە گهورم - مسیو ژیل
نورماند ، له خیا بانی (کارلو) ژماره شەش له (مارائیس) • دهفته ره کهی
خسته وه باخه لی (ماریوس) و له کۆلی کرده وه درێزه ی به پۆین دایه وه •

له پاش به ینێک (زان و آلژان) ههستی به وه کرد که به ریتی پۆده چی ،
که وته ناو قوروو لته ی زیرابه که وه وهک باتالانیک ئینسانی پێدا ده چۆ
خواری • به لām ده بوو هه ر پوا چاره ی نه بوو ، نه ده کرا بۆ دوا وه
وه گه پێ •

گه یشته شوینیک ناو ده هاته ئه ژنویانی • (ماریوس) ی به هه ر دوو
ده ست به رز کرده وه ، ناو گه یشته ژیر چه نا گه ی ، سه ری بۆ دوا وه
به رز کرده وه تا ناو نه چیتته ده میه وه ، له و سه ر به رز کرده وه دا چاوی به
پهنگی په پوی (ماریوس) که وت ، هه ناسینکی قوولی هه لکینشا و درێزه ی
به پۆین دا •

پێی وه په قایی که وت و ورده ورده ناو کهم بۆ وه گه یشته وشکی ،
له سه ر به ردیک دانیشته و سپاسی خوا ی کرد •

ئاخری به سه رما و له رزین و قوو پا وه یه وه هه ستا و (ماریوس) ی له
کۆل کرد • له و کاته دا هه ناسینکی درێزی هه لکینشا ، به لām پو حی نورینکی
زۆر غه ریب و عه جایب پوناکی کرد بۆ وه •

« گه یشته وشکی »

دوباره که وته وه پێ • زۆر به نا ئومیدی و به په له ده پۆیی • سه ت
ههنگاوینک پۆی بوو ، سه ری به رز نه کرد بۆ وه ، له نکو سه ری وه دیوار
که وت • گه ی بۆ گو شه ی زیرابه که ، چونکه سه ری نه وی ببوو

له دیواره گه‌ی دابوو • که سه‌ری هه‌لپری له‌ئاخری کونه‌گه‌ی پروانی
پروناک‌یه‌کی سپی دیار بوو ، پو‌شنایی پو‌ژ بوو •

گه‌یسته‌ی زالکی کونه‌که‌ی پراوه‌ستا ، هه‌رچه‌ند زالك بوو ، به‌لام پنی
پیدا چوونه‌ی ده‌ری نه‌بوو • ده‌ر گاهه‌کی ئاسنی ژه‌نگاوی داخراوی پی‌وه
بوو • له‌که‌لینی شیانه‌که‌ی پرا‌قفل و ئالقه‌پیزه‌که‌ی دی ، چوو به‌هه‌ر دوو
ده‌ست پرای‌وه‌شاند ، میله‌کانی ته‌کاندا ، نه‌جور‌لان • پستی پی‌وه‌ناو سه‌ری
وه‌ئه‌ژنویان کرد • له‌وکاته‌ی ناسکه‌دا بیری له‌ (که‌زیه) ده‌کرده‌وه •

له‌ ناوه‌ی پاستی ئه‌وه‌ هه‌موو گ‌رفتاریه‌دا ، ده‌ستیک له‌نکاوه‌هاته‌سه‌ر
شانی و ده‌نگیک له‌سه‌رخۆ گوتی : شه‌ریکین • سه‌ری هه‌لپری زه‌لامتیک
چاکه‌تیک کۆنی له‌به‌ردایه‌وه‌ ، پی‌لاوه‌کانی ده‌بن هه‌نگلی گ‌رتووه‌وه‌ ، به‌سه
پی‌خواسی له‌به‌رامبه‌ری پراوه‌ستاوه • له‌به‌ر ئه‌وه‌ی به‌پی‌ی به‌تی هه‌سبوو
هه‌ستی پی‌ نه‌کرد بوو •

دیتنی ئه‌وه‌ پی‌اوه‌ی له‌وه‌ ژیرابه‌دا زو‌ر لاسه‌یر بوو ، فه‌وری ناسی که
ئاغای (تاردیه) به‌ ، به‌لام ئه‌وه‌ ئه‌می نه‌ناسی •

چه‌ند چرکه‌ی سه‌عاتیک تیک‌پامان ، ئاخ‌ری (تاردیه) پی‌ ده‌نگی
شکاندو گوتی : چو‌ن لی‌ره‌ ده‌چه‌ ده‌ر ؟ (زان‌وال‌زان) وه‌لامی نه‌دایه‌وه‌ •
(تاردیه) درێزه‌ی پیدا - قایل‌یه‌ ده‌رگا بک‌ریته‌وه‌ ، به‌لام ده‌توانی پ‌ساره
به‌ده‌ی و بی‌چه‌ ده‌ر •

- زو‌ر باشه •

- که‌واته‌ ده‌ینه‌ شه‌ریک •

- مه‌به‌ست چیه‌ ؟

- (تاردیه) ئیشاره‌ی بو‌ به‌یکه‌ری (ماربوس) کردو گوتی : تۆ ئه‌وه‌

پیاووت کوشتووہ • من کللی دەرگا کہم لایہ ، من تو ناناسم ، بەلام
پیم خووشە یارمەتیت بەدم • بئی گومان تو دوستی •

(زان و الزان) زانی کہ (تاردیہ) وہ دہ زانی (ماریوس) ی کوشتووہ •
(تاردیہ) گوتی : گوئی بگرہ پەفیق ، تو ئو پیاووت بەخۆپایی نہ کوشتووہ ؟
زانپوتہ شتیکی دہ باخەلدایہ • ئەوہی دەستت کہوتووہ لەگەلم بەشکە نا
دەرگا کہ بەکەمەوہ •

لەپاشان کللی لەباخەل دەرہیناوت گوتی : ئەوہ ئی ئو دەرگایەہ •
نامادەشم ئالو گوپیٹ لەگەل پۆتینە کانت بەکم • (زان و الزان)
بەسەرسامیەوہ تیی فکری و (تاردیہ) پەتکیکی لەژیر چاکەتەکہی دەرہیناوت
دای بە (زان و الزان) و گوتی : ئەوہ بگرہو پۆتینە کانت بەدەہ •

- باشە چ لەو پەتکە بەکم ؟

- تو بیجگە لەو پەتکە بەردنیکیشت دەوی ، بەلام بەرد لە وی زۆرن •

- بەسەرد بۆچی ؟

- ئەحمەق ، تو خۆت ناتوانی ئو تەرمە لێرە بەجی بیلی ؟

دەبی ئو پەتکە ی تینخە توو ، بەردنیک ی پۆو ھەلاوہسی و بیخەہ
ناو چۆمەوہ • ئەگەر وانەکہی سەر ئاو دەبی • (زان و الزان) پەتکەکہی
ھەلگرت و (تاردیہ) گوتی : زۆر باشە ئیستا بامامەلە کەمان تەواو بەکین و
ئەوہی ھەلت گرتووہ بەشی بەکین ، خۆ کللە کەت دی ؟ دە بارە کہ
ئاشکرا بەکە • (زان و الزان) دەستی بۆ باخەل برد • وەك دەزانین عادی
وابوو ھەمیشە پارە ی پی بوو ، بەلام ئەوجارە نہ کاتی گوپی نی لیاسە کانی
دای نابوو • چاکەتەکہی ھەلتە کاند دوو فرانک و یەك لووی لێ
کەوتە خواوہوہ •

(تارديه) ليوي خواره وهى هه لقرچاندو ملي باداو گوتى : نهو پياوهت
 هه ر له بهر نهو نهخته بوو له نه كوشتوو .

باخه لي هه ر دو كي ساني يشكى ، (زان والزان) پشتى له پروناكي بوو
 بهر گري نه كرد ، له گيرفاني (ماريوس) (سي) فپانكي ده رهيتا ،
 (زان والزان) چاوى لي نه بوو ، (تارديه) كيرديكي له باخه ل ده ر هيتاو
 پارچينكي له چاكه ته كهى (ماريوس) كرده وهو ده باخه لي نا . له پاشان
 گوتى : به لي پاسته به دوو كهس سي فپانك و زياتر بي نيه ؟ بي نه وهى
 عه مه ل به قسه كهى خوى بسكا هه مووى ده باخه لي ناو گوتى : زور باشه
 گرنگ نيه ، من له به ياييه وه تا ئيستا ئيشكم گرتوو ، چونكه نهو پوزانه دا
 خه لك خويان ده كه يينه نهو زيرابه وه پاده كهن ، به لام هه ر باشه چاره نيه .
 ئنجا كيله كهى هيتاو گوتى : ئيستا ده توانى بچيه دهره وه ، حه قى خوت
 داوه . (زان والزان) له سه رخو (ماريوس) هه لگرت و (تارديه) ده رگاي
 كرده وهو چوونه ده ر . (تارديه) دوباره ده رگا كهى داخسته وهو بي ده نگ
 بو كاسيه كهى دانسته وه ، چاوه پروانى يه كي تر بوو . (زان والزان) خوى
 له دهره وه دي .

« زاور لاي وايه ماريوس مردوو »

مه وان گه يشتبوونه قه راغ چومه كه . (زان والزان) (ماريوس) ي
 بي هوشى داناو ، داها ته وه ده ستى كرد به ئاو پيدا كردن به دهم و چاوى
 (ماريوس) دا . هه رچه ند چاوى له سه ريك نابوون ، به لام توژيك ده مى
 ليك كرد بووه و نه فه سى مه داو هه ناسه ي ده هات . (زان والزان) سهو له نوئى
 ده ستى گه يانده وه ئاوه كه ، كه چى له بر هه ستى به زه لاميك كرد
 له پشتى يه وه پراوه ستا . ئاو پى دايه وه پاست بوو ، ناسى ، (زاور) بوو .

لهچائیک رزگاری بوو ، بهلام کهوته جائیکی قوولترهوه . یه کهم جار
 (زاور) نهوی نه ناسی ، چونکه وای خو گۆپی بوو ، وهك خۆی نه ده جوو .
 (زاور) دار حه یزه رایتیکی به دهسته وه بوو هه لئی ده سوپاند پرسی تو کیتی ؟
 وتی منم . - کیتی ؟ - (زان و الزان) . (زاور) به پقه وه حه یزه رانه کهی
 به ددان گرت و داهاته وه دهستی له سه رشانی (زان و الزان) داناو دهستی کرد
 به ته ماشا کردنی ، ئاخری ناسیه وه . (زان و الزان) بئی نهوی ته کائیک بدا
 گوئی : (زاور) تو منت دیه وه ، بیجگه له وهش له به یاینه وه ده مزانی ده به
 نه سیری دهستی تو ، بویه ئادره سی خو م نه دا به تو تا پابکه م من بگره ،
 به لام پیاوه تی یه کم له گه ل بکه . دیار بوو (زاور) گوئی له و ووتانه نه بوو ،
 چساوی ده (زان و الزان) وه بری بوو . ئاخری شانی به رداو تو وند
 حه یزه رانه کهی به دهسته وه گرت و پرسی لیره چه ده کهی و نه و پیاوه کییه ؟
 (زان و الزان) گوئی : ئاخسر من سه باره ت به و پیاوه ویستم قسه
 بکه م ، چونت بئی خو شه ئاوا له گه ل من رفتار بکه ، به لام جاساری
 یارمه تیم بده با بی به ینه وه مالی ، داوای من له تو هه ر نه وه یه . (زاور)
 پهنگی گۆپا ، ده سړیکی له باخه ل ده رهینا داهاته وه ته پری کردو ده و
 چاوی خو ئناوی (ماریوس) ی پاک کرده وه له به رخویه وه گوئی : دپاره
 نه وه نه و پیاوه یه که له سه نگه ره که دا به (ماریوس) ناویان ده برد ؟
 (زان و الزان) سه ری پاوه شان دو (زاور) نه زمی دهستی (ماریوس) ی گرت .
 (زان و الزان) گوئی : برینداره .

- ده لئی مردووه ؟

- که واته له سه نگه رپا هیناوته بو ئیره ؟ (زان و الزان) گوئی :

- نه و له مارائیس - خیابانی کالور - له مالی باوکه گه وره ی که

ناوه کهم له بیر چۆته وه ده ژیا .

له پاشان دهفته ره کسې (ماريوس) ی له باخه له دهره ټټاو دای به
 (ژاور) • (ژاور) وهری گرت و دور که و ته وه • زوری پی نه چوو جووت
 ته سپی به که نریک بو وه • (ماريوس) یان له سر لایه که داناو (ژاور)
 له لای (ژان والزان) سوار بوو پوښتن •

« گه پانه وهی کوپه دهر کراوه که »

نیوه شهو دره نگر بوو ، عه ره بانه گه ښته بهر دهر گای خانووی
 ژماره شش له خیابانی کالور • دانیشنوای خانووه که نوو سټوون •
 (ژان والزان) و سایقه که (ماريوس) یان هټیا به خواروو (ژاور) له
 دهر گای دا ، دهر که وان هاته دهر وه ، (ژاور) پرسې : تیره مالی مسیو
 ژیل نورمانده ؟

گوټی : به ای • چ کاریکت پی به ؟

- کوپه مان هټاوه ته وه •

- دهر که وان به سر سوپرمانه وه گوټی : کوپه که ؟

- گوټی : به ای مردو وه •

(ژان والزان) که به به شوی له ښت سهری (ژاور) پاوه ستا بوو به
 ټټاره ی سهر دهر که وان که ی ټټاره کرد ، که وانی نه مردو وه • به لام
 نه له قسې (ژاور) حالی بوو ، نه له ټټاره که ی ټم گه ښت •
 به سر سوپرمانه وه چوو خزمهت کاره که ی هه ستاندو ټویش (نیکولت) و
 ټویش پووری ژیل نورماندی هه ستاند • به لام ژیل نورماندیان ټاگادار
 نه کرده وه •

(ماريوس) یان برده قاتی به که مو نه سر ته خټک پايان کټشا •

خزمەت کاره که چوو به دوا دوکتوردا • (زان و آلزان) همستی کرد که
 (زاور) دهمستی له شانی دا مه عئای وایه پرۆ دهر • له پیش (زاور) دا هاته
 خوارۆ به جووته سواری عهره بانه که بوون • (زان و آلزان) گوتی :
 ئاغای (زاور) بیاوه تینکم له گهڵ بکه ، (زاور) به توپریسه وه پرسی : چی ؟

- ئیم گه پڕی • بچمه وه مأل و له دوايه له ئیختیاری ئودا دهم •
 (زاور) چهند چرکه سهعات بێ دهنگ بوو ، له یاشان یه خه ی بالتۆ که ی
 خۆی هه لکیشاو سه ری له عهره بانه که هتایه دهر و به سایقه که ی گوت :
 ئیخوپه بوخیابانی آرمه ژماره جهوت • کاتێ گه یشته خیابانی (آرمه)
 عهره بانه پاوه ستاو (زاور) و (زان و آلزان) دابه زین • کوجه وه هه میسه
 ئارام و بێ دهنگ بوو • (زاور) به دوا (زان و آلزان) دا ده پرۆیشت •

کاتێ گه یشته بهر دهر گای ژماره جهوت (زان و آلزان) له
 جهره سی دا دهر گای کرایه وه ، (زاور) گوتی : زۆر باشه بچۆ ژوره وه ،
 به لام من لیره چاوه پواتم : (زان و آلزان) ئه وه ی له (زاور) به دور
 ده زانی ته ماشایه کی کرد چۆ ژوره وه ، خزمەت کاره که ی هه ستاند
 گوتی : مه ترسه منم :

که گه یشته قاتی یه کهم هه لو یستیکی کرد • په نجه ره ی دالانه که
 کرایوه • به مه ر نیازێک بوو چۆ بن په نجه ره که وه سه ری پرده
 دهر وه ، ته ماشایه کی خیابانی کرد ، زۆری لا سه یر بوو • خیابان چۆل
 بوو • ته نانه ت (زاور) یش له وه ی ته ما بوو •

« باپيرو نهوه »

قهره واش و خاوهن خانوه كه پهلماړي (ماريوس) ي بې هوشيان داو برديان بو سالون دايانا . دوكتور هات دهمتي كرد به موغايه نه ي . پوړي ژيل نورماند وه خه بهر هات و هات . دوكتور بريڼه كاني دهرمان كړدو له سهر قهره ويټل ك رايان كيشا . شاني زور به خه رايي شكابوو . كاتي دوكتور له تداوي بووه ، له نكاو دهرگا كرايه وه ، بياويكي په نك په پوي بالا بهرز وژور كهوت . باوكه گه وري (ماريوس) بوو . چاوي به نهوه كه ي كهوت ، له سهر قهره ويټله دريز كراوه په نكي زهر دهلگه پاره و له خوينا شلا ل بووه . له تاواني له رزي و نه زتوي دوولا هاته وه ، وه كه گه چي سبي سبي بوو ، به دهلگيكي له رزاويه وه گوتي : (ماريوس) ؟

كازه كره كه به منجه منجه وه گوتي : ناغا ناغا هره ټيستا هنيان ، له سه نگر بووه . . .

بايري به دهلگيكي مهزون گوتي : مردووه ؟
دوكتور سهر ي بهر دابووه دهلگيكي نه ده كرد .

بايري لوي له رزين و له بهر خويه وه له بهر خوا پارايه وه . له و كاته دا (ماريوس) له سهر خو پيلوه چاوه كاني بهرز كړنه وه و ته ماشاي كرد به كزيه وه چاوي ده بايري به وه برين .

بايري گوتي : (ماريوس) كوپي خو شه ويستم ! چاوت هه ليناوه ؟
ته ماشا من ده كه ي ؟ نهوه زيندوي ؟ توخه ي سته شوكر بوخوا . نهوه ي گوت و بې هوش كهوت و بهلادا هات .

« چاۋ پۆشى (ژاور) »

(ژاور) لەسەر خۆ لەخيايانى (آرمە) وە رەد بوو ، سەرى بەردابوۋە ،
 وردە وردە دەپۆشت ، بۆ يەكەم جار لەزبانىدا دەستى دەباش خۆۋە
 گرتبوون . بەو پىنگا تزيكەدا پۆشت كەدەچۆ سەر چۆمى (سین) .
 كاتى گەيشتەوئى ، ئەنىشكى خستە سەر موخەجەرى پردەكەو چاۋى
 دە شەپۆلى ئاۋەكەوە برى . نازاندرى لەچ حالەتدا بوو ؟ وەزىفەكەى لە
 پىناۋى ھەستى شەخسيدا كەردبوو بەقوربانى و دەستى لەتاقىيى (زان و آلزان)
 ھەلگرتبوو .

شىتەك زۆر سەير بېو بەھۆى سەر سورمانى ، ئەوئش ئەوۋە بوو
 كە چۆن (زان و آلزان) لەسەنگەرى شۆپشگىرە كاندا ئەوى بەخشى و لە
 مەرگ رزگارى كەرد ؟ ئىستا ئىويستى سەر شائەتەئى ئەو قەرزەى
 بەداتەوۋە و (زان و آلزان) بەخشى .

لەكۆى بوو ؟ خۆى دەدى ، بەلام دەستى نەدەكەوت . ھەر وەك
 گوتم : (ژاور) لەسەربەردى (سین) سەرى شۆر كەردبوۋە تەماشى
 ئاۋەكەى دەكەرد . دىنا تاريك بوو ، ھىچ ديار نەبوو ، ھەستى بەسەرماو
 ساردى كەرد . بايىكى زۆر ساردى ھەلگەردو چۆم غەزەبى گرتو
 شەپۆلى دەدان . چەند دەقىقەيەك بەو حالە لەوئى ماپەوۋە .

- كەردەوۋەى خەراپى خۆى ...

- زيانى پاپردوو ...

- چۆن بېو بە ياعىسى لەبەين بردنى زيانى چەند كەس .

- ھەموۋى ھاتتەوۋە ياد .

غەمبەكى قوول دلى گوشو لەنكاو ھەموو شىتەك لەبەرچاۋى ،

پەنگى بەدبەختى پىسى ، نەنگ و تەنيابى پى نىشت . كالاۋەكەي لە
 گۆشك دانام . لەباش بەيىك بەيكەرىكى بەرزو بۆر لەدورەو دەنگوت :
 شەبەحى زەلامە ھاتە سەر مەخجەرى پرەكە پرواينە چۆمەكە .
 لەباشان كەوتە ناو ئاۋەكە . چۆم شالاۋى ھىناۋ قوربانى خۆى قووتداۋ
 ھىۋاش بۆۋە .

(ماريوس) ماۋەيەكى زۆر لەبەينى مەرگت و ژياندا بەلە قازەى
 كرد ، تاچەند ھەفتە لەئاگرى لەرزو تادا سووتتاۋ ، بزرگاندى و ، ناۋى
 (كەزىيە) لەكاتى بى ھۆشيدا دوويات دەكرەو .

تەنەت دوكتۇرىش لىي كەوتبۆ شكەوۋە چاۋەپروانى خەراترى
 لى دەكرد . ھەموو رۆژى ، جارى وابو رۆژى دوو جار پياۋىكى
 بەرگت و لىياس جوانى مو سى دەھات ئەھسالى (ماريوس) ي
 لەخانەۋانەكە دەبرىس بەستىكى بۆ بەستىن و پاك كەرنەۋەى برىنەكەى
 بەجى دىشت .

سەرەنجام لەھەوتى مانگى كانوونى يەكەمدا پاست چوار مانگ
 دوا ئەۋەى ھىنايانە مالى بايىرى ، دوكتۇر گوتى : خالى بەرەۋ باشى
 دەپروا . بەلام دەبوو ھەر لەسەر جىگائى ، دوو مانگى خايند تاشانى
 گرتەۋە چاك بۆۋە . كاتى چاك بۆۋە ، دوبارە كەوتەۋە يادى پابردوي ،
 غەمەكانى ھاتەۋە يادو ، كەوتەۋە يادى باۋكى پونت مرسى و ، بايىرى
 مسو زىل نورماندو دەيگوت : چونكە بايىرم ئەۋەندەى باۋكم ناپەھەت
 كەردوۋ جىي ھىۋاينەو ، بەستى پى نابەستىرى . (ماريوس) بەنەھىنى خۆى
 بۆ موبارەزە ئامادە دەكرد ، كەلەۋانە بوو زوو توۋشى بىي .

لەۋانە بوو ئەگەر بەئارەزۋى وەلام ئەدەنەۋە برىنەكانى بىكەتەۋە
 لەۋى پروا يان دەبوو (كەزىيە) بۆ ئەۋىي ، بايىرى .

روژنیک مسیو زیل نورماند لە کاتێکدا کچە کە ی لە چیشت خانەدا
خەریکی قاپ و قاچاغ بوو • لە (ماریوس) نزیک بوو و زۆر بە
مبەرەبانی و لەسەر خۆ گوتی : چاوت لێهە کوپم • ئەگەر من بوومایە لە
جێی تو ، لەباتی ماسی گوشتم دەخوارد • ئێر تێستا کاتی ئەوە هاتوو
هەستی و پیاسە بکەیت و بای بآلی خۆت بەدی •

(ماریوس) هەستا لەسەر تەختە کە ی دانیشت و لەباییری پوانی و
گوتی : دەمەوێ شتیکت بێ بلیم :

- چ شتیک ؟

- خەیاڵی ژن هێنانم هەیه •

- باییری قاقا بیکەنی و گوتی : بیش بینم دەکرد •

- چۆنت دەزانی ؟

- بە ئێ دەمزانی دەسگیرانە کەت دەبینی •

(ماریوس) کە زۆری لاسەیر بوو ، لەخۆشیان خەریک بوو بآل بگری
گوتی : ناخ باوکە !

باییری گوتی : ئوخە ی منت خۆش دەوێ ! تۆزیک بێ دەنگ بوون •

ئەنجا گوتی : زۆر باشە ئەو سەهۆلە شکا پێی و وتم باوکە •

(ماریوس) سەری بەرز کردەووە و گوتی : باوکە ئێستا چاک بوومەووە ،

بیم خۆشە بینم •

- گوتی : ئەوەشم بیش بینم کردوووە ، بەیانی دە ی بینی •

- ئە ی بۆ ئەو پۆ ئە ی بینم ؟

- بۆ ئەو پۆ ئەو ئەو ئەو بەسە ، یت گوتم : باوکە • ئەوە نرخ ی زۆرە •

- دلت ئاسودە بێ بەیانی خۆشەوێستە کەت دەبینی دیتە ئێر •

(که‌زیه) و (ماریوس) دوباره به‌کتریان دیه‌وه • له‌دوا (که‌زیه) وه
 پیاویکی پیری به‌عاده‌یی سه‌رسپی زه‌رده خه‌نده‌ی له‌سه‌ر لیوان بوو ،
 ده‌تگوت : غه‌ربه‌یه هات له‌یتش ده‌رگای ژوری (ماریوس) وه‌ستا •
 نه‌و پیاوه مسیو (فوشلونت) بوو - (ژان‌والزان) بوو شتیکی گه‌وره‌ی له‌بن
 باخه‌لدا بوو ، ده‌تگوت : کتیبه ؟

ژیل نورماند ژوری پق له‌کتیب بوو ، له‌خزمت کاره‌که‌ی پرسی
 نه‌و ئاغایه هه‌میشه کتیبه له‌باخه‌لدا یه ؟ گوتی : به‌لێ ئاخ‌ر مامۆستایه ،
 له‌باشان ژیل‌نورماند چۆوه به‌رده‌می مسیو فوشلونت گوتی : ژور
 شانازی ده‌که‌م به‌وه که (که‌زیه) به‌دی به (ماریوس) ی کو‌رم • مسیو
 فوشلونت گوتی : نه‌وا دامنی •

ژیل نورماند به‌خۆش حالیه‌وه هاته‌وه لای (که‌زیه) و (ماریوس) و
 گوتی : ته‌واو بوو • ئومیده‌وارم خۆش به‌خت‌بن و بی‌که‌وه پیر و خه‌پرو
 بن • خۆشی بوو به‌حاکم له‌زوره‌که‌دا • ژیل نورماندی نه‌وت سآله ،
 وه‌ك کو‌رپنکی جواره سآله هه‌لده سو‌راو گوتی : ئای چه‌ند له‌ده‌سگیرانی
 کو‌ره‌که‌م پازیم ؟ چه‌ند جوان و مبه‌ره‌بانه •

ئنجا ووتی : پۆله‌کانم هه‌میشه یه‌کترتان خۆش‌بۆی ، ئاخ هه‌رچی
 هه‌مه‌ملکه‌و هیچی ترم نیه ، تا نه‌رم و نه‌ی‌فرۆشن باره‌تان نابێ •

(ژان‌والزان) گوتی : کچی من شه‌ش سه‌ت هه‌زار فرانکی
 جیهازی بیه • (ژیل‌نورماند) چاوی ده‌ربه‌پاندن و گوتی : شه‌ش
 سه‌ت هه‌زار فرانک ؟ گوتی : به‌لێ جواره پازده فرانک که‌تر •

(ژان‌والزان) هه‌ره‌ستا ، به‌سته‌که‌ی باخه‌لی ده‌ره‌ینا ،
 که‌ژیل‌نورماند لای وابوو کتیبه ، له‌سه‌ر میزه‌که‌ی داناو کو‌رده‌وه یی‌نج
 سه‌ت و هه‌شتاو جوار هه‌زار فرانک بوو •

ژیل نورماند پښکهنی و گوتی : چهند کښینکی باشه ، بهلام لهو
ماوه یه دا (که زیه) و (ماریوس) هه ر ته ماشا یه کریان ده کرد .

بی گومان خوینهره به ریزه کان له یادیانه که (زان والزان) نهو
بارانه ی چۆن دهست کهوت ؟ کاتې بوو به ره ئیسی شاره وانی شساری
(سورمر) له پاش کاره ساتی (شامب ماتیو) چۆوه (باریس) و پاره کانی
له بانقی (لافیت) هینایه درو له گهل شه معدانه کانی ئوسقوفی (دین ی)
له سندو قیکی داردا له جهنگه لی (مونت فرمیل) دا شاردنیه وه . کاتې پاره شی
پنویست ده بوو ، ده چوو لئی دهر دینا . تا کاتې (ماریوس) بریندار بوو ،
زانی که (که زیه) ده خوازی ، چوو هینایه ودهو پنیج سهت و ههشتاو چوار
ههزاری دا به وان پنیج سهتشی بو خوی هه لگرت و له دلی خویدا گوتی :
بو له مه و دواش خوا که ریمه . . له چنگ (زاور) یش رزگاری بسوو ،
چونکه روژنامه ی (مونی تور) نووسی بووی (زاور) له جۆمی (سین) دا
خنکاوه و تهرمه که یان له نریک (بونت دوشان) دۆزیوه نه وه .

« هه ر دو پیره (که زیه) یان خۆش ده ویست »

نه وه ی پنویستی زن گواسته وه بوو ئاماده کرا ، بهلام دوکتور
گوتی : باش وایه تا چهند ههفته به کی تر سه بر بگرن . (زان والزان)
هه موو شتیکی حازر کرد . وه چونکه ماوه یه که ره ئیسی شاره وانی بوو
ده یزانی چ ده کسا . هات له قهید و نفوسدا (که زیه) ی کرده برازی
خوی و کردی به کچی (فوشلون) ی مه شهوور که باغه وانی کلیسای
(تی بیکوس) بوو . پاره کهشی کرده ئی خزیکی و گوتی : کاتی خوی
لای منیان داناوه ، تا که هه ر کاتې (که زیه) گه وره بوو بیده می .

(كهزیه) تا ئه و كاته هەر وهی ده زانی كچی (زان و الزان) ، ئه گهر
زوتر بیزانییه زۆر ئاچه حهت ده بوو ، به لām له و كاته خوشه دا ده ریه ست
نه بوو ، هەر به باو كهی ناو ده برد .

برپاریاندا كه (ماريوس) هه و نه مانی بایری دای و بایری
زوره كهی خوی زۆرجوان بو پازانده وه . له بهر ئه وهی (ماريوس)
له دانشگای حقوق ده رچوو بوو به به لێنده رو له زوره كهی بایری دا
دهستی كرد به كار كردن .

« نائۆمی یی تیکه ئاو به شادی »

ئهو دو دلداره هه موو روژی به کریان ده دی و (كهزیه) زۆر له
گه ل (فوشلونت) ده چۆ مالی ژیل نورماند . (ماريوس) هه ر بیری
لی ده کرده وه و نهی ده توانی باوه رکا كه ئایا ئهو بیر هه من و به ئه ده به
ئه وه به كه چهند مانگ له مه و به ر له سه نگه ردا دیو به تی ، یانا ؟ تا روژێك
سه ری قسه ی دامه زراندو گو تی : ئه ری به پاستی قهت چوو به خیا بانی
(شانوری) ؟ مسیو (فوشلونت) سه ری پاره شان دوو گو تی : باوه رنا كه م ،
ته نیا هه ر ناوم بیستوه . (ماريوس) بی ده نگ بوو گو تی : من چهند بی
ئه قلم ؟ ئه وهی له سه نگه ر بوو ، هه ر وهك ئه مه ده چوو ، چهند پیاو یکی
نازه نین بوو ؟

« ئهو دو پیاوه ی ون بوون »

هه ر له و پۆژانه دا كه ته داره کی ژن هه نیان ده گرت (ماريوس)
دهستی دایه کار یکی تر . ئاخه ئهو قه رزدار بوو ... هه م له لایه ن

باوکیه و ، هم له لایه خویه و • له لایه باوکیه و قهرزداري
(تتارديه) بوو ، هدر وه هاش دمی و یست ئه و پیاوهی له سەنگەر رزگاری
کردو هیابووی بۆوی بدۆزیته و •

ته نیا ئاره زوی دۆزینه و می ئه و دوو بوو ، چەند کەسیکی به کری
گرتبوو ئه و دوانه ی بۆ وه دۆزن ، کەس نه یزانی کین و له کۆین ؟ ته نیا
سایقی عه ره بانه ی چووت ئه سی به کیان پهیدا کرد گوتی : به لئ پۆژیک
پولیسیک منی برده قه راغ چۆم و له وئ پیره مه ردیک په یکه ری
برینداریکی گەنجی له کۆل بوو ، له کونی زیرابه کوه هاتبو دهر ،
سواری عه ره بانه کهم کردن و کورپه گەنجه که یان هیایه ئه و خانوه و ،
له پاشان پۆلیس و پیره میرده ده که جوونه خانوئیک له خیابانی (آرمه) •

پیره میرد چۆ ژوره ووه و پۆلیسه که به یاده یی پوشت ، له و
پۆژه ووه نه م دیونه ته ووه •

(ماربوس) سه رسام ببوو ، ده یگوت : ده یی ئه و پۆلیسه کئ بووی ؟
ئهی ئه و پیره مه رده کییه ؟

پۆژیک لای (زان و الزان) و (که زیه) کاره ساته که ی شی کردوه و
گوتی : ئه و پیاوه گه و ره نه بهر خاتری من گیانی خۆی خسته خه ته ره و •
می له ژیر ئاگری گولله دا هه لگرت و سه نگه ری به جئ هیشت و له پینگای
کونی ژیر ته ره ووه پای کرد • ئه و وه ک فریشته ی نه جات بوو ، به لام
حه یف ون بوو نه م ناسی ؟

ئاخ ئه گه ر ئه و شه ش سه ت هه زار فرانسکه ی (که زیه) م ده بوو ؟
(زان و الزان) قسه ی بریو گوتی : بۆ تۆ ؟ - به لئ هه ووم ده دایه ئه و
که سه ی ئه و پیاوم بۆ وه دۆزی • (زان و الزان) ده نگي نه کرد •

« ماره برین »

شهوۍ شازدهۍ مانگی فهوربهۍ سالی (۱۸۳۳) شهویکی زور
پروژ بوو . ئاسمان پیده کهنی ، تهستیره تروسکهۍ چاوانیان دههات ،
شهوۍ ماره کردنو بوووکو زاوایی (کهزیه)و (ماریوس) بوو . شهوی
پیشوو (زان و آلزان) به ئاگاداری (ژیل نور ماند) پنجصهت و ههشتاو
چوار ههزار فرانکه کهۍ دهیختیاری (ماریوس) نابوو ، چهند پروژ
لههوبهر (زان و آلزان) قامکی کوترا بوو پهم ههنگه پرا بوو ، بهلام
موبالاتی پی نه کردو لای کهس ئاشکرای نه کرد . تهناهت نهشی بهست .

بهلام لهئاخریدا وای تین بو هینا ناچار بوو دهرمانی لیتی و هلی
بهستی .

جا لهبهر شهو ، شهو شهو نهیتوانی دهفتهری مارکردنه کهۍ
(کهزیه) ئیمزا : کا . (ژیل نور ماند) لهجیاتی شهو ئیمزای کرد .
(کهزیه) لهوهختی ماره کردنه کهیدا زور خوشحال بوو ، له پیسته کهیدا
نده گونجا . لهدوا پهمو یاسای ماره کردنو ئیمزای دهفتهری (کلیسا)و
شارهوانی (ماریوس) بهرگینکی پهمی تاریک و ، (کهزیه) کراسینکی سپی
لهبهردا بوو ، له (کلیسا) هاته دهر و سواری عهره بانه بوون ، له کاتیکدا
دهچوونه شهو ماله شهو دهیان چاو بهواق و پهمانه شهو تهماشایان ده کردن ، شهو نده
جوان بوون . (ژیل نور ماند)و (زان و آلزان) له عهره بانه کهدا ، لهبهرامبهر
بوووکو زاوادا سوار پیوون . (کهزیه) خوۍ دهبن دهستی زاوا
هه لخراندو گوتی : پاسته من بووم بهخانمی (ماریوس) ؟

مهوان گه پانه شهو بو خیابانی (کالور)و دهستی یه کریان گرتبوو ،

بە قادىرمە كاندا سەركەۋىتىن ، باۋكى بۈۈكۈ زاۋاش لەملاۋ ئەۋلايان
دەپۋىشتىن •

لەسلىۋىنى گەۋرەدا مىۋاندازى يەككى زۆربان كىرد بوو •
(زانۋالزان) لەنزىك دەرگا لەسەر كورسىكە دانىشت • (كەزىيە)
بەيىكەنىنەۋە لىنى نىزىك بۆۋە زۆر بەئەدەبەۋە پۇژ باشى لى كىردۈ پىرسى :
باۋكە گيان پى خۇشخالى ؟

(زانۋالزان) گوتى : بەلى زۆرم پى خۇشە •

گوتى : كەۋانە بىيىكەنە • (زانۋالزان) دەستى كىرد بەيىكەنىن •
مىۋانە كان يەك لەدۋا يەك ھاتىن دانىشتىن • دوو كورسى لە پاستو چەپى
بۈۈك دانرا بوون ، يەك بۆ ئىل نۇر ماندو يەك بۆ (زانۋالزان) •
ئىل نۇرماند ھات دانىشت ، بەلام (زانۋالزان) دىار نەبوو •

ھەموو چاۋيان لە (زانۋالزان) دەگىرا دىار نەبوو • ئىل نۇرماند
خىزمەت كارەكەى بانگ كىرد پىرسى ئەۋە مىۋو (فوشلونى) لە كۆيى ؟
لەۋەلامدا ۋوتى : قوربان بەمنى گوت : كەغەرزىت بىكەم ، كە دەستى
زان دەكاۋ ناتۋاننى پى ناتان لەگەل بخۋا ، بى بەخشىن ، گوتى : بەيانى
زۋو دىمە لانان •

باۋكى زاۋا گوتى : زۆر چاكى كىردۈۋە بائىسپراحتە بىكا •
(مارىوس) ھەستە ۋەرە سەر كورسى مىۋو (فوشلونى) دانىشە •

(كەزىيە) ش غەمى نەھاتىنى باۋكى لەبىرچۆۋە لەپاش چەند دەقىقە
يىكەنىن و شاپى دەستى پى كىرد ، جىنگاى مىۋو (فوشلونى) خالى ••

« نەوەى لە بىر ئاچىتەو »

(زان والزان) چۆۋە مالىيە مۆمىكى ھەل كىردى لەقادر مەكان سەركەوت • مال چۆل و ھۆل بوو ، دەنگى دەدايەو ، ھەموو سىندوق دۆلەت كرا بوونەو ، يەكسەرە چۆ زورەكەى (كەزىيە) جىڭى خالى بوو ، ئاخىرى چۆ زورەكەى خۆى ، مۆمەكەى لەسەر مېزەكە دانائ دەستەكەى كىردەو دەستى كىرد بەئىش كىردن دەتگوت : ھەر دەستىش برىندار نىيە ؟ لەجىڭاكەى نىزىك بۆۋە چاۋى بەو جاتتايەكەوت كە ھەمىشە ھەلى دەگرتو (كەزىيە) ھەسادەتى پىچ دەبرد • ئەو جاتتايە بوو كە لە رۆزى چاۋى حوزەيراندا كە ھاتە ئەو خانو ، لەوئىي ھىتابو • ھەلى گرتو لەسەر خۆ كراسىكى دەرھىئا كە دەسال لەمەبەر ، كاتى (كەزىيە) لەشارى (فونت فرمىل) پۇشت بە بۆنەى مردى باۋكى دابوۋى بە (كەزىيە) كاتى چو بوونە كىلىس (يىكوس) (كەزىيە) داي نابوو ، ئەو بۆ يادگار خىستبۆيە ئەو جاتتايەو • كە نەوەى دى ، كەوتە بىر كىردەو يادى پابردو ، ئەو زىستانە ساردەى كەوتەو ياد ، ئەو پۇزەكە (كەزىيە) مىندال بوو ، پىخواس بوو ، لەسەرمان ھەلدە لەرزى ، ئەو كراسەى دايە تا لەبەرى كا •

• شتى ناو جاتتاكەى بلاو كىردەو ، چەند دەقىقە تىيان فەكرى •
 • كەوتەو يادى ئەو كاتە كە ئەو لىياسانە پىر بەبەرى (كەزىيە) بوون •
 • (كەزىيە) پىدەكەنى ، دەستى دەگرت لەو دىنبايەدا ئەو نەبى كەسى نەبو •

لە نكاو سەرى وەپالە بىشتەكەى كەوت • دلى شكاو ناوچاۋانى گۆپاۋ دەستى كىرد بەگىران • فرمىسكى وەك دانەى مروارى لەچاۋان دەبارىن •

دهیگوت : تازه (کسه زیه) و (ماریوس) هموو شتیک و دارایی و
سهره تیان ههیه ، هممووشی بههوی منهوه .

جا ئیستا دهیی چ بکا ؟ ده کریی بجی له لای (کسه زیه) ژیان
به ریشه سهو ؟

ئهو شهوه تا به یانی له شهوی دریزی سه رمای زستاندا بهو
خه یالانهوه تلایهوه ، ئه گهر له بهر ئهوه نه بوایه جار جار سهری ده برده
پیش و تماشای جله کانی ده کرد و مت ده زانی مردووه .

« ئیعتیراف »

پۆزی دوا ژن هیتان هه میسه موخته رهنه ، بوولک و زاوا پیزی
خۆش به ختی خۆیان زۆر ده گرت :

به یانی رۆزی هه فدهی مانگی فهوریه تازه خزمهت کاره که
ولاتی گهسک ده دا ، له ده رگایاندا . چوو ده رگای کردهوه جیاوی به
مسیو (فوشلونت) کهوت برده زوری میوانان ده تگوت : مهیدانی
مه خمه رو مهیدانی شه پره . (ژان و آلزان) پرسی :
ئاغا هه ستاوه ؟

– کام ئاغا ؟ ئاغای کۆن ، یان ئاغای تازه ؟

– مسیو پنت مرسی .

– بابیچم بزاتم هه ستاوه ده ئیم : ئاغا (فوشلونت) ته شریفی هاتوووه .

– نه مه ئی ئه و هاتوووه بلی به کیک دهی ههوی به تایبه تی قسه ت

نه گه ل بکا ، ناوی کهس مه به .

– ئه ی به چاوان جو ده ره وه .

دەنگى كۈندەمى دەرگا ھات • (ژانوالژان) سەرى ھەلپى
(ماريوس) ۋەژور كەوت • زەردە خەندەمى لەسەر لىۋان بوو ، ديار بوو
ئەۋىش ئەۋ شەۋە نەخەۋ تېۋو •

بە چاۋ پىكەۋتى (ژانوالژان) گوتى : ئەۋە تۆى باۋكە ! ئەۋ
خەمدەت كارە ئەخمەقە قەت پاستى شت ئالتى بەلام تۆزىك زوو
ھاتوۋى ، ئىستا سەعات نىۋى پاش نىۋەپۆيە (كەزىيە) لەخەۋ دايە •
دەل ساردىكى لەبەنى ئەۋ دوانەدا بوو بە ۋوتەى باۋكە لە
لايەن (ماريوس) ۋە لەبەن چوۋ •

(ماريوس) گوتى : نازانى شەۋى دى جىكات چەند خالى بوو ؟
بەپاستى دەستەكەت چۆنە ؟ (كەزىيە) زۆرى باس دەكردى ، زۆرى
خۆش دەۋتى • باشە بۆنايە ئىرە پىكەۋە ژيان بەرىنە سەر ؟
(ژانوالژان) گوتى : ئاغا دەم ھەۋى پىت بلىم : مەن بەندى يەكى پىرى
ئاسراوم بىرىنى دەستەكەى كۈدەۋە نىشانى (ماريوس) دى داۋ گوتى :
دەستم قەت پرىندار نەبوۋە ، ھەر پىۋىست بوو لە رۆژى زەماندە كەتاندە
ھازر نەبم ، لەقەستى گوتم : دەستم دىشى ، تا بەدروۋ دەقەرى
مارە كۈندە كەتەن ئىمزا تەكەم •

(ماريوس) زمانى لال بوو گوتى : مەبەست جىيە ؟
- مەبەستم ئەۋەيە كەمەن زوۋ زىندانى بووم •
- تۆ خەرىكى مەن شىت كەى •
- ئاغاى پونت مرسى مەن نوزدە سال لەسەر دزى گىرام دوبارە
ھەر بەھۋى دزىۋە مەحكوم بەخەپسى ئەبەد بووم •
(ماريوس) لەۋانە نەبوۋ شتى واقىقى قېۋل نە كا ؟

بەلّام لەنكاو پيريك پەشوكاندى و گوتى : بلى : بلى : كە
باوكى (كەزىه) ى !

(زان و آلزان) گوتى : ئاغا ھەر چەند باوہ پ بە سویندى يەكى وەك
من ناكرى ، بەلّام باوہ پ كە ھەموو قسە كانم پاستن •

لەخزور خوادا سویند دەخۆم كەمن باوكى (كەزىه) نيم ، من
خەلكى ئاوايى (فارولز)م و بەگۆل بەختو كردن دەزيام ، ناوم
(فوشلونت) نيه ، ناوم (زان و آلزان)و ھىچ پەيوەندىم بە (كەزىه)
وەنيە •

(ماریوس) ھەنگاويك ھاتە دواوہ پرسی : كى ئەوہم بۆ پون
دەكسانوہ ؟

- من خۆم دەئيم :

(ماریوس) بۆى دەرکەوت كە درۆ ئاوا ئارام و لەسەرخۆ ناگوتري
و گوتى : باوہ پرت يى دەكەم • (زان و آلزان) سەرى لەقاندو گوتى : من
پەيوەندى يەكەم بە (كەزىه)و ھەيە ، تا دەسالى لەمەوبەر ھەر نەمدەزانی
وجوديشى ھەيە ، بەلّام خۆشم دەويى ، يياوى پير ھەر عادەت وایە خۆى
بەباوكى منداڵ دەزانی • (كەزىه) نەباوكى بوو ، نە دايك ، پيويستى
بەن بوو ، بەلّام ئیستا بۆتە خانمى پونت مرسى و سەرپەرشتى كەرى
گۆپاوە • پارەكەشم لە پریگای جەلالوہ بەیدا کردووە • لەدوا
ئەوہ دە (ماریوس) فکرى و (ماریوس)وا پەشوكابوو ، چەند جار دەمى
دەکردهوہ قسە بكاو يى دەنگ دەبوو • ئاخىرى پرسی بۆ ئەوقسانە
بۆ من دەكەى ؟

چى بۆتە ھۆى ئەوہ دان بەوہ دانیى ؟ ئەوہ ھەر لەدلى خۆت

دایجی ، نه کهس تاقیت ده کاته وو ، نه تاوانباری • من زورم لاسهیره ،
له بهرچی رازی خۆت ناشکرا ده کهی ؟

(زان والزان) له سه رخۆ گوتی : له بهرچی ؟ به لئی هویه کهی
سهیره ، له بهر شه پوهه • دهه توانی درۆبکه و یتوه فریو بدهم و
ههه مسیو (فوشلونت) بم • وهختی خۆی له بهر خاتری (کسهزیه)
درۆم ده کرد ، به لām ئیستا پیوست ناکا • تۆ ده لئی له بهرچی ناشکرای
ده کهی ؟ ویز دانم قبول ناکا • زه مانیک بو ژیان نانیکم ده دزی ، به لām
ئیمپۆ بو ژیان ناویک نادزم • (ماریوس) قسه کهی پێ پر یو گوتی :
ژیان ؟ تۆ بو ژیان پێ و یستیت بهو ناوه نه •

ههه ناسیکی هه لکیشاو گوتی : دهه زانم ، به لām ئاغای (ماریوس) ئهوا
ئهو پرستی بهم نه گوت و ههه (فوشلونت) بووم و به یانیا ندهعه کهم به سهو
پێوه کردو بو ناشتا خواردن هاتمه سالۆن و شهو سێ به سێ چووینه
گه پان بو باغی (توبلری) و لهنگاو به کیک بانکی کردم (زان والزان) •
ئهو کاته پۆلیسی نه هیتی دهه مگرن و ناشکرا ده بم • تۆ ده لئی چی ؟
پێ دهنگی (ماریوس) وه لāmی ئهو پرستاره بوو • (زان والزان) گوتی :
ئیستا زانیت بۆچی رازی دلێ خۆم ناشکرا کرد ؟

ئومیده وارم هه میسه خۆش بهخت بی ، به لām بهوه ناپهخت مه به
که زیندانه کی به ده بهخت دهه رگای دلێ خۆی له لای تۆ کردۆته وه
وه زیفه ی خۆی ئه نجام داوه •

ئاغای (ماریوس) ئهو پیاوه ی له بهر امبهه تۆ وه ستاوه زۆر عهزیزو
به ده بهخته • (ماریوس) دهستی گرت و گوتی : باوکی گه ورهه من
هاو پێم زۆرن ئه مری عه فووت بو وهه ده گرم :

- سوودی نیه ، ئەوان من بە مردو دەزانن ، ئەو بەسە .
 (ماریوس) لەدەرگا پتووە دراوە کە پوانی و لە ژێر لێووە گوتی :
 (کەزێه) ئێ بیچارە ئەگەر ئەو دەزانی ؟ ئەو قسە تەواوی گیانی
 (زان و الزان) ی خستە لەرزین و پوی کردە (ماریوس) گوتی : ئاخ !
 ئە ئی خەریکی (کەزێه) حالی بکە ؟ ئاغا تکیە هیچ لەو بێبەتەووە
 بە (کەزێه) مەلێ . هەناسیکی هەلکێشاوە دەستی کرد بە گریان و
 گوتی : بریا بمردەمایە .

(ماریوس) گوتی : ئارام بگرە من پازی تۆ ئاشکرا ناکەم .
 (زان و الزان) گوتی : زۆر سپاست دەکەم ، زۆر باشە ئێتر هەموو شتێک
 تەواو بوو ، تەنیا کاریک ماوە - چ کاریک ؟ لەسەر خۆ گوتی : ئایا ئێستا
 تۆ کە لە مەوزووعە کە حالی بووی و بووی بە خاوەنی (کەزێه) لات
 دایە ئێتر نابێ ببینم ؟

(ماریوس) بەساردی وەلامی دایەووە بە ئی نە یینی باشترە ، چۆن
 ناپەرەحت دەبێ ، نابێ ئەووە بزانی .

(زان و الزان) چۆ لای دەرگا کەو لەبن ئێوانەووە گوتی : کەواتە
 ئێتر نابێ ببینم ، دەرگا کە ی کردەووە گەپایەووە بۆ لای (ماریوس) و
 گوتی : ئاغا حەقتە نابێ هیچ بە (کەزێه) بێنم : بەلام دەکرێ جار جار
 بەشەو بێمە لای ؟

گوتی : هەموو شەوێک هەر سەعاتێک ویست وەرە (کەزێه)
 بە تەنیا چاوە پوانیت دەکا .

- ئاغا تۆ زۆر بوزورگەواری . بەخوشحالیووە دەرگای
 کردەووە و پۆشت .

« دئۆپەي عەزاب »

(ماریوس) قامكى حیرەتى بەددان گەزتو بە دەریای خەیاڵدا
چۆخواری • لەپەفتارو کرداری ئەو (فوشلون)دا حالەتیکى عەجیبو
غەریب خۆی مەڵاسدا بوو •

- کەواتە ئەو مرۆفە ناوی (زان وائزان) ؟

- کەشفی پازیکى سامناک لەو بەپى خوشى و خوش بەختیدا ،
وەک دۆزینەوێ دوپشک وایە لە هیلانەى کۆتردا •

- ئایا ژيان و خوش بەختى (ماریوس) و (کەزیه) لێرە بەدواوە
بەپوێندى بەسەر نوێشتى ئەو پیاوێهە ؟

ئێستا مەبە ستیکى تر بۆ (ماریوس) پون بۆتەووە زانیویەتى ئەو
ئەو کەسەیه کەواتە سەنگەر و چۆ گەڵ شۆپشگیرەکان ، بەلام تەقەى
نەدەکرد • کەواتە بۆچى هات بۆ سەنگەر ؟

لەنکاو (ماریوس) (زاوری) کەوتەووە یاد کە لای شۆپشگیرەکان
ئەسیر بوو ، (زان وائزان) گوتى : من دەیکوزم : دیارە پقیان لە یەکتەر
بوو و هەر لەبەر ئەو هاتبۆ سەنگەر • جا کەواتە (زان وائزان) بەعەمەدى
(زاوری) کوشتوو ؟ دەیان پرسىارى بۆ وەلامى وا هاتە خەیاڵ دانى
(ماریوس)ەو •

روژى دوایی کاتى پۆز نازە ئاوا دەبوو ، (زان وائزان) لە زەنگى
مالى (ژیل نورماند)یداو خزمەت چیه کەیان دەرگای کردەو ، بەچاؤ
پیکەوتنى وى گوتى : ئاغا ویستى لیت پرسم داخوا ییت خوێشە بجیه
قاتى سەرەو ؟ یان لێرە جاوێپوانى دەکەى ؟

- ئىرە چاۋەپروانى دەپ :

خزمەت چى سەرى لەقاندو گوتى : كەۋاتە ھاتتى تۆ بەخسانم دەلىم : ئەو زورمى كە (زان والزان) چاۋەپروانى تىدا دەكرد لەخوارەوۋە دوو كورسى لەنزىك مېزىكەوۋە تىدا دانرا بوو ، فەپشىكى لى پاخىرا بوو ، زورىكى تابەتتى بوو .

خزمەت چى چوۋ مۇنىكى نەپىش زۇپاكە دانائو چۆ دەردەوۋە .
(زان والزان) سەرى بەر داپوۋە ، لەنكاو سەرى بەرزكردەوۋە (كەزىيە) لەپشت سەرىدەوۋە وەستا بوو .

زۆرى تىفكرى • (كەزىيە) بەخۇشخالىدەوۋە گوتى : ئەي باۋكە جەند چاكت كرد ھاتى ؟ (ماريوس) گوتى : خۆت پىست خۇش بوۋە ئىرە پىمە لات ؟

- بەلى پاستە ، - ئاخ تۆ ناخۇشتىن زورت بو چاۋ پىكەوتتى
- من ديارى كردوۋە .

- دەزانى خانم ، من ئەو شۇيىنانەم زۆرتىر پى خۇشە (كەزىيە) دەستە ناسكە بىچوگەكانى لىكدائو گوتى : خانم ؟ مەبەستت چىيە ؟
(زان والزان) زەردە خەندىكى ھاتى و گوتى : تۆ خۆت پىست خۇش بوۋە بىيە خانم ، بوۋشى .

- بەلام نەك بەنىسەت تۆۋە باۋكە .

- ئىر پىم مەلى : باۋكە .

- چى ؟

- يان بلى زان - يامسىو زان .

(كەزىيە) بەسەرسانىدەوۋە گوتى : من ھىچ تى ناگەم ئەو قسانە

يەنى چى ؟ مەگەر تاپەخت بويى ؟ مەگەر خۇش بەختى مەنت يى
خۇش نىھ ؟

پەنگى (زان و آلزان) پەرى و ماو يەك وەلامى نەدايەو ، ئىجى
وەك لەگەل خۇي قەسە بىكا لەن لىوۋ گوتى : (كەزىيە) تۆ بەسەعادەتى
خۇت گەشتى و ئارەزوى مىنىش ھەر ئەو بوو .

(كەزىيە) گوتى : تۇخەي ئاخىرى بە (كەزىيە) ئاوت بىردىم . لەپاشان
دەستى لەملى (زان و آلزان) كىردو (زان و آلزان) گوتى : خانم مەن بەجىت
دېلىم : چۈنكى خىزمەتكار چاۋە پىوانىت دەكەن . چوۋ بۆلەي دەگەكەو
گەپايەو گوتى . بانگم كىردى (كەزىيە) بەلام بەمىردەكەت بىلى : كە
ئەو جارىكى دى دوۋىات نايىتەو لىم بىو رە .

(زان و آلزان) چۆ دەردەدو (كەزىيە) بەمەت و بەشۋكاۋى بەجى
هېشت .

« چەند ھەنگاۋ بۆ دواۋە »

پۇزى دوايى دوبارە ئەمەمان سەعادىدا (زان و آلزان) چوۋ بۆلەي
(كەزىيە) . يەلام (كەزىيە) نە بە باۋك ، نە بە مىسۇ زان ئاۋى نەبىرد ،
گوتى گىرتىو تا پىرە مىرد ھەرچى نە دلى دايە بىلى . لە وانەش بىو
(ماريوس) مەوزوۋەكەي يى گوتى .

پىاۋ ھەروا بە ئاستانى ئاتۋانى ھىزى ئەۋىن شەرح بىكا .
(زان و آلزان) ھەمو شەۋىك لەكاتى خۇيدا دەچوۋ بۆلەي .
(ماريوس) كارىكى ۋاى كىرد بوو ، كە لەكاتى ھاتى ئەودا ئە
مال نەبى ، چەند ھەفتە ئاۋا تى پەپىن .

(كەزىيە) بېنى نابۇ ژيانىكى تازەوۈ • خرمى تازەوۈ غەيادەتۈ
 ئىشى ناۋ مالۋ سەياھەت سەرگەرميان كىردىبوۋ ، لەو ژيانە زۆر پازى
 بوۋ • خولاسەى ھەموو خوشىەكانىشى ئەوۈ بوۋ لەگەل (ماريوس) بېنى •
 (ژانوالژان) توانى دالى (كەزىيە) سارد بىكەتەوۈ ، بەلام (كەزىيە)
 ھەر خوشى دەويست •

« سەرنىچ پاكىشان »

لە مانىگەكانى ئاخىرى بەھارۋ ئەوۈۋلى ھاۋىنى سالى (۱۷۳۳)دا
 دراۋسىكانى (ماريوس) ھەمىشە پىرە مەردىكيان دەدى ، لىياسى پەنى
 پۇشى بوۋ ، ھەموو شەۋيك لەكانى دىارى كراۋدا لەخيابانى (آرمە)وۈ ،
 سەر بەز دەداتەوۈ ، بەغەمۈ پەژارەوۈ دىتە خىابانى (كالور) • بەلام كە
 دەگاتەۋى پەنىكى دەگۆرپىۋ گەش دەپتەوۈ • حالەتىكى زۆر غەرىپى
 بوۋ دەتگوت : ھەمىشە تەسە لەگەل خۆى دەكا ، لىۋى ھەر دەجوۋلا •
 كاتى دەگەشتە پىش مالى (زىلنورماند) پادەوۈستاۋ چەند فرمىسكىكى
 ھەلدەۋەراندىن • وردە وردە لەچوۋون بۆ مالى زىلنورماند كەمى
 كىردەوۈ ، تەنبا دەيان دى كە تا نىۋدى خىسابان دىۋ تەماشى مالى
 (زىلنورماند) دەكاۋ دەگرى •

ژنى گەپرەك وەيان دەزانى شىتە • پۇۋى بارانە چەتەرى پى نەبوۋ ،
 نەبارانۋ ، نە سەرمۋ گەرمانەيان توانى پىنى تەرك بىكن • مىئەل
 بىپىكەنەوۈ دۋاى دەكەۋتن •

ھەر وەك وۋتم : (ماريوس) لەپىش مارە كىردنى (كەزىيە) دا ھىچ
 بىر سبازىكى دەر باردى مىيو (فوشلونى) نەكردۋ لەدۋا مارە كىردىشى

دوباره لهوه زعی (ژان والزان) ی نه کوښهوه .

ته نیا نهو ندهی له توانای دابوو ههولی ددها له هاتنی (ژان والزان)
بو دالان بهرگری بکاء په یوه ندی نیوان نهوو (که زیه) پېچړی و بو
بکړی یادی (ژان والزان) له سهری (که زیه) دا نه هیآی . (ماریوس)
له درکردنی به نه دده بانهی (ژان والزان) دا چهند به لگهی به دده سته وه بو .
نهی دده ویست هاوسه ره که ی په یوه ندی بهو مرؤفه جینایهت کارو دزه وه
بی و بیته هو ی نه نگ و پړیسوایی خانه واده ی .

پوژیک (ژان والزان) چوو له سهر نهو سه کوښه دانېشت که له
پوژي پتجی مانگی حوزه یران له سهری راوستاوو ، چاری به
(گاوروش) کهوت چهند ده قهیه که لهو ی دایه وه ، تنجا ههستا چووه
ماله وه . پوژي دواپی له ژور نه هاته دهره وه ، پوژي دواپی تر
ههروا ... حه قهیه که پوژيشت نه هاته دهر .

تېستا هر له جیگادا بوو ، سهره داره که به ژنه که ی ووت : نهو
پاوه میهره بانهی قاتی سهره وه نه له ژور دتیه دهره وه ، نه هیچ ده خوا ،
فه قیره بهو زووانه دهری ، وایز انم له دوری کچه که ی ناپه حه ته ؟
ژنه که ی وه لامي دایه وه گوتی : نهو کړی چیه پاره ی هیه ، با
دوکتور پینې ، نه گینا بوخوی دهری .

له وکاته دا چه قویه کی به دده سته وه بوو ، له ناو باغچه که یاندا له
به رخویه وه ده یگوت : حه یف چهند پیریکي میهره بان بوو .

سهری بهر زکرده وه چاوی به دوکتوری گپه که که یان کهوت :
بانگی کردو بردی بو لای (ژان والزان) . دوکتور مو عایه نهی کردو
چهند که لیمه قسه ی له گه ل کردو هاته خواره وه . ژنی سهره داره که

پرسی گوتی : دوکتور چۆنە ؟ گوتی : خالى زۆر خەراپە ، گوتى :
چاوەپوانى چى لى دەكەى ؟ - چاوەپوانى ھەموو شتەك و ھىچ شتەك ،
واديارە ئەر بياو دۆستىكى زۆر خۆشەويستى لەدەست داوہ . ئەوئەش
نە خۆشى يەكە خەك يى دەرئ .

- دوکتور چى بەتو گوت ؟ ئايا تو دەگەپیتەوہ ؟
- بەلى ، بەلام يەكى تریشم لەگەل دى .

شەويك (ژانوالژان) زۆر بەزەحمەت ھەستايە سەرقوونو
جىگەى دەستى چەيى خۆى گرت ھەستى بەلئدانى دەستى نەکرد .
ھەناسەى بەزەحمەت دەھاتەدەر ، زانى كە لەجاران زەعيفتر بووہ ،
ھەر چۆتيك بوو ھەستا اياسەكانى دەبەرکرد ، بەلام تا لەبەرى كردن
چەند جار پشوویدا .

جا كە پۆژ بۆوہ جاتاكەى كردهوہ كراسى (كەزىيە) دەر ھىنا
بلاوى كردهوہ . شەمەدانەكانى (ئوسقوف) لەيش زۇپاكە بوون ، دوو
مۆمى ھىنان خستىيە شەمەدانەكانو ھەلى كردن .

ھەر چەند پۆژى ھاوین بوو زۆر پوناك بوو ، تەنانت ھەر لە
زورتيكدا بابوونو كە بەرۆژ مۆم ھەلكرى كە جەنازەى تىدایى . ھەر
ھەنگاوتكى داويشت ھەناسە بركىي وئ دەكەوت ، ناچار دەبوو
دانیشى ، چوو لەسەر ئەوكورسى يە دانىشت كە لەبەرامبە ئاوتنەكە
بوو ، ئەو ئاوتنەى كە ھەوالى مردنى ئەوو ، بەيامى شادى بۆ (ماريوس)
ھىنا . ئەو ئاوتنەى نامەكەى (كەزىيە) لە خۆى دا نیشاندا .

خۆى لەئاوتنەكەدا دى ، بەلام خۆى نەناسى يەوہ ، تازن ھىناسى
(ماريوس) كەس نەى دەگوت : تەمەنى لەپەنجا زيارە ، بەلام بەسالتك

تەمەنى سىي سالى چۆ پېشەۋە چۆ تەمەنى واقىيى خۇيەۋە .

كەشەدە داھات زۆر بەزە ھەمەت مېزىكى پاكىشاھ بەر زۇپا كەۋ
قەلەم ۋە ھەتتە ئىككى ئەسەر دانا . ئەپاشان بىي ھۆش كەۋت . كاتى
ۋە ھۆش ھاتەۋە ھەستى بەتئىۋايەتتى كەرد ، لەبەر ئەۋدى نەي تۋانى
گۆزە كە بەرز كاتەۋە ، خۋارى كەردەۋە سەرى پىۋە نا . لەپاشان
تەماشايەككى كراسە پەشەكەي (كەزىدە) ي كەرد . لەنكاۋ تەزۋىكى
بەلەشىدا ھات ھەستى بە ساردو سەرما كەرد . داھاتەۋە قەلەمەكەي
ھەلگەرت ، بەلام لەبەر ئەۋدى زۆر لەمىزبوو پىيان نەنووسرايوو
نوۋكەكەي بەپشتدا خۋاربۇۋە مەرەكە بەكەش وشك بېۋە ، ناچار
بوو ئاۋى تىكا ، تا ھەستا چەند دۆلۋەي ئاۋ تىكەرد سى چۋار جىار
پشۋىداۋ ناچار بوو بەپشتى نوۋكى قەلەمەكە بىۋىسى .

زو زو ناۋچاۋانى ئارەقى دەكەردو دەستى . دەستى دەلەرزى
زۆر لەسەر خۇ ئەۋ چەند دىرەي خۋاردەۋەي نوۋسى .

— (كەزىدە) دوغات دەگەيىم : بابۇت نىيەكەمەۋە . مېردەكەت
ھەقى بوو بەئەدەبەۋە پىم سەمەلىتتى كە ئابىي پىمە دالى ئىۋە ، بەلام لە
پىرىك مەۋزۋەشدا سەھو بوو .

مېردەكەت پىاۋىكى باشە . لەدۋا مەردىم زۆرت خۇش بۆي .
(كەزىدە) ؟ دەزانم ئەۋ نامەت دەست دەكەۋى ، بزانە . . . لىردا
(زان ۋالزان) پراۋەستاۋ قەلەمەكەي لەدەست كەۋتە خۋارو بىي ئىختىيار
دەستى كەرد بەگىيان . ھەر خۋا ئاگادار بوو ، گوتى : ئىتر ھەمۋە شىتەك
تەۋاۋ بوو ، تازە ئاۋ بىم : خۇزگە دەقىقەيەك : چىركە سەعاتىك دەمەدىۋ
گوتىم لەدەنگى دەبوو ، ئىتجا دەمەردم ؟ لەۋ كاتەدا لەدەرگاياندا .

هه‌مان‌روژ ، له‌وکاته‌دا که (ماریوس) له‌بشت می‌ژه که هه‌ستاو
خه‌ریکی بشوو دان بوو ، خزمه‌ت کاره‌که‌سه نامه‌یه‌کی دایه‌و گوتی :
نووسه‌ری نامه له‌زوری چاو‌ه‌پوانی چاو‌ه‌پوانه • (ماریوس) به‌په‌له
زه‌رفه‌که‌ی دپی و خویندیه‌وه نووسرا بوو •

ئاغای (ماریوس) باپون ، ئه‌گه‌ر خوا‌ه‌زی بک‌ردایه ئیستا منیش
باپون بووم و بانگیان ده‌کردم باپون تاردیه ، به‌لام خوا نه‌ی کردو
مروفتیکی به‌ده‌بخت زیاتر نیم : پارێکی زۆر گه‌وره‌م ئاگاییه ،
به‌یوه‌ندی به‌خیزانی تۆوه‌یه ، ئه‌گه‌ر ئاشکرای بکه‌م : عارو نه‌نگی
خانه‌واده‌ی تۆ ده‌سپێته‌وه‌و پاجیع به‌له‌دایک بوون و زیانی که‌زیه‌خانه
وه‌یه • چاو‌ه‌پوانی ئه‌م‌ری به‌پێرتان له‌گه‌ل ریزو خو‌پمه‌ت • ئیم‌زا
(تاردیه) (ماریوس) به‌خزمه‌ت کاره‌که‌ی گوت : ئه‌و پیاوه‌ بێنه‌ زوره‌وه
چوو هینای • کابرا سه‌ری دانه‌واندو گوتی : چاو‌م له‌هیچ پاداشتی‌ک نه‌یه
ته‌نیا له‌ به‌ر خزمه‌ت به‌تۆ ئه‌وه‌ ده‌که‌م •

– قوربان دزوو پیاو کوزیک له‌مائی تۆدا ده‌زی • (ماریوس)
به‌شو‌کاو گوتی : له‌مائی من ؟ شتی وانیه •

کابرا کلاوه‌که‌ی له‌سه‌ر کرده‌وه‌و به‌فه‌قیانه‌که‌ی پاکی کرده‌وه‌و
گوتی : به‌ئێ دزو پیاو کوز •

– من سه‌باره‌ت به‌ پابردو قسه‌ ده‌که‌م ، له‌ کاره‌ساتیک ده‌دویم که
له‌ دادگه‌ری شاراو‌یه •

ئه‌و پیاوه‌ به‌ درۆ ، به‌ناوی نه‌هینی خۆی کردووه‌ به‌یه‌یک له‌سه
خێلی ئیوه ، بێ ئه‌وه‌ی چاره‌پوانی هیچ یم با ناوه‌ ئه‌سله‌که‌ت بێ بائیم :
ده‌ی گویم پراگرتووه •

• ناوی (ژانوالژان) •

• ئەو دەزانم •

• دوباره ئامادم بۆ چاوه‌پوانی پاداشت بۆم : چ کارمیه •

• باشه قسه بکه •

• ئەو پیاوه زو حوکم دراوه •

• ئەو دوش دەزانم •

• ئیستا که من گوتم : زانیت ؟

• نه له‌پیشدا دەزانم •

ئارامی (ماریوس) کابرای توپه کردو به‌سەر سوپه‌مانه‌وه گوتی :
من فریو ناخۆم : ئاگاداریم له‌سەر نه‌هینی ئەو کابرایه زۆره ، من نه‌بۆ
که‌س ئاگادار نه‌یه ، په‌یوه‌ندیان به‌ داهانوی خێزانی تۆوه‌یه •

ئامادم ئەو پروداوانه به‌ بیست هه‌زار فرائک ئاشکرا بکه‌م •
(ماریوس) گوتی : خۆشم ده‌یان‌زانم : کابرا گوتی : زه‌ره‌د ناکه‌ی
دوو هه‌زار فرائک بده •

(ماریوس) گوتی : نه‌ه‌وه‌ی تۆ ده‌یزانی منیش ده‌یزانم •

• به‌لام ده‌بۆ ئیمپرو من نان بخۆم ، ئەوه نه‌هینی به‌کی تایه‌یه •

ئاغای بارپون ده‌بۆ ئەو پازه ئاشکرا بکه‌م بیست هه‌زار فرائک
به‌سه • (ماریوس) لێی ورد بۆوه‌و گوتی : ئەو پازه‌ی تۆ وه‌ك نازی
(ژانوالژان) ده‌زانم و ناوی تۆش ده‌زانم :

- ناوی من ؟

- بەلێ ناوی تۆ •

- ئەوێ کارێکی گرنگ نیه ، ناوی خۆم لەنامە کەدا نووسی بوو •

- دیه •

- چی ؟

- تەناردیه کێه ؟

(ماریوس) گوتی : ئەوێ بوو گوتم : ئیستاش پازە کە بێم ؟ دەبینی
لە تۆ ئاگادارترم :- پاستە (زان وائزان) دزێ پیاو کوژە ، بەو مەعنایە
دزە کە کارخانە ی دەوڵەتە نەتەیکێ بە ناوی مسیو (مادلن) فەرهود
کردو نابووێ کرد • پیاو کوژیشە ، چونکە (زاور) ی کوشت •

(تەناردیه) خێشە یەکی لێ کردو ، لەپاشان زەرەدە ، خەندیکێ هاتیو
گوتی : ئاغای بارپون چەرت ئەپۆی • (ماریوس) بەتوندی گوتی : چی ؟
بۆ وانیە ؟ ئەو قسەمان پاستن ؟

- ئاغای بارپون ئاگاداریە کە ی تۆ پاست نیه ، ئیستاش نابێ حەقیقەت و
عەدالەت ژێر بێ بخاێ من بێم خۆش نیه خەلک بە ناحەق تازانبار
بکری • ئاغای بارپون •

(زان وائزان) هەرگیز مائی مسیو (مادلن) ی نه دزیو و (زاور) ی
نەکوشتوو •

- تۆ زۆر بەخاترجەمی قسە دەکە ی لەکۆی دەزانی ؟ (تەناردیه)
گوتی : بۆ بە درۆخستەوێ قسە ی تۆ دوو بەلگەم بەدەستەوێه •
- ئەو بەلگەمان چین ؟ بیان لێ •

تارديده مەناسىكى ھەلگىشاو گوتى : يەكەم (ئانۋالزان) دى
لەمىسو (مادان) نەكردوۋە ، چونكە خۆى مىسو (مادان) بو .
(ماربوس) زۆرى لاسەير بوو گوتى :

ئەو مەنئى چى ؟

– دوۋەم ئەو (زاور) نەكۈشت ، چونكە (زاور) خۇدكۈشى
كرد .

– مەن سەرم لەو دەر ناچى ؟ بەتۈپىيەۋە گوتى : پونى بىكەۋە ،
پونى بىكەۋە . (تارديە) پاكەتلىكى گەۋرەى لە باخەل دەرھىشاو گوتى :
بەلگەم ھەيە .

دوۋ رۆژ نامەى زەردى قەراغ دپاۋى لە پاكەتەكە ھىئانە دەرئىو
بلاۋى كردنەۋەو گوتى :

ئەوانە بەلگەى قەى مەن .

يەكەمىان لەبەرۋارى بىستۈ پىنجى حوزەيرانى (۱۸۲۳)دا ، ھەۋالى
(ئانۋالزان)و (مادان)ى بلاۋ كرد:بۆدو ، دوۋە مىشيان پۆژ نامەى
(مونىتور)ى يازدەى حوزەيرانى (۱۸۳۲) بو ، خەبەرى مەرگى
(زاۋر)و بەسەرھاتى (زاۋر)ى تىدا بو ، نوۋسى بوۋى .

(زاۋر) بە پۇلىسى پراگەياندوۋە كە دەستەيەك لە شۆرش گىرەكانى
گەپەكى (شاۋرى) دەستگىريان كردو ، خەرىك بوۋى بى كوژن . بەلام
بەكىك لەشۋپش گىرەكان گىسانى كپىۋەتەۋە ، بەناۋى كۈشتەۋە
بردۈيەنى بۆ پىشتى سەنگەرو ، لەۋى دەستۈ قاچى كردۈتەۋە ،
ئازادى كردوۋە ، بۆ ئەۋەى وابزانن كە كۈشتۈيەتى ، تەنەگىكى
بەخەۋادا ھەلۋەفاندوۋە .

(ماریوس) که نهوهی خویندهوه نهپ هه موو شتیکی بو پون بووه و زانی که به کهم نهوه پوژه (زان و آلزان) له سهنگه ری (شاندروی) دا (زاوری) نه کوشتووه و چه ند پوژ له دوا نهوه تهرمی (زاوری) یان له چومی (سین) دا روژیژه ، خود کوشتی کردبوو ، خنکابوو ، کهواته دیاره که (زان و آلزان) نهی کوشتووه .

له بابته حقیقه تی مسیو (دادلن) و (زان و آلزان) یشموه به دورو دریژی نووسرا بوو ، پاستی قسه کهی تاردیهی ئاشکرا ده کرد .

(ماریوس) به زانیی نهوه پازه ئاکی له خوی نهما ، هه ستاو به خۆشیهوه هاواری کرد - ئاخ کهواته نهوه پیاوه بیچاره پیاوکی عه جیه . نهوه هه مان مسیو (دادلن) ی سهروکی شاره وانی خۆشه وسته ! (زان و آلزان) ی رزگار کهری (زاوری) - قاره مانه - فریشته یه !

(تاردیه) هه ناسکی هه لکشاو گوتی : نه قاره مانه وه ، نه فریشته ، دزوو پیاو کوژه .

و شهی دزوو پیاو کوژ وهك ئاوێك ههستی (ماریوس) یان سارد کرده وهو گوتی : دوباره ؟

تاردیه) گوتی : به ئێ پاسته دزی له مسیو (دادلن) نه کردووه ، به لام هه ر دزه . پاسته (زاوری) نه کوشتووه ، به لام هه رپیاو کوژه .

(ماریوس) زوور به بی سه بری گوتی : مه به ست پی دزی نهو تیکه نانهی چل سال له مه وه به ره ؟

- نه خه بر سه به رته به پوداوی نهوه دوا به قسه ده کهم : نهوهی تپتا ئاشکرای ده کهم زوور نه خینه .

- ئاغاي (باپون) روژى شەشى حوزەيرانى (۱۸۳۲) راست سائىك
لەمەوبەر پياويك لەكونى زىرايى (پارىس)دا لە نزيك ئەو جىگايەوہ كە
دەچىتە ناو (سین)ەوہ ، خۆى شارە بووہ .

لەنكاو (ماريوس) كورسى يەكەى بىرە پىشمەوہ ، (تئاردىيە) چاوى
ئى بوو ، ھەستى ئى كىرە كەمەوزووعە كە پەيوەندى بە (ماريوس)و
(كەزىيە)وہ يە ، بەپەلە درىژەى پىداو گوتى : ئەو پياوہ لەبەر چەنەند
ھۆى سىياسى ئەو ژىرزمىنەى كىردبوو بە پەنا گاو پوژزانى ئاشوب لەو پىدا
درىژەى بە ژيان دەداو كىلىلى زالكى كونەكەشى ئى بوو .

- دوپاتى دەكەمەوہ ، كە ئەو كاردساتە لەسەتات ھەشتى شەزى
شەشى مانگى حوزەيراندا پوى داوہ .

ئەو پياوہ بەتاقى تەننى لەو كونە سائىكە سىفەدا دانىشتبوو ،
لەنكاو دەنگىكى لەزىرا بەكەدا بىست ، زۆر بەپەشو كاويەوہ خۆى
پەناداو گوتى ھەلخست ، دەنگى زەلامىكى ھاە بەرگوتى ، بەھۆى
پوناكى زانكى كونەكەوہ زانى كە يەكەك بەرەو پوى دىو ناسى كە
ئەوہ پياويكى پىرە ، شتىكى لەكۆلە ، پىشتى چەماندۆتەوہ ، ئەو پياوہ
پىرەش مەحكومىكى لەمىژىنە بوو ، كۆلەكەشى جەنەزەيەك بووہ .

زۆرباش ئەوہ پون بووہ كە پياو كۆز بووہ .

با بگەپىنەوہ بو سەر دزىەكەى . ئىنسان لە خۆپا پياو ناكوژى ،
دەى ويست بىخاتە ئاوہكەوہ ، چونكە نەدەكرا لە كونەكەدا بەجىي
بىلئى ، ئاشكرا دەبوو .

- من سەرم لەوہ سورماوہ كە چۆن توانى بەو كۆلە گرانەوہ
گيان بەسەلامەتى لەو كونە دەر بەرى ؟

(ماربوس) کورسی په کهي زیاتو برده پشمهوه • (تارديه) تۆزیک
پشوروی داو گوتی : ئاغای بارون ، بههر حال ئه و پیاوه پیره به کابرای
ناو کونه که ده ئی : تهماشا چم له کۆله ؟ کیله کم بده ری با بچمه
• دهره وه

ئهو پیره ئاقه تیکی خه رق ولعاده ی بوو ، نه ده کرا له ژ جیگا
چۆله دا قسه ی پرده بکریته وه ، کابرای کیل به ده ست ده ی ویست بی
خافلیتی ، چوو تهماشا جه نازه کهي کردو ، بی ئه وه ی کۆزه ر بزانی به
چه قو پارچیکی له کۆتی کۆزراوه که کرده وه ده گیرفانی نا •

ئهو پارچه ی بۆ به لگه هه لگرت • له دوا ئه وه ی دهر کا که کرایه وه
پیره ، تهرمه کهي هه لگرت و رویشت • کابرای کیل داریش به
ترسه وه دهر گا که ی له زوره وه پا داخت بۆ ئه وه ی که خسته ئاوه که وه
چاوی لی نه بی •

به ئی ئه و پیاو کۆزه (زان و الزان) بوو ، خاوه ن کیله کهش ئه وه تا
قسه ت له گه ل ده کاو ئه وه ش پارچه ی کۆتی کۆزراوه که یه ، ده سستی
ده گیرفانی ناو پارچیکی خو ئناوی هینایه دهر • (ماربوس) په نگی پروانی
به پری و هه ناسه ی وه ستاو چاوی ده پارچه که وه بپری و به ژ حال ته
کشمایه وه دوا وه گه نجینه کهي کرده وه •

(تارديه) پارچه کهي ههر به ده سته وه بوو گوتی : به ئی جه ناب
و وتم : بی گومان پوولی زۆری پی بووه ، بویه (زان و الزان)
کوشویه تی ؟ ئه و پیاوه ی کچه که ت ماره کردوه دزه ، پیاو کۆزه ،
ئه وه ی عه رزم کردی گرنگ نه بوو ؟ ئه ی پاداشته کهي ؟

(ماربوس) کۆتیکی په نخی له گه نجینه که دهر هیناو هاواری کرد -

كوژراوه كه من بووم ، نهودش نهو كوټهيه كه تو پارچه كهت
نئى كرده وه . بهتووندى پارچه كهى له ددست (تارديه) فراندو بهجنى
براو كهى گرت به نهندازهى وى بوو . (تارديه) چه بهساو لهجى گاي
خوى وشك بوو . .

(ماريوس) هه راسان بوو دهله رزى ، ددستى ده باخه ن ناو به
توپه بيه وه . بو لاي تارديه پويشت و ههزار فرانكى بو هه لداو گوتى :
تو پياوئىكى حوقه بازى ، دزو بهستى ، تو هاتى نهو پياوه شهريفه عهيب
دار كهى ، به لام گوناچه كانت سپينه وه .

دهت ويست نهو به خهراپ له قه نه م دهى ، به لام گهورهت كرد .
نه وه توئى دزو پياو كوژى . (تارديه) . من توام له پهرنجهره پياو چاو لئى
بوو ، كه له گه ل كوومه ئيك پياو خهراپ خهريك بوون (زان والزان)
بكوژى ، نه وه ندم به لگه له سه ر خهراپى تو به ددهسته وه به ده توانم :
قهورى به گرنتت بدم .

بگه به دبه ختى فيلباز نهو ههزار فرانكه وه له پيش چاوم ون
بهو برؤ .

ده بئى به يانى زو برؤى بو نه مريكا ، نه گه ل كچه چوو كه كهت و
زنه كهت ، چونكه كچه گهوره كهت مردو وه ، نهى دزى دهغه لباز من
خوم سوارى كه شتيت ده كه مويست ههزار فرانكت بو نه دم .
(تارديه) سپاسى كردو گوتى : جه نابى (ارون) به قهت يهك دنيا
مه منونم : ئاره قى كردبوو چؤ دهره وه .

له پاش دوو پوژر چؤ زورى كچه كهى - (آرلما) به ناوى نه هئيتى و
به چاو ديئرى (ماريوس) سوارى كه شتى بوو ، بيست ههزار فرانكه كهى

وەرگرت و بەرەو (نیویورک) کەوتنە پێی • بەلام ئەو رۆژە کە ئەرپۆشت
(ماریوس) بەهەلەداوان چوو هاواری کرد - (کەزیه) - (کەزیه) ! زو
کە وەرە پرۆین •

(کەزیه) لای وابوو تووشی ماخولیا بوو ، بەلام بێ نەووی
قەسەیکە کێ لە دەم دەرجی بەقەسە ی کرد •

- ئادە ی (باسکو) عەرەباتیک حازر بکە • (کەزیه) وەرە ! نە ی
خوای گەرە ! ئەو ئەو بوو گیانی منی رزگار کرد ! (کەزیه) زو کە
با پرۆین ! عەرەبانە لە بەردەرگا حازر بوو ، سوار بوون و بە عەرەبانە چي
گوت : زو پرۆ بۆ خیاانی ژمارە حدوت ، کابرا پێی پێوە نا •

(کەزیه) بە خوشحالی گوتی : ئۆخە ی چ سەعەدەتیکە ، خیاانی
(آرمە) ؟ من نەم دەتوانی لەو بابەتەو قەسەت لەگەڵ بکەم : ئۆخە ی
ئەو دەچین بۆ لای مسیو ژان ؟

نەخەبر (کەزیه) ئەو دەچین بۆ لای باوکت • ئیستا حەقیقەتم بۆ
پون بۆ تەو • تۆ گوت : ئەو نامە ی بە (گاوروش) دا بۆم ناردی
هەرگیز پێم نەگە یو ، بێ گومان و دەست باوکت کەو تەو •

(کەزیه) گیان ئەو پێو سەنگەر تا گیانی من رزگار بکا • ئەو
ئەریشە بوو • (زاوری) رزگار کرد • منی لەزاری مەرگ رزگار
کرد ، من بێ هۆش بووم ، ئەو گیانی خۆی خستبو مەترسی یەو ، من
لەو گاتەدا نەهیچم ئەدی ، نەهیچم دەویست ، بەلام زۆرم خەرابە
لەگەڵ باوکت کرد ، پوی ناخۆشم نیشانداو پێم لەو ماله بری •

ئیستا دەچین دە ی هێنن بۆ لای خۆمان • (کەزیه) - (کەزیه)

خۆزگە وەمان دىيە ؟ تامام ئاڭدارىم دەکردو دەت يېنى چۆنى
دەپەرستم ؟

« شەوان پۇڭيان ئە دوايە »

(زانوالزان) گۆنى لەدەنگى دەرگا بوو ، بەھبوانى گوتى :
وەرنە ژورەو • دەرگا كرايەو (كەزىه) و (ماريوس) و ژور كەوتن •
(كەزىه) چۆ پېشەو (ماريوس) پالى بە دەرگا كەو •
(زانوالزان) لەخۆشيان چاوى پوناك بوونەو ، ويستى لەجىگا كى پېتە
دەرەو وەستى دانىشى ، بەدەنگى كزەلۆكانەو گوتى : (كەزىه) !
(كەزىه) خۆى دەباو شەپى ھاويشتو گوتى : باوكە ! (زانوالزان)
بەلەرزىنەو گوتى : (كەزىه) ! ئەو تۆى ؟ خانم ؟ (كەزىه) تۆى ؟ ئەى
خوای من ! كەواتە لېم خۆش بووى ؟

(ماريوس) لەترسى فرمىسك ھەلۆەراندىن چاوى لەسەريك نابوو ،
لە نكاو چۆ پېشەو بەگريانەو گوتى : باوكە !

(زانوالزان) گوتى : تۆش ھەفووت كردم ؟ (ماريوس) تواناي
وہلام دانەوہى نەبوو (زانوالزان) گوتى : سېاست دەكەم : (كەزىه)
بەچۆكدا ھاتو دەستى كرد بەماچ كردنى مووہ سېپەكانى •

(زانوالزان) لەبەر خۆيەو دەيگوت : چەند بى عەقڵ بووم ،
وہمەزانى ئېتر ناي بېنەوہ ؟

ھەر بەجاو پېكەوتى كراسەكەى دلم خۆش بوو •
(كەزىه) سەرى بەردايەو گوتى : چەند ناخۆش بوو بەجىت
ھېشتىن ! لەو داوہدا لەكۆى بووى ؟

ئاخ ئەو باۋكە بېچارەم نەخۇش بوۋە ئېمە نەمان زانىسە •
(ماريوس) ۋەرە دەستى بگرە چەند سارده ؟

(زان ۋالزان) دوبارە گوتى : (ماريوس) تۆش ھاتى ؟ مەنت عەفوۋ
کرد ؟ (ماريوس) پويى كرده • (كەزىيە) ۋ گوتى : گویت لى بوو ؟ ئاي
چ باۋكەكت ھەبە ؟

ئەو ھەموو چاكەي لەگەل كەردووم ، ئەو تۆى دابە من ، ئەو
گيانى مەنى نەجات دا ، ئەو خۆى كرده قوربانى • (كەزىيە) ئەو باۋكەت
فرىشتەيكە !

پويى كرده (زان ۋالزان) ۋ گوتى : ئاخىر تۆ بۆ بەمەنت نەگووت :
خۇشت تاۋانبارى ، ئەۋەى لەدەلت دابە ناي دركىنى • (زان ۋالزان)
گوتى : پاستىم گوتوۋە •

– نە تۆ پاستىت نەۋوت ، تۆ مەسو (دادان) بوۋى ، بە مەنت
نەگوت : گيانى (زاۋر) ت رزگار كرد ، دەنگت نەكرد ، گيانى مەن
قەرزدارى تۆيە ، ۋەپوت نەھىتام ئاخىر بۆ ؟

ھەناسىكى ھەلگىشاۋ گوتى : ئاخىر ئەگەر كارەسانى زىراپە كام
باس بگردايە دەنگوت : دەبى لەلەى ئېمە ۋەمىنى ۋ دەۋومە باعىنى
نەنگى ئېسە •

– ئاخ بەسە ، ئىتر دەت بەينە لاي خۆمان ، ھەر تا بەيانى لىرەى •
(زان ۋالزان) گوتى : بەيانى نە لىرە دەبم و ، نە لەمالى ئېسە •
(ماريوس) پرسى مەبەست چيە ؟ لەۋە زياتر نا ھىلېن لىمان جياۋەبى •

لەنكاۋ (كەزىيە) ھاۋارى كرد – باۋكە دەست سارتىر بوۋون ، ئەۋە
ھالەت باش نە ؟ ئاپرەھەتى ؟

نەم زۆرباشم ، بەلام . بىي دەنگ بوو . (كەزىه) پىسى بەلام
جى ؟ ناچەند دەقىقەى تر دەمرم .

(كەزىه) و (ماريوس) لەزىن و (ماريوس) لەبەرخۆيەو گوتى :
دەمرى ؟ - بەلى بەلام گىرنگ يە .

- باوكە ! باوكە تۆ نامرى دەبى پى . (زان و آلزان) دە (كەزىه)
پامو گوتى : ناخ مەهتە بىرم : كى دەزانى ؟ بەلكو بەقسەت بىكم ...
كاتى ھاتىە ژورەو ھەريك بوو بىرم .

(ماريوس) گوتى : زۆرباشى ، لات وايە موقوف ناوا دەمرى ؟ لەنكا
دەرگای ژورە كە كرايەو دوكتۆر ھاتە ژورەو ، دەستى گرت و
پوى كرده (كەزىه) و (ماريوس) گوتى : پىوستى بە ئىو .

دوكتۆر سەرى بىرە بىن گوبى (ماريوس) گوتى : بەلام زۆر
دەنگ ھاتن : (زان و آلزان) تەماشای كردن و لە نكا ھەستا . زۆر
جارى وايە لەكاتى ، دىندا ھەو ھىزە دىتەو بەر ئىسان .

بى ئەو ھى بىللى دەستى بگىر ھات بۆلاى دىوارەكەو ، (ھەللىك)
بەدىوارەكەو بوو لىي كردهو زۆر بە پىخۆشچالى بۆ لای تەختەكەى
خۆى گەپايەو دانىشتو ، دە (سەلىه) كەو پاما .

لە نكاو سەرى بەپىشەو بەر بۆو ھەريكى گيان دان بوو .
دوبارە ھاتەو سەرخۆو سەرى بىدكردو فەقائەكەى (كەزىه)
ماچ كرد .

دوكتۆر چۆ پىشەو پىسى پىتخۆشە قەشە بانگ كەين ؟
ئىشارەى بۆ ئاسمان كردو گوتى : مەن (قەشەم) ھەيە ، نەو كاتەدا

قەشەى لەسەر سەرى خۆى دەدى • لەوانە بوو ، وابزانى (تۆسقوف)
لەتەنىشتى پراوەستووە •

(كەزىيە) بە ئارامى بالىچىكى لەبەش پىشتى دانا ، ھەر دەھات و
زەئىف تر دەبوو • ھەناسەى تەنگ تر دەبوو • بەدەست ئىشارەى کرد -
نزىك وەىن و گوتى : پۆلەكانم زۆرم خۆش دەوین • (كەزىيە) چەندىت
مىھەربانى نوآند ؟ ئەو پىشتى بەت لەپشت دانام • (كەزىيە) ى جوان ، كە
مردم زۆر مەگرى ، باغەمگىن نەبى • دوو شەھەمدان لەپىش كورە كەن بۆ
تۆ ، ھەر چەند زون ، بەلام لاى من ئالتون • ئەلەسن • نازانم ئەوەى
دانى بە من لەناسمان لىم پازىيە ؟ يان نا ؟ خۆ من ئەوەى لەتوانامدا بوو
كردم • پۆلەكانم : لەبىرتان نەچى ، من پياويكى ھەزارم ، لەفەقىرتىن
شوىن كەمردم بەئىزن و كىلەم بۆدانىن ، بەلام ھىچى لى ئەنووسن •

ئەگەر جار جار پىتە سەر گۆرە كەم دلم بى خۆش دەبى •
(داریوس) (كەزىيە) بەتۆ دەسبىرم • لاجازگە جوانەكانى گەزەھەرى
دەلخۆشى من بوون • كە گەش نەدەبوون غەمبار دەبووم • پىنج ھەزار
فراڤانك لەگەنجىنە كەدايە ، دەستم لى نەداوە ، پۆلەكانم ئىمە خۆش
بەخت بووین •

من ناچمە ئىمۆنىچكى دوور ھەر دەتان پىنم : (كەزىيە) وەختى ئەو
ھاتووە ناوى داىكەت بلىم : ناوى (فانتىن) بوو ، كە ناوى داىكەت ھاتە
سەر زار ، بەچو كداوەرەو سوجدە بەرە ، ئەو نەدى ئەو بەدەخت بوو ،
تۆ ئەو نەدە خۆش بەختى •

پۆلەكانم : وەرە پىشەوە بادەستو بەسەردانىم : (كەزىيە) و
(داریوس) بەچۆندا ھاتن و وەك دوو فرمىسكىان بەچاواندا دەھاتەخوار •
ھەرىەكەى دەستىكى (زان و آلزان) يان گرتوو ، ماچيان دەكردو مرد •

له گۆپستانی (برلاشتر) دور له گۆپی پازاوه • له گۆشیکێ دور
 له نزیک دیواره کۆنه که ، له زیر سهوزه گیای جرو پر : بهردیکه نهو
 بهرده وهك هه موو بهردی گۆپه کانی تر بهیکه ویکێ دا ، وشووه ، ههوا
 پهشی کردووه ، ئاو سهوزی هه لگێراوه • جادهی لێ نزیکه ، بهلام خهلك
 ناچێ ، چونکه گیاکه بهرزو بلیندو پر به پێ تهپ ده کا • که پوژ ههلات
 ، ارمیلکه ، دینه ده ری ، له تهواوی نهو دهورو پشته دهنگی لیکدانی لهخه
 دارو گهلا دینه بهر گوی • له به هاردا بولبول له سهرد دره کان دهست
 ده کهن به نهغه خوانی • بهرده که له سهری نه نووسراوه • هتیدیک
 ده لێن : نووسرا بوو ، بهلام پهش بۆنهوه •

((کۆتای))

لاڻهڙه	دٿر	ههڙه	راست
۱۵	۲۰	چو	چوه
۱۹	۵	حوکماڻي	ده کرد حوڪمي ده کرد
۳۴	۲	له نگاو	له نگاو
۴۲	۱۹	غلهضبه	غلهضبه غهآبه غهآب
۴۹	۱۳	رين	راين
۵۰	۹	کيلي	کيلي
۵۰	۱۷	واو	وا
۵۵	۶	يهخر	يهخر
۵۷	۲	دوه	دوه
۶۴	۵	کر	کرد
۶۸	۲۲	سه	سهر
۶۹	۱۹	داو	دا
۷۲	۱	ماوه يهڪ	پاش ماوه يهڪ
۷۴	۱۷	نا	تا
۷۹	۱	يو	يو
۸۰	۳	به	يه
۸۵	۱۰	بکنو	بکاو
۸۷	۱۸	نه	به
۹۵	۱۳	نرار	نررا
۱۱۵	۱۸	بيست	بيست
۱۴۰	۷	سوڙ	شورس
۱۴۶	۱	و	وه
۱۵۳	۱۲	ده	دهوه
۱۶۲	۱۰	رهو	رهوه
۱۶۹	۵	نا	تا
۱۷۰	۱۱	کيله	کيله
۱۷۹	۴	با	يا
۱۸۶	۱۶	ته	نه
۱۹۴	۱۴	و	وه
۱۹۵	۱۷	مبه	مبه

رقم الايداع في المكتبة الوطنية ببغداد ٥٠١ لسنة ١٩٨٨

ژیانی فکتور هوگو

- گه وره ترين شاعیری فەره‌نسی بوو له‌سه‌ده‌ی نوۆره‌دا .
- له‌شاری (بیزنسون) له‌ساڵی (۱۸۰۲) دا له‌ دایک بووه .
- یه‌که‌م به‌ره‌مه‌ی کۆمه‌له‌ شیریک‌بوو به‌ ناوی سرود له‌ساڵی (۱۸۲۲) دا ب‌لاوی کرده‌وه .
- له‌ساڵی (۱۸۴۱) دا کرا به‌ئەندامی ئەکادیمی‌یه‌ی فەره‌نسا .
- له‌باش مردنی له‌ساڵی (۱۸۸۵) دا لاشه‌که‌یان برده‌ (اتیون) تا له‌ گه‌ل پیاوه‌گه‌وره‌ ناوه‌اره‌کان به‌یه‌کچاری سه‌ر و نه‌ی .
- به‌ناوبانگترینی نووسراوه‌ی (بن‌ه‌وایان) و (نوتردام) و (کریک‌اره‌کانی به‌حسه‌) .
- به‌لام به‌تایبه‌تی به‌ره‌مه‌ی شیعری پله‌وپایه‌ی زیار به‌رز کرده‌وه‌و بردی‌یه‌ ریزی ئەدیبه‌و شاعیره‌ به‌ناوبانگه‌کانی دناوه .
- له‌به‌ره‌مه‌ی شیعری‌یه‌تی (گه‌لای‌باز) و (بیر کردنه‌وه‌) و چیرۆکی قه‌ر نه‌کان .